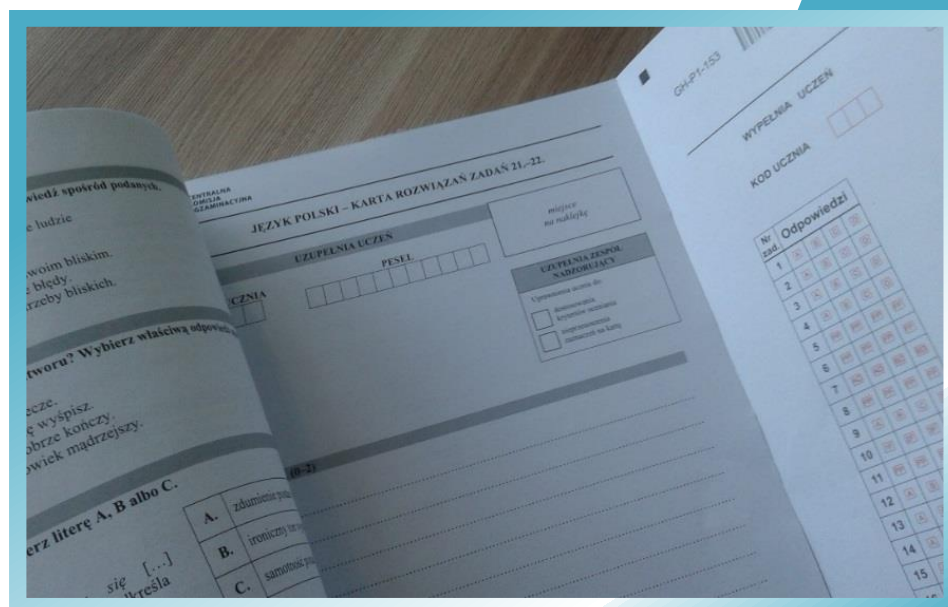

Osiągnięcia uczniów kończących gimnazjum w roku 2016

województwo świętokrzyskie

Osiągnięcia uczniów kończących gimnazjum w roku 2016

województwo świętokrzyskie

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łodzi
ul. Praussa 4, 94-203 Łódź
tel. 042 634-91-33, 042 664-80-50, fax 042 634-91-54
e-mail: komisja@komisja.pl
www.komisja.pl

Opracowanie:**język polski**

Robert Chamczyk (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Danuta Marchlewska (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Warszawie)
Maria Michłowicz (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie)

historia i wiedza o społeczeństwie

Marek Zieliński (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Andrzej Bobrow (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łomży)
Marek Zapieraczyński (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łodzi)

matematyka

Grażyna Miłkowska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Edyta Warzecha (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Karolina Kołodziej (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie)
Renata Świrko (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Gdańsku)

przedmioty przyrodnicze

Alicja Kwiecień (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Hanna Gronczewska (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Warszawie)
Marcjanna Klessa (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu)
Małgorzata Wałęsa (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu)
Justyna Zahorodna (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Warszawie)

język angielski

Agnieszka Szafran (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Aleksandra Kodzis (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łomży)
Grzegorz Przybylski (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna we Wrocławiu)

język niemiecki

Ewa Bartoń-Pieniążek (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Małgorzata Jezierska-Wiejak (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna we Wrocławiu)
Przemysław Mróz (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu)

język francuski

Mariusz Mazurek (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Małgorzata Sośnicka (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie)

język rosyjski

Hanna Putsiatio (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Jadwiga Kubiak (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łodzi)
Monika Zdunik (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Warszawie)

język hiszpański

Anna Łochowska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)

język włoski

Anna Opolska-Waszkiewicz (Centralna Komisja Egzaminacyjna)

Opieka merytoryczna:

dr Marcin Smolik (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Grażyna Miłkowska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Ludmiła Stopińska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Beata Trzcicka (Centralna Komisja Egzaminacyjna)

Współpraca:

Beata Dobrosielska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Mariola Jaśniewska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Agata Wiśniewska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Pracownie ds. Analiz Wyników Egzaminacyjnych okręgowych komisji egzaminacyjnych

Opracowanie dla województwa świętokrzyskiego:

Małgorzata Majchrzak
Iwona Pecyna

SPIS TREŚCI

I. CZĘŚĆ HUMANISTYCZNA	8
Język polski	8
1. Opis arkusza standardowego	8
2. Dane dotyczące populacji uczniów	8
3. Przebieg egzaminu	9
4. Podstawowe dane statystyczne	10
Komentarz	16
Podstawowe informacje o arkuszach dostosowanych	44
Historia i wiedza o społeczeństwie	49
1. Opis arkusza standardowego	49
2. Dane dotyczące populacji uczniów	49
3. Przebieg egzaminu	50
4. Podstawowe dane statystyczne	51
Komentarz	57
Podstawowe informacje o arkuszach dostosowanych	60
II. CZĘŚĆ MATEMATYCZNO-PRZYRODNICZA	65
Matematyka	65
1. Opis arkusza standardowego	65
2. Dane dotyczące populacji uczniów	65
3. Przebieg egzaminu	66
4. Podstawowe dane statystyczne	67
Komentarz	73
Podstawowe informacje o arkuszach dostosowanych	85
Przedmioty przyrodnicze	90
1. Opis arkusza standardowego	90
2. Dane dotyczące populacji uczniów	90
3. Przebieg egzaminu	91
4. Podstawowe dane statystyczne	92
Komentarz	99
Podstawowe informacje o arkuszach dostosowanych	104
III. JĘZYKI OBCE	109
Język angielski – poziom podstawowy	109
1. Opis arkusza standardowego	109
2. Dane dotyczące populacji uczniów	109
3. Przebieg egzaminu	110
4. Podstawowe dane statystyczne	111
Język angielski – poziom rozszerzony	117
1. Opis arkusza standardowego	117
2. Dane dotyczące populacji uczniów	117
3. Przebieg egzaminu	118
4. Podstawowe dane statystyczne	119
Komentarz	126
Podstawowe informacje o arkuszach dostosowanych	141

Język niemiecki – poziom podstawowy	151
1. Opis arkusza standardowego	151
2. Dane dotyczące populacji uczniów	151
3. Przebieg egzaminu	152
4. Podstawowe dane statystyczne	153
Język niemiecki – poziom rozszerzony	159
1. Opis arkusza standardowego	159
2. Dane dotyczące populacji uczniów	159
3. Przebieg egzaminu	160
4. Podstawowe dane statystyczne	161
Komentarz	168
Podstawowe informacje o arkuszach dostosowanych	181
Język rosyjski – poziom podstawowy	186
1. Opis arkusza standardowego	186
2. Dane dotyczące populacji uczniów	186
3. Przebieg egzaminu	187
4. Podstawowe dane statystyczne	188
Język rosyjski – poziom rozszerzony	194
1. Opis arkusza standardowego	194
2. Dane dotyczące populacji uczniów	194
3. Przebieg egzaminu	195
4. Podstawowe dane statystyczne	196
Komentarz	203
Podstawowe informacje o arkuszach dostosowanych	217
Język francuski – poziom podstawowy	218
1. Opis arkusza standardowego	218
2. Dane dotyczące populacji uczniów	218
3. Przebieg egzaminu	219
4. Podstawowe dane statystyczne	220
Język francuski – poziom rozszerzony	226
1. Opis arkusza standardowego	226
2. Dane dotyczące populacji uczniów	226
3. Przebieg egzaminu	227
Komentarz	230
Język hiszpański – poziom podstawowy	239
1. Opis arkusza standardowego	239
2. Dane dotyczące populacji uczniów	239
3. Przebieg egzaminu	240
4. Podstawowe dane statystyczne	241
Język hiszpański – poziom rozszerzony	245
1. Opis arkusza standardowego	245
2. Dane dotyczące populacji uczniów	245
3. Przebieg egzaminu	246
Komentarz	249

Aneks	257
1. Gimnazja, w których przeprowadzono egzamin gimnazjalny w kwietniu 2016 r.....	257
1.1. Liczba (odsetek) gimnazjów w kraju i województwach – ogółem i z podziałem na szkoły na wsi oraz w miastach do 20 tys., od 20 tys. do 100 tys. i powyżej 100 tys. mieszkańców	257
1.2. Liczba (odsetek) gimnazjów publicznych i niepublicznych w kraju i województwach.....	257
2. Uczniowie, którzy przystąpili do egzaminu gimnazjalnego w kwietniu 2016 r.....	258
2.1. Liczba (odsetek) gimnazjalistów w kraju i województwach – ogółem i z podziałem na uczniów szkół na wsi oraz w miastach do 20 tys., od 20 tys. do 100 tys. i powyżej 100 tys. mieszkańców	258
2.2. Liczba (odsetek) uczniów gimnazjów publicznych i niepublicznych w kraju i województwach	258
3. Liczba laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych o zasięgu wojewódzkim lub ponadwojewódzkim z zakresu jednego z grupy przedmiotów objętych egzaminem, zwolnionych z danej części / danego zakresu egzaminu gimnazjalnego w 2016 r. na podstawie zaświadczenia stwierdzającego uzyskanie tytułu odpowiednio laureata lub finalisty, otrzymujących zaświadczenie o uzyskaniu z tej części/zakresu egzaminu najwyższego wyniku – w kraju i województwach.....	259
3.1. Liczba (odsetek) laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych z części pierwszej w kraju i województwach	259
3.2. Liczba (odsetek) laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych z części drugiej w kraju i województwach	260
3.3. Liczba (odsetek) laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych z części trzeciej z języka angielskiego, języka niemieckiego i języka rosyjskiego w kraju i województwach w 2016 r.....	261
3.4. Liczba (odsetek) laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych z części trzeciej z języka francuskiego i języka hiszpańskiego w kraju i województwach w 2016 r.....	262

I. CZĘŚĆ HUMANISTYCZNA

Język polski

1. Opis arkusza standardowego

Uczniowie bez dysfunkcji oraz uczniowie ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się wykonywali zadania zawarte w arkuszu standardowym. Podstawę zadań stanowiły różne teksty kultury: literackie – fragment *Krzyżaków* Henryka Sienkiewicza i utwór *Róża prawdziwa i sztuczna* Jana Sztaudyngera, publicystyczny *Zwykły dzień* Katarzyny Janowskiej i popularnonaukowy *Damy, rycerze i dzinsy* Tadeusza Rojka.

Arkusz egzaminacyjny składał się z 22 zadań, wśród których było 20 zadań zamkniętych różnego typu i 2 zadania otwarte wymagające od ucznia samodzielnego, zgodnego z poleceniem, sformułowania krótkiej wypowiedzi oraz dłuższej – charakterystyki.

Za poprawne rozwiązanie wszystkich zadań można było uzyskać 32 punkty.

2. Dane dotyczące populacji uczniów

Tabela 1. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym

Liczba uczniów		11 358
Uczniowie	bez dysleksji rozwojowej	10 062
	z dysleksją rozwojową	1 296
	dziewczeta	5 537
	chłopcy	5 821
	ze szkół na wsi	5 135
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	2 734
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	1 838
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	1 651
	ze szkół publicznych	10 928
	ze szkół niepublicznych	430

Z egzaminu zwolniono 30 uczniów – laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych o zasięgu wojewódzkim lub ponadwojewódzkim.

Tabela 2. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Uczniowie	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	28
	słabowidzący i niewidomi	43
	słabosłyszący i niesłyszący	39
	z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim	185
	z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym	2
	o których mowa w art. 94a ust.1 ustawy (cudzoziemcy)	0
	Ogółem	297

3. Przebieg egzaminu

Tabela 3. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

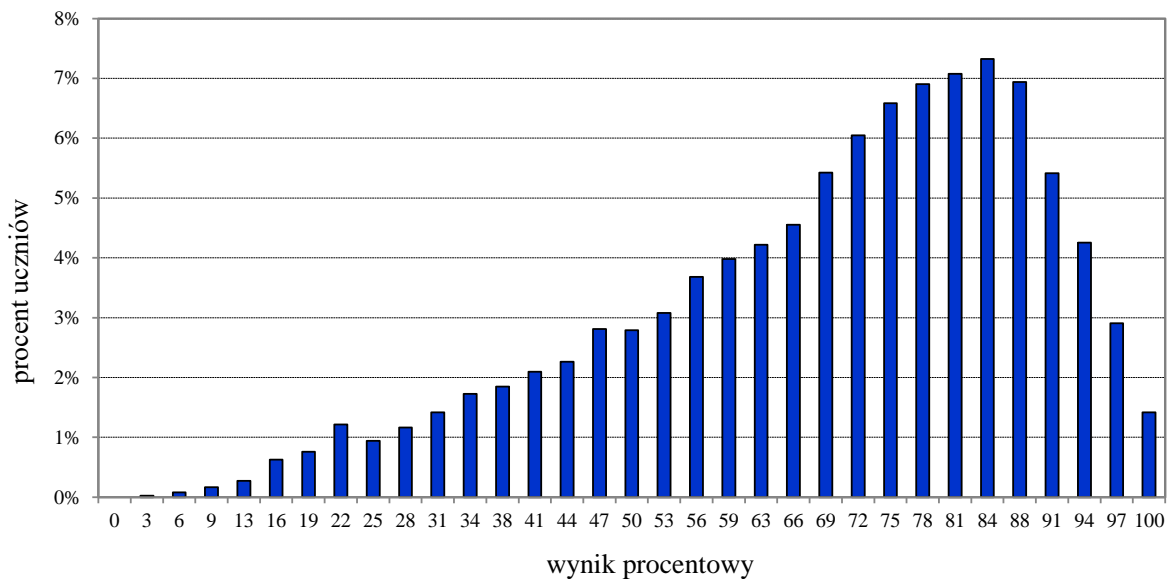
Termin egzaminu		18 kwietnia 2016 r.	
Czas trwania egzaminu		90 minut dla uczniów rozwiązujących zadania w arkuszu standardowym lub czas przedłużony zgodnie z przyznanym dostosowaniem	
Liczba szkół		243	
Liczba zespołów egzaminatorów		7	
Liczba egzaminatorów		141	
Liczba obserwatorów ¹ (§ 8 ust. 1)		36	
Liczba unieważnień ¹	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	0
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez ucznia w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	0
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez ucznia prawidłowego przebiegu egzaminu gimnazjalnego	0
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	0
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego	0
	art. 44zzy ust. 10	niemożności ustalenia wyniku (np. zaginięcia karty odpowiedzi)	0
	inne (np. złe samopoczucie ucznia)		0
Liczba wglądów ² (art.44zzz ust.1)		3	

¹ Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2015, poz. 959).

² Na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2015, poz. 2156, ze zm.).

4. Podstawowe dane statystyczne

Wyniki uczniów

Wykres 1. Rozkład wyników uczniów

Tabela 4. Wyniki uczniów – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
11 358	3	100	72	84	69	20

Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Tabela 5. Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Część humanistyczna – język polski		
wynik procentowy	wartość centyla	stanin
0	1	1
3	1	
6	1	
9	1	
13	1	
16	2	
19	3	
22	4	
25	5	
28	6	2
31	8	
34	9	
38	11	
41	14	3
44	16	
47	19	
50	22	
53	25	
56	29	4
59	33	
63	37	
66	41	
69	47	5
72	52	
75	58	
78	65	
81	72	6
84	79	
88	86	7
91	91	
94	96	8
97	99	9
100	100	

Wyniki w skali centylowej i staninowej umożliwiają porównanie wyniku ucznia z wynikami uczniów w całym kraju. Na przykład, jeśli uczeń z języka polskiego uzyskał 78% punktów możliwych do zdobycia (wynik procentowy), to oznacza, że jego wynik jest taki sam lub wyższy od wyniku 65% wszystkich zdających (wynik centylowy), a niższy od wyniku 35% zdających i znajduje się on w 5. staninie.

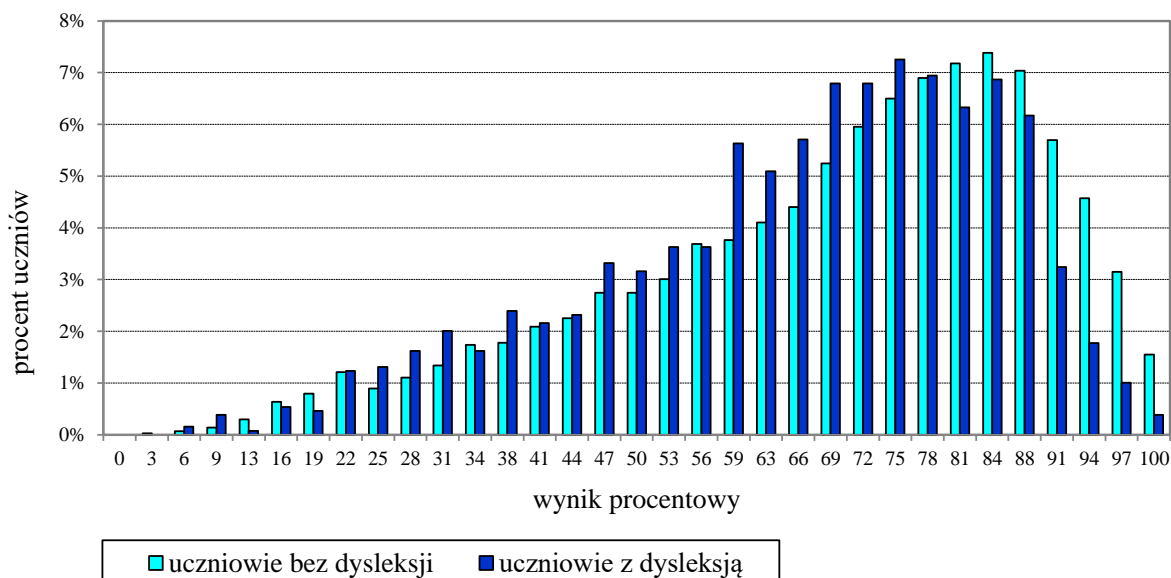
Średnie wyniki szkół³ na skali staninowej

Tabela 6. Wyniki szkół na skali staninowej

Stanin	Przedział wyników (w%)
1	14–36
2	37–55
3	56–61
4	62–65
5	66–69
6	70–73
7	74–78
8	79–84
9	85–97

Skala staninowa umożliwia porównywanie średnich wyników szkół w poszczególnych latach. Uzyskanie w kolejnych latach takiego samego średniego wyniku w procentach nie oznacza tego samego poziomu osiągnięć.

Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową

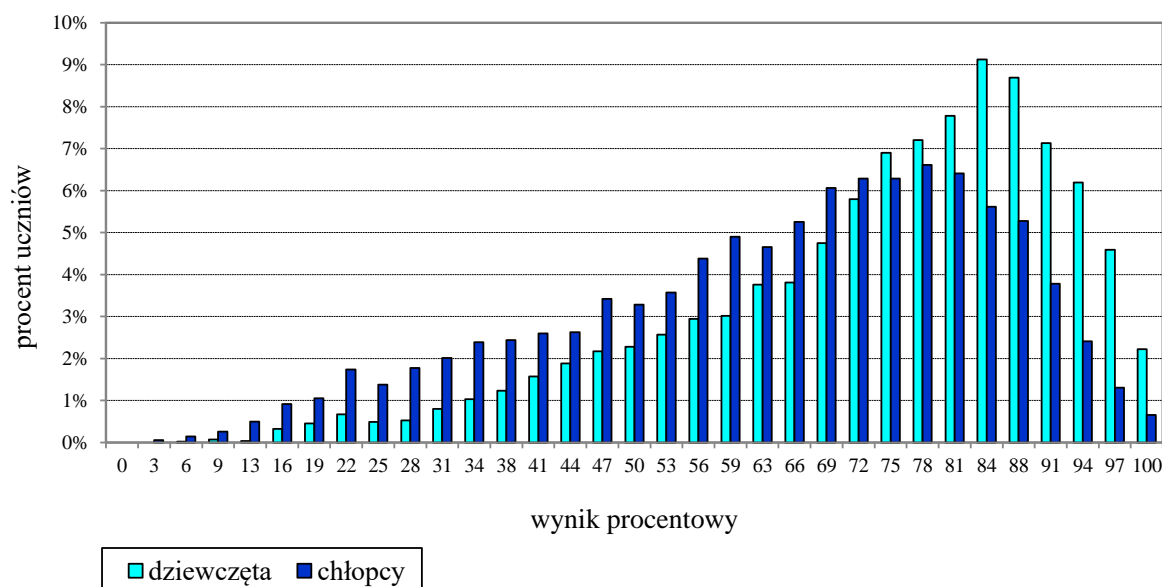
Wykres 2. Rozkłady wyników uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową

Tabela 7. Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Uczniowie bez dysleksji	10 062	3	100	72	84	69	20
Uczniowie z dysleksją rozwojową	1 296	6	100	69	75	65	19

³ Ilekroć w niniejszym sprawozdaniu jest mowa o wynikach szkół w 2016 roku, przez szkołę należy rozumieć każdą placówkę, w której liczba uczniów przystępujących do egzaminu była nie mniejsza niż 5. Wyniki szkół obliczono na podstawie wyników uczniów, którzy wykonywali zadania z arkusza GH-P1-162.

Wyniki dziewcząt i chłopców

Wykres 3. Rozkłady wyników dziewcząt i chłopców

Tabela 8. Wyniki dziewcząt i chłopców – parametry statystyczne

Płeć	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Dziewczęta	5 537	6	100	78	84	74	18
Chłopcy	5 821	3	100	69	78	64	21

Wyniki uczniów a wielkość miejscowości

Tabela 9. Wyniki uczniów w zależności od lokalizacji szkoły – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Wieś	5 135	6	100	72	84	68	20
Miasto do 20 tys. mieszkańców	2 734	6	100	69	84	67	21
Miasto od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	1 838	3	100	72	75	68	20
Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	1 651	6	100	78	84	74	19

Wyniki uczniów szkół publicznych i szkół niepublicznych

Tabela 10. Wyniki uczniów szkół publicznych i niepublicznych – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Szkoła publiczna	10 928	3	100	72	84	69	20
Szkoła niepubliczna	430	6	100	66	84	60	28

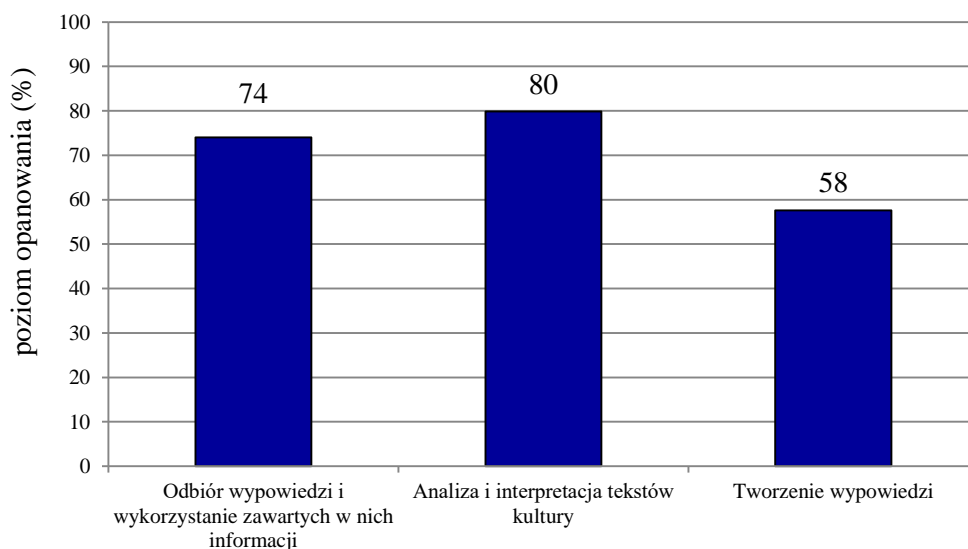
Poziom wykonania zadań

Tabela 11. Poziom wykonania zadań

Numer zadania	Wymaganie ogólne zapisane w podstawie programowej	Wymaganie szczegółowe zapisane w podstawie programowej	Poziom wykonania zadania (%)
1.	II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	2. Analiza. Uczeń: 4) wskazuje funkcje użytych w utworze środków stylistycznych z zakresu [...] składni (powtórzeń [...]) [...].	88
2.	I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	<i>Umiejętność z zakresu szkoły podstawowej.</i> 1. Czytanie i słuchanie. Uczeń: 9) wyciąga wnioski wynikające z przesłanek zawartych w tekście [...].	77
3.	I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	1. Czytanie i słuchanie. Uczeń: 2) wyszukuje w wypowiedzi potrzebne informacje [...].	84
4.	I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	1. Czytanie i słuchanie. Uczeń: 6) rozpoznaje wypowiedzi o charakterze emocjonalnym i perswazyjnym.	77
5.	II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	<i>Umiejętność z zakresu szkoły podstawowej.</i> 3. Interpretacja. Uczeń: 1) odbiera teksty kultury na poziomie dosłownym i przenośnym.	79
6.	III. Tworzenie wypowiedzi.	2. Świadomość językowa. Uczeń: 4) stosuje związki frazeologiczne, rozumiejąc ich znaczenie.	71
7.	I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	3. Świadomość językowa. Uczeń: 3) dostrzega zróżnicowanie słownictwa – rozpoznaje [...] archaizmy [...] – rozumie ich funkcję w tekście.	77
8.	II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	<i>Umiejętność z zakresu szkoły podstawowej.</i> 2. Analiza. Uczeń: 10) charakteryzuje i ocenia bohaterów.	74
9.	I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	1. Czytanie i słuchanie. Uczeń: 7) rozpoznaje intencje wypowiedzi ([...] dezaprobatę [...]).	91
10.	II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	<i>Umiejętność z zakresu szkoły podstawowej.</i> 2. Analiza. Uczeń: 10) charakteryzuje i ocenia bohaterów.	88
11.	II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	3. Interpretacja. Uczeń: 1) przedstawia propozycję odczytania konkretnego tekstu kultury [...].	74
12.	II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	3. Interpretacja. Uczeń: 1) przedstawia propozycję odczytania konkretnego tekstu kultury [...].	76
13.	I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	1. Czytanie i słuchanie. Uczeń: 7) rozpoznaje intencje wypowiedzi (aprobatę [...]).	41
14.	I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	1. Czytanie i słuchanie. Uczeń: 2) wyszukuje w wypowiedzi potrzebne informacje [...].	83

15.	I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	1. Czytanie i słuchanie. Uczeń: 7) rozpoznaje intencje wypowiedzi ([...] prowokację).	75	
16.	II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	3. Interpretacja. Uczeń: 1) przedstawia propozycję odczytania konkretnego tekstu kultury [...].	80	
17.	I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	<i>Umiejętność z zakresu szkoły podstawowej.</i> 3. Świadomość językowa. Uczeń: 2) rozpoznaje w tekście zdania pojedyncze [...], równoważniki zdań [...].	54	
18.	I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	1. Czytanie i słuchanie. Uczeń: 2) wyszukuje w wypowiedzi potrzebne informacje [...].	83	
19.	I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	<i>Umiejętność z zakresu szkoły podstawowej.</i> 1. Czytanie i słuchanie. Uczeń: 9) wyciąga wnioski wynikające z przesłanek zawartych w tekście [...].	88	
20.	I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	3. Świadomość językowa. Uczeń: 8) [...] rozpoznaje [...] imiesłowy [...].	58	
21.	III. Tworzenie wypowiedzi.	1. Mówienie i pisanie. Uczeń: 2) stosuje zasady organizacji tekstu zgodnie z wymogami gatunku, tworząc spójną pod względem logicznym i składniowym wypowiedź na zadany temat; 5) [...] uzasadnia własne zdanie, przyjmuje poglądy innych lub polemizuje z nimi.	70	
22.	III. Tworzenie wypowiedzi.	1. Mówienie i pisanie. Uczeń: 1) tworzy spójne wypowiedzi [...] pisemne w następujących formach gatunkowych: [...] charakterystyka postaci literackiej [...]; dostosowuje odmianę i styl języka do gatunku, w którym się wypowiada.	50	54
		1. Mówienie i pisanie. Uczeń: 2) stosuje zasady organizacji tekstu zgodnie z wymogami gatunku, tworząc spójną pod względem logicznym i składniowym wypowiedź na zadany temat.	75	
		2. Świadomość językowa. Uczeń: 3) tworząc wypowiedzi, dąży do precyzyjnego wystawiania się; świadomie dobiera synonimy i antonimy dla wyrażenia zamierzonych treści.	81	
		2. Świadomość językowa. Uczeń: 4) stosuje związki frazeologiczne, rozumiejąc ich znaczenie; 5) stosuje różne rodzaje zdań we własnych tekstach; dostosowuje szyk wyrazów i zdań składowych do wagi, jaką nadaje przekazywanym informacjom; 6) wykorzystuje wiedzę o składni w stosowaniu reguł interpunkcyjnych [...]; 10) stosuje poprawne formy odmiany rzeczowników, czasowników (w tym imiesłów), przymiotników, liczebników i zaimków; stosuje poprawne formy wyrazów w związkach składniowych (zgody i rządu).	46	
		<i>Umiejętność z zakresu szkoły podstawowej.</i> 2. Świadomość językowa. Uczeń: 5) pisze poprawnie pod względem ortograficznym [...].	57	
		2. Świadomość językowa. Uczeń: 6) wykorzystuje wiedzę o składni w stosowaniu reguł interpunkcyjnych [...]. <i>Umiejętność z zakresu szkoły podstawowej.</i> 2. Świadomość językowa. Uczeń: 6) poprawnie używa znaków interpunkcyjnych [...].	33	

Średnie wyniki uczniów w zakresie wymagań ogólnych

Wykres 4. Średnie wyniki uczniów w zakresie wymagań ogólnych

Komentarz

Stopień opanowania umiejętności zawartych w wymaganiach ogólnych podstawy programowej sprawdzano zadaniami odnoszącymi się do:

- fragmentu *Krzyżaków* Henryka Sienkiewicza (zadania 1.–7.)
- utworu *Róża prawdziwa i sztuczna* Jana Sztudyngera (zadania 8.–12.)
- fragmentu tekstu publicystycznego *Zwykły dzień* Katarzyny Janowskiej (zadania 13.–17.)
- fragmentu książki Tadeusza Rojka *Damy, rycerze i dzinsy* (zadania 18.–21.).

Uczniowie za rozwiązanie zadań z języka polskiego uzyskali średnio 69% punktów możliwych do zdobycia. Najlepiej poradzili sobie z zadaniami z *analizy i interpretacji tekstów kultury* (średni wynik 80% punktów) i z *odbioru wypowiedzi i wykorzystania zawartych w nich informacji* (średni wynik 74% punktów). Zadania sprawdzające umiejętności z zakresu *tworzenia wypowiedzi* okazały się dla gimnazjalistów umiarkowanie trudne (średni wynik 58% punktów).

Na egzaminie z języka polskiego uczniowie rozwiązywali zadania zamknięte i otwarte obejmujące treści zapisane w podstawie programowej dla II i III etapu edukacyjnego.

Na podstawie analizy poziomu wykonania poszczególnych zadań można stwierdzić, że w całym arkuszu najtrudniejsze były dwa zadania z zakresu *odbioru wypowiedzi i wykorzystania zawartych w nich informacji*. Zadania z *analizy i interpretacji tekstów kultury* okazały się dla gimnazjalistów łatwe, natomiast umiarkowanie trudne było napisanie charakterystyki – zadania sprawdzającego umiejętności z zakresu *tworzenia wypowiedzi*.

Zadania badające *odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji* odnosiły się do wszystkich utworów zamieszczonych w arkuszu egzaminacyjnym. Najłatwiejsze w całym arkuszu okazało się dla zdających zadanie 9. odnoszące się do utworu Jana Sztudyngera *Róża prawdziwa i sztuczna*. Krótka forma literacka z nakreśloną we wstępie sytuacją komunikacyjną, celną punktą i wyraźnie zarysowanymi postawami bohaterów pozwoliła zdającym na trafne odczytanie intencji wypowiedzi – dezaprobaty. Zadanie poprawnie rozwiązało 91% gimnazjalistów. Z tej samej grupy

zadań badających umiejętność rozpoznawania intencji wypowiedzi (tym razem aprobatę i prowokację) trudniejsze okazały się dwa zadania – 13. i 15. Odnosiły się one do dłuższego fragmentu tekstu publicystycznego Katarzyny Janowskiej *Zwykły dzień*. Aby udzielić poprawnej odpowiedzi, należało uważnie przeczytać tekst i dokonać ukierunkowanej analizy problemów omawianych w artykule. Poruszone w tekście zagadnienia dotyczące sposobu rozumienia pojęcia „szczęście”, a także przywołana refleksja profesor filozofii Barbary Skargi na temat relacji między uczciwością i szczęściem były dla gimnazjalistów trudniejsze w odbiorze. Zadanie 13. typu prawda-fałsz okazało się dla uczniów trudne. Poprawnie rozwiązało je 41% zdających. Znacznie łatwiejsze było zadanie 15., w którym jedynie 25% uczniów nie rozpoznało intencji autora.

Trudności sprawiły uczniom zadania dotyczące świadomości językowej. Należy zwrócić uwagę na fakt, że kluczowe dla kształcenia humanistycznego umiejętności z tego zakresu sprawdzane były zarówno za pomocą zadań zamkniętych, jak i zadań otwartych, w tym zadania wymagające samodzielnego zredagowania charakterystyki. Zadanie 17. badające umiejętność rozpoznawania w tekście zdań pojedynczych i równoważników zdań było dla gimnazjalistów umiarkowanie trudne, ponieważ poprawnie rozwiązało je 54% zdających. Warto podkreślić, że forma zadania wyróżniała się złożoną konstrukcją, zatem udzielenie odpowiedzi wymagało od uczniów dwustopniowego działania. Najpierw zdający na konkretnym przykładzie – *Do domu spacerem przez gwarny rynek* – musieli rozpoznać rodzaj wypowiedzenia (*równoważnik zdania*), a następnie uzasadnić swój wybór odpowiednim argumentem (*nie ma osobowej formy czasownika*). Umiejętność rozpoznawania podstawowych funkcji składniowych części mowy w wypowiedzeniach (podmiot, orzeczenie, dopełnienie, okoliczniki, przydawka), rozpoznawanie w tekście zdań pojedynczych i równoważników zdań oraz rozumienie ich funkcji to umiejętności obowiązujące już w szkole podstawowej, więc uczniowie, którzy nie poradzili sobie z zadaniem (46% zdających), nie opanowali powyższych umiejętności na drugim etapie kształcenia i nie nabyli tych umiejętności również w gimnazjum. Umiarkowanie trudne okazało się również dla uczniów zadanie 20. sprawdzające umiejętność rozpoznawania imiesłowów w zdaniach. Poprawnej odpowiedzi w tym zadaniu udzieliło 58% uczniów. Pozostałym zabrakło rzetelnej wiedzy o imiesłowach, dlatego dokonywali niewłaściwego rozpoznania tej formy czasownikowej w wypowiedzeniu.

Z zakresu *analizy i interpretacji tekstów kultury* uczniowie uzyskali średnio 80% punktów. Jednym z najłatwiejszych okazało się zadanie 1., które zwracało uwagę na funkcję składniową powtórzeń w wypowiedzi bohatera literackiego. Osiemdziesiąt osiem procent gimnazjalistów rozumiało, że kilkakrotne użycie tego samego wyrazu służy głównie do podkreślenia i uwypuklenia pewnych treści, a tym samym do wzmocnienia sensu wypowiedzi. Natomiast umiejętność odbioru tekstu kultury na poziomie dosłownym i przenośnym badało dobrze różnicujące zdających zadanie 5. Odczytywanie tekstów kultury na różnych poziomach jest umiejętnością kluczową i warunkuje skuteczność kształcenia nie tylko w zakresie przedmiotów humanistycznych. Zgodnie z treścią polecenia do zadania 5. uczniowie mieli odczytać z fragmentu *Krzyżaków* Henryka Sienkiewicza przenośny sens wypowiedzi bohatera. Punktem odniesienia w interpretacji tego fragmentu stał się przywołany przez Maćka przykład chojara [...] *Stoi ci w lesie chojar jako wieża sroga* [...]. Umiejętność interpretacji i odczytywania w tekstach znaczeń ukrytych uczniowie ćwiczą już na poziomie szkoły podstawowej, toteż gimnazjaliści dobrze zrozumieli sens ostatniego akapitu i 79% zdających prawidłowo wskazało odpowiedź, iż *potęga Krzyżaków jest pozorna*.

Warto również zwrócić uwagę na dwa zadania: 8. i 10., które badały umiejętność charakteryzowania i oceniania bohatera. Obydwa zostały skonstruowane do utworu Jana Sztudyngera *Róża prawdziwa i sztuczna*. Dokonując analizy i interpretacji konkretnej sytuacji komunikacyjnej przedstawionej w utworze, a także nazywając cechy charakteryzujące obie róże, gimnazjaliści wykazali się umiejętnościami złożonymi. Umiejętność precyzyjnego nazywania i uzasadniania cech bohaterów literackich w konkretnej sytuacji pozwala na celne ocenianie i wartościowanie. W zadaniu 8. poprawnej odpowiedzi udzieliło 74% przystępujących do egzaminu gimnazjalistów, a w zadaniu 10. – 88% zdających. Trzy zadania 11., 12. i 16. sprawdzały umiejętność odczytania konkretnego tekstu kultury. Polecenia do zadań 11. i 12. koncentrowały się wokół tematyki utworu Jana Sztudyngera *Róża prawdziwa i sztuczna*, natomiast zadanie 16. odwoływało się do fragmentu tekstu publicystycznego Katarzyny Janowskiej *Zwykły dzień*. 80% poprawnych odpowiedzi w zadaniu 16. oraz 76% w zadaniu 12. świadczy o tym, że uczniowie dobrze zrozumieli treść tekstów i trafnie

interpretowali zawarte w nich myśli. W tej grupie zadań nieco trudniejsze okazało się zadanie 11. – 26% uczniów miało kłopot z wyborem zdania, które najtrafniej oddawało przesłanie fraszki. Przyczyną zaznaczenia błędnej odpowiedzi *O tym, co jest piękne decydują indywidualne upodobania* może być w tym przypadku nadinterpretacja wiersza i odwołanie się do osobistych doświadczeń zdających w oderwaniu od kontekstu utworu.

Z zakresu *tworzenia wypowiedzi* sprawdzane były umiejętności posługiwania się związkami frazeologicznymi, tworzenia krótkiego tekstu argumentacyjnego oraz charakterystyki bohatera literackiego. Redagowanie zadań sprawdzających w wielu aspektach stopień opanowania umiejętności budowania wypowiedzi przez ucznia jest istotnym czynnikiem w procesie kształcenia umiejętności złożonych. Podstawę do wnioskowania o poziomie opanowania tych umiejętności stanowiły trzy zadania – jedno zamknięte (zadanie 6.) oraz dwa zadania otwarte (zadanie 21. i zadanie 22.). Zdający uzyskali w tym obszarze wymagań średnio 58% punktów.

W zadaniu krótkiej odpowiedzi (21.) uczniowie uzasadniali zajęte przez siebie stanowisko w kontekście zacytowanej opinii autora tekstu *Damy, rycerze i dzinsy*. Aby rozwiązać problem wskazany w temacie polecenia, zdający musieli dokonać wnikliwej analizy i interpretacji tekstu, a następnie zrealizować wszystkie warunki zawarte w poleceniu. Należało odpowiednio dobrać informacje o charakterze argumentacyjnym, które umożliwiłyby udowodnienie słuszności przyjętego stanowiska. Koniecznym warunkiem zapisanym w poleceniu było odwołanie się w uzasadnieniu do tekstu i do własnych obserwacji. Uczniowie na ogół nie mieli trudności z udzieleniem odpowiedzi – 70% zdających poradziło sobie z realizacją krótkiej formy argumentacyjnej. Gimnazjaliści wyrażali swoje stanowisko i uzasadniali je, odwołując się do tekstu i własnych obserwacji.

Poniższe przykłady rozwiązań ocenionych na 2 punkty ilustrują różne strategie realizacji warunków zawartych w treści polecenia. Uczniowie najczęściej zgadzali się z opinią autora tekstu, ale zdarzały się również prace, w których uzasadniali przeciwne stanowisko. Zdający odnosili się do tekstu wprost lub pośrednio, dokonując jego parafrazy. Istotnym elementem prawidłowej odpowiedzi było umiejętne podkreślenie dwóch różnych aspektów zawartych w argumentacji.

Zamieszczone poniżej prace to przykłady pełnej realizacji zadania.

Przykład 1.

Zgadzam się z opinią autora tekstu, że rozmowa jest najważniejszym środkiem zdobywania ludzkiej sympatii. Jak sam Tadeusz Rejzka napisał w tym tekście, gdy chce się polubić przed kimś jako człowiek mądry, trzeba załagnąć w rozmowie. Bardzo łatwo to potwierdzić w życiu codziennym, bo poznając nową osobę jako potencjalnego przyjaciela, chcemy przede wszystkim sprawdzić czy taka osoba jest mądra i sympatyczna, a można to się o tym przekonać tylko w czasie konwersacji.

Przykład 2.

Stawowco zgadzam się ze słowami, iż „rozmowa jest największym i może jedynym środkiem zdobycia ludzkiej sympatii”.
 Mam zdaniem wypowiadając się na różne tematy, jesteśmy w stanie poznać poglądy danego człowieka, jego podejście do życia, a zarazem zyskać o niego sympatię i szacunek.
 W tekście „Damy, yczne i dziusy” Tadeusz Rópek sprytuje pytkaa mysl Socratesa „Mów, żebyś się zobaczył”. Oznacza to, że od wieków rozmowa była najprostszym i najważniejszym sposobem zapoznać się ludzi.

Następne przykłady ilustrują rozwiązania uczniowskie, w których zdający mieli problem z pełną realizacją polecenia. Formułując uzasadnienie, odwoływali się albo do własnych doświadczeń i obserwacji, albo tylko do treści fragmentu tekstu, zatem pomijali jeden z istotnych warunków zawartych w poleceniu.

Przykład 3.

Rozmowa nie jest największym środkiem, by zdobyć ludzką sympatię. Według mnie, nasze czyny mogą stworzyć pewną więź, która później może przerodzić się w sympatię do danej osoby.

Przykład 4.

Zgadzam się z opinią autora tekstu, który stwierdza, że rozmowa jest największym środkiem zdobycia ludzkiej sympatii, ponieważ znajdując ludzi oeniąg się nauczajem na podstawie charaktenu, którego nie da się poznać bez rozmowy.

Odpowiedzi niezgodne z poleceniem charakteryzowały się niezrozumieniem jego treści. Uczniowie, którzy tylko zajmowali stanowisko lub pomijali uzasadnienie czy też odpowiednią argumentację, lub odnosili się do innego tekstu z arkusza, uzyskiwali 0 pkt.

Oto przykłady takich prac:

Przykład 5.

Zgadzaam się, ponieważ ludzie powinni więcej ze sobą rozmawiać.

Przykład 6.

Uważam, że komunikacja międzyludzka jest podstawową czynnością. Jeżeli ją zaniedbamy porównywalni będziemy do maszyn, które wykonują ^{bezmiełnie} pracę, która została im ~~zobowiązana~~ nakazana. Reasumując, w oparciu o powyższe uzasadnienie całkowicie zgadzam się z opinią autora tekstu, że rozmowa jest najważniejszym i może jedynym środkiem względnie łatwego zdobywania ludzkiej sympatii.

W zadaniu rozszerzonej odpowiedzi (22.) uczniowie mieli wykazać się umiejętnością redagowania charakterystyki. Mimo że w gimnazjum zgodnie z podstawą programową wymaga się znajomości tej formy wypowiedzi, na egzaminie zewnętrznym pojawiała się ona stosunkowo rzadko (ostatni raz w 2013 roku). Tegoroczny temat – *Napisz charakterystykę bohatera literackiego, który wolność uznał za najważniejszą wartość* – nakazywał wzięcie pod uwagę takiej postaci, która spełniałaby ściśle określone wymagania. Do realizacji zadania niezbędna była więc dokładna znajomość nie tylko cech osobowości charakteryzowanego bohatera, ale także motywów jego postępowania, ponieważ uczeń musiał przekonać w swojej pracy, że wartością nadrzędną w życiu charakteryzowanej postaci było dążenie do wolności.

Średni wynik uzyskany przez zdających za to zadanie to 54% punktów, czyli – podobnie jak 2013 roku – zredagowanie charakterystyki okazało się dla uczniów zadaniem umiarkowanie trudnym (w 2013 roku uczniowie uzyskali średnio 52% punktów).

Treść

Za realizację treści gimnazjaliści uzyskali średnio 50% punktów, co nie wydaje się wynikiem zadowalającym. Mimo to lektura prac uczniowskich zadziwia szeroką paletą postaci. To cała galeria różnorodnych typów osobowości prezentujących dążenie do wolności ukazywanej w różnych aspektach. Spotykamy tutaj przede wszystkim takie postaci, których na pewno autorzy tematu spodziewali się i których wybór jest dość oczywisty. Są to zarówno bohaterowie powieści historycznych Henryka Sienkiewicza, jak i bohater *Latarnika*, wszyscy trzej harcerze z *Kamieni na*

szaniec Aleksandra Kamińskiego, których uczniowie charakteryzowali najczęściej, Marcin Borowicz z *Szyfowych prac* Stefana Żeromskiego, tytułowa Antygona Sofoklesa, bohaterowie Tolkienowscy, Mały Książę Antoine'a de Saint-Exupéry'ego, Holden z *Buszującego w zbożu* Jerome'a Dawida Salingera, bohaterowie *Folwarku zwierzęcego* George'a Orwella lub mitologiczni Dedal i Ikar. Nie zabrakło też postaci biblijnych jak Jezus czy Mojżesz.

Lista przywoływanych przez uczniów bohaterów literackich nie kończy się na wymienionych powyżej utworach. W pracach uczniowskich można było spotkać postacie spoza szeroko pojętego kanonu lektur szkolnych. Bardzo często charakteryzowano bohaterów ulubionego przez młodzież gatunku *fantasy*, wśród których dominowali bohaterowie *Igrzysk śmierci* Suzanne Collins i *Wiedźmina* Andrzeja Sapkowskiego, ale zdarzało się, że uczniowie odwoływali się do *Niezgodnej* Veronici Roth lub *Nowego wspaniałego świata*, powieści Aldousa Huxley'a z gatunku science-fiction, do którego zaliczyć można także *Metro 2033* Dmitrija Głuchowskiego. Nie sposób wymienić wszystkich tytułów z długiej listy utworów, po które sięgali uczniowie, ale warto wspomnieć, że niektóre pozycje książkowe zaskakiwały dojrzałością wyboru. Przykładem są takie utwory, jak *Nędznicy* Wiktora Hugo, *Portret Doriana Graya* Oscara Wilde'a czy *Rok 1984* George'a Orwella.

1. Różne aspekty wolności i reprezentatywni dla nich bohaterowie

Uczniowie wykazali się dojrzałością myślenia, ponieważ stwierdzali, że wolność jest wartością, którą można rozpatrywać na wiele sposobów. Wybór bohatera decydował o tym, jaki aspekt tej ważnej dla człowieka wartości analizował autor pracy. Wszystkie „ujęcia” wolności, które uwzględnili w swoich pracach gimnazjaliści, można byłoby skategoryzować w następujący sposób:

a) wolność jako walka o niepodległość

Dążenie do niepodległości państwa, walka o wolność kraju i narodu to najczęściej wykorzystywany przez uczniów aspekt wolności. Poświęcając uwagę walce o wolność ojczyzny, uczniowie najczęściej charakteryzowali bohaterów *Kamieni na szaniec* Aleksandra Kamińskiego, ale odwoływali się także do *Krzyżaków*, *Trylogii* czy *Latarnika* Henryka Sienkiewicza, a także do bajki Ignacego Krasickiego pt. *Ptaszki w klatce* i – znacznie rzadziej – do *Szyfowych prac* Stefana Żeromskiego.

Zamieszczona poniżej praca ilustruje ten rodzaj wolności.

Przykład 1.

..... Jak wiadomo nie od dziś, wolność zawsze była szczególnie w polskiej literaturze bardzo ważnym motywem. W tym wypadku postanowiłem odnieść się do literatury polskiej. Zwróciłem uwagę na powieści Aleksandra Kamińskiego pt. „Kamień na szaniec”.....
 Zarówno Aleksander Kamiński i Zoska Wroblewska wolność rozumieją jako wartość patriotyczną i miłością do Ojczyzny. Chciałbym szczególnie skupić się na powieści *Zawodnicom* „Zosce” i „Kamieniu na szaniec”.....
 Zoska Wroblewska urodziła się w 1821 roku i wychowywała się w wolnej Polsce, co miało na nią wielki wpływ. Chciałabym szczególnie skupić się na powieści *Zawodnicom* „Zosce” i „Kamieniu na szaniec”.....
 W tym celu kształtował swój charakter. Przyjął też dużą rolę do nauki i wykształcenia było dla niej bardzo ważne.....

..... Jednocześnie w roku 1939, ~~to~~ wybuchła druga wojna światowa. Właśnie wtedy zaręcza się dla pokolenia „Stolunów” próba „Mandelkandów” Juri na samym początku wojny, gdy ^(wówczas) ludzi opamięta. Pożycie, Żółka wraz z... Nudym, F. Mikiem... i... i innymi z Terkami... 23. Wiersz... Przewidy... Skrzek... wiedzieli, co mogą zrobić. Woli się na wschód od Warszawy, a... kiedy... na początku... przed... rozpoczyna się... Olupocki, przystąpił do akcji. Młodego Sobotę... Półty to... działania... mają... celu... podleganie... ducha... poprzez... dokonanie... Niemcom... oraz... Ch... współpracownik... Żółka... w... tych... Olupocki... ulepszył... się... kreatywności, pomysłowości... i...? dał... przy... Dzielni... ostatnim... został... dawda... Grup... sytuacyjnych... Stron... Szeregowi... Od tego momentu... rozpoczyna się... dla... walki... z... Olupockiem... Przewidy... wraz z... Nudym, Mikiem... i... innymi... również... dywersyjną, na... przykład... wysadzenie... pociągu... albo... z... na... esesmana... Najważniejszą... była... jednak... pod... Arsenalem, której... Żółka... był... pomysłodawcą... Nie... ona... na... celu... odbicie... jego... naj... Prudego... i... z... się... sukcesem... Niestety, Półty... z... w... wysadzeniu... ad... pod... kotowania... przez... z... tego... samego... dnia... Po... Żółka... się... psych... Wprowadzić... jeszcze... dywersyjną... np... pod... Celestynowem, lecz... wy... Sumienia... W... nie... tylko... o... wolności... Ofiary, ale... i... samego... siebie... z... w... akcji... pod... i... ze... st... W... „Kto... i... w... Kto... w... Juri... został... przy... od... z... ... Uwieram, że Żółka... z... w... i... to... w... Polski... i... Polaków, co jest najlepszym dowodem na to, że uważał ją za najwspanialszą wartość.

b) wolność jako niezależność jednostki i niezależność osobista

Uczniowie często zauważali, że człowiek zniewolony w jakikolwiek sposób, nie może czuć się szczęśliwy, dlatego zawsze, chociaż z różnym skutkiem, będzie dążył do niezależności. Zniewolenie może mieć różną postać – osaczenia przez system polityczny, uzależnienia od nałogów, spełniania wbrew sobie woli despotycznych rodziców czy wręcz uwięzienia.

Uczniowie, którzy ukazywali bohaterów zniewolonych, sięgali do takich utworów, jak np. *Folwark zwierzęcy* George'a Orwella, mit o Dedalu i Ikarze, *Buszujący w zbożu* Jerome'a Dawida Salingera, *Stowarzyszenie umarłych poetów* Nancy H. Kleinbaum, a nawet do powieści George'a Orwella *Rok 1984*. Ukazując walkę z totalnym zniewoleniem przez system, pisali prace świadczące o dobrej znajomości utworów i ich trudnej problematyce. Niżej zamieszczona praca jest tego przykładem.

Przykład 2.

Wolność to coś, co powinna przystugiwać każdemu człowiekowi - to brak przymusu. ~~przymusu, który~~ Już na początku, kiedy Bóg stworzył człowieka, wyrzucił go wolnym. Niestety, nawet dziś zdarza się, że musimy o niego walczyć. Jednym z bohaterów literackich, którzy uważali wolność za najwyższą wartość jest Winston Smith, główny bohater książki Erica Blaira (ps. George Orwell) pt. „Rok 1984”.

Smith to trzydziestoletni młody człowiek, wiedzący życie zwykłego urzędnika. Należy do średniej warstwy społeczeństwa. Miał ciemne włosy, był szczupły. Przez biedę i niedostatek ramujący w ławę, Winston - tak jak wielu - docht ^{starych} wrodzawych ubrań.

Jako jednostka myśląca, Winston zaczął szukać sposobu na umocnienie się przed kontrolą Partii. Było to niesamowicie trudne, dlatego też musiał się on ulepszać ciałem i inteligencją. Jego myślenie zaczęło się od zakupu reszty i skupiania w umi swoich dawnych podejrzeń i refleksji.

Drugi czyn - niezwykle odważny i ryzykowny - to spotkanie z Julią, dziewczyną o tych samych poglądach. Około Tamala prawo, szukając wolności oraz wyznając sobie miłość w nielegalnie wyjętym pokoju.

Treść i za razem ostatni rozdział ten wolumin to wykład
~~o~~ zaliczanej lekcji autorstwa E. Goldsteina, wypracowanej od współ-
 nika - zdrajcy, Winston wyrzucił się w tym wypadku wielką na-
 iwnością, bełkotliwością, ale i... odwagą. Za swoje występ-
 ki i zbrodnie, został skazany na straszną torturę i ewaporację,
 to jest ~~o~~ wymazanie z pamięci świata.

Uważam, że Winston Smith, mimo swojej
 statycznej postaci, jest najwłaściwszym przykładem ~~o~~
^{ciężkiego} ~~bo~~ ~~hetero~~, dla którego wolność jest najważniejszą wartością.
 Można przypuszczać, że gdyby takich ludzi było więcej,
 jego plan nie byłby skazany na porażkę. W obli-
 wu zagrożenia mój wolumin, chciałabym ~~o~~
~~o~~ go naśladować.

Jednak najczęściej wykorzystywane utwory do ukazania wolności w aspekcie walki o niezależność to powieści z gatunku fantazy: *Igrzyska śmierci* Suzanne Collins, *Wiedźmin* Andrzeja Sapkowskiego czy *Niezdarna* Veronici Roth.

Niżej zamieszczono pracę, w której ukazano walczącą o niezależność bohaterkę powieści Suzanne Collins.

Przykład 3.

Katniss Everdeen to główna bohaterka trylogii pt. „Igrzyska Śmierci” autorstwa Suzanne Collins. Jest młoda, odważna nastolatka uznająca wolność za najważniejszą wartość i uparcie dążyła do tego, aby ją uzyskać, nie tylko dla siebie, ale również dla swoich wiernych przyjaciół.

Katniss to nastolatka o długich brązowych włosach i szarych oczach, mieszkająca w dwunastym dystrykcie wielkiego państwa Panem powstałego na gruzach USA. Rządy sprawuje tam garstka ludzi w Kapitolu, stolicy tego kraju, na czele z Prezydentem Snowem, z pozoru ~~z~~ troskliwym i miłym. Co roku w Panem organizowane są „Igrzyska”, na które jada wylosowani „trybuci” spośród 12 dystryktów, po dwóch z każdego - dziewczyna i chłopak. Już podczas pierwszych swoich igrzysk Katniss ukazuje całemu swojemu światu postawę buntu i waleczność z systemem. Kiedy na arenie żywi pozostają już tylko ona i jej współtowarzysz - Peeta, dziewczyna wpada na pomysł spowodowania organizatorów do zmiany zasad i razem z Peetą chce ^{popętać samobójstwo} ~~zabić~~ ~~zabić~~ jedząc trujące jagody. Już w tym zachowaniu ukazują się prawdziwe

cechy Katniss: wielka odwaga, wola walki i zdolności do niekwywanych poświęceń. A to wszystko w imię wolności. Dziewczyna pragnie, aby wszyscy w jej kraju byli równi, i aby nie było podziału na tych lepszych i na tych gorszych. Katniss nie cofnie się przed niczym, a w dodatku w trzeciej części cyklu odnajduje w sobie zdolności przywódcze i zostaje twarzą rebelii. Kawske stawia dobro innych nad swoje: troszczy się o swoją młodszą siostrę, Prim, opiekuje matką, ^{podczas powstanięk akcji} sprawadza najpierw czy inni są bezpieczni. Dziewczyna igrająca z ogniem i z zasadami – tak można by ją, było krótko opisać. Moim zdaniem Katniss to świetny przykład osoby wolującej o dobro innych, dla której wolność jest na samym szczycie potrzeb i wartości.

c) wolność słowa i wyznania

Gimnazjaliści zauważali, że ważne jest, aby człowiek bez obaw mógł wyrażać swoje poglądy nawet wtedy, kiedy są one niepopularne. Pisali, że jeśli za wyznawanie poglądów grozi kara, nie ma mowy o wolności. To samo dotyczy wyznania – uczniowie wyrażali w swoich pracach przekonanie, że każdy człowiek powinien mieć zapewnioną wolność religijną oraz możliwość wyznawania związanych z wiarą wartości.

Pisząc o wolności słowa i wyznania, gimnazjaliści odwoływali się do takich utworów, jak *Antygona* Sofoklesa, *Owo vadis* Henryka Sienkiewicza, *Dziecko Noego* Erica Emmanuela Schmitta czy *Złodziejka książek* Markusa Zusaka.

Te aspekty wolności ilustruje zamieszczona poniżej praca.

Przykład 4.

Wolność to nie tylko pozwolenie na beztroskie życie według zasad moralnych, ale również możliwość wyrażania własnego zdania, postępowania ~~z~~ tak, jak kienje nas wiera. Wiele osobom zostaje ~~to~~ ^{ona} odebrana. Zakaz pokonku własnego brata to raczej absurd, coś niezwyobraźalnego, ~~z~~ ramach na jego wdłość czynów. Czy ~~to~~ godne poprzebanie nadzestwa to coś szkodliwego dla innych? Taki ^{okrutny} los spotyka Antygone - bohaterkę antycznego dramatu Sofoklesa, która za wszelką cenę dąży do sprawiedliwości.

Autor nie podał nam wielu informacji na temat wyglądu naszej bohaterki. Możemy jednak spekulować, że ~~musiała~~ ~~wynosiła~~ się spośród innych kobiet, jeśli zainteresował się nią syn władcy Teb - Hajman.

Antygone cechowała zaskakująca odwaga, podstępność oraz nieczłanność. Mimo zakazu swojego wujka, który nazywał Tebami - Kreonem, dokonała obrędu pochówku. Reakcją gwałtu na swojego brata, mimo że strażnicy zmagali się w pobliżu. ~~z~~ Gdyby jej starali na pierwszym ułamku, spotkałaby ^{znaczenie} ją surowsza ~~kara~~ kara. Bohaterka była także ^{nieczłownie} bardzo poręczna i niekoniecznie lęczyła się z niebezpieczeństwami, które mogłyby na nią przydać. Gdy ~~siostra~~ Ismena

wystaważyła się konsekwentnie, ^(spełnienia się władcy) faktycznie ~~manipulowała~~, odmówiła
 jej osobiste i spotkała się z ostrą krytyką. Antygona
 wyróżniła się nieugiętością w swoich twierdzeniach oraz
 umiała wyrazić swoje opinie uprzejmie. W trakcie rozmowy
 z kreolem, gdy ten dowodził się, kto złamał jego zakaz,
 mówił mu bezpośrednio o swoich przekonaniach. Nic nie
 wstydziła się, aby zamknąć wyjątkowo, że między nią i nim
 się od ~~ty~~ zwykłego tyraństwa.
 Nare bohaterka uważa, że decyzja króla jest absurdal-
 na oraz godzi w jej religijne przekonania i wolność swobodnego
 działania. Każdy zasługuje na pomoc, niezależnie czy był
 myślnikiem idealnego człowieka, czy zbrojnym lub tyranem.
 Antygona uważa, że wolność za najważniejszą
 wartość.

d) kontestowanie przez uczniów zaprezentowanego w utworze sposobu pojmowania wolności
 Niektórzy gimnazjaliści charakteryzowali tych bohaterów literackich, którzy chcieliby uwolnić się od
 wszelkich społecznych nakazów i zakazów, za nic mając prawo, a nawet dobro drugiego człowieka.
 Uczniowie podkreślali, że wolność rozumiana jako brak wszelkich zasad, gdy człowiekowi wydaje
 się, że osiągnie szczęście, robiąc, co mu się podoba, przestaje być wolnością. Skrajnym przykładem
 opacznie pojmowanej wolności jest według niektórych uczniów postawa Balladyny, bohaterki
 dramatu Juliusza Słowackiego. Na taką wolność uczniowie nie wyrażali zgody w swoich
 wypracowaniach, czego przykładem jest zamieszczona poniżej praca.

że go kochała. Nie miała szacunku do matki. Gdy ta
 mieszkała z nią w zamku, nie dbała o nią... wygnała ją...
 w czasie burzy, przez co ta ślepa. Pozwoliła by jej rodzicielka
 zmarła w torturach. Nie była zdalna do miłoścy i...
 jakiś głębszych uczuć. Najważniejszą wartością była dla niej pełna
 własność, którą ogarnęła sobie we... władzy i pieniądzu. Nic
 innego są dla niej nie liczyło.
 Balladyna była tą osobą. ~~Nie dostępną~~ Okrutną, bezwzględną
 i wyraźną. Jednak jej zażyłość w dążeniu do celu
 jest godna podziwu. ~~Jest obrabą bardziej słabym cel...~~
~~postępowała zgodnie z moralnymi zasadami.~~ Pragnęła własną...
 zdobyć ją, chociaż na krótko. Uważam jednak, że postępowała
 nieustannie i nie należy jej badać.

2. Różne poziomy argumentacji

Warunkiem napisania poprawnej charakterystyki było nie tylko wskazanie cech opisywanej postaci i motywów jej postępowania, ale także trafna i wnikliwa argumentacja podporządkowana tematowi. Uczniowie posługiwali się nią na różnych poziomach.

a) argumentacja pełna, wnikliwa

Nie brakowało prac merytorycznych, z pełną, wnikliwą argumentacją, w których dokonano ukierunkowanej analizy postępowania postaci.

Zamieszczona poniżej praca jest tego przykładem.

Przykład 6.

Ojciec Pons jest bohaterem książki i pod tytułem „Dziecko Noego” autorstwa Erica Emmanuela Schmitta. Moim zdaniem jest dobrym przykładem postaci, dla której wolność była najważniejszą wartością.

Bohater jest księdzem w średnim wieku, który z racji swojego stanu cywilnego nosi sutannę. Jest to wysoki, bardzo szczupły mężczyzna o przyjaznym spojrzeniu. Ojciec Pons jest tysi, a jego głowa ma okrągły kształt. Swoim przyjaznym uśmiechem zaskarbia sobie sympatię wszystkich swoich podopiecznych.

Ten odważny, walczący o wolność bohater prowadzi szkołę oraz sierociniec dla chłopców podczas drugiej wojny światowej. W swoim ośrodku wychowawczym ukrywa bardzo ~~wielu~~ wiele dzieci pochodzenia żydowskiego. ~~Jego~~ Jego najważniejszym celem jest danie im możliwości normalnego życia i wolności wyznania. Mimo swoich przekonań ma w sobie wielki szacunek dla wychowanków innego wyznania, nie narzuca im wiary, chce aby mieli wolny wybr i szanowali tradycję swoich przodków.

Ojciec Pons bardzo chce, aby każde wyznanie

zgrupowanie etniczne i kulturalne miało prawo do wolnego wypełniania i poszanowania swojej tradycji. Na terenie swojej szkoły zbiera i zakłada kolekcję ~~niektórych~~ przedmiotów, książek i płyt związanych z różnymi kulturami.

Mężczyzna jest bardzo troskliwy wobec swoich podopiecznych. Bardzo dba aby ~~nie~~ nikt nie naruszył ich godności i wolności osobistej. Jego marzeniem jest, aby po wojnie jego wychowankowie mogli dorastać w niepodległym, wolnym kraju.

Uważam że Ojciec Pons jest przykładem bohatera, który ~~z~~ dbaniem o ~~o~~ prawo do wolności innych ~~z~~ zmienia na lepsze ~~o~~ życie wielu istnień. Dzięki niemu rosną pokolenia nauczonych prawa do ^{swobody} ~~o~~ ludzi.

b) argumentacja prosta

Najwięcej jednak było prac, w których posłużono się argumentacją prostą. Uczniowie, prezentując postać w sposób ogólny, zdawkowo odnosili się do problemu wolności. Praca zamieszczona poniżej pokazuje ten problem.

Przykład 7.

Tadeusz Zawadzki jest jednym z trzech
 głównych bohaterów książki pt. „Kamienie
 na ścianie” autorstwa Aleksandra Kamińskiego.
 Należał do grupy harcerskiej „buki” oraz
 ukończył gimnazjum im. Stefana Batorego w Warszawie.
 Z powodu swojej dziewczęcej urody przyjął pseudonim
 „Łoska”. Miał regularne rysy twarzy,
 delikatną cerę oraz niezwykłe dziewczęcy uśmiech.
 Miał jasno-niebieskie oczy.
 Pomimo wyglądu i pseudonimu Tadeusz Zawadzki
 był urodzonym przywódcą. Był miły, uprzejmy, a
 przy tym stanowczy. Był ~~bardzo~~ bardzo przywiązany
 do matki i to od niej nauczył się ~~szkolenia~~
 szacunku do drugiego człowieka. W harcerstwie i
 u siebie nauczył się samodzielności i patriotyzmu.
 Jako nadrzędne wartości stawiał przyjaźń, radość
 oraz miłość do Ojczyzny. Stawiał je nad
 własne życie.
 Moim zdaniem Tadeusz Zawadzki jest
 idealnym przykładem bohatera, który walczył o wolność
 za najważniejszą wartość. Według mnie powinien
 być wzorem do naśladowania dla każdego człowieka.
 Za wolność poświęcił własne życie.

c) próba argumentacji

Zdarzały się też takie prace, w których wolność potraktowano w sposób formalny, tzn. nie była ona rozważana jako najważniejsza wartość w życiu bohatera, a jedynie na początku lub częściej na końcu pracy wspomniano o niej, jakby przypominając sobie, że – zgodnie z tematem – trzeba się jakoś odnieść do tej wartości. Oto przykład takiej pracy:

Przykład 8.

Maty Książę jest jedną z postaci literackich, która uznana za najważniejszą wartość – wolność. Maty Książę jest główną postacią książki autorstwa Antoniego de Saint-Exupéry, o tej samej nazwie. Główny bohater jest dzieckiem. Żyje na małej planecie, B-612, wraz ze swoją przyjaciółką, Różą. Na planecie przez jakiś czas mu się podoba, ale zamyśla co denominować zachowanie Róży oraz po prostu mu się nudzi. Pewnego dnia postanawia lecieć wraz ze statkiem odlatujących ptaków na inne planety. Poznaje na nich różne osoby, która podobnie jak on, są "samotne". Przykładem tego są postaci takie jak np. latownik, pijak czy chociażby naręczysty król. Nasz bohater ląduje w końcu na Ziemi, gdzie poznaje lisa, łotnika oraz węża.

Maty Książę, raciejącym się nie męczy. Jest matym dzieckiem ubranym adekwatnie do swojego wyglądu, nosi szal. Książę wydaje się nie w młodym wieku, jest bardzo ciekawy świata oraz niecierpliwym. Ma przyjaciela lisa, którego

udało mi się oswoić podnieś podrytu na Ziemi.
 Naukcyt an księda ciekłości oraz pernego
 przeleneo cytatu: „Dobne widzi się tylko sercem”.
 Porwany przez księcia lotnik oraz waz pomagają
 mu wrócić na swoją planetę.

Według mnie księda to pozytywna postać.
 Dobne zrobił wyruszyć na tą wyprawę, ponieważ
 wiele się naukcyt oraz pomal ciekawe osoby.

3. Prace niespełniające wymagań zawartych w temacie

Temat wymagał realizacji treści w formie charakterystyki, wzięcia pod uwagę bohatera literackiego i odniesienia się do wolności jako ważnej wartości w życiu charakteryzowanej postaci. Zgodnie z kryteriami tylko taka charakterystyka, która zawierała wszystkie elementy tematu, mogła być oceniana. Prace były oceniane na 0 punktów, jeśli zauważono w nich następujące niezgodności z tematem:

a) praca w innej formie

Charakterystyka jest formą złożoną, do której w sposób funkcjonalny włączane są elementy innych form wypowiedzi: opisów, streszczenia, a kiedy temat wymaga od uczniów odniesienia się do jakiegoś zagadnienia, niezbędne okazują się również elementy wyводу argumentacyjnego. Dobrze napisana praca powinna więc łączyć te wszystkie składniki w taki sposób, żeby nie zaburzać spójności kompozycji i aby charakterystyka pełniła zawsze funkcję nadrzędną. Tegoroczni gimnazjaliści w zdecydowanej większości mieścili się w ramach wymaganej formy, dlatego prace w innej formie zdarzały się sporadycznie.

b) bohater nieliteracki

W pracach uczniowskich można było zauważyć kilka kategorii bohaterów nieliterackich: bohater filmowy, postać wymyślona (zdarzało się nawet, że uczniowie przedstawiali bohatera napisanej przez siebie książki), postać pisarza lub poety błędnie nazwana postacią literacką oraz przedstawiony w sposób ogólny pewien typ bohatera (takie prace zdarzały się najczęściej), który w mniemaniu ucznia byłby reprezentatywny dla grupy bohaterów walczących o wolność.

c) brak odniesienia do wolności jako nadrzędnej wartości w życiu bohatera

Nawet pełna i szczegółowa charakterystyka postaci literackiej nie zapewniała sukcesu, jeśli nie uwzględniała niezwykle istotnego elementu tematu – znaczenia wolności w życiu bohatera. Pominięcie tego aspektu dyskwalifikowało pracę, ponieważ jej treść nie stanowiła realizacji tematu.

4. Segmentacja

Poprawnie napisany tekst wypracowania, bez względu na formę, powinien być spójny i uporządkowany zarówno wewnętrznie jak i zewnętrznie. Logiczny podział zewnętrzny (wcięcia, bloki lub interlinie) powinien odzwierciedlać wewnętrzną strukturę treści podporządkowaną zasadzie trójdzielności kompozycji. Istotne też jest zachowanie właściwych proporcji między wyodrębnionymi częściami pracy, a także funkcjonalne rozpoczęcie i zakończenie wypowiedzi. Uczniowie w zdecydowanej większości (75%) dobrze poradzi sobie z wymaganiami w tym zakresie. Zastosowana przez nich segmentacja najczęściej była konsekwentna i celowa.

5. Poprawność stylistyczna i językowa

Większość uczniów nie miała problemów z dostosowaniem stylu do formy wypowiedzi. Z tym wymaganiem dobrze poradziło sobie 81% gimnazjalistów. Zdający w swoich pracach konsekwentnie stosowali styl dostosowany do formy, tematu i intencji wypowiedzi oraz odmiany pisanej języka.

W zakresie poprawności językowej gimnazjaliści zdobyli średnio 46% punktów. Podstawowym problemem językowym większości młodzieży gimnazjalnej jest ubogi zasób słów. Stosunkowo niewiele było prac wyróżniających się bogatym, literackim językiem. Lektura wypracowań uczniowskich pozwala również zauważyć duże dysproporcje między uczniami zarówno w zakresie kompetencji językowych jak i szeroko pojętej wiedzy literackiej.

Gimnazjaliści popełniali różnorodne błędy językowe. Niecelowe powtórzenia, które na egzaminie gimnazjalnym zaliczane są do błędów językowych, zdarzały się dość często być może dlatego, że w charakterystyce czasowniki „być” i „mieć” okazują się niezwykle przydatne i wielu uczniów nie potrafiło uniknąć rażących powtórzeń tych wyrazów. Oto fragment pracy ilustrujący ten problem: *Jego przewisko wzięło się z tego, że był po prostu rudy. Nie był on dobrze zbudowany, ale był bardzo sprytny. We wszystkim był najlepszy.* Raziły też inne powtórzenia, np. *Wolność jest bardzo cenna wartością. Każdy powinien ją doceniać. Niektórzy ludzie o tym zapominają, ale niektórzy uznają wolność za najważniejszą wartość.*

Wśród błędów językowych przeważały jednak składniowe, naruszające poprawną konstrukcję zdania. Dotyczyły one przede wszystkim składni zdań rozwiniętych, zwłaszcza złożonych, np. *Walczy o to, żeby siostra nie przerobiła umysłów tych ludzi, robiąc z nich niewolników dzisiejszej społeczności, gdzie każdy myśli tak samo.*

Osobną grupę błędów składniowych stanowiły te, które zaburzały związki zgody i rządu, np. *Jan Bytnar razem z Zośką i Alkiem pokazał, jak pięknie żyć i pięknie umierać* lub *Dziewczyna jest bardzo uparta i zawsze stawia na swoje.*

Dość często zdarzały się też błędy fleksyjne polegające na zastosowaniu niewłaściwego rodzaju gramatycznego, np. *Gdy Chilon odnajduje obóz, gdzie ów kobieta się znajduje* lub *Dzięki pomysłowi zbudowania przez Dedala skrzydeł oboje z Ikarem planują ucieczkę z Krety.*

Równie często uczniowie popełniali błędy leksykalne, np. *Zośka miał ładne włosy i przystojną twarz* czy też *Alek był osobą bardzo rozbudowaną, jeśli chodzi o charakter.*

Problem z wyznaczaniem granicy zdania (tzw. potok składniowy) można było zauważyć raczej tylko u uczniów z dysleksją.

6. Poprawność ortograficzna i interpunkcyjna

Na tegorocznym egzaminie 57% gimnazjalistów otrzymało punkt za poprawność ortograficzną. Gimnazjaliści popełniali różne błędy ortograficzne, ale szczególnie wyróżniały się błędy w pisowni tytułów utworów – uczniowie mają tendencję do pisania wszystkich wyrazów w tytułach (oprócz przyimków) wielką literą. Zdecydowanie dominował tu niepoprawny zapis tytułu *Kamienie na szaniec*, w którym błędnie pisano słowo *szaniec*. Ponieważ młodzież najczęściej odwoływała się w swoich pracach do utworu Aleksandra Kamińskiego, błąd w zapisie tytułu *Kamienie na szaniec* pojawiał się nagminnie. Podobny błąd popełniali zdający w zapisie tytułu *Quo vadis* Henryka Sienkiewicza.

O niedostatecznej znajomości zasad stosowania wielkiej litery świadczą też dość często popełniane błędy w nazwach mieszkańców państw i miast (np. *Niemiec*, warszawiak) oraz przymiotników utworzonych od tych nazw (np. *niemiecki*, *polski*). Problem stanowi też zapis niektórych przyimków złożonych (np. *znad*, *spod*, *spoza*, *poprzez*, *spośród*) i części wyrażen przyimkowych (np. *w ogóle*, *przede wszystkim*, *ponadto*, *ode mnie*, *od razu*).

Błędy pojawiały się także w zapisie czasowników, których pisownia nie do końca zgodna jest z wymową (np. *staneła*, *zaczęło*, *zajął*) albo w końcówkach rzeczowników w mianowniku takich jak *księżę* lub w końcówkach rzeczowników w przypadkach zależnych, takich jak *próbę*, *nadzieję*, *walkę*.

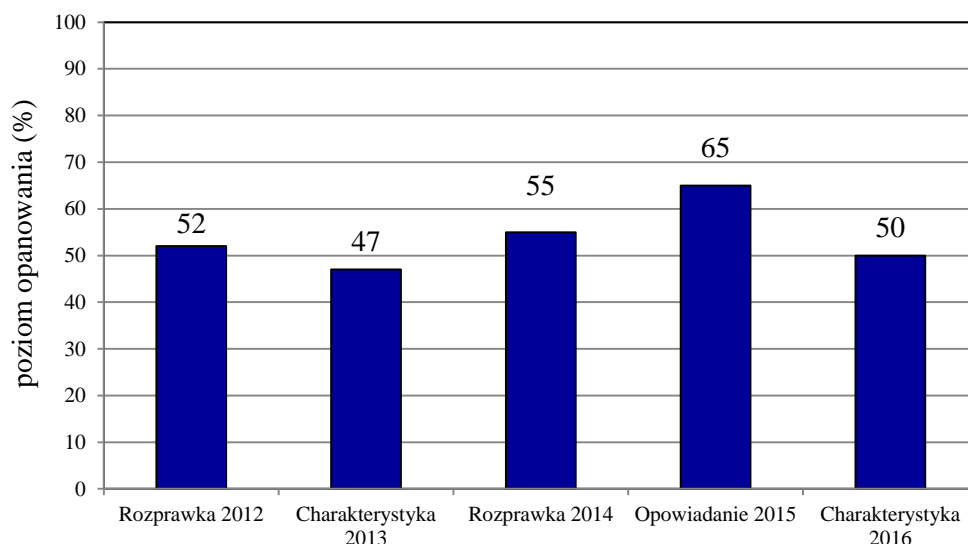
W zakresie poprawności interpunkcyjnej w charakterystyce uczniowie wprawdzie radzą sobie lepiej niż w rozprawce i w opowiadaniu, ale ciągle jest to wymaganie, z którego wyniki są najslabsze. W tegorocznym wypracowaniu 33% gimnazjalistów wykazało się dobrą znajomością zasad interpunkcji, podczas gdy w innych formach wypowiedzi w minionych latach z tą umiejętnością

dobrze radziło sobie nieco ponad 20% uczniów. Błędy interpunkcyjne najczęściej wynikają z braku znajomości struktury zdań, zwłaszcza tych o złożonej konstrukcji. Świadczy o tym zarówno brak przecinków (najczęściej) jak i ich nadmiar. Oto przykłady zapisu zdań, które potwierdzają tę opinię: *Robił wszystko co mógł aby przyspieszyć wyzwolenie swojego kraju.* lub *Osobą której charakterystykę będę pisał jest Aleksy Dawidowski z utworu Aleksandra Kamińskiego, pod tytułem „Kamienie na szaniec” albo Pomimo tortur nie wydał kolegów umożliwiając im pozostanie na wolności.* Tylko funkcjonalne nauczanie składni może zmienić ten stan rzeczy.

„Pod lupą” – Jakie treści zawierał temat charakterystyki i co znaczyło „pisać na temat”?

Analiza wyników egzaminów gimnazjalnych z języka polskiego na przestrzeni lat 2012–2016 pokazuje, że gimnazjalistom najtrudniej było w pełni **zrealizować temat** wypracowania, kiedy pisali charakterystykę. Obrazuje to zamieszczony poniżej wykres.

Treść – poziom realizacji

W odpowiedzi na pytanie, dlaczego realizacja treści jest dla gimnazjalistów umiejętnością trudniejszą w charakterystyce niż w opowiadaniu czy nawet w rozprawce, pomocna będzie szczegółowa analiza tematu. Brzmiał on: *Napisz charakterystykę bohatera literackiego, który wolność uznał za najważniejszą wartość.* Od uczniów oczekiwano uwzględnienia **trzech zasadniczych elementów** zawartych w poleceniu:

1. formy charakterystyki,
2. wyboru bohatera literackiego,
3. ukazania wolności jako wartości nadrzędnej w życiu charakteryzowanej postaci.

Poniżej zamieszczono pracę, która spełnia kryterium realizacji treści.

Przykład 9.

..... Frodo Baggins, bohater powieści J.R.R. Tolkiena pod.....
 .. tytułem: „Władca Pierścieni”, to.. Hobbit.. zamieszkuje.. spokojną..
 .. i.. bez troską.. wioskę.. Shire.. kiedy.. spotyka.. czarodzieja.. Gandalfa
 .. i.. dowiaduje.. się, że.. światu.. grozi.. niebezpieczeństwo ^{oraz}.. i.. zagłada,
 .. decyduje.. się.. na.. heroiczną.. walkę.. o.. wolność, wyruszając.....
 .. w.. podróż.. pełną.. poświęceń.. i.. trudów.....
 Frodo, tak.. jak.. inni.. hobbiti, jest.. niskiego.. wzrostu,.....
 .. ma.. gęste, kręcone.. włosy.. i.. duże, „owłosione”.. stopy. Jego..
 .. oczy.. są.. jasne, w.. odzieniu.. błękitu. Wbiera.. się.. w.....
 .. proste.. spodnie.. i.. koszule, a.. jego.. nogi.. zawsze.. pozostają
 .. bez.. obuwia.....
 Ten.. niepozorny.. mieszkaniec.. Shire.. o.. ogromnym.....
 .. sercu, kieruje.. się.. godnymi.. podziwu.. i.. naśladowania...
 .. wartościami... Kocha.. swoich.. przyjaciół i dba o nich..... Jest
 .. dzielny, swoją.. odwagę.. przewyższa.. niejednego.. wykształconego
 .. Mylena.. czy.. wojownika... ^{Jest}.. zdeterminowany.. w.. wyzerp-
 .. jącej.. i.. wyjątkowo.. niebezpiecznej.. wędrówce.. do.. celu, .. jest
 .. ~~nie~~ ^{skromny}.. to.. wylustrat, .. nie.. oczekując.. współzwicia, podziwu...
 .. czy.. nawet.. uwagi... To.. jednak.. ogromne.. umiowanie.. wolności
 .. sprawia, że.. hobbit.. z.. tak.. wielkim.. zaangażowaniem.. i.. poświę-
 .. ceniem.. oddaje.. się.. powierzonej.. mu.. misji. Frodo.. kocha...
 .. swoją.. krainę.. i.. istoty, które.. w.. niej.. żyją. Ceni.. sobie.. ich..

To właśnie zew. wolności należącej niepodległości...
 hobbitowi wymusił w to kilka podrozdziałów, to co nim podzielił
 Bilbo, zdobywając uniętności, przyjdzie i przede wszystkim -
 hort słucha. Głównie na wolności, Bilbo akceptował swój
 charakter, stał się odważny, w udowodnił, wchodząc do
 jaskini Smauga, przemyślony - to cecha wybitna się, upadając
 na plan ucieczki w bariłkach, a przede wszystkim nieważność
 talie -

Ważny
~~Ważny~~ ramie w ramie z kompanami, staliś całą
 wargom, niepryjaczym elfom, gigantycznym pajakiem,
 o, przede wszystkim - samemu sobie. Idąc za głosem serca,
 odmucił ^{uśmiech} i wygodne życie, decydując się na własną
 pogodę za udności. Szalochany w przygodzie, zawsze ufał
~~sercu i drożce, co ufał w swój ulubionej piórecce Tolkiena~~
 ufał w ulubionej piórecce swojego bohatera: ~~Samochodzie~~
 "A waga, wiecie w przed i w przed, choć w cęta się też za przycię,
 i udel przede mną, młynie na pszczał - ja za nią, tuż, jak mogę.
 Słonymi stopy za nią w ślad, aż w sercu się rozpręgnie obogę
 gdzie strumień liczący obóg już upadł - gdzie dalej? -
 niec nie mogę!"
 => Wymagając po słabo, Bilbo odnalazł coś, czego nie można
 odnaleźć w żadnym kufre - dzienny miłośnik dotarł do
 najcenniejszej wartości. Osi chętny miłośnik stał się wolny.

Bardzo istotne było więc, aby treść wypracowania podporządkować zagadnieniu wolności jako najważniejszej wartości w życiu bohatera. Krótka wzmianka na ten temat nie dawała podstaw do uznania pracy za merytoryczną. W takim wypadku zakładano, że problem wolności został przywołany tylko formalnie i nie jest on tematem rozważań, a jedynie próbą realizacji tematu.

Uczniowie mieli duże możliwości wyboru bohaterów, ponieważ wolność może być pojmowana wieloaspektowo - nie tylko jako dążenie do niepodległości, ale także jako niezależność od kogoś (współtowarzysza życia, rodziców, społeczeństwa), wolność słowa, wolność wyznania, wolność poglądów. Przy ocenianiu treści pracy żaden z aspektów wolności nie był faworyzowany, wszystkie traktowane były równorzędnie.

Z przedstawionej analizy wynika, że charakterystyka, w której oczekiwano od uczniów rozważenia postawy bohatera we wskazanym aspekcie, wymagała, po pierwsze - dokładnej analizy tematu

i trafnego wyboru bohatera, po drugie – oderwania się od schematycznej struktury charakterystyki ukazującej postać w sposób bardziej ogólny, a po trzecie – wycucia i dużej samodzielności w myśleniu, ponieważ z całej wiedzy o wybranej postaci należało umiejętnie wyselekcjonować treści funkcjonalne wobec tematu, a więc te, które pomogły ukazać dążenie bohatera do wolności. Uczniom, którzy ćwiczyli w szkole charakterystykę tylko według najprostszego szablonu, z pewnością trudniej było odnaleźć się w tej bardziej złożonej formie, w której przy tworzeniu wypowiedzi – podstawowej umiejętności – pomocna okazywała się umiejętność analizy i interpretacji. Warto jednak zauważyć, że w podstawie programowej dla gimnazjum jest zapis, który mówi: *Uczeń [...] doskonalą sprawność analizy i interpretacji tekstów kultury, a także zyskuje nowe narzędzia, dzięki którym jego lektura jest coraz dojrzała, bardziej świadoma i samodzielna.* W pracach uczniowskich umiejętności te miały wpływ na sposób argumentowania i jego wnikliwość.

Wnioski i rekomendacje

Gimnazjaliści przystępujący do egzaminu z języka polskiego w 2016 roku najczęściej otrzymywali wynik 84% punktów możliwych do uzyskania, co pozwala dobrze oceniać ich umiejętności z tego przedmiotu. Warto jednak przyjrzeć się szczegółowym wynikom, żeby wiedzieć, czy wszystkie wymagania zapisane w podstawie programowej uczniowie opanowali w zadowalającym stopniu oraz aby zastanowić się, czy uczniowie w dostateczny sposób zdołali rozwinąć te umiejętności, które pozwolą im swobodnie funkcjonować na kolejnych etapach kształcenia.

Ważną potrzebą współczesności jest umiejętność korzystania z informacji, które otrzymujemy w ogromnych ilościach. Przygotowanie uczniów do odbioru i wykorzystywania informacji pochodzących z różnych źródeł oraz poddania ich krytycznej analizie jest umiejętnością ćwiczoną na wszystkich etapach kształcenia, a wyniki egzaminu pokazują, że uczniowie opanowali ją w wysokim stopniu. Zdający dobrze poradzi sobie z takimi umiejętnościami jak wyszukiwanie w wypowiedzi potrzebnych informacji oraz wnioskowanie na podstawie przesłanek zawartych w różnych tekstach kultury. Zadania sprawdzające te umiejętności poprawnie rozwiązało średnio 80% uczniów.

Najwyższe umiejętności na egzaminie w 2016 roku gimnazjaliści zaprezentowali jednak z zakresu analizy i interpretacji tekstów kultury. W tym obszarze najlepiej poradzi sobie z rozpoznawaniem składniowych środków stylistycznych oraz z charakteryzowaniem i ocenianiem bohaterów. Uczniowie dobrze radzili sobie także z odbiorem tekstów kultury na poziomie przenośnym czy z przedstawianiem propozycji odczytania konkretnego tekstu kultury.

Należy podkreślić, że zapisy podstawy programowej w swoich założeniach akcentują konieczność kształcenia i doskonalenia umiejętności złożonych, takich jak argumentowanie, wnioskowanie czy rozumowanie. Z diagnostycznego punktu widzenia bardzo ważne dla rozwoju i kształcenia umiejętności złożonych jest redagowanie przez uczniów (na każdym etapie kształcenia) wypowiedzi pisemnych w różnych formach gatunkowych. Gimnazjaliści tym razem redagowali krótką formę argumentacyjną oraz charakterystykę bohatera literackiego. Te zadania oraz jedno z zdań zamkniętych (zadanie 6.) sprawdzały poziom opanowania umiejętności w zakresie tworzenia wypowiedzi. Ponad połowa uczniów nie miała większych problemów z wykazaniem się umiejętnościami tworzenia wypowiedzi.

Na szczególną uwagę w rozwiązaniach zadania krótkiej odpowiedzi, z którym zdecydowana większość uczniów dobrze sobie radziła, zasługiwała bogata argumentacja i umiejętność uzasadnienia swojego stanowiska przy pomocy trafnych odniesień do tekstu i do własnych obserwacji.

Redagując charakterystykę, uczniowie stworzyli pokaźną galerię postaci literackich, która mogłaby posłużyć jako argument w dyskusji na temat poziomu czytelnictwa naszej młodzieży, a nawet obalić być może krzywdzące młodzież stereotypowe opinie o nieocytaniu. Zdający udowodnili też, że umieją posłużyć się trafnymi przykładami literackimi i dobrze ukierunkować argumentację.

Uczniowie w większości bez trudu stosowali też reguły segmentacji tekstu, zachowując jego trójdzielność i właściwe proporcje między poszczególnymi częściami kompozycyjnymi. Nie mieli też problemów z zastosowaniem właściwego stylu.

Zdecydowanie słabiej był natomiast oceniany poziom argumentacji. Często argumentacja, chociaż trafna i dobrze ukierunkowana, okazywała się zbyt ogólnikowa, co miało niekorzystny wpływ na realizację treści prac. Dobrze poradziła sobie z tym wymaganiem połowa uczniów.

Zadania egzaminacyjne po raz kolejny pokazały, że problemów przysparzają uczniom wymagania z zakresu szeroko pojętej świadomości językowej, w tym dotyczące poprawności językowej, ortografii czy interpunkcji, której zasady uczniowie ciągle znają bardzo słabo.

Prawie co drugi uczeń miał też problem z rozpoznaniem w tekście zdań pojedynczych i równoważników zdań, a także z nazwaniem formy czasownikowej w wypowiedzeniu.

W praktyce szkolnej warto więc:

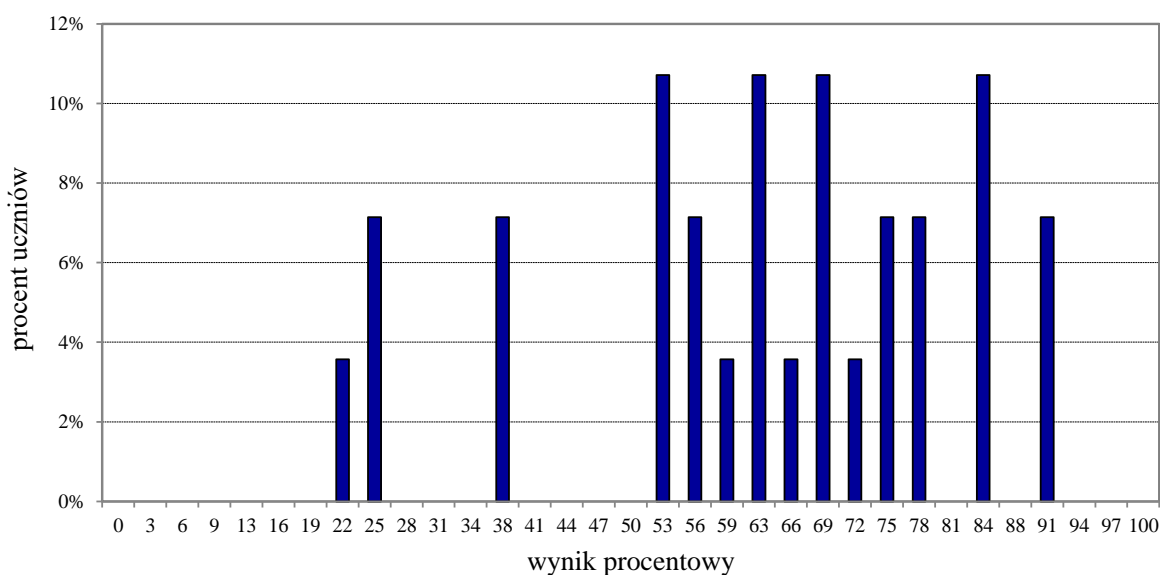
- uczyć rzetelnej analizy tematu pracy pisemnej i planowania jej treści
- ukazywać uczniom wieloaspektowość utworów literackich, ćwiczyć umiejętność funkcjonalnego wykorzystywania w wypracowaniach informacji z różnych tekstów literackich (analiza utworów pod kątem wyszukiwania argumentów, porządkowanie informacji, formułowanie wniosków i oceny)
- zwracać uwagę na poziom argumentacji, która jest ważną częścią nie tylko rozprawki, ale także innych form wypowiedzi pisemnych i ustnych (wnikliwa argumentacja zgłębia i wyczerpuje temat, prosta – posługuje się ogólnikami)
- ćwiczyć różne formy wypowiedzi w jednakowym stopniu, ponieważ jest to jedyna droga do tego, aby uczniowie wykształcili umiejętność sprawnego posługiwania się językiem pisany w różnych formach gatunkowych
- pracować nad wzbogacaniem języka uczniów i jego poprawnością, zwracając uwagę na funkcjonalność stylów i ich zależność od formy
- dopracować rozumienie pojęć „bohater literacki”, „postać literacka” – uczniowie nie mogą błędnie posługiwać się nimi w odniesieniu do poetów i pisarzy
- pracować w sposób funkcjonalny nad składnią języka ojczystego, aby młodzież dostrzegała zależność struktury wypowiedzenia od zawartego w niej sensu; dobra znajomość składni ma wpływ nie tylko na poprawność językową i klarowność wypowiedzi, ale także niejako wymusza poprawną interpunkcję
- pracować nad ortografią – egzamin pokazał duże niedociągnięcia w zakresie pisowni tytułów utworów, a także nazw własnych i pochodzących od nich przymiotników.

Podstawowe informacje o arkuszach dostosowanych

Opis arkusza dla uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera

Arkusz zadań z zakresu języka polskiego dla uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera (GH-P2-162) został przygotowany na podstawie arkusza GH-P1-162, zgodnie z zaleceniami specjalistów. Uczniowie otrzymali zadania dostosowane pod względem merytorycznym: wyjaśniono słownictwo do tekstów źródłowych, uproszczono polecenia zadań, oraz graficznym: wyróżniono informację o numerze każdego zadania i liczbie punktów możliwych do uzyskania za jego rozwiązanie, zwiększono odstępy między wierszami w tekstach i zastosowano pionowy układ odpowiedzi. Przy każdym zadaniu zamkniętym umieszczono informację o sposobie zaznaczenia właściwej odpowiedzi.

Wyniki uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera

Wykres 5. Rozkład wyników uczniów

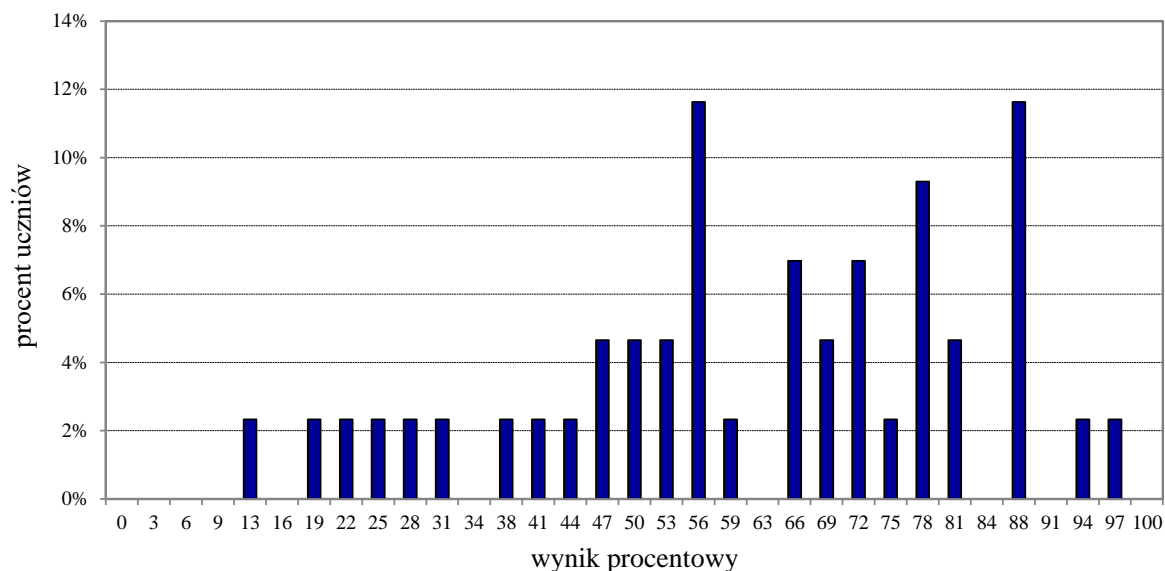
Tabela 12. Wyniki uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
28	22	91	64	84	63	19

Opis arkuszy dla uczniów słabowidzących i niewidomych

Arkusze z zakresu języka polskiego dla uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych (GH-P4-162, GH-P5-162, GH-P6-162) zostały przygotowane na podstawie arkusza standardowego. Uczniowie słabowidzący otrzymali arkusze, w których dostosowano wielkość czcionki: GH-P4-162 – Arial 16 pkt, GH-P5-162 – Arial 24 pkt. Dla uczniów niewidomych przygotowano arkusz w brajlu.

Wyniki uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych

Wykres 6. Rozkład wyników uczniów

Tabela 13. Wyniki uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych – parametry statystyczne

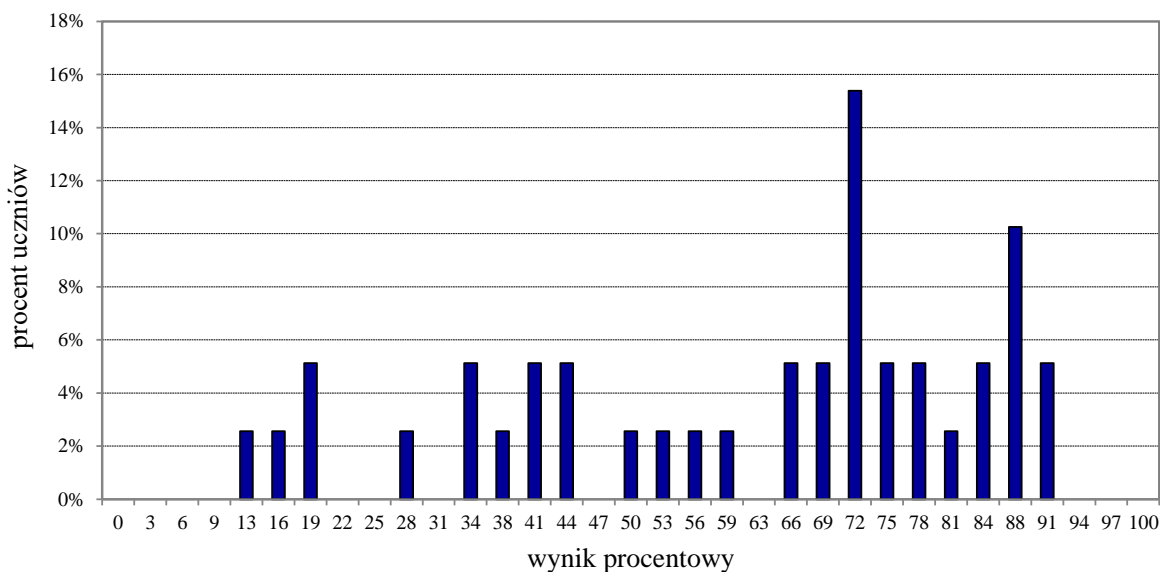
Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
43	13	97	66	56	61	22

Opis arkusza dla uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących

Uczniowie słabosłyszący i niesłyszący rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GH-P7-162. Podstawę zadań stanowiły teksty literackie i publicystyczne, w których uproszczono słownictwo lub wyjaśniono je oraz plakat.

Arkusz składał się z 22 zadań – 20 zamkniętych różnego typu i 2 otwartych. Zadanie otwarte krótkiej odpowiedzi polegało na sformułowaniu uzasadnienia odpowiedzi *Czy Twoim zdaniem warto wziąć udział w takiej imprezie jak Noc Muzeów, czy też lepiej zwiedzać muzeum w dzień*, a zadanie rozszerzonej odpowiedzi – na napisaniu charakterystyki bohatera literackiego, dla którego wolność była najważniejszą wartością.

Wyniki uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących

Wykres 7. Rozkład wyników uczniów

Tabela 14. Wyniki uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących – parametry statystyczne

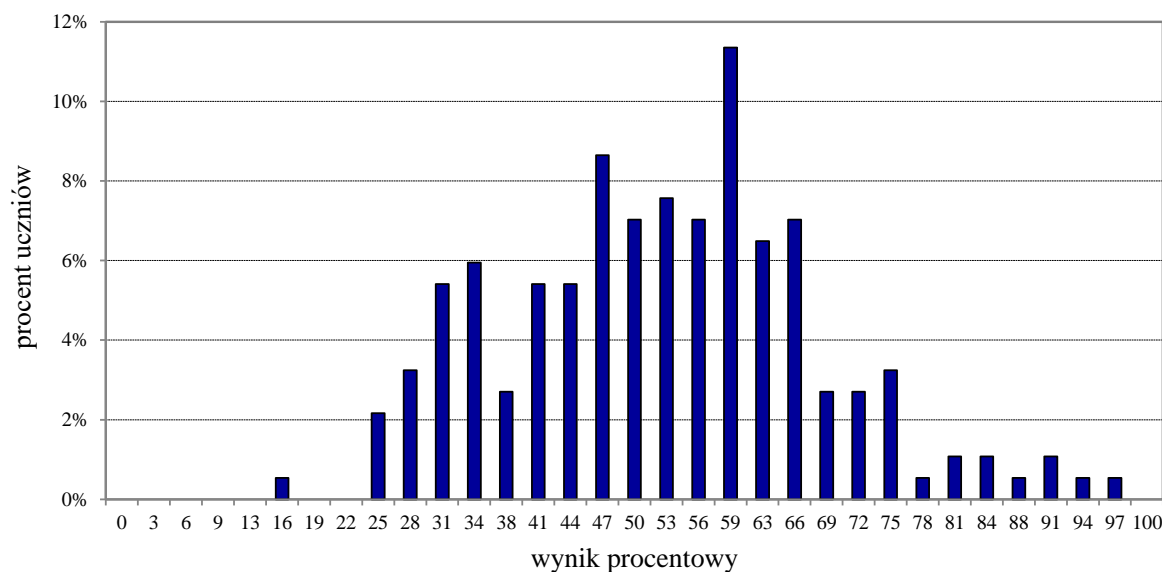
Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
39	13	91	69	72	61	23

Opis arkusza dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim

Uczniowie z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GH-P8-162. Podstawę zadań stanowiły krótkie fragmenty tekstów literackich i tekstu popularnonaukowego, w których uproszczono lub wyjaśniono słownictwo.

Arkusz zawierał 22 zadania – 20 zamkniętych różnego typu i 2 otwarte. Jedno z zadań otwartych polegało na uzasadnieniu odpowiedzi na pytanie *Jaka jest Twoja ulubiona książka?*, zaś drugie – rozszerzonej odpowiedzi – na napisaniu charakterystyki bohatera literackiego, którego warto naśladować. Polecenie zostało dodatkowo opatrzone szczegółową instrukcją, która ułatwiała uczniowi wykonanie zadania. Treści zadań zamieszczonych w arkuszu były bliskie sytuacjom życiowym zdających, a polecenia do nich sformułowane prosto i zrozumiale.

Wyniki uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim

Wykres 8. Rozkład wyników uczniów

Tabela 15. Wyniki uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
185	16	97	53	59	53	15

Opis arkusza dla uczniów z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym

Uczniowie z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym rozwiązywali zadania w arkuszu GH-PQ-162, który składał się z 22 zadań – 20 zamkniętych różnego typu i 2 otwartych. Podstawą zadań były krótkie teksty literackie i tekst popularnonaukowy. Uczniowie otrzymali zadania dostosowane pod względem merytorycznym: wyjaśniono słownictwo do tekstów źródłowych, uproszczono polecenia zadań, oraz graficznym: wyróżniono informację o numerze każdego zadania i liczbie punktów możliwych do uzyskania za jego rozwiązanie, zwiększono odstępy między wierszami oraz powiększono czcionkę. Przy każdym zadaniu zamkniętym umieszczono informację o sposobie zaznaczenia właściwej odpowiedzi. Ponadto polecenie do zadania 22. zostało dodatkowo opatrzone szczegółową instrukcją, która ułatwiała uczniowi jego wykonanie.

Wyniki uczniów z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym

Tabela 16. Wyniki uczniów z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym – parametry statystyczne*

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
2	-	-	-	-	-	-

* Parametry statystyczne są podawane dla grup liczących 10 lub więcej uczniów.

Historia i wiedza o społeczeństwie

1. Opis arkusza standardowego

Uczniowie bez dysfunkcji oraz uczniowie z dysleksją rozwojową rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu standardowym.

Arkusz egzaminacyjny składał się z 25 zadań zamkniętych różnego typu: 20 zadań z historii i 5 z wiedzy o społeczeństwie. Dominowały zadania wyboru wielokrotnego, w których uczeń wybierał jedną z podanych odpowiedzi. Podstawę zadań stanowiły teksty kultury m.in.: teksty historyczne, ilustracje, mapy, tablica genealogiczna i diagram.

2. Dane dotyczące populacji uczniów

Tabela 17. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym

Liczba uczniów		11 359
Uczniowie	bez dysleksji rozwojowej	10 063
	z dysleksją rozwojową	1 296
	dziewczeta	5 538
	chłopcy	5 821
	ze szkół na wsi	5 136
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	2 734
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	1 838
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	1 651
	ze szkół publicznych	10 929
	ze szkół niepublicznych	430

Z egzaminu zwolniono 27 uczniów – laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych o zasięgu wojewódzkim lub ponadwojewódzkim.

Tabela 18. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Uczniowie	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	28
	słabowidzący i niewidomi	43
	słabosłyszący i niesłyszący	39
	z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim	185
	z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym	2
	o których mowa w art. 94a ust.1 ustawy (cudzoziemcy)	0
	Ogółem	297

3. Przebieg egzaminu

Tabela 19. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

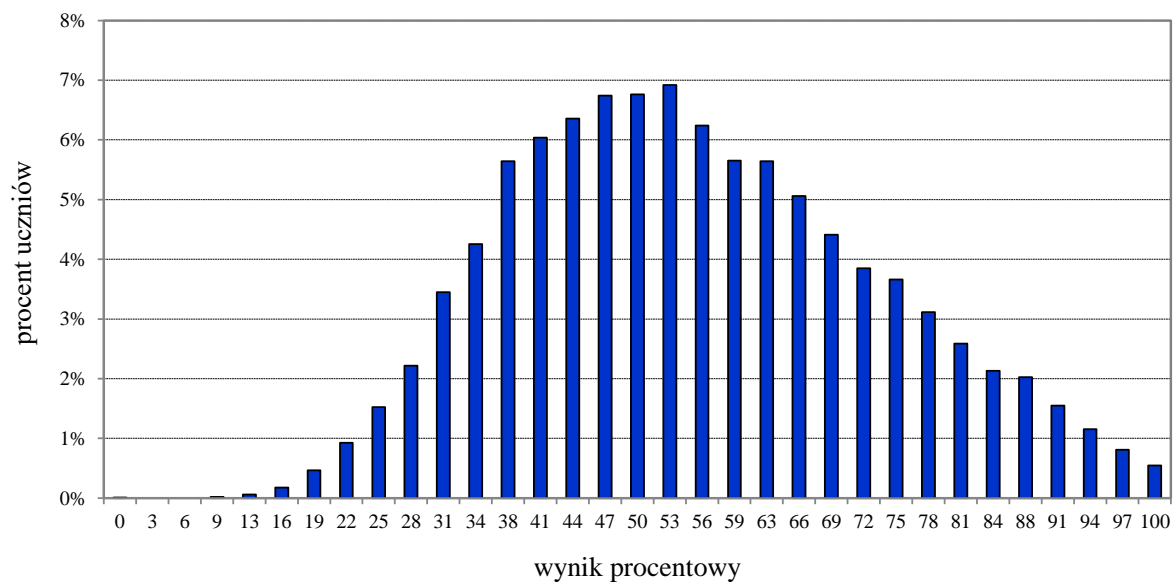
Termin egzaminu		18 kwietnia 2016 r.	
Czas trwania egzaminu		60 minut dla uczniów rozwiązujących zadania w arkuszu standardowym lub czas przedłużony zgodnie z przyznanym dostosowaniem	
Liczba szkół		243	
Liczba obserwatorów ¹ (§ 8 ust. 1)		39	
Liczba unieważnień ¹	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	0
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez ucznia w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	0
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez ucznia prawidłowego przebiegu egzaminu gimnazjalnego	0
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	0
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego	0
	art. 44zzy ust. 10	niemożności ustalenia wyniku (np. zaginięcia karty odpowiedzi)	0
	inne (np. złe samopoczucie ucznia)		
Liczba wglądów ² (art.44zzz ust.1)		2	

¹ Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2015, poz. 959).

² Na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2015, poz. 2156, ze zm.)

4. Podstawowe dane statystyczne

Wyniki uczniów

Wykres 9. Rozkład wyników uczniów

Tabela 20. Wyniki uczniów – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
11 359	0	100	53	53	56	18

Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Tabela 21. Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli oraz wyniki na skali staninowej

Część humanistyczna – historia i wiedza o społeczeństwie		
wynik procentowy	wartość centyla	stanin
0	1	1
3	1	
6	1	
9	1	
13	1	
16	1	
19	1	
22	2	
25	3	
28	6	
31	9	2
34	13	
38	18	3
41	24	
44	30	4
47	37	
50	44	5
53	50	
56	56	
59	62	
63	68	6
66	73	
69	78	
72	82	7
75	85	
78	89	
81	92	8
84	94	
88	96	
91	98	9
94	99	
97	100	
100	100	

Wyniki w skali centylowej i staninowej umożliwiają porównanie wyniku ucznia z wynikami uczniów w całym kraju. Na przykład, jeśli uczeń z historii i wiedzy o społeczeństwie uzyskał 78% punktów możliwych do zdobycia (wynik procentowy), to oznacza, że jego wynik jest taki sam lub wyższy od wyniku 89% wszystkich zdających (wynik centylowy), a niższy od wyniku 11% zdających i znajduje się on w 7. staninie.

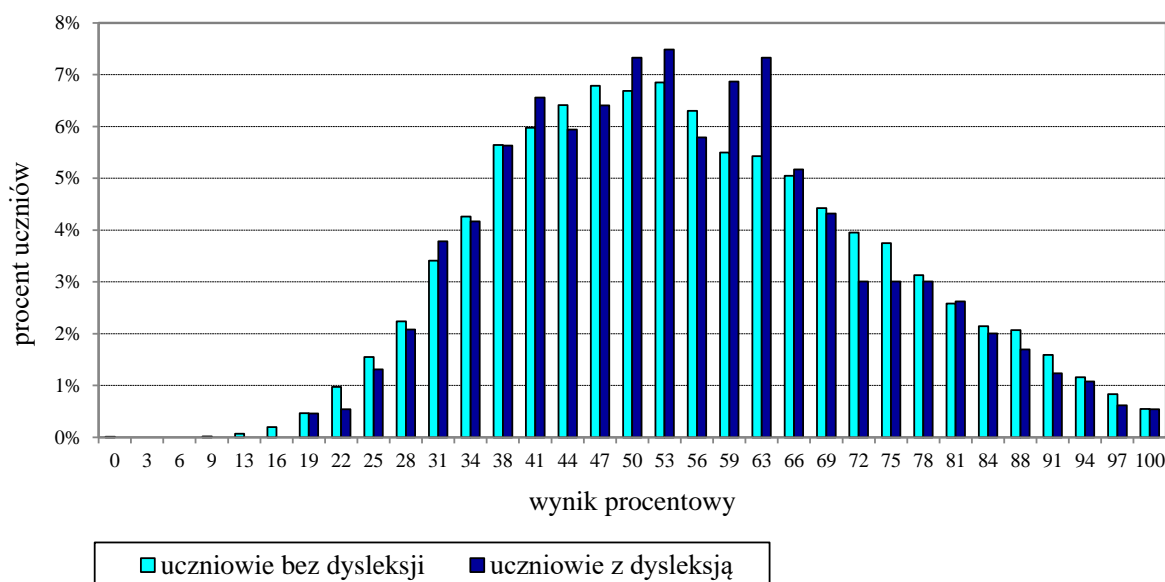
Średnie wyniki szkół³ na skali staninowej

Tabela 22. Wyniki szkół na skali staninowej

Stanin	Przedział wyników (w %)
1	25–37
2	38–46
3	47–50
4	51–53
5	54–56
6	57–59
7	60–64
8	65–73
9	74–92

Skala staninowa umożliwia porównanie średnich wyników szkół w poszczególnych latach. Uzyskanie w kolejnych latach takiego samego średniego wyniku w procentach nie oznacza tego samego poziomu osiągnięć.

Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową

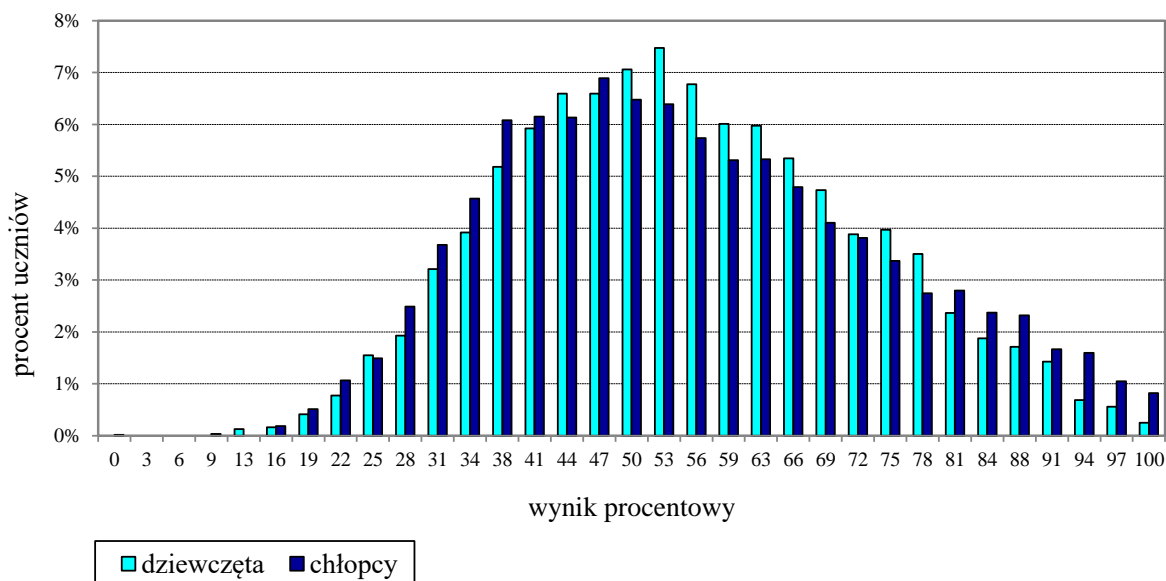
Wykres 10. Rozkłady wyników uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową

Tabela 23. Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Uczniowie bez dysleksji	10 063	0	100	53	53	56	18
Uczniowie z dysleksją rozwojową	1 296	19	100	53	53	55	17

³ Ilekcioć w niniejszym sprawozdaniu jest mowa o wynikach szkół w 2016 roku, przez szkołę należy rozumieć każdą placówkę, w której liczba uczniów przystępujących do egzaminu była nie mniejsza niż 5. Wyniki szkół obliczono na podstawie wyników uczniów, którzy wykonywali zadania z arkusza GH-H1-162.

Wyniki dziewcząt i chłopców

Wykres 11. Rozkłady wyników dziewcząt i chłopców

Tabela 24. Wyniki dziewcząt i chłopców – parametry statystyczne

Płeć	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Dziewczęta	5 538	13	100	53	53	56	17
Chłopcy	5 821	0	100	53	47	56	18

Wyniki uczniów a wielkość miejscowości

Tabela 25. Wyniki uczniów w zależności od lokalizacji szkoły – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Wieś	5 136	9	100	53	50	55	17
Miasto do 20 tys. mieszkańców	2 734	9	100	53	44	54	18
Miasto od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	1 838	0	100	53	47	55	18
Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	1 651	13	100	59	53	60	19

Wyniki uczniów szkół publicznych i szkół niepublicznych

Tabela 26. Wyniki uczniów szkół publicznych i niepublicznych – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Szkoła publiczna	10 929	0	100	53	53	56	17
Szkoła niepubliczna	430	9	100	47	34	52	21

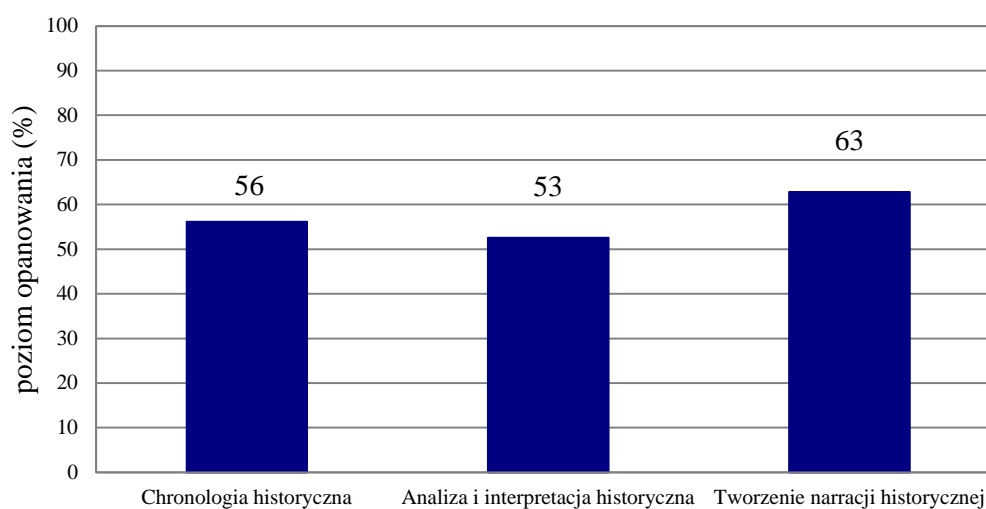
Poziom wykonania zadań

Tabela 27. Poziom wykonania zadań

Numer zadania	Wymaganie ogólne zapisane w podstawie programowej	Wymaganie szczegółowe zapisane w podstawie programowej	Poziom wykonania zadania (%)
1.	II. Analiza i interpretacja historyczna.	2. Cywilizacje Bliskiego Wschodu. Uczeń: 1) lokalizuje w czasie i przestrzeni cywilizacje starożytnej Mezopotamii [...]. 4. Cywilizacja grecka. Uczeń: 1) wyjaśnia wpływ środowiska geograficznego na gospodarkę [...] starożytnej Grecji.	54
2.	II. Analiza i interpretacja historyczna.	6. Dziedzictwo antyku. Uczeń: 1) charakteryzuje najważniejsze osiągnięcia kultury materialnej i duchowej antycznego świata w różnych dziedzinach: [...] architekturze, sztuce [...].	90
3.	II. Analiza i interpretacja historyczna.	5. Cywilizacja rzymska. Uczeń: 1) umiejscawia w czasie i charakteryzuje system sprawowania władzy oraz organizację społeczeństwa w Rzymie republikańskim [...].	54
4.	II. Analiza i interpretacja historyczna.	9. Początki cywilizacji zachodniego chrześcijaństwa. Uczeń: 1) umiejscawia w czasie i przestrzeni monarchię Karola Wielkiego [...].	32
5.	I. Chronologia historyczna. II. Analiza i interpretacja historyczna. III. Tworzenie narracji historycznej.	14. Polska dzielnicowa i zjednoczona. Uczeń: 1) sytuuje w czasie i przestrzeni Polskę okresu rozbitcia dzielnicowego; 2) opisuje postanowienia statutu Bolesława Krzywoustego.	73
6.	II. Analiza i interpretacja historyczna.	14. Polska dzielnicowa i zjednoczona. Uczeń: 5) ocenia dokonania Kazimierza Wielkiego w dziedzinie polityki wewnętrznej (system obronny, urbanizacja kraju [...]).	52
7.	I. Chronologia historyczna. II. Analiza i interpretacja historyczna.	15. Polska w dobie unii z Litwą. Uczeń: 2) porządkuje i sytuuje w czasie najważniejsze wydarzenia związane z relacjami polsko-krzyżackimi w epoce Jagiellonów.	31
8.	I. Chronologia historyczna. II. Analiza i interpretacja historyczna.	16. Wielkie odkrycia geograficzne. Uczeń: 2) ocenia wpływ odkryć geograficznych na życie społeczno-gospodarcze i kulturowe [...] Nowego Świata.	65
9.	I. Chronologia historyczna. II. Analiza i interpretacja historyczna.	11. Społeczeństwo średniowiecznej Europy. Uczeń: 3) charakteryzuje funkcje gospodarcze [...] miast. 16. Wielkie odkrycia geograficzne. Uczeń: 2) ocenia wpływ odkryć geograficznych na życie społeczno-gospodarcze [...] Europy [...].	84
10.	II. Analiza i interpretacja historyczna.	19. Polska i Litwa w czasach ostatnich Jagiellonów. Uczeń: 2) przedstawia okoliczności zawarcia unii realnej pomiędzy Polską a Litwą i jej główne postanowienia [...].	54
11.	II. Analiza i interpretacja historyczna.	20. Społeczeństwo i ustroj Rzeczypospolitej Obojga Narodów. Uczeń: 1) wymienia instytucje ustrojowe demokracji szlacheckiej [...].	60

12.	II. Analiza i interpretacja historyczna.	24. Rzeczpospolita Obojga Narodów w XVIII w. Uczeń: 3) [...] dostrzega przejawy ożywienia w gospodarce i kulturze czasów saskich.	29
13.	I. Chronologia historyczna. II. Analiza i interpretacja historyczna.	27. Walka o utrzymanie niepodległości w ostatnich latach XVIII w. Uczeń: 1) sytuuje w czasie I, II i III rozbiór Rzeczypospolitej i wskazuje na mapie zmiany terytorialne po każdym rozbiorze.	47
14.	I. Chronologia historyczna.	29. Epoka napoleońska. Uczeń: 1) opisuje zmiany w Europie w okresie napoleońskim w zakresie stosunków [...] politycznych; 2) wyjaśnia okoliczności utworzenia [...] Księstwa Warszawskiego [...]. 30. Europa po kongresie wiedeńskim. Uczeń: 1) przedstawia zasady i postanowienia kongresu wiedeńskiego [...].	37
15.	II. Analiza i interpretacja historyczna.	30. Europa po kongresie wiedeńskim. Uczeń: 1) przedstawia zasady i postanowienia kongresu wiedeńskiego [...].	49
16.	II. Analiza i interpretacja historyczna.	30. Europa po kongresie wiedeńskim. Uczeń: 2) wyjaśnia główne założenia idei liberalizmu [...] w Europie w I połowie XIX w.	45
17.	I. Chronologia historyczna. II. Analiza i interpretacja historyczna.	34. Społeczeństwo dawnej Rzeczypospolitej w okresie powstań narodowych. Uczeń: 1) sytuuje w czasie i przestrzeni powstanie listopadowe i powstanie styczniowe. 35. Życie pod zaborami. Uczeń: 3) porównuje warunki życia społeczeństwa w trzech zaborach w II połowie XIX w. [...].	61
18.	I. Chronologia historyczna. II. Analiza i interpretacja historyczna. III. Tworzenie narracji historycznej.	35. Życie pod zaborami. Uczeń: 3) porównuje warunki życia społeczeństwa w trzech zaborach w II połowie XIX w., uwzględniając możliwości [...] rozwoju narodowego.	53
19.	II. Analiza i interpretacja historyczna.	35. Życie pod zaborami. Uczeń: 4) przedstawia główne nurty życia politycznego pod zaborami w końcu XIX w.	64
20.	II. Analiza i interpretacja historyczna.	37. I wojna światowa i jej skutki. Uczeń: 1) wymienia główne przyczyny narastania konfliktów pomiędzy mocarstwami europejskimi na przełomie XIX i XX w. [...].	34
21.	V. Znajomość podstaw ustroju Rzeczypospolitej Polskiej.	14. Władza wykonawcza. Uczeń: 1) wskazuje najważniejsze zadania prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej i wyszukuje w środkach masowego przekazu informacje o działaniach urzędującego prezydenta.	53
22.	IV. Znajomość zasad i procedur demokracji.	23. Problemy współczesnego świata. Uczeń: 5) ocenia sytuację imigrantów i uchodźców we współczesnym świecie.	33
23.	V. Znajomość podstaw ustroju Rzeczypospolitej Polskiej.	15. Władza sądownicza. Uczeń: 1) przedstawia [...] zasady, wedle których działają sądy ([...] dwuinstancyjność) [...].	66
24.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji.	20. Integracja europejska. Uczeń: 1) przedstawia [...] etapy integracji europejskiej [...].	55
25.	VI. Rozumienie zasad gospodarki rynkowej.	26. Gospodarstwo domowe. Uczeń: 4) wyjaśnia, jakie prawa mają konsumenci i jak mogą ich dochodzić.	86

Średnie wyniki uczniów w zakresie wymagań ogólnych z historii

Wykres 12. Średnie wyniki uczniów w zakresie wymagań ogólnych z historii (dotyczy populacji krajowej)

Komentarz

Egzamin gimnazjalny z historii i wiedzy o społeczeństwie badał poziom opanowania przez gimnazjalistów umiejętności zapisanych w podstawie programowej dla III etapu edukacyjnego. Z historii badano umiejętności chronologii, analizy i interpretacji historycznej, a z wiedzy o społeczeństwie m.in. znajomość zasad i procedur demokracji, podstaw ustroju Rzeczypospolitej Polskiej i rozumienia zasad gospodarki rynkowej. Średni wynik egzaminu na poziomie 56% świadczy o tym, że dla tegorocznych gimnazjalistów egzamin był umiarkowanie trudny.

Wysoki poziom wykonania osiągnęło zadanie 2., które poprawnie rozwiązało 90% uczniów. Zadaniem sprawdzano umiejętność analizy ikonografii. Uczniowie powinni rozpoznać, że obiekt przedstawiony na ilustracji nawiązuje do formy amfiteatru greckiego. Następne dwa zadania sprawdzały nie tylko umiejętność analizy historycznej, ale także chronologię historyczną. W zadaniu 9. gimnazjaliści, na podstawie zawartych w diagramie informacji o liczbie mieszkańców Krakowa od XV do XVII wieku oraz danych w tablicy genealogicznej Jagiellonów, powinni wskazać władcę, za panowania którego w Krakowie mieszkało najwięcej ludzi. 84% zdających wskazało właściwą odpowiedź. W zadaniu 5. oczekiwano odczytania podstawowych informacji z mapy, przedstawiającej początki rozbitcia dzielnicowego Polski. 70% gimnazjalistów poradziło sobie z najprostszą umiejętnością chronologiczną i poprawnie określiło wiek podanego w legendzie mapy roku, 72% stwierdziło, że podział państwa dokonany został przez Bolesława Krzywoustego oraz 76% uczniów wskazało, że w skład dzielnicy senioralnej wchodziły grody: Gniezno i Kraków.

Umiarkowanie trudne dla uczniów były zadania reprezentujące zakres wymagań dotyczący analizy i interpretacji tekstów historycznych oraz materiałów ikonograficznych. Po analizie fragmentu encykliki *Sublimus Dei* papieża Pawła III (zadanie 8.) 65% zdających nie miało problemu z ustaleniem intencji twórcy źródła (chrystianizacja nowo odkrytych terenów bez użycia siły) i określeniem okresu powstania źródła (po odkryciach dokonanych przez Krzysztofa Kolumba). Zadanie 19. odwoływało się do materiału ilustracyjnego przedstawiającego winiętę pisma *Proletaryat*, organu pierwszej polskiej partii socjalistycznej. 64% zdających poprawnie stwierdziło, że źródło odnosi się do dziejów ruchu robotniczego. Warto jednak dodać, że aż 27% uczniów połączyło je z ugrupowaniami konserwatywnymi i ludowymi. W zadaniu 11., pomimo trudnego tekstu z epoki, 60% zdających poprawnie oceniło prawdziwość zdań charakteryzujących sejm walny. Aby udzielić

poprawnej odpowiedzi uczniowie musieli wykorzystać posiadaną wiedzę o polskim parlamentarystyce. W zadaniu 17. udzielenie poprawnej odpowiedzi wymagało najpierw wyszukania w tekstach odpowiednich informacji na temat powstania Mostu Kierbedzia, Kanału Augustowskiego, cytadeli warszawskiej i warszawskiego Kościoła św. Aleksandra, a następnie wskazania budowli, która powstała najwcześniej i budowli powstałej najpóźniej. Zadanie badało umiejętność analizy tekstu oraz umiejętności z zakresu chronologii historycznej (uczniowie powinni znać daty polskich powstań narodowych). Duży kłopot sprawiło zdającym określenie, która budowla powstała chronologicznie najpóźniej – dobrze wskazało ją 52%. Budowlę powstałą najwcześniej wskazało 71%. Całe zadanie poprawnie rozwiązało 61% gimnazjalistów.

Zadaniem 18. sprawdzano umiejętność analizy i interpretacji fragmentu wspomnień opisujących życie w Krakowie w latach 80-tych i 90-tych XIX wieku. Mimo że tekst zawierał wiele informacji pomocnych do rozwiązania zadania (np. używanie języka polskiego w życiu publicznym, nazwiska Polaków pełniących funkcje państwowe, czy wreszcie nazwy instytucji edukacyjnych i kulturalnych, które istniały w ówczesnym Krakowie) aż 37% gimnazjalistów nie wiedziało, że tekst dotyczył autonomii i zaboru austriackiego a 68% nie potrafiło umieścić opisywanych wydarzeń we właściwym przedziale czasu. Całe zadanie poprawnie rozwiązało 53% zdających.

W zadaniu 6. uczniowie na podstawie analizy dołączonych źródeł mieli wskazać władcę, którego dokonania są przedstawione w tekście i na fotografii. Mimo informacji zawartych we fragmencie kroniki Jana z Czarnkowa (np.: *Naprzeciw zaś zamku krakowskiego, po drugiej stronie Wisły, wymurował miasto*) i podpisu pod zdjęciem (*Zamek w Łęczycy; zbudowany w II połowie XIV wieku*) 28% piszących stwierdziło, że są to osiągnięcia Kazimierza Odnowiciela, a 14% – że Zygmunta Starego. Na dokonania Kazimierza Wielkiego wskazało jedynie 52% gimnazjalistów. Odpowiedzi udzielane przez uczniów sugerują, że połowa z nich albo nie zwróciła uwagi na podany wiek powstania obiektu, albo nie wie kiedy panował Kazimierz Wielki.

Jeszcze gorzej gimnazjaliści poradzi sobie ze wskazaniem nazwy sojuszu, którego fragment aktu założycielskiego mieli przeanalizować (zadanie 15.). Tylko 49% z nich wskazało na Święte Przymierze, a ponad 31% pomyliło je z trójprzymierzem, chociaż wyraźnie w tekście była informacja, że sojusz zawierają *ich Cesarskie i Królewskie wysokości: Cesarz Austrii, Król Prus i Cesarz Rosji*. Trudnym okazało się również zadanie 16., w którym sprawdzano umiejętność analizy tekstu J.S. Milla opisującego zasady wolności człowieka i możliwości decydowania jednostki o sobie. Uczniowie mieli wskazać nazwę opisanego ideologii i uzasadnienie wyboru. Większość zdających (56%) właściwie odczytała tekst i wskazała ideologię liberalną, jednak prawie 10% z nich nie potrafiło poprawnie uzasadnić wyboru i wybierało stwierdzenie, że *najważniejszą wartością jest szczęście wszystkich ludzi, a nie – tylko jednostki*. Zadanie prawidłowo rozwiązało 45% zdających.

Trudnym było zadanie 13., którym sprawdzano umiejętność analizy źródła kartograficznego i danych zawartych w tabeli. Na podstawie mapy Rzeczypospolitej z okresu rozbiorów (mapa nie posiadała tytułu i dat poszczególnych rozbiorów) oraz tabeli zawierającej imiona i lata panowania władców Austrii uczniowie musieli rozstrzygnąć czy *Lublin włączono do Austrii za panowania Marii Teresy* oraz czy *wszyscy władcy wymienieni w tabeli panowali w Austrii w czasach, których dotyczyła powyższa mapa*. Zadanie poprawnie rozwiązało 47% uczniów. Można przyjąć, że udzielenie przez ponad 50% piszących błędnych odpowiedzi wynikało z braku znajomości dat rozbiorów Polski. Dużo problemów przysporzyło zdającym inne zadanie ze źródłem kartograficznym – zadanie 4. Ocena prawdziwości pierwszego zdania wymagała rozstrzygnięcia, czy *państwo Karola Wielkiego obejmowało obszar współczesnej Polski*. Uczniowie musieli przeanalizować przebieg granic państwa. Drugie zdanie sprawdzało czy gimnazjaliści potrafią powiązać opis określonego obszaru z jego położeniem na mapie. Po uważnej lekturze dołączonego fragmentu *Żywota Karola Wielkiego*, w którym Einhard opisał opanowanie przez Franków północno-wschodniej części Półwyspu Iberyjskiego, należało prawidłowo zlokalizować te tereny na mapie. W związku z tym, że tylko 32% zdających dokonało poprawnej oceny stwierdzeń, można przypuszczać, że mieli oni kłopot ze zlokalizowaniem na dołączonej mapie Hiszpanii.

W grupie zadań najtrudniejszych znalazły się zadania reprezentujące zakres wymagań dotyczący chronologii historycznej. Aby rozwiązać zadanie 14. uczniowie mieli wskazać właściwą kolejność wydarzeń z okresu napoleońskiego w Europie. Zaledwie 37% wskazało poprawną odpowiedź. Jedną z odpowiedzi, w której uporządkowano wydarzenia następująco: *klęska Napoleona w Rosji, rozpoczęcie obrad kongresu wiedeńskiego, powstanie Księstwa Warszawskiego* była wskazana przez 30% zdających. Może to świadczyć o tym, że gimnazjaliści mylą Księstwo Warszawskie z Królestwem Polskim. Zadanie 7., sprawdzało umiejętność analizy tekstu i kompetencje z zakresu chronologii historycznej. Uczniowie musieli rozpoznać wydarzenie opisane we fragmencie kroniki Jana Długosza, a następnie umiejscowić je na taśmie chronologicznej. Wszystkie informacje niezbędne do wykonania tego zadania znajdowały się w tekście, więc gimnazjaliści nie powinni mieć problemów z identyfikacją wydarzenia. Zdający nie poradzi sobie z usytuowaniem w czasie bitwy pod Grunwaldem prawdopodobnie dlatego, że nie znali najważniejszych wydarzeń związanych z relacjami polsko--krzyżackimi. Zadanie to poprawnie wykonało 31% piszących. W zadaniu 12. tylko 29% zdających wskazało, że m.in. działalność Stanisława Konarskiego i braci Załuskich to przykład ożywienia kulturalnego na ziemiach polskich w czasach saskich. Pomimo tego, że tekst osadzał opisywane wydarzenia w czasie (w tekście występuje określenie *w połowie XVIII wieku*), ponad 50% uczniów uważało, że miało to miejsce w czasach napoleońskich albo w okresie po powstaniu listopadowym.

Spośród zadań z wiedzy o społeczeństwie na szczególną uwagę zasługuje zadanie 21., którym sprawdzano znajomość podstaw ustroju Rzeczypospolitej Polskiej. Uczniowie mieli dopasować do dwóch opisanych sytuacji właściwe uprawnienia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Nie mieli kłopotu z ustaleniem, że Prezydent jest reprezentantem państwa w stosunkach zewnętrznych (81% poprawnych odpowiedzi) ale zdecydowanie gorzej było z ustaleniem, że opisana sytuacja (nadanie oficerom stopni generalskich i admirałskich) wynika z uprawnień Prezydenta w dziedzinie bezpieczeństwa państwa (24% poprawnych). Umiarkowanie trudne było zadanie 23., które poprawnie rozwiązało 66% uczniów. Zadaniem tym sprawdzano znajomość zasady dwuinstancyjności postępowania sądowego. Najłatwiejsze okazało się zadanie 25. Prawidłowej interpretacji fragmentu ustawy o usługach turystycznych i wykresu ilustrującego stan wiedzy konsumentów na temat możliwości reklamacji nieudanego wyjazdu turystycznego dokonało 86% gimnazjalistów.

Wnioski i rekomendacje

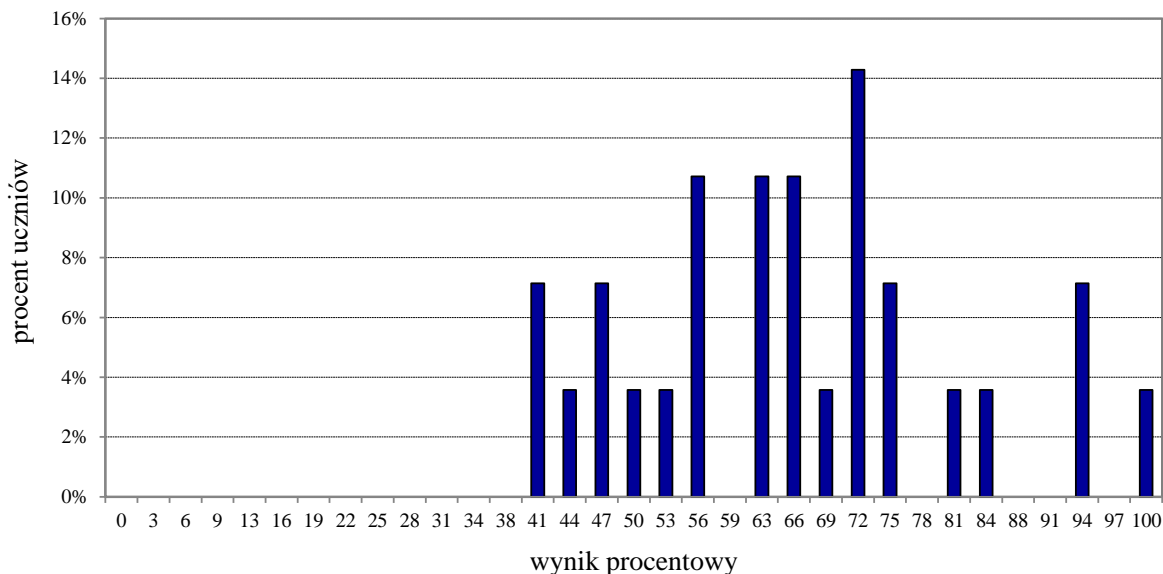
W oparciu o powyższą analizę zachęcamy nauczycieli, aby:

- 1) kształcili u uczniów umiejętność posługiwania się posiadanymi informacjami do rozwiązywania określonych problemów, np.: datowania źródeł, ustalania kolejności wydarzeń
- 2) poświęcili więcej czasu na pracę z mapą historyczną, na uważne odczytywanie informacji umieszczonych na mapie i w legendzie oraz sytuowanie zmian politycznych, których dotyczy mapa w kontekście wydarzeń w Polsce i na świecie
- 3) na konkretnych przykładach omawiali uprawnienia najwyższych władz w państwie.

Podstawowe informacje o arkuszach dostosowanych

Wyniki uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera

Arkusz dla uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera z zakresu historii i wiedzy o społeczeństwie (GH-H2-162), został przygotowany na podstawie arkusza GH-H1-162, zgodnie z zaleceniami specjalistów. Uczniowie otrzymali zadania dostosowane pod względem graficznym: wyróżniono informację o numerze każdego zadania i liczbie punktów możliwych do uzyskania za jego rozwiązanie, zwiększono odstępy między wierszami w tekstach i zastosowano pionowy układ odpowiedzi. Przy każdym zadaniu umieszczono informację o sposobie zaznaczenia właściwej odpowiedzi.

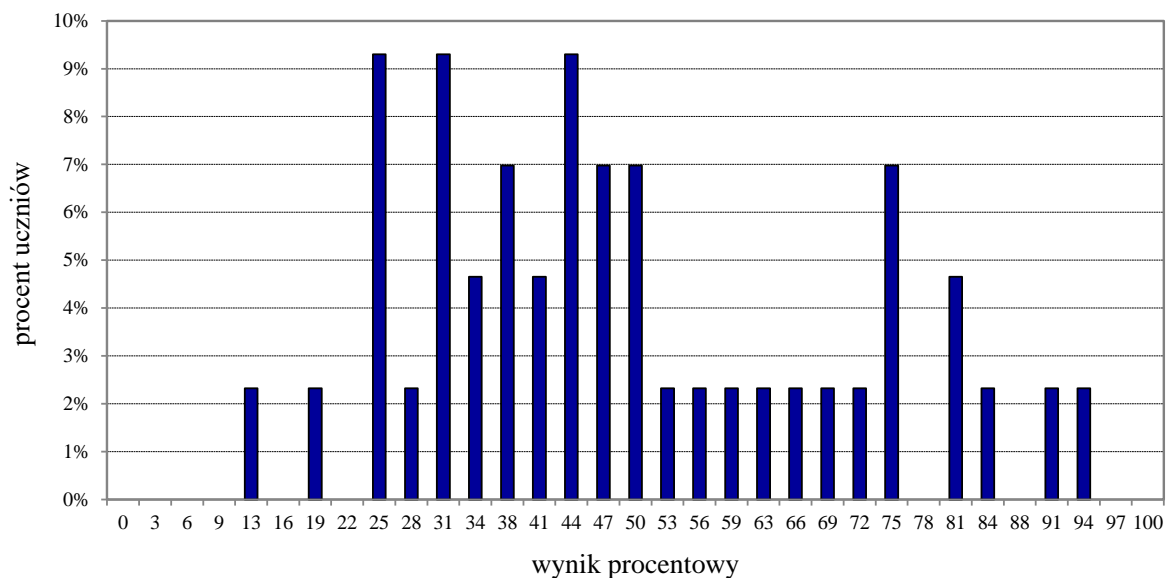
Wykres 13. Rozkład wyników uczniów

Tabela 28. Wyniki uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
28	41	100	66	72	66	16

Wyniki uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych

Arkusze dla uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych z zakresu historii i wiedzy o społeczeństwie (GH-H4-162, GH-H5-162, GH-H6-162) zostały przygotowane na podstawie arkusza GH-H1-162. Uczniowie słabowidzący otrzymali arkusze, w których dostosowano wielkość czcionki – odpowiednio Arial 16 pkt i Arial 24 pkt, uproszczono mapy oraz taśmę chronologiczną, tablicę genealogiczną zastąpiono opisem, powiększono ilustracje, a gdy było to konieczne dodano opis. Dla uczniów niewidomych przygotowano arkusz w brajlu.

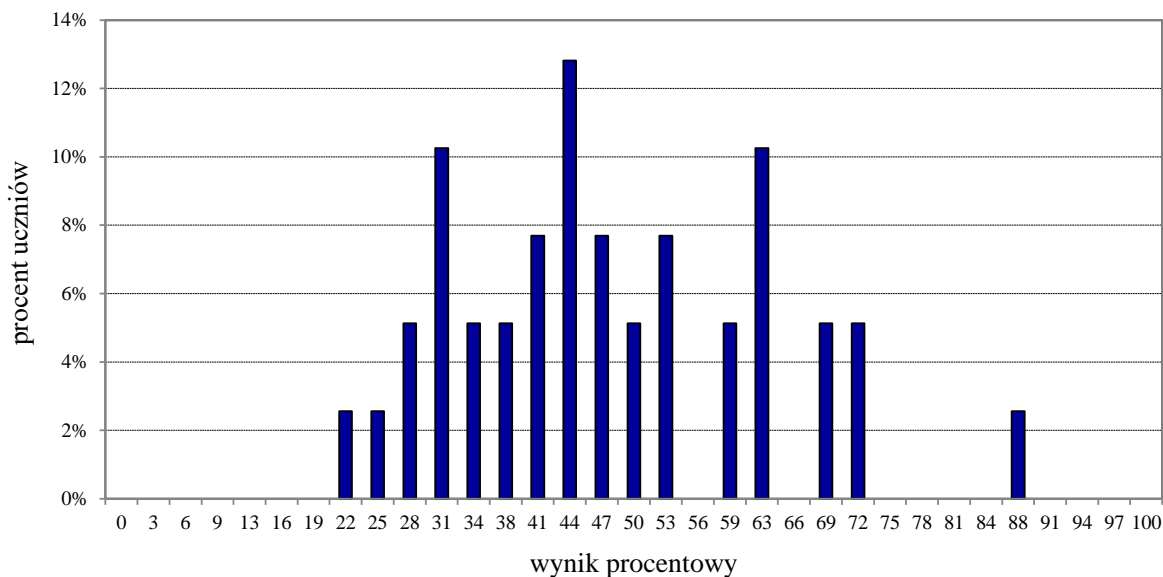
Wykres 14. Rozkład wyników uczniów

Tabela 29. Wyniki uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
43	13	94	44	31	49	21

Wyniki uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących

Uczniowie słabosłyszący i uczniowie niesłyszący rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GH-H7-162, który został przygotowany na podstawie arkusza GH-H1-162. Trzono zadań i polecenia uproszczono, ograniczając je do niezbędnych informacji. W arkuszu skrócono teksty źródłowe, zachowując pierwotną ich treść i znaczenie, a także wyjaśniono trudne słownictwo. Zadania, w miarę możliwości, wzbogacono o dodatkowe materiały ilustracyjne ułatwiające jego wykonanie.

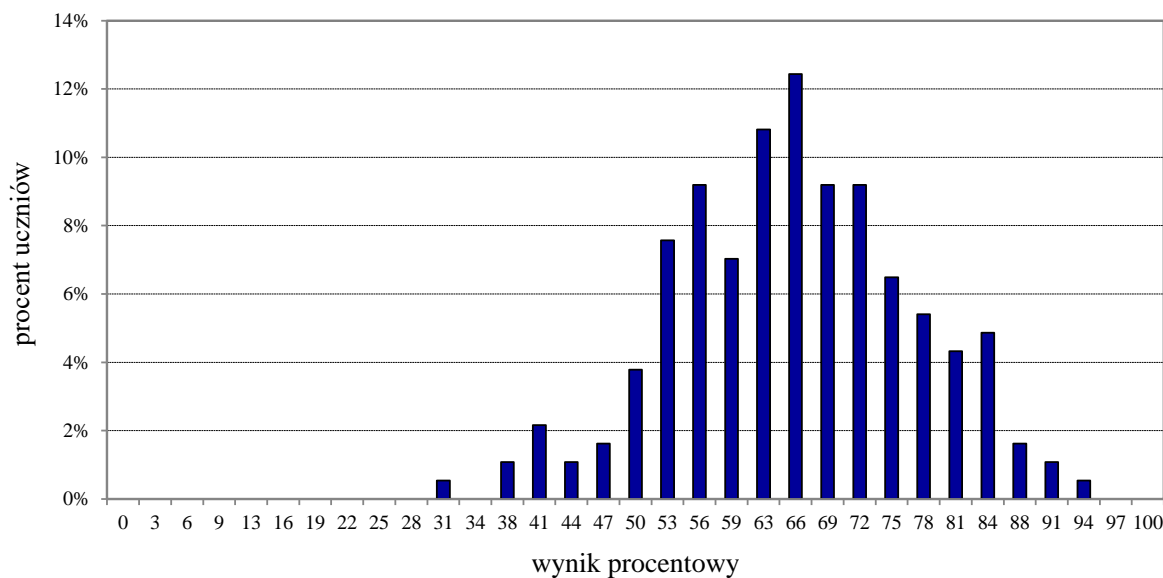
Wykres 15. Rozkład wyników uczniów

Tabela 30. Wyniki uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
39	22	88	44	44	47	15

Wyniki uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim

Uczniowie z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GH-H8-162. Arkusz zawierał 20 zadań zamkniętych różnego typu. Podstawę zadań stanowiły teksty źródłowe m.in.: teksty historyczne, ilustracje, mapa i tablica genealogiczna. Zadania zamieszczone w arkuszu były przyjazne uczniowi w formie i treści, w miarę możliwości odnosiły się do sytuacji życiowych. Teksty były krótkie, miały uproszczone słownictwo. Polecenia były proste, zrozumiałe dla ucznia.

Wykres 16. Rozkład wyników uczniów

Tabela 31. Wyniki uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
185	31	94	66	66	65	12

Opis arkusza dla uczniów z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym

Uczniowie z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym rozwiązywali zadania w arkuszu GH-HQ-162, który składał się z 20 zadań zamkniętych różnego typu. Arkusz został dostosowany zgodnie z zaleceniami specjalistów. Uczniowie otrzymali zadania, w których uproszczono polecenia, umieszczając informację o sposobie zaznaczenia właściwej odpowiedzi. Wyróżniono też informację o numerze każdego zadania i liczbie punktów możliwych do uzyskania za jego rozwiązanie, zwiększono odstępy między wierszami oraz powiększono czcionkę. Każde zadanie umieszczono na osobnej stronie.

Wyniki uczniów z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym

Tabela 32. Wyniki uczniów z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym – parametry statystyczne*

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
2	-	-	-	-	-	-

* Parametry statystyczne są podawane dla grup liczących 10 lub więcej uczniów.

II. CZĘŚĆ MATEMATYCZNO-PRZYRODNICZA

Matematyka

1. Opis arkusza standardowego

Uczniowie bez dysfunkcji oraz uczniowie z dysleksją rozwojową rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GM-M1-162.

Arkusz zawierał 23 zadania: 20 zamkniętych i 3 otwarte. Dominowały zadania wyboru wielokrotnego, w których uczeń wybierał jedną z podanych odpowiedzi. W pięciu zadaniach typu prawda-falsz należało ocenić prawdziwość podanych zdań. Zadania otwarte wymagały od gimnazjalistów samodzielnego sformułowania rozwiązania. W zadaniach wykorzystano tabelę, rysunki i wykresy.

2. Dane dotyczące populacji uczniów

Tabela 1. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym

Liczba uczniów		11 361
Uczniowie	bez dysleksji rozwojowej	10 066
	z dysleksją rozwojową	1 295
	dziewczęta	5 539
	chłopcy	5 822
	ze szkół na wsi	5 136
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	2 735
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	1 837
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	1 653
	ze szkół publicznych	10 928
	ze szkół niepublicznych	433
	w języku litewskim	0

Z egzaminu zwolniono 20 uczniów – laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych o zasięgu wojewódzkim lub ponadwojewódzkim.

Tabela 2. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Uczniowie	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	28
	słabowidzący i niewidomi	43
	słabosłyszący i niesłyszący	39
	z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim	185
	z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym	2
	o których mowa w art. 94a ust.1 ustawy (cudzoziemcy)	0
	Ogółem	297

3. Przebieg egzaminu

Tabela 3. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

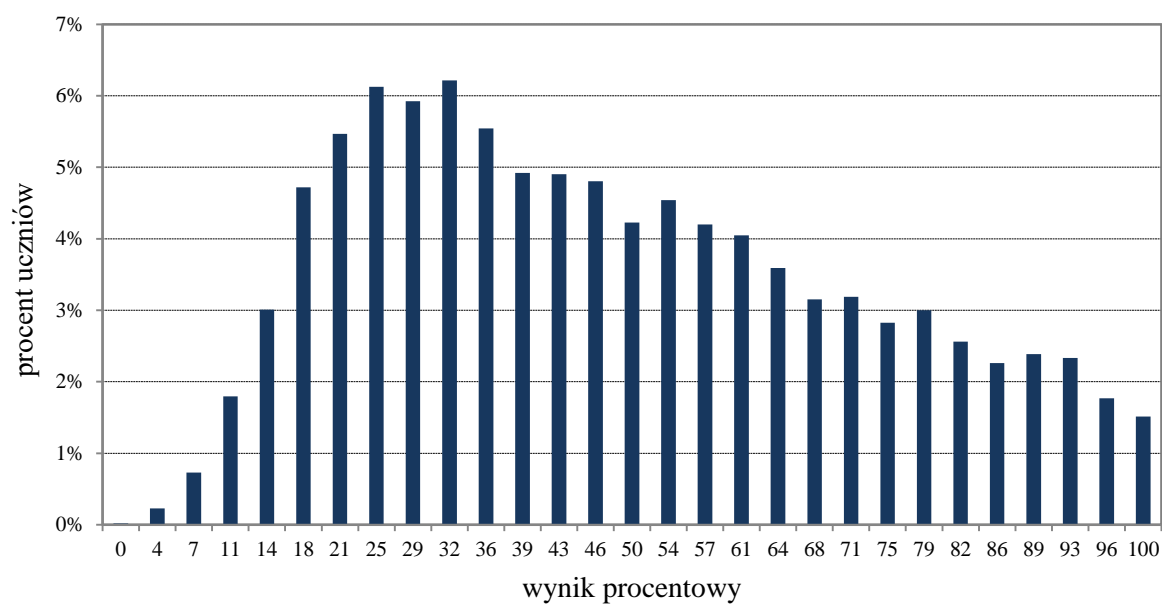
Termin egzaminu		19 kwietnia 2016 r.	
Czas trwania egzaminu		90 minut dla uczniów rozwiązujących zadania w arkuszu standardowym lub czas przedłużony zgodnie z przyznanym dostosowaniem	
Liczba szkół		243	
Liczba zespołów egzaminatorów		3	
Liczba egzaminatorów		47	
Liczba obserwatorów ¹ (§ 8 ust. 1)		33	
Liczba unieważnień ¹	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	0
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez ucznia w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	0
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez ucznia prawidłowego przebiegu egzaminu gimnazjalnego	0
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	0
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego	0
	art. 44zzy ust. 10	niemożności ustalenia wyniku (np. zaginięcia karty odpowiedzi)	0
inne (np. złe samopoczucie ucznia)			0
Liczba wglądów ² (art.44zzz ust.1)		4	

¹ Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2015, poz. 959).

² Na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2015, poz. 2156, ze zm.).

4. Podstawowe dane statystyczne

Wyniki uczniów

Wykres 1. Rozkład wyników uczniów

Tabela 4. Wyniki uczniów – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
11 361	0	100	46	32	48	24

Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Tabela 5. Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Część matematyczno-przyrodnicza – matematyka		
wynik procentowy	wartość centyla	stanin
0	1	1
4	1	
7	2	
11	3	
14	7	2
18	11	
21	17	3
25	23	
29	28	4
32	34	
36	40	
39	45	5
43	50	
46	54	
50	59	
54	63	6
57	67	
61	71	
64	74	
68	78	
71	81	7
75	84	
79	87	
82	89	
86	92	8
89	94	
93	97	
96	99	9
100	100	

Wyniki w skali centylowej i staninowej umożliwiają porównanie wyniku ucznia z wynikami uczniów w całym kraju. Na przykład, jeśli uczeń z matematyki uzyskał 75% punktów możliwych do zdobycia (wynik procentowy), to oznacza, że jego wynik jest taki sam lub wyższy od wyniku 84% wszystkich zdających (wynik centylowy), a niższy od wyniku 16% zdających i znajduje się on w 7. staninie.

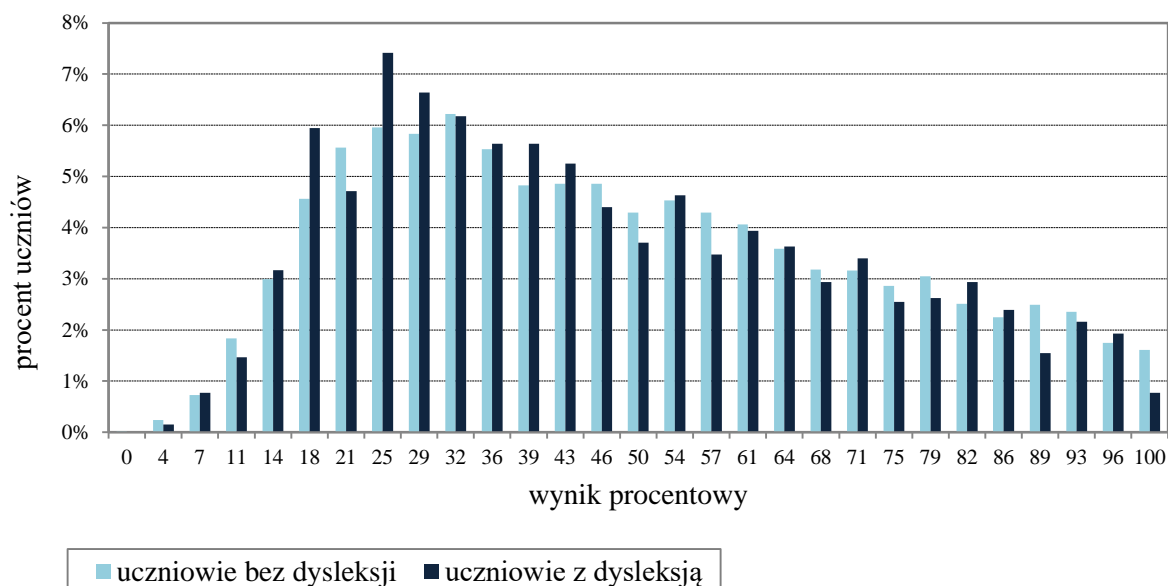
Średnie wyniki szkół³ na skali staninowej

Tabela 6. Wyniki szkół na skali staninowej

Stanin	Przedział wyników (w %)
1	12–21
2	22–33
3	34–39
4	40–43
5	44–48
6	49–53
7	54–60
8	61–72
9	73–96

Skala staninowa umożliwia porównywanie średnich wyników szkół w poszczególnych latach. Uzyskanie w kolejnych latach takiego samego średniego wyniku w procentach nie oznacza tego samego poziomu osiągnięć.

Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową

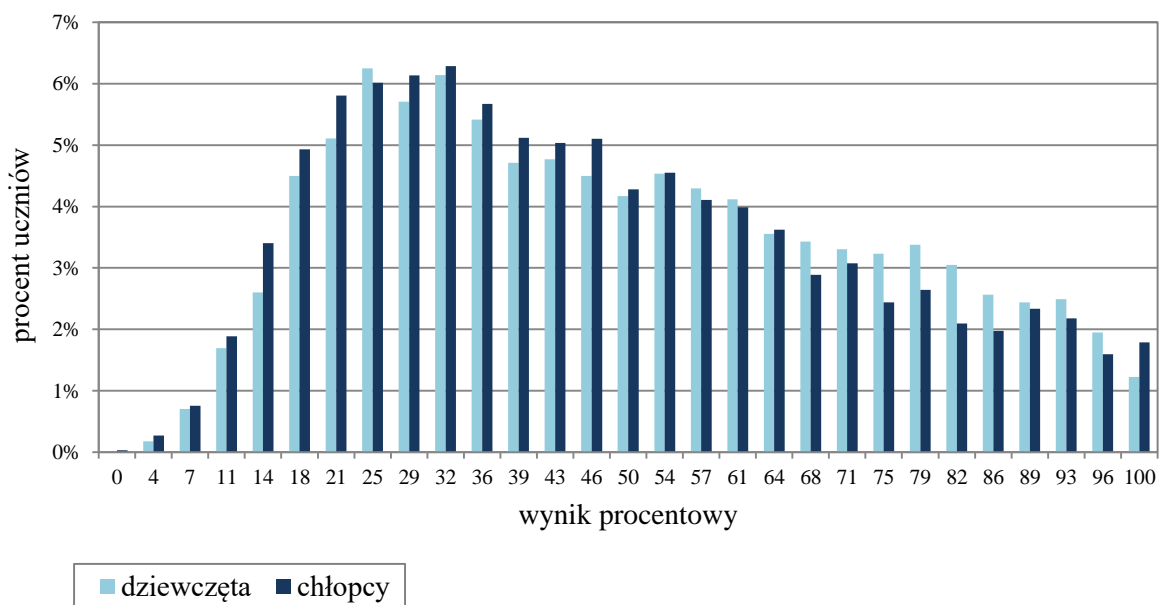
Wykres 2. Rozkłady wyników uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową

Tabela 7. Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Uczniowie bez dysleksji	10 066	0	100	46	32	49	24
Uczniowie z dysleksją rozwojową	1 295	4	100	43	25	47	23

³ Ilekroć w niniejszym sprawozdaniu jest mowa o wynikach szkół w 2016 roku, przez szkołę należy rozumieć każdą placówkę, w której liczba uczniów przystępujących do egzaminu była nie mniejsza niż 5. Wyniki szkół obliczono na podstawie wyników uczniów, którzy wykonywali zadania z arkusza GM-M1-162.

Wyniki dziewcząt i chłopców

Wykres 3. Rozkłady wyników dziewcząt i chłopców

Tabela 8. Wyniki dziewcząt i chłopców – parametry statystyczne

Płeć	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Dziewczęta	5 539	4	100	46	25	49	24
Chłopcy	5 822	0	100	43	32	47	24

Wyniki uczniów a wielkość miejscowości

Tabela 9. Wyniki uczniów w zależności od lokalizacji szkoły – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Wieś	5 136	4	100	46	32	49	23
Miasto do 20 tys. mieszkańców	2 735	0	100	43	25	46	24
Miasto od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	1 837	0	100	43	32	46	24
Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	1 653	4	100	54	36	54	26

Wyniki uczniów szkół publicznych i szkół niepublicznych

Tabela 10. Wyniki uczniów szkół publicznych i niepublicznych – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Szkoła publiczna	10 928	0	100	46	32	49	24
Szkoła niepubliczna	433	4	100	32	21	44	28

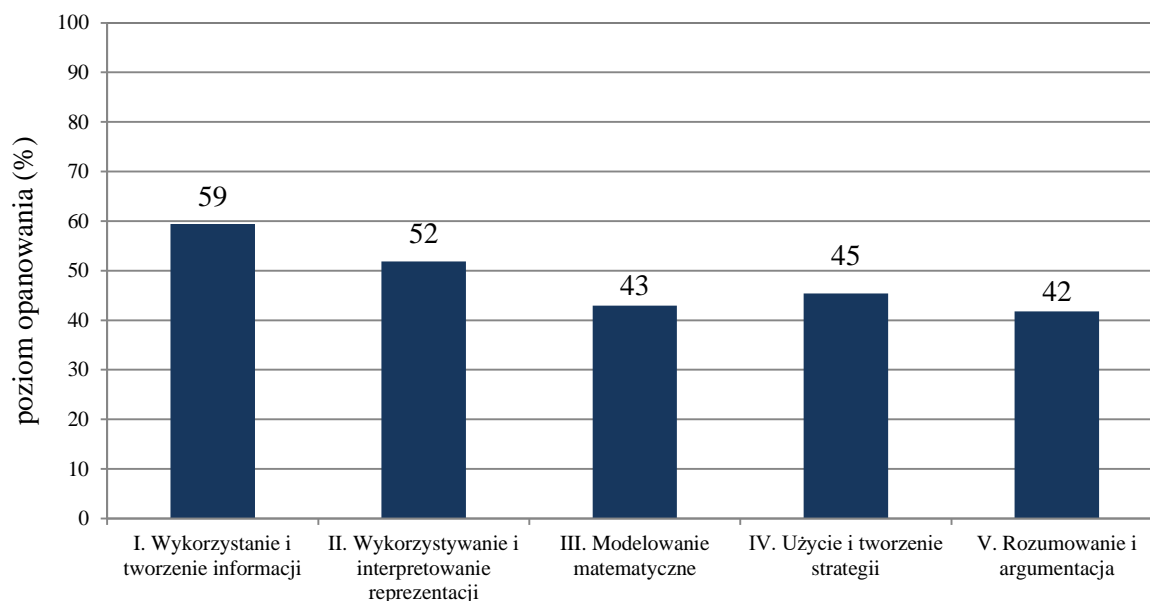
Poziom wykonania zadań

Tabela 11. Poziom wykonania zadań

Numer zadania	Wymaganie ogólne zapisane w podstawie programowej	Wymaganie szczegółowe zapisane w podstawie programowej	Poziom wykonania zadania (%)
1.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji.	8. Wykres funkcji. Uczeń: 4) odczytuje i interpretuje informacje przedstawione za pomocą wykresów funkcji (w tym wykresów opisujących zjawiska występujące w [...] życiu codziennym).	76
2.	II. Wykorzystywanie i interpretowanie reprezentacji.	2. Liczby wymierne (dodatnie i niedodatnie). Uczeń: 1) interpretuje liczby wymierne na osi liczbowej. Oblicza odległość między dwiema liczbami na osi liczbowej.	48
3.	II. Wykorzystywanie i interpretowanie reprezentacji.	<i>Umiejętność z zakresu szkoły podstawowej.</i> 2. Działania na liczbach naturalnych. Uczeń: 7) rozpoznaje liczby naturalne podzielne przez [...] 3, 5 [...]. 14. Zadania tekstowe. Uczeń: 2) wykonuje wstępne czynności ułatwiające rozwiązanie zadania [...].	70
4.	II. Wykorzystywanie i interpretowanie reprezentacji.	3. Potęgi. Uczeń: 3) porównuje potęgi o różnych wykładnikach naturalnych i takich samych podstawach oraz porównuje potęgi o takich samych wykładnikach naturalnych i różnych dodatnich podstawach.	40
5.	II. Wykorzystywanie i interpretowanie reprezentacji.	4. Pierwiastki. Uczeń: 1) oblicza wartości pierwiastków drugiego i trzeciego stopnia z liczb, które są odpowiednio kwadratami lub sześciانami liczb wymiernych; 2) wylacza czynnik przed znak pierwiastka [...].	48
6.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji.	5. Procenty. Uczeń: 4) stosuje obliczenia procentowe do rozwiązywania problemów w kontekście praktycznym, np. oblicza ceny po podwyżce lub obniżce o dany procent [...].	49
7.	V. Rozumowanie i argumentacja.	6. Wyrażenia algebraiczne. Uczeń: 2) oblicza wartości liczbowe wyrażeń algebraicznych.	40
8.	IV. Użycie i tworzenie strategii.	1. Liczby wymierne dodatnie. Uczeń: 7) stosuje obliczenia na liczbach wymiernych do rozwiązywania problemów w kontekście praktycznym [...].	52
9.	II. Wykorzystywanie i interpretowanie reprezentacji.	5. Procenty. Uczeń: 3) oblicza liczbę na podstawie danego jej procentu.	67
10.	III. Modelowanie matematyczne.	7. Równania. Uczeń: 1) zapisuje związki między wielkościami za pomocą równania pierwszego stopnia z jedną niewiadomą, w tym związki między wielkościami wprost proporcjonalnymi i odwrotnie proporcjonalnymi.	39
11.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji.	8. Wykres funkcji. Uczeń: 3) odczytuje z wykresu funkcji: wartość funkcji dla danego argumentu, [...], dla jakich argumentów funkcja przyjmuje wartości dodatnie, [...] a dla jakich zero.	51

12.	IV. Użycie i tworzenie strategii.	10. Figury płaskie. Uczeń: 22) rozpoznaje wielokąty foremne i korzysta z ich podstawowych własności. 8. Wykresy funkcji. Uczeń: 2) odczytuje współrzędne danych punktów.	50
13.	V. Rozumowanie i argumentacja.	10. Figury płaskie. Uczeń: 22) rozpoznaje wielokąty foremne i korzysta z ich podstawowych własności. 6. Wyrażenia algebraiczne. Uczeń: 1) opisuje za pomocą wyrażeń algebraicznych związku między różnymi wielkościami.	35
14.	III. Modelowanie matematyczne.	9. Statystyka opisowa i wprowadzenie do rachunku prawdopodobieństwa. Uczeń: 4) wyznacza średnią arytmetyczną [...] zestawu danych.	44
15.	II. Wykorzystywanie i interpretowanie reprezentacji.	9. Statystyka opisowa i wprowadzenie do rachunku prawdopodobieństwa. Uczeń: 5) analizuje proste doświadczenia losowe (np. rzut kostką, [...]) i określa prawdopodobieństwa najprostszych zdarzeń w tych doświadczeniach (prawdopodobieństwo wypadnięcia [...], dwójki lub szóstki w rzucie kostką, itp.).	75
16.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji.	10. Figury płaskie. Uczeń: 3) korzysta z faktu, że styczna do okręgu jest prostopadła do promienia poprowadzonego do punktu styczności. <i>Umiejętność z zakresu szkoły podstawowej.</i> 9. Wielokąty, koła, okręgi. Uczeń: 3) stosuje twierdzenie o sumie kątów trójkąta.	63
17.	IV. Użycie i tworzenie strategii.	10. Figury płaskie. Uczeń: 9) oblicza pola [...] trójkątów i czworokątów. <i>Umiejętność z zakresu szkoły podstawowej.</i> 9. Wielokąty, koła, okręgi. Uczeń: 5) zna najważniejsze własności kwadratu [...].	51
18.	IV. Użycie i tworzenie strategii.	10. Figury płaskie. Uczeń: 7) stosuje twierdzenie Pitagorasa. 4. Pierwiastki. Uczeń: 3) mnoży [...] pierwiastki drugiego stopnia.	30
19.	V. Rozumowanie i argumentacja.	10. Figury płaskie. Uczeń: 22) rozpoznaje wielokąty foremne i korzysta z ich podstawowych własności.	43
20.	III. Modelowanie matematyczne.	<i>Umiejętność z zakresu szkoły podstawowej.</i> 10. Bryły. Uczeń: 3) rozpoznaje siatki graniastosłupów prostych [...].	75
21.	V. Rozumowanie i argumentacja.	9. Statystyka opisowa i wprowadzenie do rachunku prawdopodobieństwa. Uczeń: 5) analizuje proste doświadczenia losowe [...].	45
22.	III. Modelowanie matematyczne.	1. Liczby wymierne dodatnie. Uczeń: 7) stosuje obliczenia na liczbach wymiernych do rozwiązywania problemów w kontekście praktycznym [...]. 7. Równania. Uczeń: 7) za pomocą równań lub układów równań opisuje i rozwiązuje zadania osadzone w kontekście praktycznym.	33
23.	II. Wykorzystywanie i interpretowanie reprezentacji.	11. Bryły. Uczeń: 2) oblicza [...] objętość [...] walca, [...] kuli (także w zadaniach osadzonych w kontekście praktycznym).	39

Średnie wyniki uczniów w zakresie wymagań ogólnych

Wykres 4. Średnie wyniki uczniów w zakresie wymagań ogólnych

Komentarz

Egzamin gimnazjalny w części matematyczno-przyrodniczej z zakresu matematyki badał poziom opanowania przez gimnazjalistów umiejętności zapisanych w podstawie programowej z matematyki dla II i III etapu edukacyjnego.

Uczniowie mieli do rozwiązania 23 zadania, spośród których cztery okazały się łatwe, pozostałe były umiarkowanie trudne (7 zadań) i trudne (12 zadań). Nie było zadań bardzo łatwych, ani bardzo trudnych. Za rozwiązanie wszystkich zadań zdający mógł otrzymać 28 punktów.

Za zadania zamknięte gimnazjaliści uzyskali średnio 52% punktów możliwych do zdobycia, a za otwarte średnio – 39% punktów.

Uczniowie najlepiej poradzili sobie z zadaniami sprawdzającymi umiejętność *wykorzystania i tworzenia informacji*, uzyskując w tym zakresie średnio 59% punktów możliwych do zdobycia. Poziom wykonania zadań dotyczących *wykorzystywania i interpretowania reprezentacji* to średnio 52% punktów. Zadania reprezentujące te dwa wymagania ogólne okazały się umiarkowanie trudne dla tegorocznych gimnazjalistów.

Za zadania sprawdzające umiejętność *modelowania matematycznego, użycia i tworzenia strategii* oraz *rozumowania i argumentacji* uczniowie uzyskali odpowiednio 43%, 45% i 42% punktów możliwych do zdobycia. Oznacza to, że zadania te były się dla nich trudne.

Najwyższe wyniki gimnazjaliści osiągnęli za zadania sprawdzające *wykorzystanie i tworzenie informacji*, czyli umiejętności interpretowania i tworzenia tekstów o charakterze matematycznym, używania języka matematycznego do opisu rozumowania i uzyskanych wyników. Zadania 1. i 11. sprawdzały umiejętność odczytywania i interpretowania wykresu funkcji, przy czym zadanie 1. okazało się najłatwiejszym zadaniem w całym arkuszu. Jego treść nawiązuje do sytuacji praktycznej. Informacje o wędrowce harcerzy zaprezentowano za pomocą wykresu zależności między odległością harcerzy od obozowiska a czasem wędrowki. Największą trudność sprawiła uczniom interpretacja fragmentu wykresu w postaci odcinka równoległego do osi czasu, który ilustrował odległość harcerzy od obozowiska podczas postoju. Zdecydowana większość gimnazjalistów poradziła sobie z odczytaniem czasu wędrowki oraz poprawnie zinterpretowała odległość harcerzy od obozowiska w różnych okresach czasowych.

Trudniejszym okazało się zadanie 11., w którym należało wykazać się umiejętnością analizy wykresu funkcji, który nie opisywał sytuacji realistycznej. Nieco więcej niż połowa zdających poprawnie odczytała argumenty, dla których funkcja przyjmuje wartość 0 oraz wartości funkcji dla wskazanych argumentów. Co piąty uczeń nie potrafił wskazać argumentów dla podanej wartości funkcji, a 15% zdających zarówno nie odczytało argumentów, dla których funkcja przyjmuje wartość 0, jak i niepoprawnie określiło argument, dla którego funkcja przyjmuje wartość największą. Mimo iż zadania dotyczą tego samego wymagania ogólnego i tych samych treści nauczania, poziomy wykonania znacznie się różnią – zadanie 1. poprawnie rozwiązało 76%, a zadanie 11. tylko 51%. Powodów różnicy w poziomie wykonania omawianych zadań można upatrywać w fakcie osadzenia pierwszego z nich w kontekście praktycznym, w przeciwieństwie do drugiego, którego treść sformułowano z użyciem pojęć matematycznych. Można przypuszczać, że dla znacznej grupy uczniów treści te okazały się niezrozumiałe lub niewystarczająco utrwalone.

Nieco trudniejszym zadaniem okazało się zadanie 6. (poziom wykonania 49%), w którym umiejętność wykonywania działań na liczbach wymiernych była przydatna do rozwiązania problemu związanego z życiem codziennym. Poprawne ustalenie różnicy cen biletu w sezonie letnim i zimowym wymagało analizy informacji o cenach biletu na prom oraz rozumienia pojęć *o ile więcej*, *o ile mniej* w celu obliczenia wysokości obniżki lub podwyżki ceny podstawowej biletu na prom w sezonie zimowym oraz letnim. Okazało się, że uczniowie poradzili sobie z obliczaniem procentu danej liczby, a zasadniczą trudność stanowiło dla nich właściwe rozumienie pojęć: *o 20% mniej*, *o 200% więcej*, co skutkowało wyborem niepoprawnych odpowiedzi.

Najłatwiejszym zadaniem dotyczącym geometrii płaskiej, które badało umiejętność *tworzenia i wykorzystywania informacji*, było zadanie 16. (poziom wykonania 63%). W celu ustalenia miary wskazanego kąta zdający powinni skorzystać z faktu, że styczna do okręgu jest prostopadła do promienia poprowadzonego do punktu styczności oraz zastosować twierdzenie o sumie kątów w trójkącie. Co piąty zdający nie wykorzystał własności stycznej, a swoje rozwiązanie oparł na błędnym założeniu, że przedstawiony na rysunku trójkąt jest równoramienny.

Zadania badające umiejętności *wykorzystywania i interpretowania reprezentacji* zostały rozwiązane na poziomie 52%, co oznacza, że niewiele ponad połowa uczniów poprawnie użyła prostych, dobrze znanych obiektów matematycznych, poprawnie zinterpretowała pojęcia matematyczne. Wśród tych zadań znajduje się zadanie 15. (poziom wykonania 75%), które wymagało określenia prawdopodobieństwa wyrzucenia określonej liczby oczek w rzucie nietypowej kostki sześciennej. Gimnazjaliści musieli zastosować definicję prawdopodobieństwa w mniej spotykanym kontekście oraz rozpoznać obiekt matematyczny spełniający zadane warunki. Niestety, inne dwa zadania: 4. i 23., które wymagały m.in. zastosowania algorytmów, zostały rozwiązane na poziomie o wiele niższym niż zadanie 15. W zadaniu 4. (poziom wykonania 40%) należało wskazać liczbę największą wśród liczb zapisanych w postaci potęg o różnych podstawach i wykładnikach. Podjęcie decyzji wymagało sprowadzenia potęg do jednakowych podstaw lub jednakowych wykładników. Podobny poziom wykonania (39%) miało zadanie 23., w którym należało obliczyć, ile razy objętość półkuli jest mniejsza od objętości walca przy podanym promieniu jego podstawy i wysokości oraz promieniu półkuli. W zadaniu tym wystarczyło zastosować wzory na objętość tych brył, a następnie porównać ilorazowo obie wielkości (podzielić jedną z otrzymanych wielkości przez drugą). Niektórzy uczniowie utrudniali sobie rozwiązanie zadania, podstawiając w miejsce π wartość liczbową, co często było źródłem błędów rachunkowych.

Na podstawie analizy rozwiązań tego zadania można stwierdzić, że problemem dla uczniów była znajomość wzorów na objętość kuli i walca. Średnia uzyskanych punktów za to zadanie wynosi 1,18 punktu na 3 możliwe. Przykład 1. pokazuje często popełniany przez uczniów błąd w tym zadaniu, a mianowicie zastosowanie niepoprawnego wzoru na objętość kuli.

Przykład 1.

$$\pi r^2 \cdot H$$

$$14^2 \pi \cdot 4,5 = 16\pi \cdot 4,5 = 42\pi$$

$$\frac{4}{3} \pi r^2$$

$$\frac{4}{3} \pi \cdot 3^2 = \frac{4}{3} \pi \cdot \frac{9}{1} = 12\pi \quad 12\pi : 2 = 6\pi$$

$$42\pi : 6\pi = 7$$

Objętość tej półkuli jest 7 razy mniejsza od objętości walca.

Kolejny rodzaj błędu wynika z niepoprawnej interpretacji polecenia. Przejawia się to w tym, że uczniowie obliczali, ile razy objętość kuli jest mniejsza od objętości walca albo objętość półkuli jest mniejsza od objętości części walca pozostałej po wyżłobieniu półkuli (Przykład 2.).

Przykład 2.

$H = 4,5 \text{ cm}$ $w - \text{walec}$

$r_w = 4 \text{ cm}$ $V_p = \frac{1}{2} \frac{4}{3} \pi R^3$ $p - \text{półkula}$

$R = 3 \text{ cm}$ $\frac{2}{3} \pi 3^3 = \frac{2}{3} \cdot 27\pi = 18\pi$

$V_w = 18\pi \cdot 4,5 = 81\pi$ $3^3 = 27$

$V_p = 18\pi$ $3 \cdot 3 = 27$

$\frac{81\pi}{18\pi} = \frac{81}{18} = 4,5$ $\frac{2}{3} \cdot 27 = \frac{54}{3} = 18$

$\frac{18}{3} = 6$ $2 \cdot 27 = 54$

$\frac{18}{64} = \frac{9}{32}$ $\frac{18}{54 \cdot 3} = \frac{18}{162} = \frac{1}{9}$

$\frac{64}{72} = \frac{8}{9}$ $\frac{18}{54} = \frac{1}{3}$

odp.: Objętość tej półkuli jest 3 razy mniejsza od objętości walca.

Niektórzy ze zdających, budując model rozwiązania, niepoprawnie zinterpretowali pojęcie „ile razy” i zamiast porównywać ilorazowo, porównali różnicowo objętość walca i półkuli.

W zadaniu 2. (poziom wykonania 48%) zdający na konkretnym przykładzie mieli wskazać wyrażenie opisujące odległość na osi liczbowej między dwoma punktami, których współrzędne mają różne znaki. Można przypuszczać, że 17% zdających dokonało mechanicznego wyboru odpowiedzi w myśl zasady, że ustalając tę odległość wystarczy od większej z liczb odjąć liczbę mniejszą, przy równoczesnym pominięciu reguły, że odjąć liczbę to znaczy dodać liczbę do niej przeciwną. Z kolei blisko co czwarty piszący niepoprawnie wskazał wyrażenie opisujące poszukiwaną odległość. Należy zauważyć, że łącznie 37% zdających wybrało odpowiedzi, których wynikiem jest liczba ujemna. Prawdopodobnie część z piszących zaniechała weryfikacji, jaki znak będzie miała różnica lub nie potrafiła go określić.

Poziom wykonania pozostałych zadań (3., 5., 9.) sprawdzających umiejętności z zakresu wykorzystywania i interpretowania reprezentacji mieści się w przedziale 48%–70% punktów możliwych do uzyskania.

Dużym wyzwaniem dla gimnazjalistów okazały się zadania wymagające dobrania lub zbudowania modelu matematycznego do sytuacji przedstawionej w zadaniach, czyli badające umiejętności *modelowania matematycznego*. Poziom wykonania zadań z tego zakresu mieści się w przedziale 33% –75%. Jedynym zadaniem otwartym w tej grupie było zadanie 22. (poziom wykonania 33%), wymagające ustalenia liczby uczestników wycieczki szkolnej przy podanych zależnościach między liczbą przedziałów ośmio- i sześciuosobowych a liczbami osób w przedziale. Dla uczniów gimnazjum, którzy potrafią rozwiązywać równania, układy równań liniowych i wykorzystywać je do rozwiązywania zadań tekstowych, jest to zadanie algorytmiczne – wymaga jednak stworzenia odpowiedniego modelu matematycznego. Zadanie można było również rozwiązać bez użycia algebry, przy czym konieczna była umiejętność analizy sytuacji oraz dostrzegania zależności pomiędzy obiektami. Wystarczyło np. zauważyć, że uczniów z trzech przedziałów ośmiuosobowych można umieścić w czterech przedziałach sześciuosobowych, lub że liczba przedziałów sześciuosobowych w każdym rozpatrywanym przypadku musi być o trzy większa od liczby przedziałów ośmiuosobowych, lub liczba uczestników wycieczki musi być liczbą podzielną przez 6 i przez 8 oraz sprawdzić warunki zadania dla wspólnych wielokrotności tych liczb. Sposób sformułowania zadania sprawił, że uczniowie zaprezentowali całe spektrum możliwych strategii rozwiązania – od metody prób i błędów poprzez metody graficzne, rozwiązania arytmetyczne do zastosowania równań albo układów równań liniowych (Przykłady 3.–6.).

Przykład 3.

$y = 8$	$y + 3 = 6$
$1 \cdot 8 = 8$	$4 \cdot 6 = 24$ –
$2 \cdot 8 = 16$	$5 \cdot 6 = 30$ –
$3 \cdot 8 = 24$	$6 \cdot 6 = 36$ –
$4 \cdot 8 = 32$	$7 \cdot 6 = 42$ –
$5 \cdot 8 = 40$	$8 \cdot 6 = 48$ –
$6 \cdot 8 = 48$	$9 \cdot 6 = 54$ –
$7 \cdot 8 = 56$	$10 \cdot 6 = 60$ –
$8 \cdot 8 = 64$	$11 \cdot 6 = 66$ –
$9 \cdot 8 = 72$	$12 \cdot 6 = 72$ ✓

Odp.: Wła ta wycieczkę pojechało 42 uczniów.

Przykład 4.

$8 - 2 = 6 \Rightarrow$ ilość uczniów po zabranii 2 uczniów

$$3 \cdot 6 = 18$$

tylko przedmiotowy cały 6 osób = 18 osób w 3 przedmiotach

$18 : 2 = 9 \leftarrow$ liczba przedmiotów z których wziął po 2 uczniów

$$(9 \cdot 6) + (3 \cdot 6) = 54 + 18 = 72$$

Odp: Na wycieczkę pojechało 72 uczniów.

Przykład 5.

~~8 uczniów~~
~~1 przedmiot~~

tylko uczniów
 mieszczą się w przedziale
 |||||

1 - jeden uczeń

||||| (1) \rightarrow uczniowie idący
 ||||| (1) \rightarrow do następnego
 ||||| (1) \rightarrow przedmiotu,
~~|||||~~ \rightarrow zajmą oni jeden
 8-osobowy przedział
 w 6 osób

$8 \cdot 3 = 24$ uczniów do zajęcia
 następnego
 1 przedmiotu
 w 6 osób

$24 \cdot 3 = 72$

↑
 liczba przedmiotów
 do zajęcia

1
 24
 - 3

 72

Odp: Na wycieczkę pojechało 72 uczniów.

Przykład 6.

$$\begin{array}{l}
 x - \text{liczba uczniów} \\
 y - \text{liczba zajętych miejsc} \\
 \left\{ \begin{array}{l} y = \frac{x}{8} \quad / \cdot 8 \\ y + 3 = \frac{x}{6} \quad / \cdot 6 \end{array} \right. \\
 \left\{ \begin{array}{l} 8y = x \quad / \cdot (-3) \\ 6y + 18 = x \quad / \cdot 4 \end{array} \right. \\
 + \left\{ \begin{array}{l} -24y = -3x \\ 24y + 72 = 4x \end{array} \right. \\
 \hline
 \left\{ \begin{array}{l} x = 72 \\ y = 2 \cdot 8 = 9 \end{array} \right.
 \end{array}$$

SMAZ.:
 $\frac{x}{8} = 72 : 8 = 9$
 $\hookrightarrow y + 3 = 9 + 3 = 12$
 $p = \frac{x}{6} = 72 : 6 = 12$

Odp.: Na tę wycieczkę pojechało 72 uczniów.

Zadanie to okazało się trudne dla uczniów. Pomimo że większość z nich podjęła próbę jego rozwiązania, właściwą odpowiedź uzyskaną w drodze zastosowania poprawnej metody otrzymali stosunkowo nieliczni. Na uwagę zasługuje fakt, że część uczniów poprzestawała na wypisaniu jednej, spełniającej warunki zadania odpowiedzi. Może to świadczyć o tym, że uczniowie stosunkowo rzadko mają do czynienia z zadaniami, w których rozwiązanie polega na poszukiwaniu zależności między wielkościami odwrotnie proporcjonalnymi, a więc mają zbyt mało doświadczeń w szukaniu i zapisywaniu związków między nimi.

Nieznacznie wyższy wynik zdający uzyskali za zadanie 10. (poziom wykonania 39%), w którym należało wybrać równanie opisujące zależność między liczbą dni potrzebnych na realizację zamówienia a liczbą pracowników. Z kolei w zadaniu 14. (poziom wykonania 44%) należało ustalić średnią arytmetyczną wieku trzech uczniów, gdy podana była średnia arytmetyczna dwóch spośród nich i wiek trzeciego. Częstym błędem było ustalanie średniej arytmetycznej wieku trzech osób jako średniej arytmetycznej danego w zadaniu średniego wieku dwóch osób i wieku trzeciej.

Najłatwiejszym okazało się zadanie 20. (poziom wykonania 75%). Gimnazjaliści musieli wyobrazić sobie model sześcianu na podstawie jego siatki i wskazać punkty, które pokrywają się ze sobą po złożeniu tej siatki.

Za zadania sprawdzające umiejętności z zakresu *użycia i stosowania strategii* uczniowie uzyskali od 30% do 52% punktów możliwych do zdobycia.

Zadanie 8. (poziom wykonania 52%) badało, czy uczeń potrafi zastosować strategię jasno wynikającą z treści zadania, lecz nie mieszczącą się w ramach rutynowego algorytmu. Rozumienie, czym jest stosunek dwóch liczb, było niezbędne do rozwiązania problemu osadzonego w kontekście praktycznym. Punktem wyjścia do rozwiązania tego zadania było poprawne zinterpretowanie informacji zawartej w treści zadania, że liczba dziewcząt stanowi $\frac{2}{3}$ liczby wszystkich uczniów w tej

klasie. Należało podany stosunek wykorzystać, by powiązać ze sobą dwie niewiadome: liczbę dziewcząt i liczbę chłopców. Ważne więc było zauważenie, że skoro wśród trojga uczniów tej klasy są dwie dziewczyny, to co trzeci uczeń jest chłopcem. Łącznie kilkanaście % zdających ustaliło niepoprawną zależność między liczbą chłopców a liczbą dziewcząt, która była efektem błędnej interpretacji ilorazowego odniesienia liczby dziewcząt do liczby wszystkich uczniów w tej klasie.

Rozwiązanie zadania 17. (poziom wykonania 51%) polegało na ustaleniu, jakie części pola kwadratu stanowią pola trójkąta oraz czworokąta utworzonych wewnątrz kwadratu. Rozwiązanie zadania wymagało wykorzystania własności kwadratu, rozumienia pojęcia pola figury oraz umiejętności jego określania bez użycia danych liczbowych.

Największą trudność sprawiło gimnazjalistom rozwiązanie zadania 18. (poziom wykonania 30%), które wymagało zaplanowania i wykonania ciągu czynności, niewynikającego wprost z treści zadania. Najpierw należało zauważyć, że odcinek AB jest przeciwprostokątną trójkąta prostokątnego BOA , którego przyprostokątne OA i OB są przekątnymi odpowiednio danego kwadratu i prostokąta. Aby wyznaczyć długości tych odcinków, należało zastosować twierdzenie Pitagorasa i wykonać obliczenia z użyciem pierwiastków.

„Pod lupą” – Jak rozumują i argumentują gimnazjaliści?

Umiejętności z zakresu *rozumowania i argumentacji* sprawdzane były 4 zadaniami, w tym 3 zamkniętymi i jednym otwartym. Najtrudniejsze w tej grupie okazały się zadania wymagające umiejętności wnioskowania. W zadaniu 13. (poziom wykonania 35%) uczeń powinien na podstawie analizy opisu słownego i rysunku odkryć prawidłowość i zrozumieć regułę, a następnie ustalić wzór określający pierwszą współrzędną wierzchołka wielokąta foremnego. Blisko co trzeci uczeń, przy prawidłowo ustalonej wartości pierwszej współrzędnej drugiego z kolei sześciokąta, nie potrafił poprawnie uogólnić, wyznaczając ją dla n -tego sześciokąta. Nieco wyższy poziom wykonania (40%) miało zadanie 7., w którym należało ustalić znak ilorazu i różnicy dwóch liczb, które spełniały określone nierówności. Mniejszą trudność (poziom wykonania 43%) miało zadanie 19., w którym należało ustalić własność ośmiokąta utworzonego wewnątrz kwadratu. Co czwarty uczeń niepoprawnie wywnioskował, że ośmiokąt ten jest foremny, a 15% zdających uznało, że wszystkie boki ośmiokąta mają taką samą długość.

W tej grupie było również zadanie 21. (poziom wykonania 45%), w którym na podstawie opisu doświadczenia losowego należało wywnioskować, jaka jest najmniejsza liczba piłek, które należy wyjąć, aby mieć pewność, że wśród nich przynajmniej jedna będzie miała numer parzysty. Poziom wykonania tego zadania był stosunkowo wysoki w grupie zadań z zakresu rozumowania i argumentacji. Zadanie otwarte sprawdzające umiejętność argumentacji okazało się tym razem wcale nie najtrudniejszym zadaniem w arkuszu. Problem został osadzony w kontekście bliskim doświadczeniom uczniów. Poradzili sobie z nim również ci, którzy niekoniecznie sprawnie operują językiem matematycznym. Rozwiązanie zadania wymagało przeprowadzenia rozumowania i podania argumentów uzasadniających jego poprawność. Trudność w tym zadaniu stanowiła konieczność sformułowania przez ucznia wniosku po dokonaniu analizy prostego doświadczenia losowego. Poniżej przedstawiono przykład ilustrujący uczniowskie rozumowanie (Przykład 7.).

Przykład 7.

■ 1,3,5,7,9,11 - piłeczki ponumerowane liczbami nieparzystymi, łącznie jest ich 6 sztuk
2,4,6,8,10 - piłeczki ponumerowane liczbami parzystymi, łącznie jest ich 5 sztuk

Skoro w pudełku jest 11 piłeczek ponumerowanych kolejno liczbami naturalnymi od 1 do 11, to jeżeli aby mieć pewność, że przynajmniej jedna z nich jest oznaczona liczbą parzystą, muszę wyjąć 7 sztuk. Dzieje się tak, ponieważ gdyby wyjął 6 lub mniej piłeczek, to byłaby możliwość, że wszystkie byłyby nieparzyste, ponieważ w pudełku jest 6 kuleczek z nieparzystym numerem oraz 5 z parzystym.

■ Odp. Musi wyjąć minimalnie 7 sztuk. ■

Niektórzy uczniowie, podając uzasadnienie, że minimalna liczba wylosowanych piłek to 7, obliczali prawdopodobieństwo zdarzeń lub interpretowali treść graficznie (Przykłady 8.–11.).

Przykład 8.

$$\frac{6}{11} - \text{nieparzyste} \quad \frac{5}{11} - \text{parzyste}$$

Janek musi wyjąć co najmniej 7 piłeczek, ponieważ ~~każda~~ pierwsze sześć piłeczek może być nieparzystych.

Przykład 9.

(1) (2) (3) (4) (5) (6) (7) (8) (9) (10) (11)

Odp. W tym zbiorze liczb $\{1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11\}$ jest 6 liczb nieparzystych. Żeby Janek miał pewność, że przynajmniej jedna wyjęta piłka jest oznaczona liczbą parzystą, musi wyjąć 6 piłek + 1 piłkę, czyli w sumie 7 piłek.

bo tyle jest nieparzystych bo każda kolejna będzie parzysta.

Przykład 10.

(1) (2) (3) (4) (5) (6) (7) (8) (9) (10) (11)

W takim przypadku prawdopodobieństwo wyjęcia liczb parzystej wynosi $\frac{5}{11}$

Przyjmując, że będzie miał pecha i na każdym razem będzie wyjmował nieparzystą, po 6 wyjęciach zostaną już wyjęte wszystkie parzyste, jednak gdy 6 razy nie wyjął parzystej w swoim zbiorze będzie miał wyjęcie liczb nieparzyste, lecz gdy sięgnie po piątą po raz 7 ma już 100% pewność że w jego zbiorze przynajmniej jedna piłeczka jest parzysta.

Odpowiedź: Jeśli Janek chce mieć całkowitą pewność wylosowania parzystej musi sięgnąć po piłeczkę przynajmniej 7 razy.

Przykład 11.

P - piłeczka z liczbą parzystą
 N - piłeczka z liczbą nieparzystą
 Liczba piłeczek P - 5
 Liczba piłeczek N - 6

Odp. Janek musi wyjąć co najmniej 7 piłeczek, ostatnim razem prawdopodobieństwo wyjęcia P -piłeczki będzie wynosiło 100%, co wykażesz na drzewku doc.

Uważanie 2: jest 6 piłeczek N . Jeżeli cały czas Janek wyjmowałby kulczki N , to w końcu się skończy, więc 7 piłeczka będzie z pewnością oznaczona liczbą parzystą.

Warto zauważyć, że tegoroczne zadanie otwarte sprawdzające umiejętność argumentacji osiągnęło wyraźnie wyższy poziom rozwiązywalności w porównaniu do tego typu zadań w testach egzaminacyjnych z lat ubiegłych. Znacząca grupa uczniów przedstawiła w pełni poprawne rozwiązanie. Należy dodać, iż za poprawne uznawane były również te odpowiedzi, z których jasno wynikało, że uczeń dostrzega fakt konieczności wyjęcia o jedną piłeczkę więcej niż jest piłeczek o numerach nieparzystych lub zauważa, iż można najpierw wyjąć wszystkie piłeczki o numerach nieparzystych (Przykłady 12., 13.).

Przykład 12.

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11
 Podkreślone liczby są parzyste i stanowią $\frac{5}{11}$ wszystkich piłeczek.
 $\frac{6}{11}$ - piłeczki nieparzyste

Odp. Aby mieć pewność, że przynajmniej jedna wyjęta piłeczka jest oznaczona liczbą parzystą, musi wyjąć 6 piłeczek. Dla kiedy już 6 pudełka porządnie się w najgorszym przypadku tych sześciu nieparzystych będzie miała pewność, że kolejną jest to parzystą.

Przykład 13.

11 - piątek

6 - nieparzyste

5 - parzyste

Janek musiałby użyć 6 piątek,
użyłby o numerach nieparzystych,
aby zostały tylko o numerach
parzystych.

Warto nadmienić, że spora grupa uczniów podała prawidłową odpowiedź z niejasnym lub niepełnym uzasadnieniem (Przykłady 14. i 15.).

Przykład 14.

Janek Będkie miał użyć siedem
piątek aby mieć pewność że przynajmniej
jedno będzie parzyste.

11 piątek w pudełku

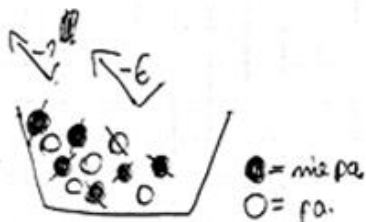
$5 + 6 = 11$ więc ponad połowa to siedem.

Przykład 15.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11

$$\text{stosunek } p = \frac{5}{11}$$

$$\text{stosunek } n = \frac{6}{11}$$

jak dlamie to juz po 3
mam 45% szans
ale wam to nie stowczy.
Wiedc po obliczeniu tak
tego w glowie to 7
bedzie 7. ale jeszcze
musze to udowodnic :-

Wynik to 7 piłek

Tego typu odpowiedzi świadczyć mogą o tym, że uczeń intuicyjnie ustalił liczbę piłek, ale ma problem ze sformułowaniem uzasadnienia lub właściwym zaprezentowaniem swoich rozważań. Rzadko pojawiały się odpowiedzi bez jakiegokolwiek uzasadnienia. Być może uczniowie, którzy podawali tylko odpowiedź uważali, że uzasadnienie jest zbyt oczywiste. Poniżej przykład niepoprawnej odpowiedzi bez uzasadnienia (Przykład 16.).

Przykład 16.

~~Najm~~ ~~Naj~~ Musi on wyjąć 6 piłeczek aby mieć
pewność że w pudełku na same ~~pa~~ pomyste
piłeczki.

Nie brakowało również błędnych rozumowań (Przykład 17.).

Przykład 17.

Liczby naturalne od 1 do 11:

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11

Liczba pomystych = 5

Liczba niepomyślnych = 6

Prawdopodobieństwo że wyciągnie piłeczkę z pomystą liczbą

wynosi $\frac{5}{11}$ więc musi wyciągnąć przynajmniej 5 piłeczek

Część uczniów nie podjęła prób rozwiązania tego zadania. Być może wynika to z faktu, że zadanie wymaga argumentowania, a w szkolnej matematyce jest stosunkowo mało zadań na dowodzenie. Wiadomo, że gimnazjaliści obawiają się takich zadań, gdyż wymagają postawy twórczej, a do ich rozwiązania niezbędne są umiejętności złożone. Uczniowie czują się zagubieni wobec takich problemów, ponieważ nie potrafią oderwać się od myślenia schematycznego. Prawdopodobnie część zdających nie widząc od razu sposobu rozwiązania, opuszczała to zadanie.

Wnioski i rekomendacje

W tegorocznym arkuszu egzaminacyjnym nie brakuje zadań wymagających pragmatycznego podejścia do problemu oraz zadań badających sprawność zarówno w zakresie obliczeń, jak i stosowania algorytmów, odkrywania związków i zależności, wnioskowania, argumentowania. Warto zauważyć, że poziom opanowania wiadomości i umiejętności matematycznych opisanych w podstawie programowej utrzymuje się od kilku lat na tym samym poziomie – łatwość arkusza egzaminacyjnego w bieżącym roku wyniosła 48% (2014 r. – 46%, 2015 r. – 47%). Poziom wykonania poszczególnych zadań jest zróżnicowany – od 30% do 76%.

Znacznie lepiej w porównaniu z latami poprzednimi uczniowie radzili sobie z problemami geometrycznymi. Trudność sprawiały im jednak zadania wymagające *modelowania matematycznego* oraz *użycia i tworzenia strategii*. Umiejętności z tych zakresów wciąż przysparzają uczniom wielu problemów i wymagają ciągłych ćwiczeń podczas dalszej edukacji. Nadal najsłabiej opanowana przez uczniów jest umiejętność *rozumowania i argumentacji*. Tegoroczny egzamin pokazał jednak, że uczniowie podejmują, z różnym rezultatem, coraz więcej prób rozwiązania zadań badających tę umiejętność.

Traktując wnioski z tegorocznego egzaminu jako pewien rodzaj motywacji, warto zwrócić uwagę w pracy szkolnej na:

- poziom rozumienia pojęć przez zdających, gdyż świadome posługiwanie się nimi w trakcie rozwiązywania problemów zarówno praktycznych, jak i teoretycznych, pomaga w osiągnięciu sukcesów
- stwarzanie okazji do odkrywania wzorów i zależności poprzez rozwiązywanie zadań dotyczących uogólniania i wnioskowania
- wdrażanie uczniów do tworzenia i zapisywania planu rozwiązania zadania złożonego, co pomoże im spostrzegać i nazywać kolejne czynności, które należy wykonać, aby rozwiązać całe zadanie
- rozwiązywanie zadań o wyraźnie różnych treściach, a bardzo pokrewnych metodach rozwiązania, co pozwoli uczniom zobaczyć omawiane zagadnienia w szerszym kontekście
- ćwiczenie umiejętności wyciągania wniosków wynikających z przesłanek zawartych w tekście, tworzenia wypowiedzi argumentacyjnej
- ćwiczenia w budowaniu modelu matematycznego dla danego kontekstu, w tym praktycznego stwarzanie okazji do wyzwalania samodzielności poprzez rozwiązywanie zadań, które nie mają jedyne poprawnego rozwiązania.

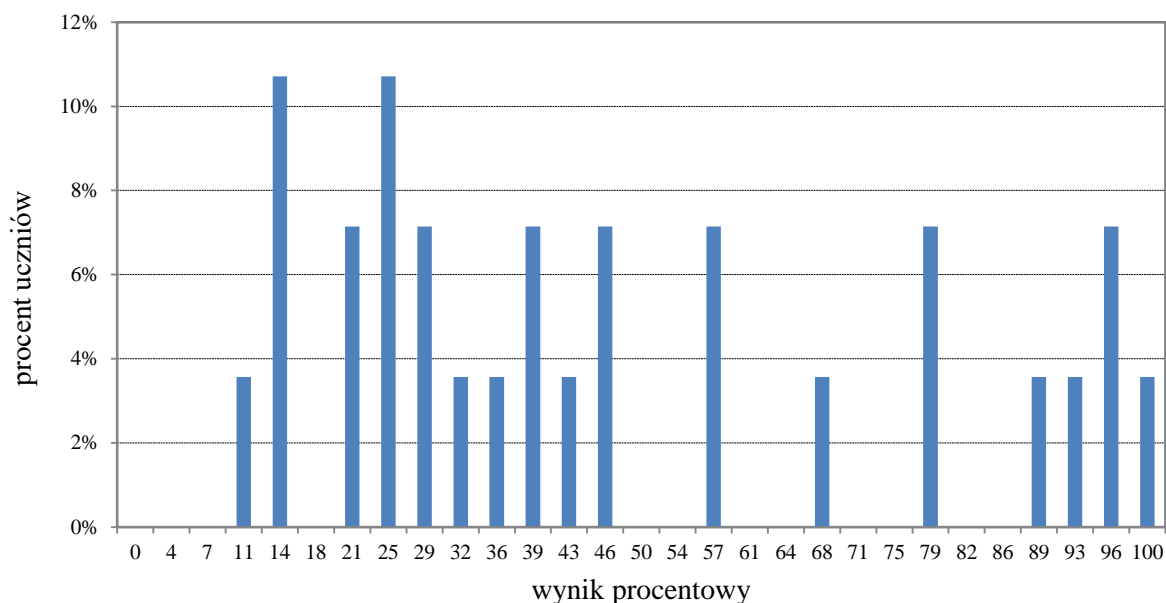
E-ocenie egzaminu gimnazjalnego z zakresu matematyki

W tym roku po raz pierwszy rozwiązania zadań otwartych z egzaminu gimnazjalnego z matematyki w całym kraju zostały ocenione z wykorzystaniem elektronicznego systemu oceniania (tzw. e-ocenie). Egzaminatorzy, korzystając ze skanów prac uczniów i ze specjalnego oprogramowania (*scoris® Assessor*), ocenili na ekranach domowych komputerów poprawność rozwiązań około 890 tysięcy zadań. W sesji e-ocenia wzięło udział 1378 egzaminatorów. Przed przystąpieniem do oceniania prac każdy egzaminator uczestniczył w szkoleniu dotyczącym zasad oceniania zadań oraz korzystania z programu komputerowego. Praca egzaminatorów była na bieżąco monitorowana przez przewodniczących zespołów egzaminatorów oraz koordynatorów oceniania poszczególnych zadań.

Podstawowe informacje o arkuszach dostosowanych

Wyniki uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera

Arkusz dla uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera z zakresu matematyki (GM-M2-162) został dostosowany na podstawie arkusza standardowego GM-M1-162, zgodnie z zaleceniami specjalistów. Uczniowie otrzymali arkusze dostosowane pod względem graficznym: dodano i powiększono rysunki, wyróżniono informację o numerze każdego zadania i liczbie punktów możliwych do uzyskania za jego rozwiązanie, zwiększono odstępy między wierszami w tekstach, zastosowano – jednolity w całym arkuszu – pionowy układ odpowiedzi. Przy każdym zadaniu zamkniętym umieszczono informację o sposobie zaznaczenia właściwej odpowiedzi.

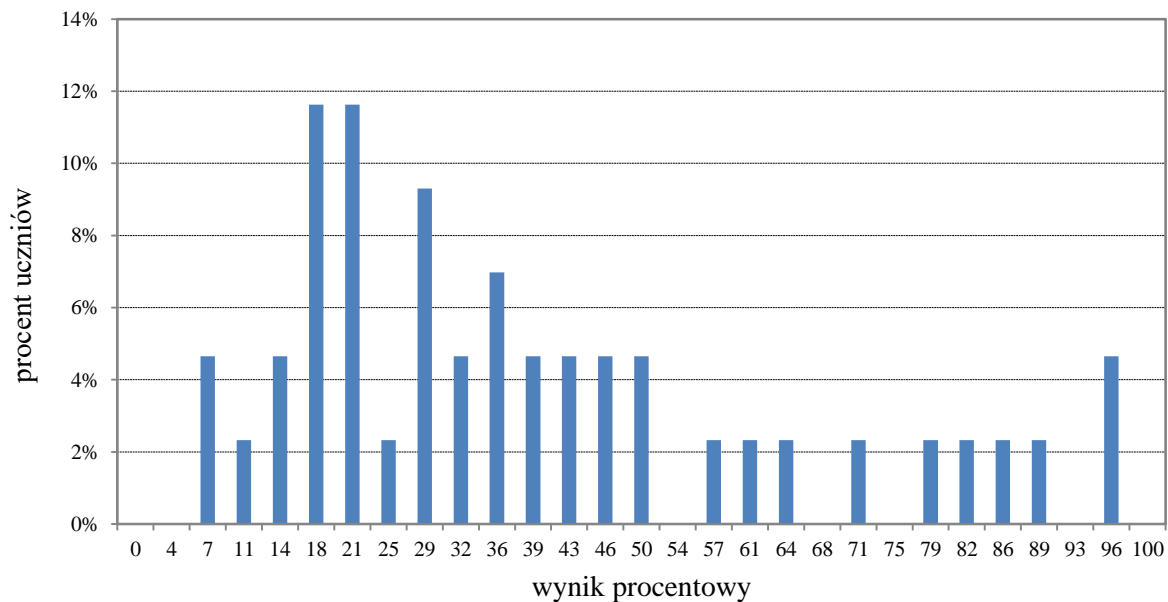
Wykres 5. Rozkład wyników uczniów

Tabela 12. Wyniki uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
28	11	100	39	25	47	29

Wyniki uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych

Arkusze dla uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych z zakresu matematyki (GM-M4-162, GM-M5-162, GM-M6-162) zostały przygotowane na podstawie arkusza GM-M1-162. Uczniowie słabowidzący otrzymali arkusze, w których dostosowano wielkość czcionki (odpowiednio Arial 16 pkt i Arial 24 pkt), uproszczono i powiększono formy graficzne. Dla uczniów niewidomych przygotowano arkusz w brajlu.

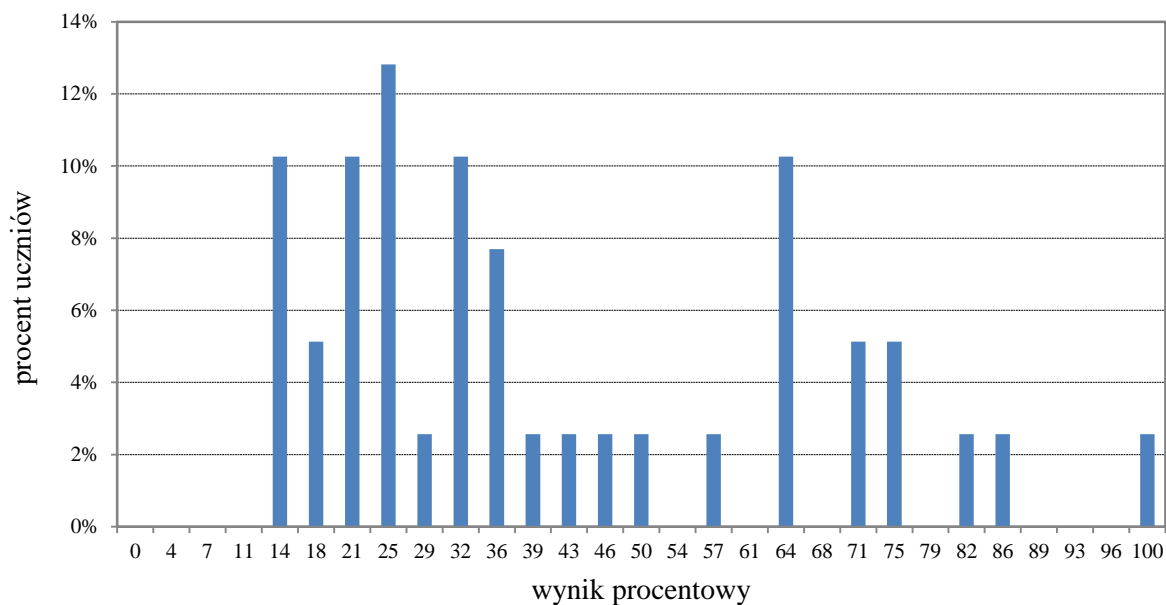
Wykres 6. Rozkład wyników uczniów

Tabela 13. Wyniki uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
43	7	96	32	18	40	25

Wyniki uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących

Uczniowie słabosłyszący i uczniowie niesłyszący rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GM-M7-162, który został przygotowany na podstawie arkusza GM-M1-162. Arkusz egzaminacyjny składał się z 23 zadań: 20 zamkniętych i 3 otwartych. Trzony zadań i polecenia uproszczono, ograniczając je do niezbędnych informacji oraz dostosowano słownictwo. W miarę możliwości przereklamowano treści zadań, wykorzystując znany uczniowi kontekst praktyczny lub dodając rysunki.

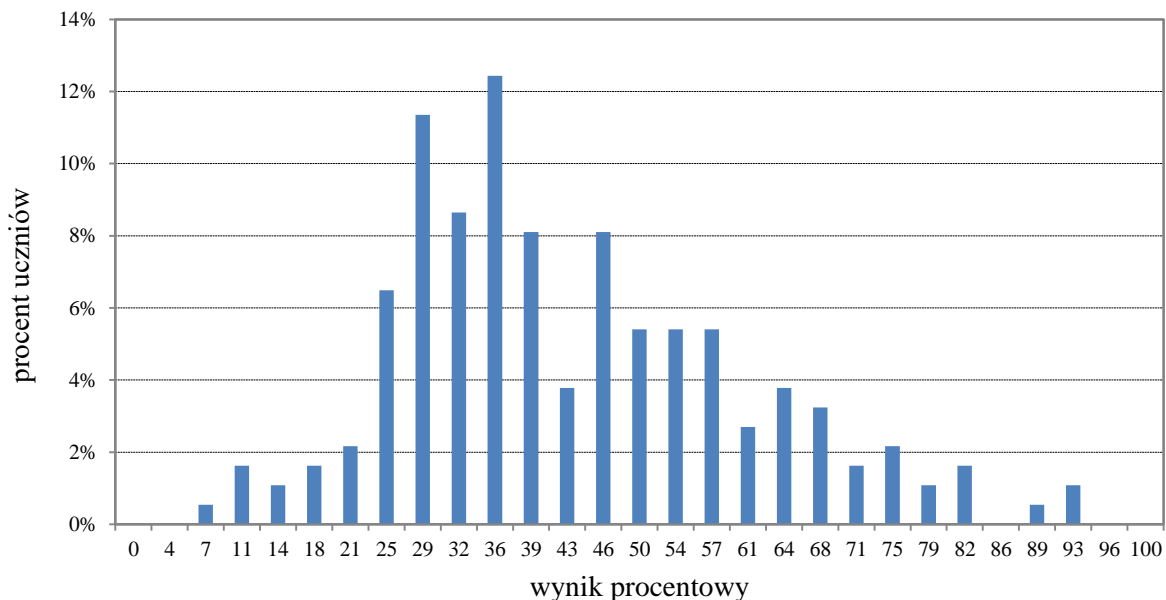
Wykres 7. Rozkład wyników uczniów

Tabela 14. Wyniki uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
39	14	100	32	25	42	24

Wyniki uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim

Uczniowie z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GM-M8-162. Arkusz egzaminacyjny zawierał 20 zadań: 17 zamkniętych i 3 otwarte, które wymagały od uczniów samodzielnego sformułowania rozwiązania. Treści wielu zadań odnosiły się do sytuacji życiowych bliskich uczniowi. W zadaniach wykorzystano rysunki, które ułatwiały udzielenie poprawnych odpowiedzi.

Wykres 8. Rozkład wyników uczniów

Tabela 15. Wyniki uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
185	7	93	39	36	43	17

Opis arkusza dla uczniów z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym

Uczniowie z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GM-MQ-162. Arkusz egzaminacyjny zawierał 20 zadań: 17 zamkniętych i 3 otwarte, które wymagały od uczniów samodzielnego sformułowania rozwiązania. Arkusz został dostosowany zgodnie z zaleceniami specjalistów. Uczniowie otrzymali arkusze dostosowane pod względem graficznym: zróżnicowano wielkość czcionki Arial 14 pkt, Arial 16 pkt lub Arial 24 pkt, każde zadanie umieszczono na osobnej stronie, wyróżniono informację o numerze zadania i liczbie punktów możliwych do uzyskania za jego rozwiązanie, zwiększono odstępy między wierszami w tekstach, dodano i powiększono rysunki, zastosowano – jednolity w całym arkuszu – pionowy układ odpowiedzi. Przy każdym zadaniu zamkniętym umieszczono informację o sposobie zaznaczenia właściwej odpowiedzi. Treści wielu zadań odnosiły się do sytuacji życiowych bliskich uczniowi. W zadaniach wykorzystano wykres i rysunki, które ułatwiały udzielenie poprawnych odpowiedzi.

Wyniki uczniów z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym

Tabela 16. Wyniki uczniów z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym – parametry statystyczne*

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
2	-	-	-	-	-	-

* Parametry statystyczne są podawane dla grup liczących 10 lub więcej uczniów.

Przedmioty przyrodnicze

1. Opis arkusza standardowego

Uczniowie bez dysfunkcji oraz uczniowie z dysleksją rozwojową rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GM-P1-162.

Arkusz egzaminacyjny zawierał 24 zadania zamknięte z biologii, chemii, fizyki i geografii. Każdy z przedmiotów reprezentowany był przez sześć zadań różnego typu: wyboru wielokrotnego, prawda-falsz, na dobieranie.

2. Dane dotyczące populacji uczniów

Tabela 17. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym

Liczba uczniów		11 363
Uczniowie	bez dysleksji rozwojowej	10 067
	z dysleksją rozwojową	1 296
	dziewczeta	5 539
	chłopcy	5 824
	ze szkół na wsi	5 137
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	2 735
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	1 838
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	1 653
	ze szkół publicznych	10 930
	ze szkół niepublicznych	433
	w języku litewskim	0

Z egzaminu zwolniono 85 uczniów – laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych o zasięgu wojewódzkim lub ponadwojewódzkim.

Tabela 18. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Uczniowie	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	27
	słabowidzący i niewidomi	43
	słabosłyszący i niesłyszący	39
	z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim	185
	z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym	2
	o których mowa w art. 94a ust.1 ustawy (cudzoziemcy)	0
	Ogółem	296

3. Przebieg egzaminu

Tabela 19. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

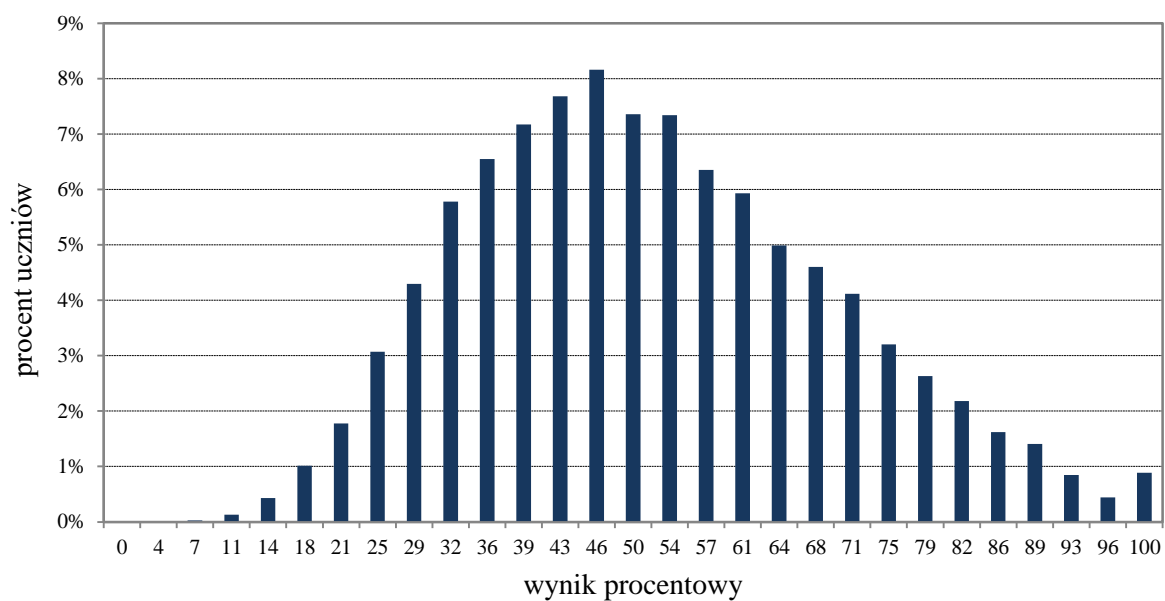
Termin egzaminu		19 kwietnia 2016 r.	
Czas trwania egzaminu		60 minut dla uczniów rozwiązujących zadania w arkuszu standardowym lub czas przedłużony zgodnie z przyznanym dostosowaniem	
Liczba szkół		243	
Liczba obserwatorów ¹ (§ 8 ust. 1)		36	
Liczba unieważnień ¹	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	0
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez ucznia w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	0
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez ucznia prawidłowego przebiegu egzaminu gimnazjalnego	0
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	0
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego	0
	art. 44zzy ust. 10	niemożności ustalenia wyniku (np. zaginięcia karty odpowiedzi)	0
	inne (np. złe samopoczucie ucznia)		1
Liczba wglądów ² (art.44zzz ust.1)		2	

¹ Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2015, poz. 959).

² Na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2015, poz. 2156, ze zm.).

4. Podstawowe dane statystyczne

Wyniki uczniów

Wykres 9. Rozkład wyników uczniów

Tabela 20. Wyniki uczniów – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
11 363	7	100	50	46	52	18

Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Tabela 21. Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Część matematyczno-przyrodnicza – przedmioty przyrodnicze		
wynik procentowy	wartość centyla	stanin
0	1	1
4	1	
7	1	
11	1	
14	1	
18	2	
21	4	
25	7	2
29	12	3
32	18	
36	25	4
39	32	
43	40	5
46	48	
50	56	
54	63	6
57	69	
61	75	
64	80	7
68	84	
71	88	
75	91	8
79	93	
82	95	
86	97	9
89	98	
93	99	
96	100	
100	100	

Wyniki w skali centylowej i staninowej umożliwiają porównanie wyniku ucznia z wynikami uczniów w całym kraju. Na przykład, jeśli uczeń z przedmiotów przyrodniczych uzyskał 75% punktów możliwych do zdobycia (wynik procentowy), to oznacza, że jego wynik jest taki sam lub wyższy od wyniku 91% wszystkich zdających (wynik centylowy), a niższy od wyniku 9% zdających i znajduje się on w 7. staninie.

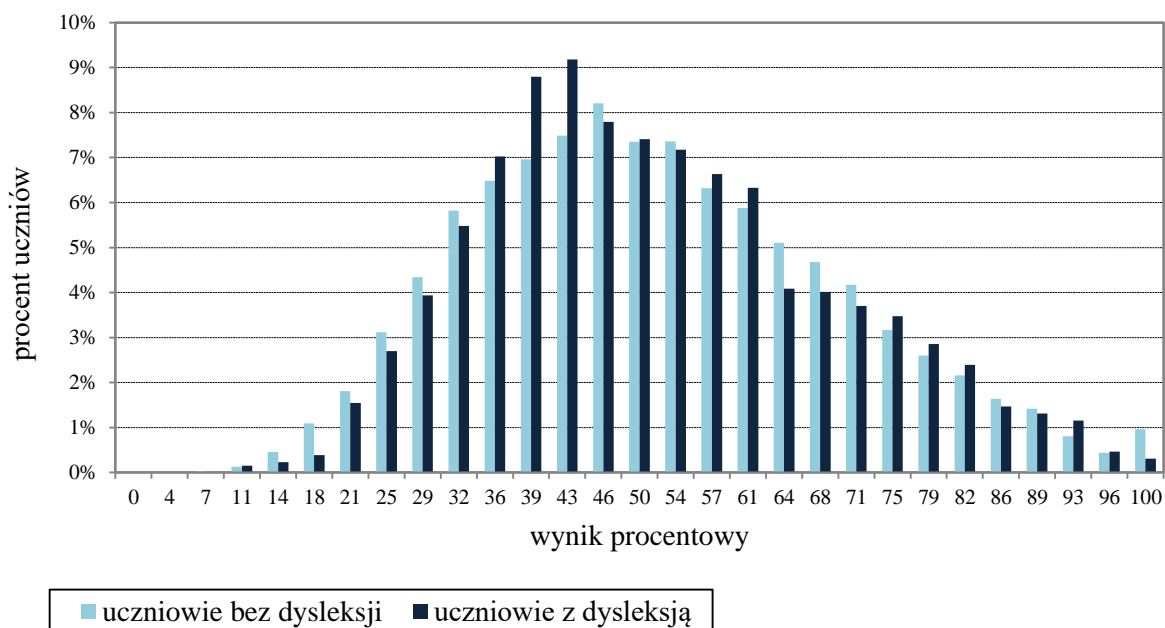
Średnie wyniki szkół³ na skali staninowej

Tabela 22. Wyniki szkół na skali staninowej

Stanin	Przedział wyników (w %)
1	20–32
2	33–40
3	41–44
4	45–47
5	48–51
6	52–54
7	55–59
8	60–70
9	71–92

Skala staninowa umożliwia porównywanie średnich wyników szkół w poszczególnych latach. Uzyskanie w kolejnych latach takiego samego średniego wyniku w procentach nie oznacza tego samego poziomu osiągnięć.

Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową

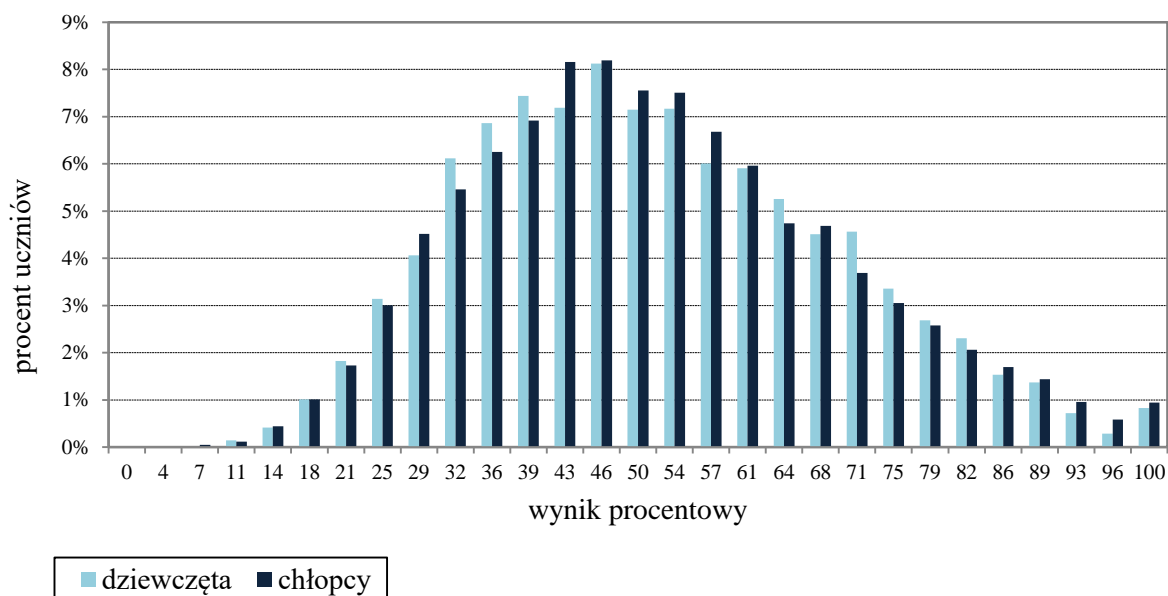
Wykres 10. Rozkłady wyników uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową

³ Ilekroć w niniejszym sprawozdaniu jest mowa o wynikach szkół w 2016 roku, przez szkołę należy rozumieć każdą placówkę, w której liczba uczniów przystępujących do egzaminu była nie mniejsza niż 5. Wyniki szkół obliczono na podstawie wyników uczniów, którzy wykonywali zadania z arkusza GM-P1-162.

Tabela 23. Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Uczniowie bez dysleksji	10 067	7	100	50	46	52	18
Uczniowie z dysleksją rozwojową	1 296	11	100	50	43	52	17

Wyniki dziewcząt i chłopców

Wykres 11. Rozkłady wyników dziewcząt i chłopców

Tabela 24. Wyniki dziewcząt i chłopców – parametry statystyczne

Płeć	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Dziewczęta	5 539	11	100	50	46	52	18
Chłopcy	5 824	7	100	50	46	52	18

Wyniki uczniów a wielkość miejscowości

Tabela 25. Wyniki uczniów w zależności od lokalizacji szkoły – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Wieś	5 137	7	100	50	46	52	17
Miasto do 20 tys. mieszkańców	2 735	11	100	50	43	50	18
Miasto od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	1 838	7	100	50	43	51	18
Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	1 653	7	100	54	46	56	19

Wyniki uczniów szkół publicznych i szkół niepublicznych

Tabela 26. Wyniki uczniów szkół publicznych i niepublicznych – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Szkoła publiczna	10 930	7	100	50	46	52	18
Szkoła niepubliczna	433	7	100	46	29	50	22

Poziom wykonania zadań

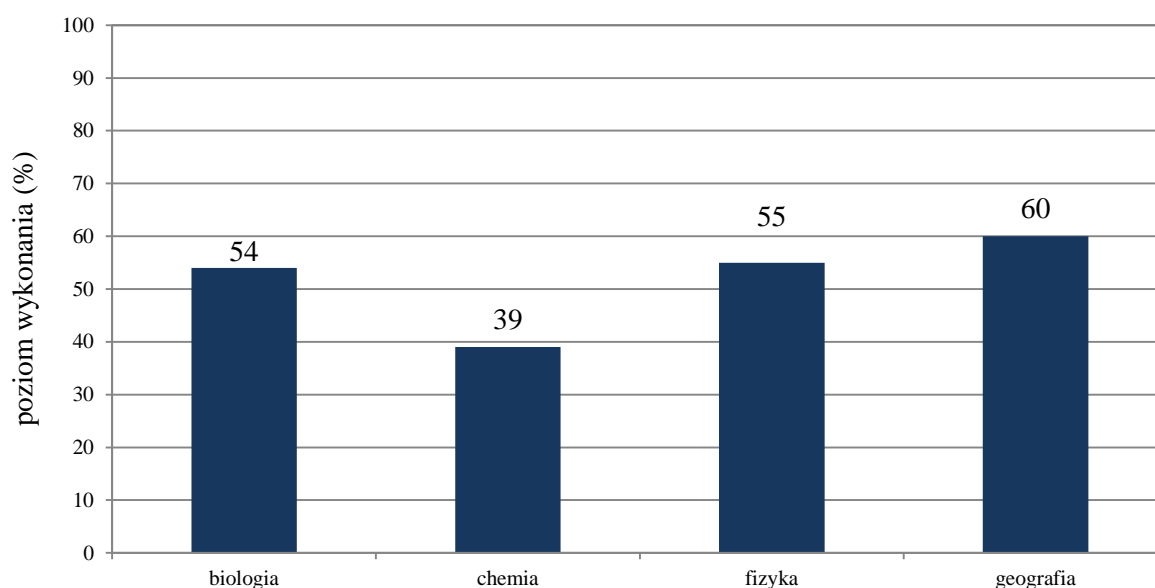
Tabela 27. Poziom wykonania zadań

Numer zadania	Wymaganie ogólne zapisane w podstawie programowej	Wymaganie szczegółowe zapisane w podstawie programowej	Poziom wykonania zadania (%)
1.	I. Znajomość różnorodności biologicznej i podstawowych procesów biologicznych.	III. Systematyka – zasady klasyfikacji, sposoby identyfikacji i przegląd różnorodności organizmów. Uczeń: 7) [...] identyfikuje nieznaną organizm jako przedstawiciela grzybów na podstawie obecności tych cech [...].	46
2.	I. Znajomość różnorodności biologicznej i podstawowych procesów biologicznych.	III. Systematyka – zasady klasyfikacji, sposoby identyfikacji i przegląd różnorodności organizmów. Uczeń: 9) wymienia cechy umożliwiające zaklasyfikowanie organizmu do [...] płazów, gadów [...] oraz identyfikuje nieznaną organizm jako przedstawiciela jednej z wymienionych grup na podstawie obecności tych cech; 10) porównuje cechy morfologiczne, środowisko i tryb życia grup zwierząt wymienionych w pkt 9, w szczególności porównuje grupy kręgowców pod kątem pokrycia ciała, narządów wymiany gazowej, [...], rozmnażania i rozwoju.	60

3.	III. Poszukiwanie, wykorzystanie i tworzenie informacji.	IV. Ekologia. Uczeń: 7) wykazuje, na wybranym przykładzie, że symbioza (mutualizm) jest wzajemnie korzystna dla obu partnerów.	73
4.	III. Poszukiwanie, wykorzystanie i tworzenie informacji.	VI. Budowa i funkcjonowanie organizmu człowieka. 8. Układ nerwowy. Uczeń: 3) opisuje łuk odruchowy [...].	58
5.	IV. Rozumowanie i argumentacja.	VI. Budowa i funkcjonowanie organizmu człowieka. 9. Narządy zmysłów. Uczeń: 3) przedstawia przyczyny powstawania [...] wad wzroku (krótkowzroczność, [...], astygmatyzm).	38
6.	IV. Rozumowanie i argumentacja.	VIII. Genetyka. Uczeń: 5) przedstawia dziedziczenie cech jednogenowych, posługując się podstawowymi pojęciami genetyki (fenotyp, genotyp, [...], allel, homozygota, heterozygota, dominacja, recesywność).	41
7.	I. Pozyskiwanie, przetwarzanie i tworzenie informacji. II. Rozumowanie i zastosowanie nabytej wiedzy do rozwiązywania problemów.	2. Wewnętrzna budowa materii. Uczeń: 1) odczytuje z układu okresowego podstawowe informacje o pierwiastkach (symbol, nazwę, [...], masę atomową [...]). 7) [...] interpretuje zapisy H_2 , $2H$, $2H_2$, itp. 3. Reakcje chemiczne. Uczeń: 4) oblicza masy cząsteczkowe [...] związków chemicznych dokonuje prostych obliczeń związanych z zastosowaniem prawa stałości składu [...].	45
8.	II. Rozumowanie i zastosowanie nabytej wiedzy do rozwiązywania problemów. III. Opanowanie czynności praktycznych.	6. Kwasy i zasady. Uczeń: 3) planuje [...] doświadczenia, w wyniku których można otrzymać wodorotlenek, [...] (np. $NaOH$ [...]) [...].	18
9.	II. Rozumowanie i zastosowanie nabytej wiedzy do rozwiązywania problemów.	6. Kwasy i zasady. Uczeń: 6) wskazuje na zastosowania wskaźników [...], rozróżnia doświadczalnie kwasy i zasady za pomocą wskaźników. 8) interpretuje wartość pH w ujęciu jakościowym (odczyn kwasowy, zasadowy [...]) [...].	59
10.	II. Rozumowanie i zastosowanie nabytej wiedzy do rozwiązywania problemów. III. Opanowanie czynności praktycznych.	7. Sole. Uczeń: 5) [...] na podstawie tabeli rozpuszczalności soli [...] wnioskuje o wyniku reakcji strąceniowej.	28
11.	II. Rozumowanie i zastosowanie nabytej wiedzy do rozwiązywania problemów.	8. Węgiel i jego związki z wodorem. Uczeń: 4) [...] opisuje właściwości fizyczne [...] alkanów [...]. 5) wyjaśnia zależność pomiędzy długością łańcucha węglowego a stanem skupienia alkanu.	57
12.	II. Rozumowanie i zastosowanie nabytej wiedzy do rozwiązywania problemów.	3. Reakcje chemiczne. Uczeń: 2) [...] wskazuje substraty i produkty [...] w równaniach reakcji chemicznych [...]. 9. Pochodne węglowodorów. Substancje chemiczne o znaczeniu biologicznym. Uczeń: 5) [...] opisuje właściwości kwasu octowego ([...] reakcja z zasadami, metalami [...]). 6) [...] zapisuje równania reakcji pomiędzy prostymi kwasami karboksylowymi i alkoholami jednowodorotlenowymi [...].	23
13.	III. Wskazywanie w otaczającej rzeczywistości przykładów zjawisk opisywanych za pomocą praw i zależności fizycznych.	1. Ruch prostoliniowy i siły. Uczeń: 6) posługuje się pojęciem przyspieszenia do opisu ruchu [...] jednostajnie przyspieszonego.	85
14.	III. Wskazywanie w otaczającej rzeczywistości przykładów zjawisk opisywanych za pomocą praw i zależności fizycznych.	2. Energia. Uczeń: 8) wyjaśnia przepływ ciepła w zjawisku przewodnictwa cieplnego oraz rolę izolacji cieplnej.	58

15.	I. Wykorzystanie wielkości fizycznych do opisu poznanych zjawisk lub rozwiązania prostych zadań obliczeniowych. III. Wskazywanie w otaczającej rzeczywistości przykładów zjawisk opisywanych za pomocą poznanych praw i zależności fizycznych.	7. Fale elektromagnetyczne i optyka. Uczeń: 4) opisuje skupianie promieni w zwierciadle wklęsłym, posługując się pojęciami ogniska i ogniskowej, rysuje konstrukcyjnie obrazy wytworzone przez zwierciadła wklęsłe.	62
16.	I. Wykorzystanie wielkości fizycznych do opisu poznanych zjawisk lub rozwiązania prostych zadań obliczeniowych.	4. Elektryczność. Uczeń: 7) posługuje się pojęciem natężenia prądu elektrycznego. 10) posługuje się pojęciem pracy i mocy prądu elektrycznego.	49
17.	I. Wykorzystanie wielkości fizycznych do opisu poznanych zjawisk lub rozwiązania prostych zadań obliczeniowych. II. Przeprowadzanie doświadczeń i wyciąganie wniosków z otrzymanych wyników.	1. Ruch prostoliniowy i siły. Uczeń: 9) posługuje się pojęciem siły ciężkości. 9. Wymagania doświadczalne. Uczeń: 3) dokonuje pomiaru siły wyporu za pomocą siłomierza [...].	47
18.	I. Wykorzystanie wielkości fizycznych do opisu poznanych zjawisk lub rozwiązania prostych zadań obliczeniowych.	6. Ruch drgający i fale. Uczeń: 2) posługuje się pojęciami [...] okresu, częstotliwości do opisu drgań [...].	36
19.	I. Korzystanie z różnych źródeł informacji geograficznej. III. Stosowanie wiedzy i umiejętności geograficznych w praktyce.	1. Mapa – umiejętności czytania, interpretacji i posługiwania się mapą. Uczeń: 6) określa położenie [...] matematyczno-geograficzne punktów [...]. 2. Kształt, ruchy Ziemi i ich następstwa. Uczeń: 2) posługuje się ze zrozumieniem pojęciami: [...] czas słoneczny [...].	46
20.	I. Korzystanie z różnych źródeł informacji geograficznej.	3. Wybrane zagadnienia z geografii fizycznej. Uczeń: 2) charakteryzuje na podstawie wykresów [...] przebieg temperatury powietrza i opadów atmosferycznych w ciągu roku w wybranych stacjach meteorologicznych [...]; oblicza amplitudę i średnią temperaturę powietrza [...].	64
21.	I. Korzystanie z różnych źródeł informacji geograficznej.	5. Ludność Polski. Uczeń: 1) [...] poprawnie stosuje podstawowe pojęcia z zakresu demografii: przyrost naturalny, urodzenia i zgonu [...]. 2) odczytuje z różnych źródeł informacji (m.in. rocznika statystycznego [...]) dane dotyczące: [...] urodzeń, zgonów, przyrostu naturalnego [...].	66
22.	I. Korzystanie z różnych źródeł informacji geograficznej.	7. Regiony geograficzne Polski. Uczeń: 1) wskazuje na mapie główne regiony geograficzne Polski. 1. Mapa – umiejętności czytania, interpretacji i posługiwania się mapą. Uczeń: 2) odczytuje z map informacje przedstawione za pomocą różnych metod kartograficznych.	74
23.	III. Stosowanie wiedzy i umiejętności geograficznych w praktyce.	9. Europa. Relacje przyroda – człowiek – gospodarka. Uczeń: 1) wykazuje się znajomością podziału politycznego Europy.	51
24.	I. Korzystanie z różnych źródeł informacji geograficznej. II. Identyfikowanie związków i zależności oraz wyjaśnianie zjawisk i procesów.	10. Wybrane regiony świata. Relacje: człowiek – przyroda – gospodarka. Uczeń: 5) wskazuje związek pomiędzy rytmem upraw i „kulturą ryżu” a cechami klimatu monsunowego w Azji Południowo-Wschodniej.	53

Średnie wyniki uczniów z podziałem na przedmioty

Wykres 12. Średnie wyniki uczniów z podziałem na przedmioty

Komentarz

Zadania z zakresu przedmiotów przyrodniczych sprawdzały treści zapisane w podstawie programowej z czterech przedmiotów: biologii, chemii, fizyki i geografii. Szczegółowy wykaz sprawdzanych umiejętności podano w Tabeli 29. Średni wynik uzyskany za rozwiązanie zadań to 52%.

Zadania z biologii

Z biologii badano *znajomość różnorodności biologicznej i podstawowych procesów biologicznych, umiejętność poszukiwania, wykorzystania i tworzenia informacji oraz rozumowania i argumentacji*. Pytania dotyczyły treści z zakresu systematyki, ekologii, budowy i funkcjonowania organizmu człowieka oraz genetyki. Poziom wykonania poszczególnych zadań wahał się od 38% do 73%.

Gimnazjaliści najlepiej poradzili sobie z zadaniami sprawdzającymi umiejętność korzystania z informacji. W zadaniu 3. uczniowie mieli ustalić, jaki rodzaj zależności między populacyjnymi występuje pomiędzy tropikalnymi akacjami a mrówkami atakującymi szkodniki akacji i szukającymi schronienia w jej cierniach. Zadanie poprawnie wykonało 73% uczniów.

Umiarkowanie trudne (60% poprawnych odpowiedzi) okazało się zadanie 2., w którym należało zakwalifikować salamandrę plamistą do właściwej gromady zwierząt, a następnie uzasadnić wybór. Na podstawie uzyskanych wyników można sądzić, że uczniowie opanowali umiejętność korzystania z informacji podanych w treści zadania oraz potrafią odróżnić przedstawiciela płazów od gadów. Podobną łatwość jak zadanie 2. miało zadanie 4., za rozwiązanie którego łącznie można było uzyskać 2 punkty. Dotyczyło ono prostego łuku odruchowego występującego jako reakcja na ukłucie skóry szpilką. Zadanie 4.1., typu prawda-falsz, nie sprawiło zdającym trudności. Po dokonaniu analizy przedstawionych w zadaniu schematów łuku odruchowego, uczniowie z łatwością dokonali poprawnej oceny zdania, które dotyczyło kierunku przewodzenia impulsu. Jeszcze łatwiejsze dla uczniów było ustalenie słuszności twierdzenia mówiącego, że odruch ten jest wrodzoną, niezależną od woli reakcją obronną organizmu. Znacznie trudniejsze okazało się zadanie 4.2. Niewielu uczniów wiedziało, że

w powyższym łuku odruchowym uczestniczy rdzeń kręgowy. Oznacza to, że uczniowie nie potrafili rozpoznać przedstawionych na schemacie elementów łuku odruchowego, a ich wiedza dotycząca reakcji odruchowych jest powierzchowna. Zadanie poprawnie rozwiązało 58% uczniów.

Pozostałe zadania (1., 5. i 6.) okazały się dla piszących trudne. 46% uczniów wiedziało, które organizmy mają ciało zbudowane ze strzępek (zadanie 1.). Tylko 41% uczniów poradziło sobie z problemem dotyczącym zasad dziedziczenia cechy jednogenowej i znajomości podstawowej terminologii genetycznej (zadanie 6.). Prawie tyle samo zdających wybierało błędną odpowiedź oraz błędne uzasadnienie, co może świadczyć o tym, że umiejętności, które sprawdzało to zadanie, są przez uczniów słabo opanowane.

Niski poziom wykonania, równy 38%, miało zadanie 5., za pomocą którego sprawdzano, czy uczniowie wiedzą, na czym polega astygmatyzm. Trudności uczniów z rozwiązaniem tego zadania mogły wynikać z niedostatecznej znajomości budowy i sposobu działania narządu wzroku.

Zadania z chemii

Umiejętności uczniów z chemii sprawdzane były za pomocą sześciu zadań reprezentujących wszystkie wymagania ogólne podstawy programowej, przy czym skupiono się przede wszystkim na sprawdzeniu umiejętności dotyczących *rozumowania i zastosowania nabytej wiedzy do rozwiązywania problemów oraz opanowania czynności praktycznych*. Zakres treści obejmował zagadnienia dotyczące wewnętrznej budowy materii, reakcji chemicznych, właściwości związków nieorganicznych oraz budowy i właściwości węglowodorów i ich jednofunkcyjnych pochodnych. Poziom wykonania poszczególnych zadań wahał się od 18% do 62%.

Do rozwiązania zadań 7.1. i 7.2. niezbędna była umiejętność interpretacji zapisów oznaczających liczbę atomów lub cząsteczek oraz obliczania mas cząsteczkowych związków chemicznych, a także dokonywania prostych obliczeń związanych z zastosowaniem prawa stałości składu. Zadanie 7.1. dotyczyło wskazania poprawnego dokończenia zdania stanowiącego ilościową i jakościową interpretację równania reakcji termicznego rozkładu nadtlenu wodoru H_2O_2 . Poprawnej odpowiedzi udzieliło 28% zdających. Co trzeci uczeń błędnie interpretował zapis „ O_2 ” jako dwie cząsteczki tlenu. Zadanie 7.2. sprawdzało umiejętność obliczania masy cząsteczkowej nadtlenu wodoru oraz umiejętność wyznaczania stosunku masowego pierwiastków w tym związku. Umiejętności te opanowało 62% uczniów.

Umiarkowanie trudne dla uczniów okazało się zadanie 9. Poprawnie wykonało je 59% zdających. Za pomocą zadania sprawdzano umiejętność wnioskowania na podstawie analizy informacji podanych w tekście wprowadzającym. Większość uczniów potrafiła stwierdzić, że opisany napar może być wykorzystywany jako wskaźnik kwasowo-zasadowy, natomiast co czwarty uczeń błędnie określił wpływ dodania soku z cytryny (substancji o charakterze kwasowym o $pH = 2,4$) na zabarwienie naparu. Świadczy to o braku umiejętności interpretacji wartości pH w ujęciu jakościowym.

Do zadań umiarkowanie trudnych należało również zadanie 11. Wymagało ono od gimnazjalistów przeanalizowania zamieszczonych w tabeli danych, dotyczących temperatury topnienia i wrzenia wybranych węglowodorów o prostych łańcuchach węglowych oraz umiejętności uogólniania i formułowania wniosków dotyczących zależności pomiędzy długością łańcucha węglowego a stanem skupienia alkanu. Z zadaniem poradziło sobie 57% uczniów.

Trudne dla uczniów było zadanie 10. W tekście wprowadzającym opisano doświadczenie, którego celem było usunięcie z roztworu jonów baru Ba^{2+} przez wytrącenie trudno rozpuszczalnego osadu, a pozostawienie w roztworze jonów żelaza(III) Fe^{3+} . Zadanie uczniów polegało na wskazaniu wzoru sumarycznego soli, po której dodaniu w badanym roztworze pozostaną tylko jony Fe^{3+} . Z zadaniem poradziło sobie 28% gimnazjalistów. Na podstawie analizy wyników można przypuszczać, że uczniowie pobieżnie czytali informacje i polecenia zamieszczone w zadaniu. Prawdopodobnie wybierali błędne odpowiedzi, sugerując się występującym we wzorze sumarycznym soli atomem

żelaza, natomiast nie zwracali uwagi na kolejny warunek, aby za pomocą roztworu wybranej soli można było usunąć kationy baru.

Znajomość właściwości chemicznych kwasu etanowego (octowego) oraz pojęcia *reakcji estryfikacji* potrzebne były do rozwiązania zadania 12. Na podstawie analizy schematu przebiegu reakcji uczniowie mieli dokonać identyfikacji substancji Y, stanowiącej substrat oraz określić grupę związków chemicznych, do której należy jeden z produktów reakcji – pochodna kwasu etanowego (octowego). 46% uczniów poprawnie uzupełniło pierwsze zdanie (wskazali wodorotlenek potasu jako substancję X), błędnie natomiast określiło produkt reakcji jako ester. Zadanie poprawnie rozwiązało tylko 23% uczniów.

Najtrudniejszym zadaniem z chemii, które poprawnie wykonało tylko 18% uczniów okazało się zadanie 8. dotyczące znajomości metod otrzymywania wodorotlenków. Na podstawie schematu doświadczenia i obserwacji należało wskazać substancję X (symbol pierwiastka lub wzór związku chemicznego), której dodanie do wody spowoduje otrzymanie zasady i wydzielenie wodoru. Blisko trzykrotnie wyższa wybieralność błędnej odpowiedzi (NaOH), w stosunku do wybieralności odpowiedzi poprawnej (Na), może świadczyć o mało wnikliwej analizie treści zadania oraz automatyzmie działań podczas jego rozwiązywania. Uczniowie, wskazujący wzór wodorotlenku sodu jako poprawną odpowiedź, pominęli ważną informację, niezbędną do poprawnego rozwiązania tego zadania, a dotyczącą wydzielania pęcherzyków gazu (wodoru). Zaledwie co szósty uczeń udzielił poprawnej odpowiedzi.

Zadania z fizyki

Za pomocą zadań z fizyki sprawdzano poziom opanowania umiejętności dotyczących *wykorzystania wielkości fizycznych do opisu poznanych zjawisk oraz wskazywania w otaczającej rzeczywistości przykładów zjawisk opisywanych za pomocą poznanych praw i zależności fizycznych*. Zakres treści obejmował zagadnienia dotyczące ruchu prostoliniowego, przepływu ciepła, skupiania promieni w zwierciadle wklęsłym, wielkości fizycznych charakteryzujących prąd elektryczny oraz ruch drgający. Poziom wykonania poszczególnych zadań wahał się od 36% do 85%.

Uczniowie najlepiej poradzili sobie z rozwiązaniem zadania 13., za pomocą którego sprawdzano rozumienie pojęcia *przyspieszenie*. 85% gimnazjalistów poprawie zinterpretowało informacje zawarte w treści zadania i wskazało właściwą odpowiedź. Zadanie to okazało się najłatwiejsze w całym arkuszu.

Zadania 14., 15., 16.1. oraz 17. okazały się dla uczniów umiarkowanie trudne. Do poprawnego rozwiązania zadania 14. konieczna była analiza wykresu przedstawiającego zależność temperatury od czasu dla dwóch jednakowych mas wody. Woda znajdowała się w kubkach wykonanych z różnych materiałów: jeden kubek wykonany był z metalu, który jest dobrym przewodnikiem ciepła, drugi – z porcelany, która należy do izolatorów. Po wskazaniu kubka, w którym woda stygnie wolniej, należało poprawnie uzasadnić wybór. Średnio co piąty uczeń poprawnie zinterpretował wykres, nie potrafił jednak wskazać właściwego uzasadnienia wybranej odpowiedzi prawdopodobnie dlatego, że nie odróżniał izolatorów i przewodników ciepła. 58% uczniów wybrało poprawną odpowiedź.

W zadaniu 15. uczniowie musieli wskazać rysunek, na którym poprawnie przedstawiono bieg promienia odbitego od zwierciadła. 62% piszących wiedziało, że promień równoległy do osi optycznej zwierciadła, po odbiciu przechodzi przez ognisko zwierciadła. Prawie co trzeci piszący uznał, że po odbiciu, promień przechodzi przez środek krzywizny zwierciadła. Oznacza to, że umiejętności dotyczące konstruowania obrazów w zwierciadłach nie zostały opanowane w stopniu zadowalającym, co utrudnia zarówno konstruowanie, jaki i rozpoznawanie cech obrazów powstających w zwierciadłach wklęsłych.

Rozwiązując zadania 16., uczniowie musieli przeanalizować informacje zamieszczone na rysunku przedstawiającym tabliczkę znamionową. Do poprawnego rozwiązania zadania niezbędne było

również rozumienie pojęć: *natężenie prądu elektrycznego, moc prądu i praca prądu elektrycznego* oraz znajomość związków między tymi wielkościami fizycznymi. Z zadaniem poradziło sobie 49% gimnazjalistów.

Za pomocą zadania 17., w którym opisano zalecane przez podstawę programową doświadczenie – *dokonywanie pomiaru siły wyporu za pomocą siłomierza (dla ciała wykonanego z jednorodnej substancji o gęstości większej od gęstości wody)*, sprawdzano umiejętność wnioskowania. Zadaniem uczniów była ocena prawdziwości dwóch zdań związanych z przeprowadzonym doświadczeniem. Aby poprawnie wykonać zadanie, gimnazjaliści musieli rozumieć pojęcie *siła wyporu* i wiedzieć, że wyznacza się ją jako różnicę wskazań siłomierza (na którym zawieszono aluminiowy obciążnik) przed i po zanurzeniu obciążnika w wodzie. Prawie połowa piszących (47%) poprawnie rozwiązała zadanie.

Najtrudniejsze dla gimnazjalistów okazało się zadanie 18., za pomocą którego sprawdzano, czy uczniowie poprawnie posługują się wielkościami fizycznymi charakteryzującymi ruch drgający i potrafią wyznaczyć liczbę drgań w czasie jednej minuty (znając częstotliwość drgań) oraz obliczyć częstotliwość drgań (znając okres drgań). Średnio co trzeci uczeń właściwie wskazał liczbę drgań pierwszej kulki w ciągu jednej minuty, jednak błędnie wyznaczył częstotliwość drgań drugiej kulki. 36% uczniów udzieliło poprawnej odpowiedzi. Właściwe rozumienie pojęć i związków między wielkościami jest niezbędne do opisu ruchu.

Zadania z geografii

Zadania z geografii służyły do sprawdzenia przede wszystkim stopnia opanowania umiejętności korzystania z podstawowych źródeł informacji geograficznej: mapy, wykresu i danych statystycznych. Poziom wykonania poszczególnych poleceń wahał się od 46% do 84%.

Gimnazjaliści najlepiej poradzi sobie z rozwiązaniem zadania 20.1. Uczniowie, korzystając z klimatogramu, musieli wykazać się umiejętnością charakteryzowania przebiegu temperatury powietrza i opadów atmosferycznych w ciągu roku oraz obliczania amplitudy temperatury powietrza. Poprawną odpowiedź wskazało 84% piszących.

Umiarkowanie trudne okazały się dla uczniów zadania: 21., 22., 23., i 24.

Do rozwiązania zadania 21. potrzebne były umiejętność poprawnego stosowania pojęć z zakresu demografii oraz odczytywania danych statystycznych. 66% gimnazjalistów potrafiło poprawnie ocenić informacje odnoszące się do wielkości przyrostu naturalnego w Polsce w podanych latach. Znajomość zagadnień z geografii Polski sprawdzano również za pomocą zadania 22. Aby poprawnie je rozwiązać, uczniowie musieli znać położenie regionów geograficznych Polski oraz wykazać się umiejętnością odczytywania z mapy informacji przedstawionej za pomocą metody izolinii. Większości uczniom nie sprawiło problemu odczytanie z mapy liczby dni z opadem śniegu i właściwe określenie położenia Tatr i Karkonoszy.

Poprawne rozwiązanie zadania 23. wymagało od gimnazjalistów znajomości aktualnego podziału politycznego Europy. Ponad połowa uczniów, korzystając z mapy konturowej, poprawnie rozpoznała państwa Europy Środkowo-Wschodniej.

Poziom wykonania zadania 24. wyniósł 53%. Za pomocą zadania sprawdzano, czy uczniowie potrafią właściwie interpretować dane statystyczne odnoszące się do wielkość zbiorów i plonów ryżu w wybranych państwach świata. 83% uczniów obliczyło poprawnie wielkość zbiorów ryżu w Chinach i Indiach i porównało tę wartość z produkcją światową ryżu. Ale już tylko ponad połowa piszących wykazała się znajomością położenia Egiptu. W tym przypadku gimnazjaliści mieli problem z określeniem zasięgu występowania klimatu monsunowego.

Najtrudniejsze dla uczniów okazało się rozwiązanie zadań 19. i 20.2. Za pomocą zadania 19. sprawdzano umiejętność określania położenia matematyczno-geograficznego punktów oraz rozumienie pojęcia *czas słoneczny*. Uczniowie mieli zapoznać się ze współrzędnymi geograficznymi

dwóch miejscowości i zdecydować, czy południe słoneczne występuje w nich w tym samym momencie czy nie. O ile większość uczniów nie miała problemu z podjęciem właściwej decyzji, o tyle już jej uzasadnienie okazało się dla uczniów trudne. Można stwierdzić, że gimnazjaliści nie potrafią wskazać konsekwencji ruchu obrotowego Ziemi.

W zadaniu 20.2. uczniowie, na podstawie interpretacji klimatogramu musieli dokonać właściwego wyboru stacji meteorologicznej i wskazać poprawne uzasadnienie wyboru wynikające z interpretacji wykresu. Tylko 45% piszących poprawnie rozwiązało zadanie.

Wnioski i rekomendacje

Na podstawie wyników tegorocznego egzaminu gimnazjalnego można stwierdzić, że:

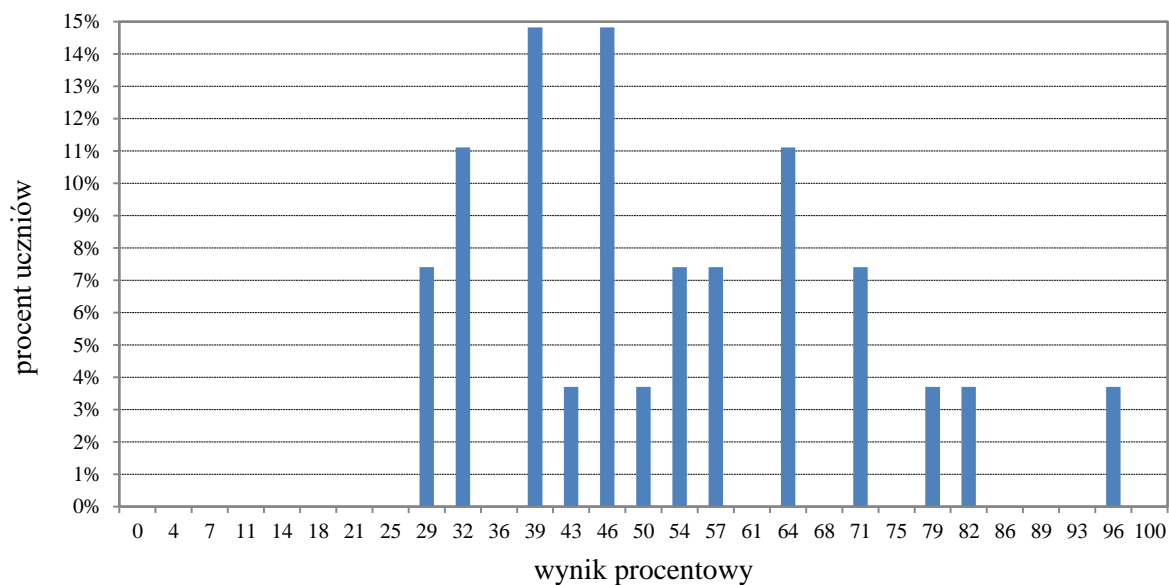
1. łatwe dla uczniów okazały się zadania nawiązujące do sytuacji typowych oraz sprawdzające umiejętności odczytywania informacji,
2. trudne dla uczniów były zadania wymagające obliczeń, zasadniczą trudność stanowi znajomość związków między wielkościami fizycznymi oraz podstawowych pojęć fizycznych,
3. najtrudniejsze dla piszących okazały się zadania, w których odwoływano się do analizy doświadczeń i interpretacji wyników.

Sukces egzaminacyjny zależy od wielu umiejętności uczniów. Należą do nich m.in. umiejętności ponadprzedmiotowe takie jak wykorzystywanie informacji, analizowanie wyników doświadczeń oraz formułowanie wniosków na podstawie przeprowadzonego rozumowania. Jednak aby te umiejętności mogły być kształcone i rozwijane, niezbędne jest właściwe rozumienie pojęć, praw oraz związków przyczynowo-skutkowych. W nauczaniu fizyki, chemii i biologii ważne jest wdrażanie uczniów do samodzielnego projektowania i przeprowadzania doświadczeń oraz analizy ich wyników. W nauczaniu geografii nacisk powinien być kładziony na pracę z mapą. W wielu przypadkach mapa ilustruje treści, na podstawie których uczeń powinien dostrzegać prawidłowości i związki przyczynowo-skutkowe.

Podstawowe informacje o arkuszach dostosowanych

Wyniki uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera

Arkusz dla uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera z zakresu przedmiotów przyrodniczych (GM-P2-162) został dostosowany na podstawie arkusza GM-P1-162 zgodnie z zaleceniami specjalistów. Uczniowie otrzymali arkusz, w którym została wyróżniona informacja o numerze każdego zadania i liczbie punktów możliwych do uzyskania za jego rozwiązanie. W tekstach do zadań i między odpowiedziami zwiększono interlinię oraz zastosowano pionowy układ odpowiedzi. Uczniowie wybrane odpowiedzi zaznaczali w arkuszu, poprzez otoczenie ich kółkiem.

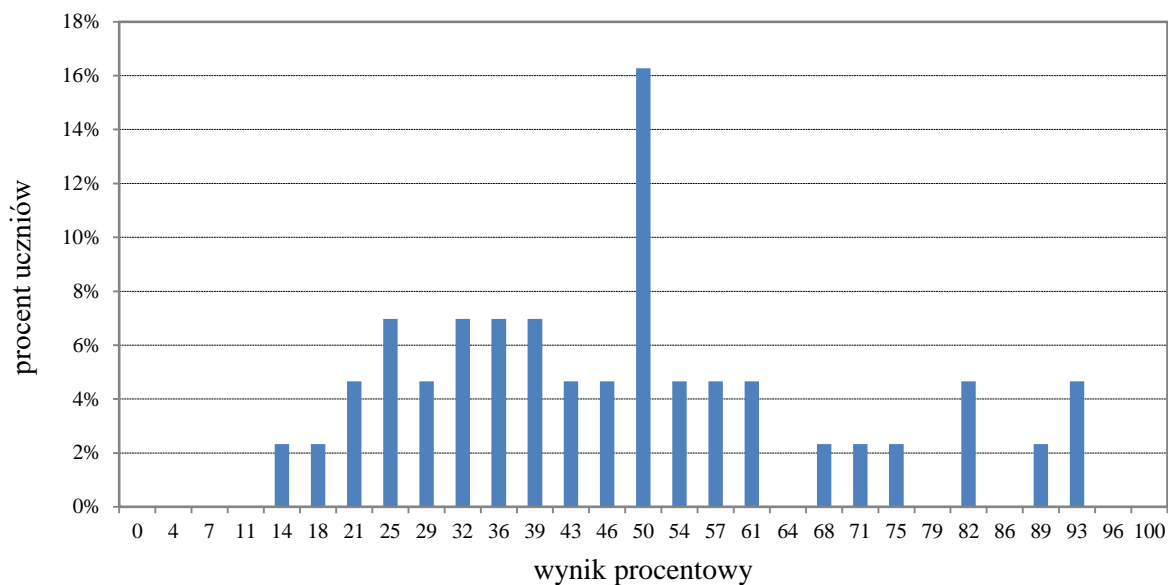
Wykres 13. Rozkład wyników uczniów

Tabela 28. Wyniki uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
27	29	96	46	46	52	18

Wyniki uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych

Arkusze dla uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych z zakresu przedmiotów przyrodniczych (GM-P4-162, GM-P5-162, GM-P6-162) zostały przygotowane na podstawie arkusza standardowego. Uczniowie słabowidzący otrzymali arkusze, w których dostosowano wielkość czcionki – odpowiednio Arial 16 pkt i Arial 24 pkt. Dla uczniów niewidomych przygotowano arkusz w brajlu.

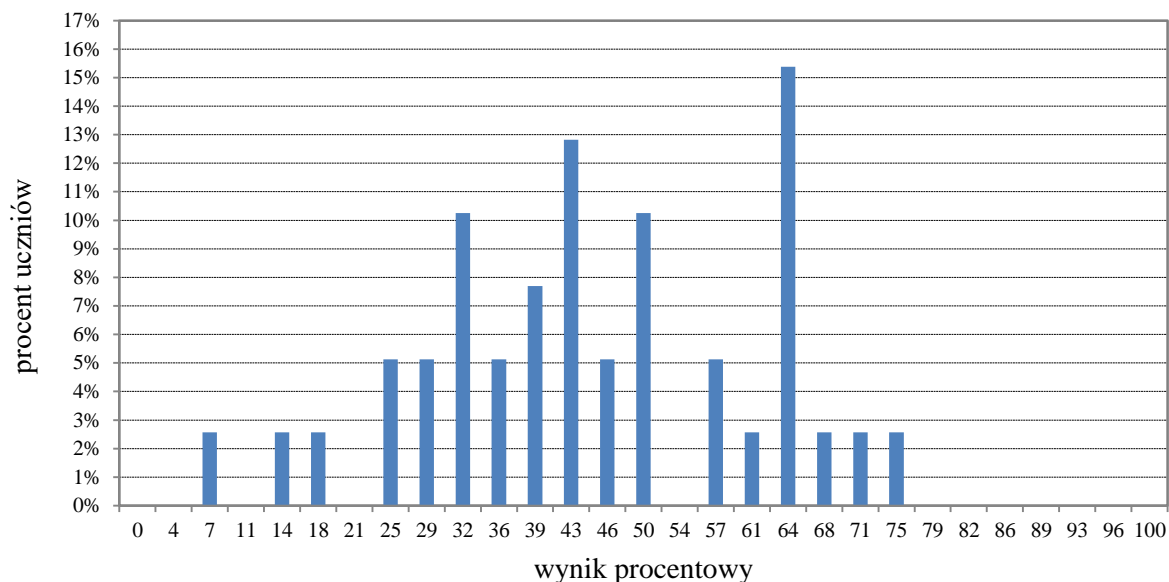
Wykres 14. Rozkład wyników uczniów

Tabela 29. Wyniki uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
43	14	93	46	50	48	20

Wyniki uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących

Uczniowie słabosłyszący i uczniowie niesłyszący rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GM-P7-162, który został przygotowany na podstawie arkusza standardowego. Arkusz egzaminacyjny składał się z 24 zadań. Polecenia uproszczono, ograniczając je do niezbędnych informacji oraz dostosowano słownictwo. W miarę możliwości przeredagowano treści zadań, wykorzystując znany uczniowi kontekst praktyczny lub ilustrując treść rysunkami.

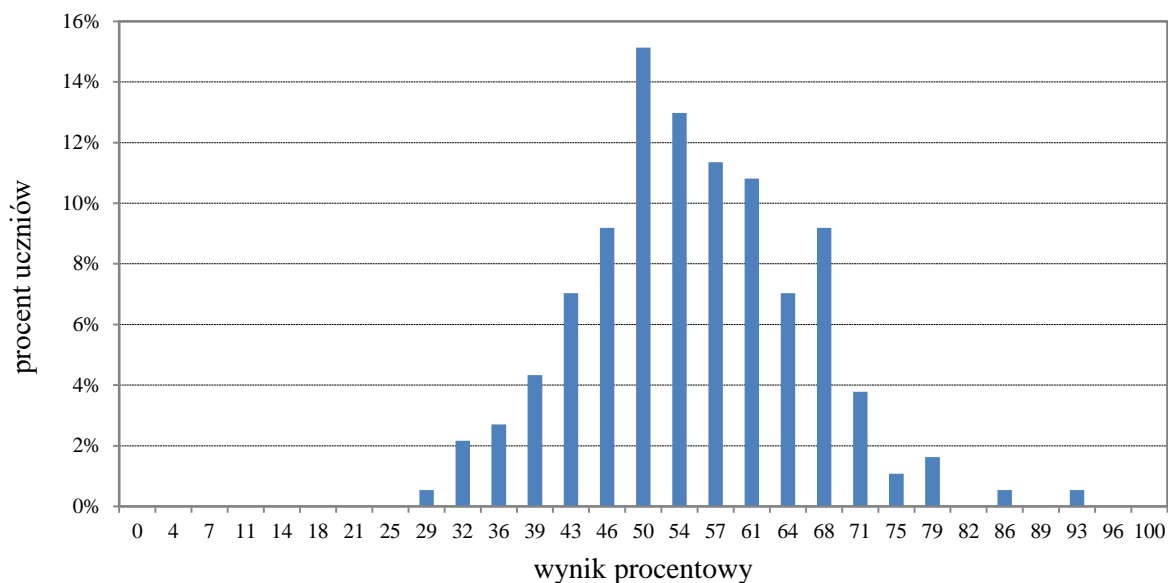
Wykres 15. Rozkład wyników uczniów

Tabela 30. Wyniki uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
39	7	75	43	64	45	17

Wyniki uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim

Uczniowie z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GM-P8-162. Arkusz egzaminacyjny zawierał 20 zadań zamkniętych. W zadaniach wykorzystano rysunki, schematy, tabele, opisy doświadczeń i mapy.

Wykres 16. Rozkład wyników uczniów

Tabela 31. Wyniki uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
185	29	93	54	50	55	11

Opis arkusza dla uczniów z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym

Uczniowie z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym rozwiązywali zadania w arkuszu GM-PQ-162, który składał się z 20 zadań zamkniętych różnego typu. Arkusz został dostosowany zgodnie z zaleceniami specjalistów. Uczniowie otrzymali arkusz, w którym każde zadanie umieszczono na osobnej stronie. W zadaniach uproszczono polecenia, zapisano informację o sposobie zaznaczenia właściwej odpowiedzi. Wyróżniono też informację o numerze każdego zadania i liczbie punktów możliwych do uzyskania za jego rozwiązanie, zwiększono odstępy między wierszami oraz powiększono czcionkę.

Wyniki uczniów z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym

Tabela 32. Wyniki uczniów z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym – parametry statystyczne*

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
2	-	-	-	-	-	-

* Parametry statystyczne są podawane dla grup liczących 10 lub więcej uczniów.

III. JEZYKI OBCE

Język angielski – poziom podstawowy

1. Opis arkusza standardowego

Arkusz składał się z 40 zadań zamkniętych różnego typu (wyboru wielokrotnego, prawda/fałsz oraz zadań na dobieranie) ujętych w 11 wiązek. Zadania sprawdzały wiadomości oraz umiejętności określone w podstawie programowej III.0 w czterech obszarach: rozumienie ze słuchu (12 zadań), rozumienie tekstów pisanych (12 zadań), znajomość funkcji językowych (10 zadań) oraz znajomość środków językowych (6 zadań).

Za poprawne rozwiązanie wszystkich zadań uczeń mógł otrzymać 40 punktów.

2. Dane dotyczące populacji uczniów

Tabela 1. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym

Liczba uczniów		9 645
Uczniowie	bez dysleksji rozwojowej	8 547
	z dysleksją rozwojową	1 098
	dziewczeta	4 586
	chłopcy	5 059
	ze szkół na wsi	4 070
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	2 441
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	1 652
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	1 482
	ze szkół publicznych	9 235
	ze szkół niepublicznych	410

Z egzaminu zwolniono 32 uczniów – laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych o zasięgu wojewódzkim lub ponadwojewódzkim.

Tabela 2. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Uczniowie	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	24
	słabowidzący i niewidomi	35
	słabosłyszący i niesłyszący	35
	z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim	164
	z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym	2
	Ogółem	260

3. Przebieg egzaminu

Tabela 3. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

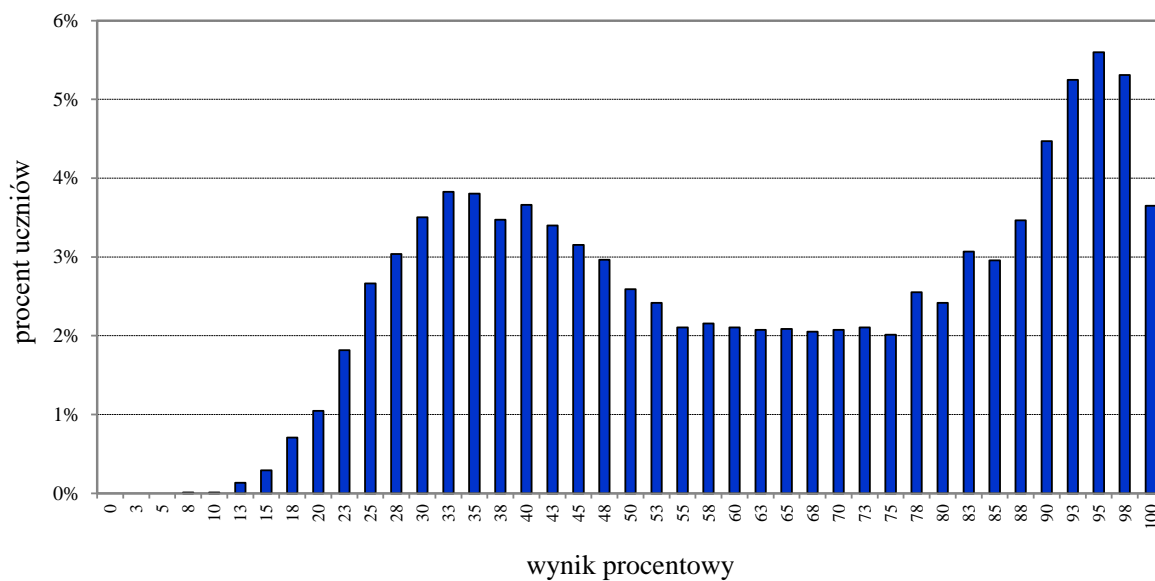
Termin egzaminu	20 kwietnia 2016 r.		
Czas trwania egzaminu	60 minut dla uczniów rozwiązujących zadania w arkuszu standardowym lub czas przedłużony zgodnie z przyznanym dostosowaniem		
Liczba szkół	241		
Liczba obserwatorów ¹ (§ 8 ust. 1)	21		
Liczba unieważnień ¹	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	0
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez ucznia w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	1
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez ucznia prawidłowego przebiegu egzaminu gimnazjalnego	0
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	0
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego	0
	art. 44zzy ust. 10	niemożności ustalenia wyniku (np. zaginięcia karty odpowiedzi)	0
	inne (np. złe samopoczucie ucznia)		1
Liczba wglądów ² (art.44zzz ust.1)	2		

¹ Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2015, poz. 959).

² Na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2015, poz. 2156, ze zm.).

4. Podstawowe dane statystyczne

Wyniki uczniów

Wykres 1. Rozkład wyników uczniów

Tabela 4. Wyniki uczniów – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
9 645	8	100	63	95	63	26

Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Tabela 5. Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Język angielski – poziom podstawowy		
wynik procentowy	wartość centyla	stanin
0	1	1
3	1	
5	1	
8	1	
10	1	
13	1	
15	1	
18	2	
20	3	
23	4	
25	7	2
28	10	
30	13	
33	17	3
35	21	
38	24	
40	28	4
43	31	
45	34	
48	36	
50	39	
53	41	
55	44	5
58	46	
60	48	
63	50	
65	52	
68	54	
70	56	
73	58	
75	60	6
78	62	
80	65	
83	67	
85	70	
88	74	7
90	78	
93	84	8
95	90	
98	96	9
100	100	

Wyniki na skali centylowej i staninowej umożliwiają porównanie wyniku ucznia z wynikami uczniów w całym kraju. Na przykład jeśli uczeń z języka angielskiego na poziomie podstawowym uzyskał 80% punktów możliwych do zdobycia (wynik procentowy), to oznacza, że jego wynik jest taki sam lub wyższy od wyniku 65% wszystkich zdających (wynik centylowy), a niższy od wyniku 35% zdających i znajduje się on w 6. staninie.

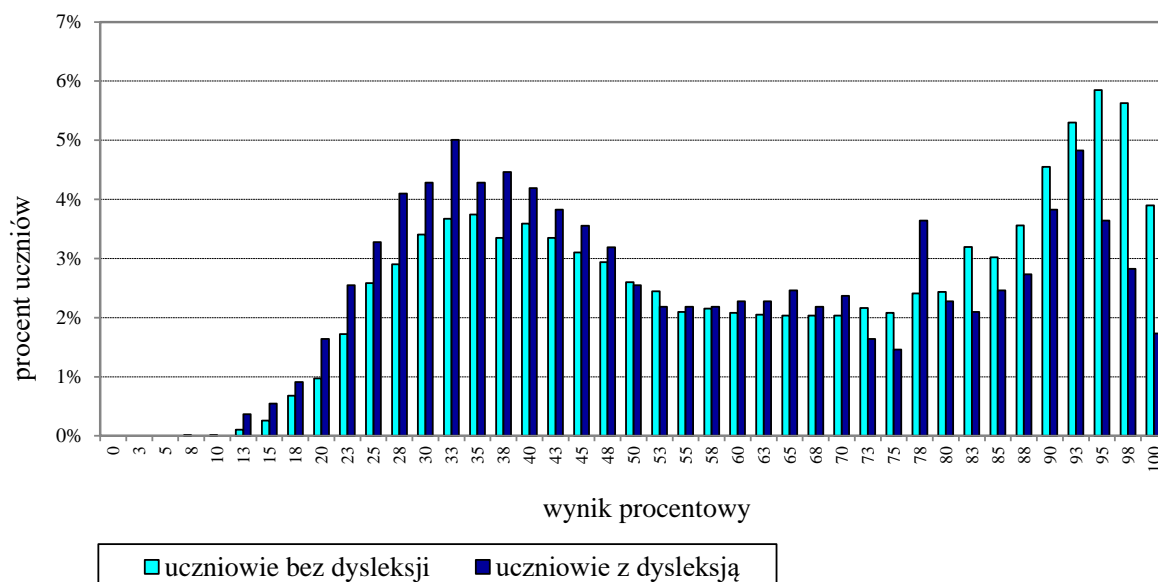
Średnie wyniki szkół³ na skali staninowej

Tabela 6. Wyniki szkół na skali staninowej

Stanin	Przedział wyników (w %)
1	25–36
2	37–45
3	46–51
4	52–57
5	58–63
6	64–70
7	71–79
8	80–91
9	92–99

Skala staninowa umożliwia porównywanie średnich wyników szkół w poszczególnych latach. Uzyskanie w kolejnych latach takiego samego średniego wyniku w procentach nie oznacza tego samego poziomu osiągnięć.

Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową

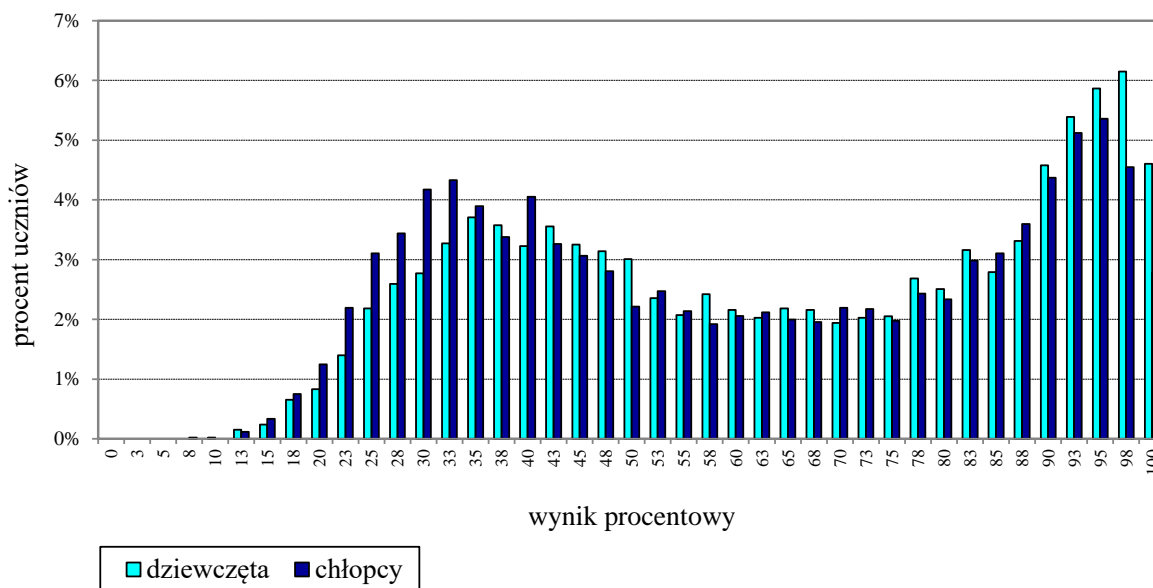
Wykres 2. Rozkłady wyników uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową

Tabela 7. Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Uczniowie bez dysleksji	8 547	8	100	65	95	63	26
Uczniowie z dysleksją rozwojową	1 098	13	100	53	33	57	25

³ Ilekcję w niniejszym sprawozdaniu jest mowa o wynikach szkół w 2016 roku, przez szkołę należy rozumieć każdą placówkę, w której liczba uczniów przystępujących do egzaminu była nie mniejsza niż 5. Wyniki szkół obliczono na podstawie wyników uczniów, którzy wykonywali zadania z zestawu GA-P1-162.

Wyniki dziewcząt i chłopców

Wykres 3. Rozkłady wyników dziewcząt i chłopców

Tabela 8. Wyniki dziewcząt i chłopców – parametry statystyczne

Płeć	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Dziewczęta	4 586	10	100	65	98	65	25
Chłopcy	5 059	8	100	60	95	61	26

Wyniki uczniów a wielkość miejscowości

Tabela 9. Wyniki uczniów w zależności od lokalizacji szkoły – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Wieś	4 070	8	100	58	93	60	25
Miasto do 20 tys. mieszkańców	2 441	13	100	55	98	59	26
Miasto od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	1 652	13	100	70	95	65	26
Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	1 482	10	100	83	95	73	25

Wyniki uczniów szkół publicznych i szkół niepublicznych

Tabela 10. Wyniki uczniów szkół publicznych i niepublicznych – parametry statystyczne

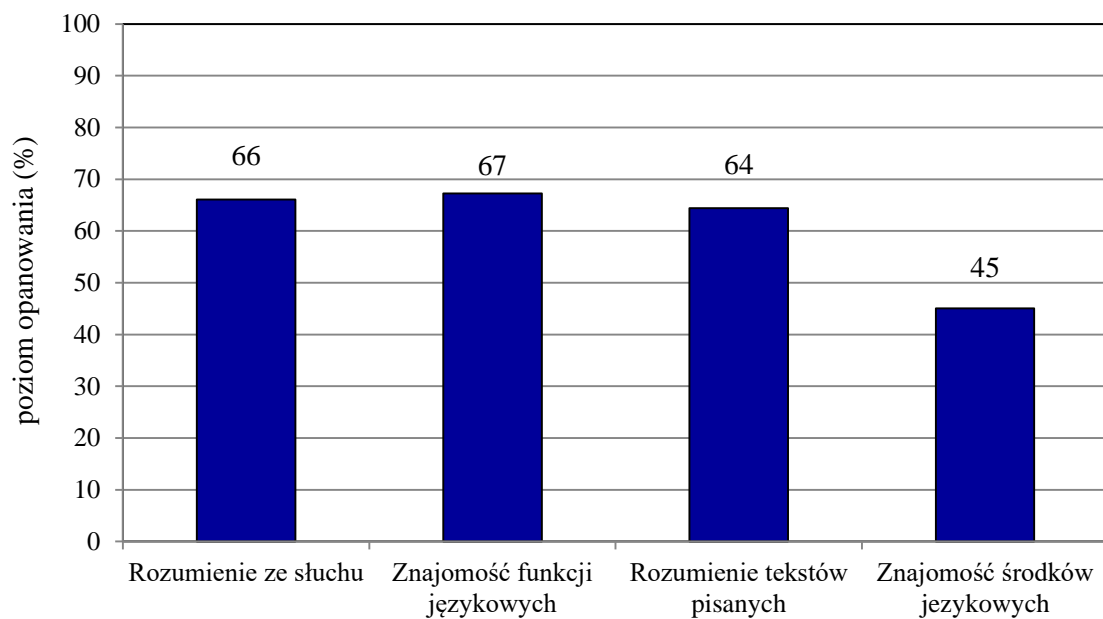
	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Szkoła publiczna	9 235	8	100	63	95	63	25
Szkoła niepubliczna	410	13	100	53	95	59	29

Poziom wykonania zadań

Tabela 11. Poziom wykonania zadań

Wymagania ogólne	Nr zad.	Wymagania szczegółowe	Poziom wykonania zadania (%)
II. Rozumienie wypowiedzi (ustnych) tj. Rozumienie ze słuchu	1.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	76
	1.2.		62
	1.3.		85
	1.4.	2.5) Uczeń określa kontekst wypowiedzi.	77
	1.5.	2.4) Uczeń określa intencje nadawcy/autora tekstu.	68
	2.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	44
	2.2.		64
	2.3.		51
	2.4.		53
	3.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	79
	3.2.		74
	3.3.	2.2) Uczeń określa główną myśl tekstu.	59
IV. Reagowanie na wypowiedzi tj. Znajomość funkcji językowych	4.1.	6.3) Uczeń uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia.	47
	4.2.	6.2) Uczeń stosuje formy grzecznościowe.	61
	4.3.	6.2) Uczeń stosuje formy grzecznościowe.	49
	4.4.	6.7) Uczeń wyraża prośby i podziękowania oraz zgodę lub odmowę wykonania prośby.	62
	5.1.	6.7) Uczeń wyraża prośby i podziękowania oraz zgodę lub odmowę wykonania prośby.	86
	5.2.	6.3) Uczeń uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia.	74
	5.3.	6.3) Uczeń uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia.	71
	6.1.	6.3) Uczeń uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia.	63
	6.2.	6.2) Uczeń stosuje formy grzecznościowe.	71
	6.3.	6.6) Uczeń wyraża swoje emocje.	89
II. Rozumienie wypowiedzi (pisemnych) tj. Rozumienie tekstów pisanych	7.1.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	53
	7.2.	3.4) Uczeń określa kontekst wypowiedzi.	67
	7.3.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	63
	7.4.	3.4) Uczeń określa kontekst wypowiedzi.	56
	8.1.	3.1) Uczeń określa główną myśl tekstu.	59
	8.2.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	79
	8.3.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	66
	8.4.	3.3) Uczeń określa intencje nadawcy/autora tekstu.	78
	9.1.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	65
	9.2.		64
	9.3.		78
	9.4.		46
I. Znajomość środków językowych	10.1.	1. Uczeń posługuje się bardzo podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych)	19
	10.2.		44
	10.3.		52
	11.1.	1. Uczeń posługuje się bardzo podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych)	62
	11.2.		38
	11.3.		55

Średnie wyniki uczniów w zakresie poszczególnych obszarów umiejętności

Wykres 4. Średnie wyniki uczniów w zakresie poszczególnych obszarów umiejętności

Język angielski – poziom rozszerzony

1. Opis arkusza standardowego

Uczniowie bez dysfunkcji oraz uczniowie ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się wykonywali zadania zawarte w arkuszu standardowym. Arkusz składał się z 20 zadań zamkniętych różnego typu (wyboru wielokrotnego oraz zadań na dobieranie) ujętych w 5 wiązek oraz 11 zadań otwartych: 2 wiązek zadań sprawdzających znajomość środków językowych oraz jednego zadania sprawdzającego umiejętność tworzenia wypowiedzi pisemnej. Zadania sprawdzały wiadomości oraz umiejętności określone w podstawie programowej III.1 w czterech obszarach: rozumienie ze słuchu (10 zadań), rozumienie tekstów pisanych (10 zadań), znajomość środków językowych (10 zadań) oraz tworzenie wypowiedzi pisemnej (1 zadanie).

Za poprawne rozwiązanie wszystkich zadań uczeń mógł otrzymać 40 punktów.

2. Dane dotyczące populacji uczniów

Tabela 12. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym

Liczba uczniów		9 581
Uczniowie	bez dysleksji rozwojowej	8 491
	z dysleksją rozwojową	1 090
	dziewczeta	4 556
	chłopcy	5 025
	ze szkół na wsi	4 029
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	2 441
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	1 633
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	1 478
	ze szkół publicznych	9 184
	ze szkół niepublicznych	397

Z egzaminu zwolniono 32 uczniów – laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych o zasięgu wojewódzkim lub ponadwojewódzkim.

Tabela 13. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Uczniowie	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	23
	słabowidzący i niewidomi	35
	słabosłyszący i niesłyszący	34
	z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim	10
	z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym	2
	Ogółem	104

3. Przebieg egzaminu

Tabela 14. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

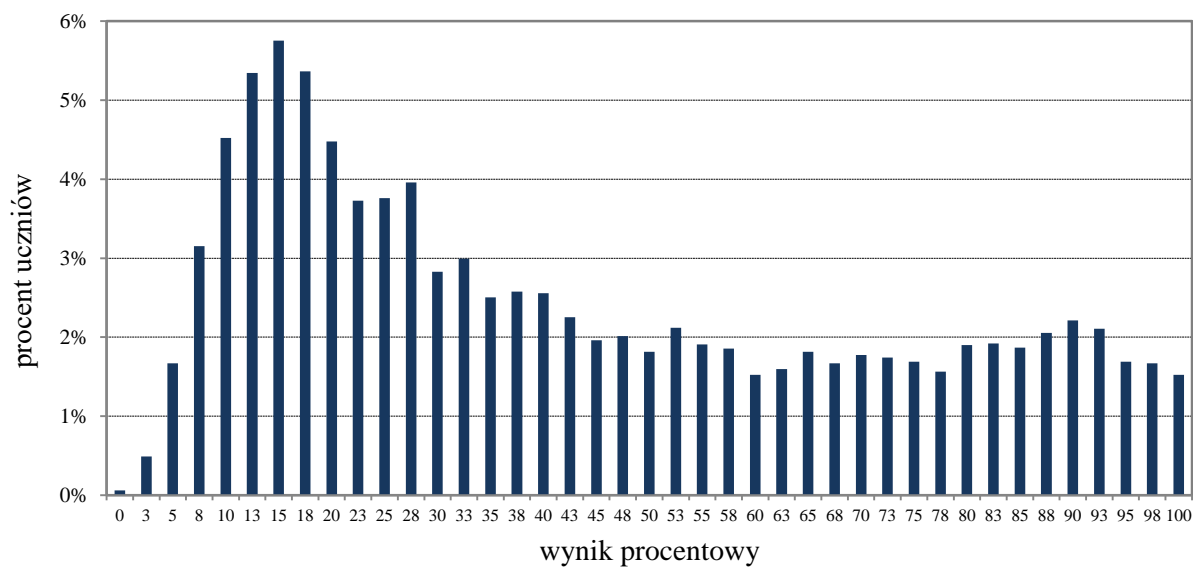
Termin egzaminu	20 kwietnia 2016 r.		
Czas trwania egzaminu	60 minut dla uczniów rozwiązujących zadania w arkuszu standardowym lub czas przedłużony zgodnie z przyznanym dostosowaniem		
Liczba szkół	231		
Liczba zespołów egzaminatorów	4		
Liczba egzaminatorów	82		
Liczba obserwatorów ¹ (§ 8 ust. 1)	17		
Liczba unieważnień ¹	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	0
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez ucznia w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	0
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez ucznia prawidłowego przebiegu egzaminu gimnazjalnego	0
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	0
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego	0
	art. 44zzy ust. 10	niemożności ustalenia wyniku (np. zaginięcia karty odpowiedzi)	0
	inne (np. złe samopoczucie ucznia)		0
Liczba wglądów ² (art.44zzz ust.1)	0		

¹ Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2015, poz. 959).

² Na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2015, poz. 2156, ze zm.).

4. Podstawowe dane statystyczne

Wyniki uczniów

Wykres 5. Rozkład wyników uczniów

Tabela 15. Wyniki uczniów – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
9 581	0	100	35	15	43	28

Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Tabela 16. Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Język angielski – poziom rozszerzony		
wynik procentowy	wartość centyla	stanin
0	1	1
3	1	
5	3	
8	6	
10	11	2
13	16	3
15	22	
18	27	
20	31	4
23	35	
25	38	
28	42	
30	44	5
33	47	
35	49	
38	52	
40	54	
43	56	
45	58	
48	60	
50	62	6
53	63	
55	65	
58	67	
60	68	
63	70	
65	72	
68	73	
70	75	7
73	77	
75	79	
78	80	
80	82	
83	85	
85	87	8
88	89	
90	91	
93	94	9
95	96	
98	99	
100	100	

Wyniki na skali centylowej i staninowej umożliwiają porównanie wyniku ucznia z wynikami uczniów w całym kraju. Na przykład jeśli uczeń z języka angielskiego na poziomie rozszerzonym uzyskał 80% punktów możliwych do zdobycia (wynik procentowy), to oznacza, że jego wynik jest taki sam lub wyższy od wyniku 82% wszystkich zdających (wynik centylowy), a niższy od wyniku 18% zdających i znajduje się on w 7. staninie.

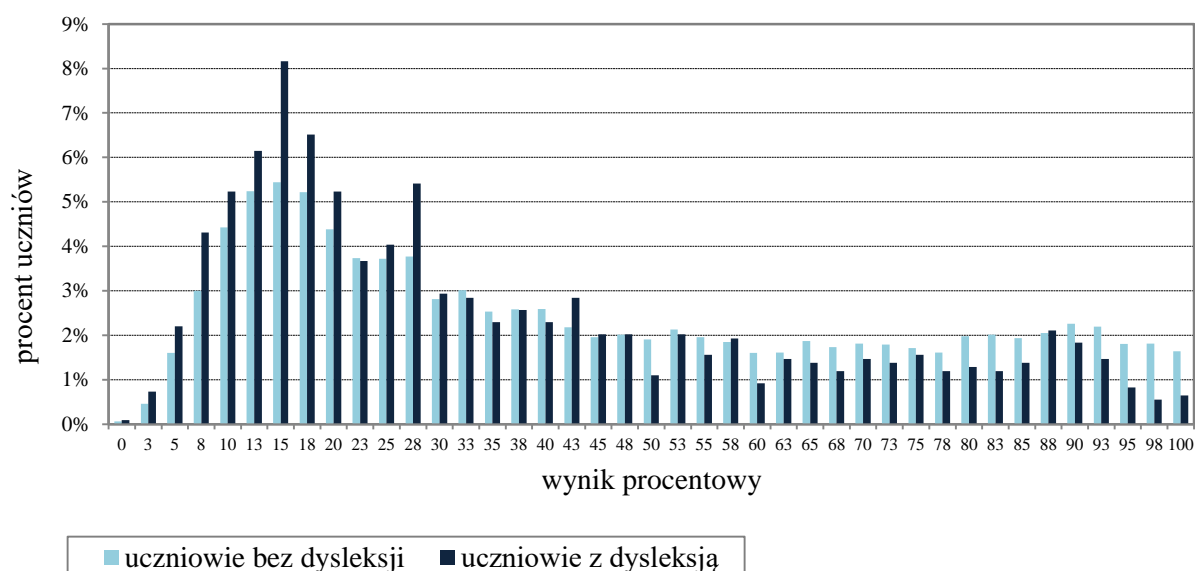
Średnie wyniki szkół³ na skali staninowej

Tabela 17. Wyniki szkół na skali staninowej

Stanin	Przedział wyników (w %)
1	8–16
2	17–25
3	26–31
4	32–36
5	37–44
6	45–51
7	52–63
8	64–81
9	82–98

Skala staninowa umożliwia porównywanie średnich wyników szkół w poszczególnych latach. Uzyskanie w kolejnych latach takiego samego średniego wyniku w procentach nie oznacza tego samego poziomu osiągnięć.

Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową

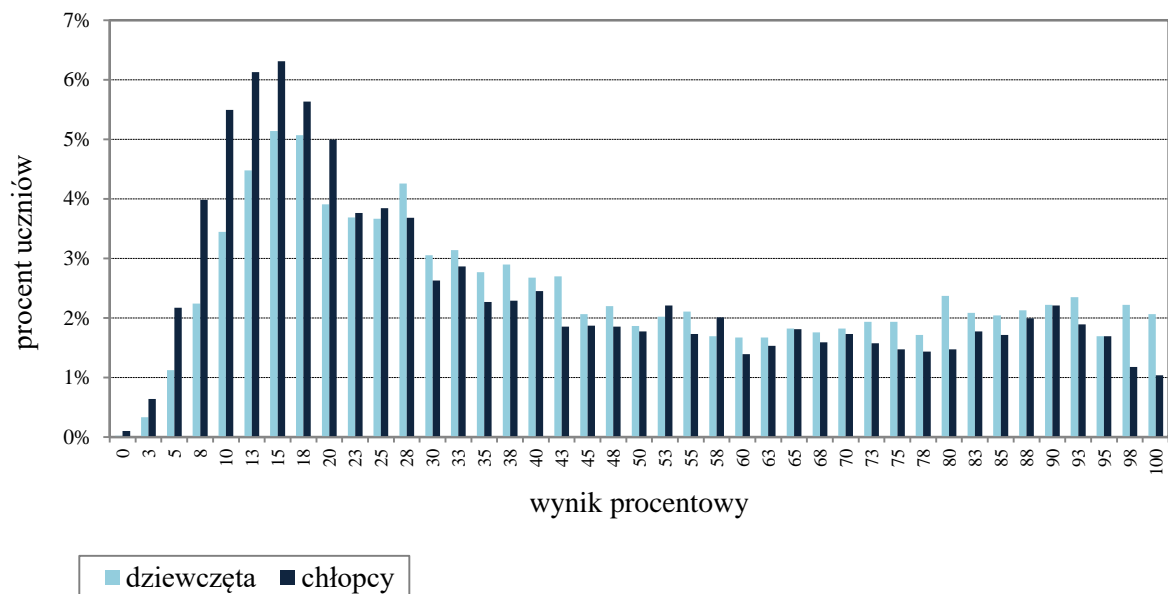
Wykres 6. Rozkłady wyników uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową

Tabela 18. Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Uczniowie bez dysleksji	8 491	0	100	38	15	44	28
Uczniowie z dysleksją rozwojową	1 090	0	100	28	15	37	26

³ Ilekroć w niniejszym sprawozdaniu jest mowa o wynikach szkół w 2016 roku, przez szkołę należy rozumieć każdą placówkę, w której liczba uczniów przystępujących do egzaminu była nie mniejsza niż 5. Wyniki szkół obliczono na podstawie wyników uczniów, którzy wykonywali zadania z arkusza GA-R1-162.

Wyniki dziewcząt i chłopców

Wykres 7. Rozkłady wyników dziewcząt i chłopców

Tabela 19. Wyniki dziewcząt i chłopców – parametry statystyczne

Płeć	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Dziewczęta	4 556	0	100	40	15	46	28
Chłopcy	5 025	0	100	33	15	40	28

Wyniki uczniów a wielkość miejscowości

Tabela 20. Wyniki uczniów w zależności od lokalizacji szkoły – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Wieś	4 029	0	100	30	13	39	26
Miasto do 20 tys. mieszkańców	2 441	0	100	33	15	40	27
Miasto od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	1 633	3	100	43	15	47	29
Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	1 478	0	100	58	90	55	31

Wyniki uczniów szkół publicznych i szkół niepublicznych

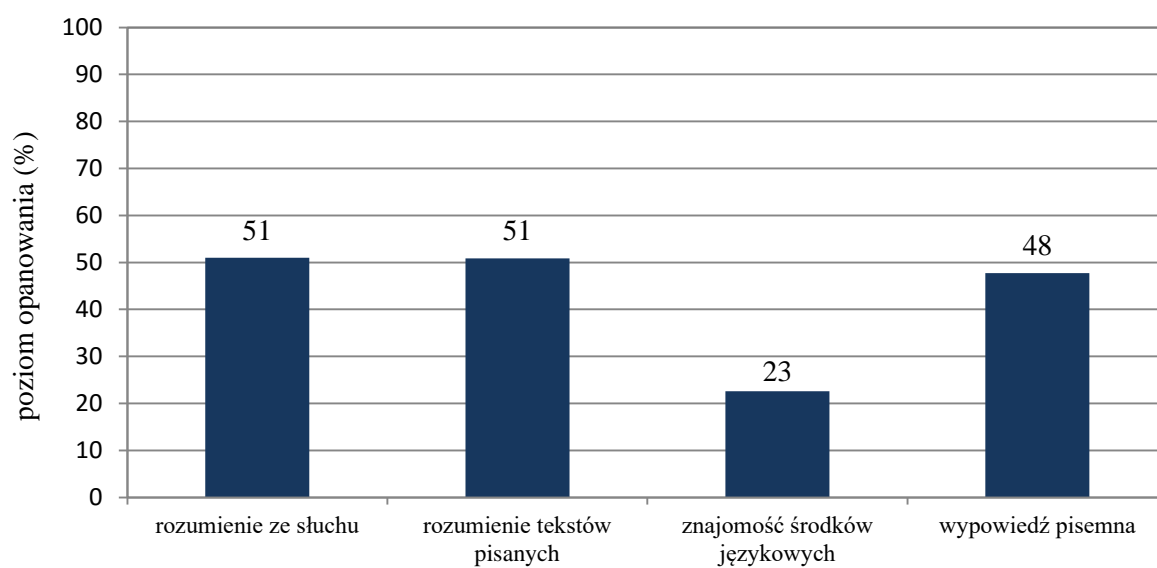
Tabela 21. Wyniki uczniów szkół publicznych i niepublicznych – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Szkoła publiczna	9 184	0	100	35	15	43	28
Szkoła niepubliczna	397	0	100	25	13	42	34

Poziom wykonania zadań

Tabela 22. Poziom wykonania zadań

Wymagania ogólne	Nr zad.	Wymagania szczegółowe/Kryteria	Poziom wykonania zadania (%)	
II. Rozumienie wypowiedzi (ustnych) tj. Rozumienie ze słuchu	1.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	73	
	1.2.		34	
	1.3.	2.5) Uczeń określa kontekst wypowiedzi.	60	
	1.4.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	33	
	1.5.		48	
	1.6.	2.4) Uczeń określa intencje nadawcy/autora tekstu.	57	
	2.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	44	
	2.2.		48	
	2.3.		56	
	2.4.		57	
II. Rozumienie wypowiedzi (pisemnych) tj. Rozumienie tekstów pisanych	3.1.	3.2) Uczeń określa główną myśl poszczególnych części tekstu.	40	
	3.2.		70	
	3.3.		63	
	4.1.	3.6) Uczeń rozpoznaje związki pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu.	48	
	4.2.		59	
	4.3.		45	
	4.4.		53	
	5.1.	3.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	45	
	5.2.		49	
5.3.	36			
I. Znajomość środków językowych	6.1.	1. Uczeń posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	32	
	6.2.		21	
	6.3.		36	
	6.4.		17	
	6.5.		32	
	7.1.	1. Uczeń posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	13	
	7.2.		29	
	7.3.		17	
	7.4.		19	
	7.5.		11	
I. Znajomość środków językowych III. Tworzenie wypowiedzi IV. Reagowanie na wypowiedzi tj. Wypowiedź pisemna	8.	5. Uczeń tworzy krótkie, proste i zrozumiałe wypowiedzi pisemne, np. e-mail: 1) opisuje ludzi, przedmioty, miejsca, zjawiska i czynności 3) przedstawia fakty z przeszłości i teraźniejszości 4) relacjonuje wydarzenia z przeszłości 9) stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi w zależności od sytuacji. 7. Uczeń reaguje w formie prostego tekstu pisanego, np. e-mail, w typowych sytuacjach: 2) [...] przekazuje informacje i wyjaśnienia.	treść	47
		spójność i logika wypowiedzi	54	
		zakres środków językowych	48	
		poprawność środków językowych	42	

Średnie wyniki uczniów w zakresie poszczególnych obszarów umiejętności

Wykres 8. Średnie wyniki uczniów w zakresie poszczególnych obszarów umiejętności

Komentarz

Poziom podstawowy

Gimnazjaliści przystępujący do egzaminu z języka angielskiego na poziomie podstawowym uzyskali średnio 63% punktów. Zdający najlepiej poradzili sobie z zadaniami sprawdzającymi znajomość funkcji językowych (średni wynik – 67%), nieco niższe wyniki uzyskali w obszarach: rozumienie ze słuchu (średni wynik – 66%) i rozumienie tekstów pisanych (średni wynik – 64%). Najtrudniejsze okazały się zadania sprawdzające znajomość środków językowych (średni wynik – 45%).

Wyniki za zadania sprawdzające rozumienie ze słuchu pokazują, że uczniowie w porównywalnym stopniu opanowali umiejętność znajdowania w tekście określonych informacji (średni wynik – 65%) oraz umiejętność ogólnego rozumienia tekstu, czyli określania kontekstu wypowiedzi, określania intencji nadawcy/autora tekstu oraz określania głównej myśli tekstu (średni wynik – 68%).

Najtrudniejsze w tej części arkusza okazało się zadanie 2., które sprawdzało umiejętność znajdowania w tekście określonych informacji (średni wynik – 53%).

Zadanie 2.

Usłyszysz dwukrotnie rozmowę na temat planów na weekend. Na podstawie informacji zawartych w nagraniu dopasuj do każdej osoby (2.1.–2.4.) czynność, którą ta osoba będzie wykonywać w weekend (A–E). Wpisz odpowiednią literę w każdą kratkę.

Uwaga! Jedna czynność została podana dodatkowo i nie pasuje do żadnej z osób.

Who?		What?
2.1. Lisa	<input type="text" value="E"/>	A. taking part in a sports event
2.2. Paul	<input type="text" value="B"/>	B. helping his/her parents
2.3. Philip	<input type="text" value="A"/>	C. going to a concert
2.4. Jack	<input type="text" value="C"/>	D. preparing for a test
		E. taking care of a member of his/her family

Transkrypcja (fragment):

Boy: Hi, Lisa. How are you?

Girl: Hi, Jack. I'm tired. I've been preparing for a test. Fortunately, it wasn't as difficult as I expected. Listen, I forgot to tell you I can't go to the *Lions* concert with you on Saturday. My grandma has broken her leg and I've got to do some shopping for her. She lives close to us so it won't take much time to do it, but I want to spend the whole weekend with her.

Boy: I'm sorry to hear about your grandma. Maybe I should ask Paul? He is mad about the band.

Najwięcej trudności sprawiło zdającym wskazanie czynności, którą będzie wykonywać w weekend Lisa (zadanie 2.1.). Poprawnej odpowiedzi **E.** udzieliło 44% uczniów. W rozmowie z kolegą Lisa wspomina o przygotowywaniu się do testu, o wyjściu na koncert oraz o konieczności pomocy babci, ale jedynie ta ostatnia czynność pojawia się w kontekście planów na weekend. Z wypowiedzi dziewczyny wynika, że test już się odbył, a w koncercie nie będzie mogła uczestniczyć, ponieważ musi opiekować się babcią i chce spędzić z nią cały weekend.

Zdecydowanie wyższe wyniki zdający uzyskali za pozostałe zadania sprawdzające umiejętność znajdowania w tekście określonych informacji. W zadaniach 1.1. – 1.3. oraz 3.1. – 3.2. poprawnych odpowiedzi udzieliło od 62% do 85% zdających.

Rozwiązując zadania sprawdzające ogólne rozumienie tekstu, gimnazjaliści lepiej poradzi sobie z zadaniem 1.4. sprawdzającym określanie kontekstu sytuacyjnego (77% poprawnych odpowiedzi) niż z zadaniem 1.5., które wymagało wskazania intencji nadawcy tekstu (68% poprawnych odpowiedzi). Najtrudniejsze okazało się zadanie 3.3. sprawdzające umiejętność określania głównej myśli tekstu.

3.3.	The speaker is talking about his climbing experience.	P	F
-------------	---	----------	----------

Transkrypcja:

Man: May I have your attention, please? The sports teachers want to start a climbing club in our school. The club meetings will be held once a week. We won't have to go outside the school to practise because, as you have probably seen, we have just installed a climbing wall in our gym. Last week the school also bought helmets, ropes and backpacks. Next year, when you are ready for a challenge, we'll travel to the mountains to do some real climbing. We will go there two times a year: once in September and once in April. Of course, we will start with easy tasks, so don't be afraid. If you are interested, see your PE teacher to sign up. Everyone is invited.

Poprawnie rozwiązało to zadanie 59% uczniów. Gimnazjaliści, którzy udzielili błędnej odpowiedzi, uznając zdanie 3.3. za prawdziwe, prawdopodobnie zasugerowali się słowem *climbing* występującym w zadaniu i powtarzającym się kilkakrotnie w nagraniu. Tymczasem kluczowe dla poprawnego rozwiązania zadania było zrozumienie całego zwrotu *his climbing experience*. Wypowiedź mężczyzny była ogłoszeniem o rozpoczęciu działalności szkolnego klubu wspinaczkowego, jednak w tekście nie było żadnych informacji o doświadczeniu wspinaczkowym osoby mówiącej.

W obszarze rozumienia tekstów pisanych, podobnie jak w części rozumienie ze słuchu, średnie wyniki uzyskane przez gimnazjalistów za zadania sprawdzające znajdowanie w tekście określonych informacji oraz za zadania sprawdzające ogólne rozumienie tekstu są porównywalne (odpowiednio 64% oraz 65%). Jednak poziom wykonania poszczególnych zadań był zróżnicowany (od 46% do 79% poprawnych odpowiedzi). Co ciekawe, zarówno najłatwiejsze, jak i najtrudniejsze zadanie w tej części arkusza sprawdzało umiejętność znajdowania określonych informacji w tekście (zadania 8.2. oraz 9.4.).

Największym wyzwaniem dla zdających okazało się zadanie 7. wymagające dobrania właściwego zdania do każdego tekstu (średni wynik – 60%). Sprawdzało ono dwie umiejętności: znajdowanie określonych informacji oraz określanie kontekstu sytuacyjnego. Przyjrzyjmy się dwóm tekstom z tego zadania.

Fragment zadania:**7.1.****CYCLISTS' CORNER**

- Is your club organising a ride or a race? Let us know about it. Add the information [here](#).
- Are you worried about safety? Look for advice [here](#).
- Do you need information about bike events? Click [here](#).

7.4.**RIDE A BICYCLE!**

On Wednesday, May 8, students of our school are welcome to join the Madison Police for a special bike ride.

We meet at 8 a.m. at the stadium and plan to come back at 5 p.m.

The police officers will give useful safety tips for bikers of all ages.

This text

A. is an invitation to an event.

B. tells bikers where they can post a message.

7.1.	7.4.
B	A

W zadaniu 7.1. poprawną odpowiedź wybrało 53% gimnazjalistów. Skojarzyli oni miejsce wskazane w ogłoszeniu na zamieszczanie informacji o organizowanych imprezach ze zdaniem **B.** *tells bikers where they can post a message*. Wśród niepoprawnych odpowiedzi dominowała opcja **A.**, którą wybrało około 19% zdających. Uczniowie, którzy udzielili tej odpowiedzi, prawdopodobnie zasugerowali się fragmentem zdania z tekstu *...club organising a ride or a race* i uznali, że tekst jest zaproszeniem na to wydarzenie. Jednak wyrażenie to pojawiło się w pytaniu skierowanym do potencjalnych organizatorów wyścigów lub wycieczek rowerowych i zachęcało te osoby do zamieszczania informacji na forum. Zdanie **A.** było poprawną odpowiedzią do zadania 7.4. Tekst był informacją o specjalnej przejażdżce rowerowej organizowanej we współpracy z policją. Kluczowym dla rozwiązania zadania było zdanie *On Wednesday, May 8, students of our school are welcome to join the Madison Police for a special bike ride*. W tym przypadku poprawnej odpowiedzi udzieliło 56% uczniów.

Wśród zadań sprawdzających ogólne rozumienie tekstu łatwiejsze okazało się zadanie 8.4., które wymagało wskazania intencji autora tekstu (78% poprawnych odpowiedzi) niż zadanie 8.1. sprawdzające określanie głównej myśli tekstu (59% poprawnych odpowiedzi).

W części arkusza sprawdzającej znajomość funkcji językowych stosunkowo łatwe były zadania, które wymagały uzupełnienia minialogów w języku angielskim oraz dobrania właściwej reakcji do sytuacji opisanych w języku polskim (średni wynik za zadanie 5. oraz zadanie 6. odpowiednio 77% oraz 75%). Znacznie trudniejsze okazało się zadanie 4., które wymagało wybrania właściwej reakcji na wypowiedzi wysłuchane z płyty CD (średni wynik – 55%).

Zadanie 4.

Usłyszysz dwukrotnie cztery wypowiedzi (4.1.–4.4.). Do każdej z nich dobierz właściwą reakcję (A–E). Wpisz rozwiązania do tabeli.

Uwaga! Jedna reakcja została podana dodatkowo i nie pasuje do żadnej wypowiedzi.

- A. Thanks, I'll try.
- B. Better than I did.
- C. Sure, help yourself.
- D. It was my pleasure.
- E. No, my mum helped me.

4.1.	4.2.	4.3.	4.4.
E	D	C	A

Transkrypcja:

Wypowiedź 1.

Did you do all the cleaning by yourself?

Wypowiedź 2.

Thank you for your help.

Wypowiedź 3.

Can I have one of these cookies, please?

Wypowiedź 4.

Come to my party if you can, please.

Najtrudniejsze okazało się zadanie 4.1. Poprawną odpowiedź wybrało 47% zdających. Zauważyli oni, że odpowiedź E. pasuje gramatycznie do zadanego pytania ogólnego, a wyjaśnienie, kto pomógł w sprzątaniu, jest logiczną reakcją na to pytanie, w sytuacji, gdy ta osoba nie sprzątała sama. Najczęściej wybieraną błędną odpowiedzią w zadaniu 4.1. była opcja C. Prawdopodobnie zdający zasugerowali się wyrazem *yourself* występującym zarówno w wypowiedzi 1., jak i w błędnie wybranej reakcji. Pokazuje to także, że zwrot *help yourself*, który jest typowym wyrażeniem używanym przy częstowaniu kogoś nie jest znany dużej części gimnazjalistów. W zadaniu 4.3., do którego pasował ten zwrot poprawną odpowiedź wybrało 49% uczniów. Najłatwiejsze było rozwiązanie zadania 4.4., w którym podziękowanie należało dobrać do propozycji przyjścia na przyjęcie (62% poprawnych odpowiedzi).

Ostatnia część arkusza egzaminacyjnego składa się z dwóch zadań sprawdzających znajomość środków językowych. Pierwsze z nich (zadanie 10.) sprawdza przede wszystkim znajomość leksyki, a drugie (zadanie 11.) znajomość struktur gramatycznych. Zadanie 10. okazało się najtrudniejsze w całym arkuszu egzaminacyjnym. Za jego rozwiązanie gimnazjaliści uzyskali średnio 38% punktów.

Zadanie 10.

Przeczytaj tekst. Spośród wyrazów podanych w ramce wybierz te, które poprawnie uzupełniają luki 10.1.–10.3. Wpisz odpowiednią literę (A–F) obok numeru każdej luki.

Uwaga! Trzy wyrazy zostały podane dodatkowo i nie pasują do żadnej luki.

A. dishes	B. habits	C. introduce	D. learn	E. tradition	F. vegetables
-----------	-----------	--------------	----------	--------------	---------------

COOKING LESSONS IN ENGLISH SCHOOLS

Fifty years ago cooking was an important part of education. Kids learnt how to cook both at home and at school. Today, eating **10.1. B** have changed. Young people who can't cook often eat junk food and become overweight. Some schools are trying to change this situation and **10.2. C** cooking lessons for all pupils. Children should learn to make simple **10.3. A** and discover the joy of preparing food. What do you think?

Najwięcej problemów przysporzyło zdającym zadanie 10.1. Prawidłową odpowiedź **B.** zaznaczyło 19% gimnazjalistów. Większość zdających, którzy niepoprawnie rozwiązali to zadanie, wybrała opcję odpowiedzi E. Najprawdopodobniej nie zwrócili oni uwagi na liczbę mnogą czasownika występującego po luce, która determinowała też liczbę mnogą podmiotu, więc słowo *tradition* w liczbie pojedynczej nie mogło być poprawnym uzupełnieniem tej luki.

W zadaniu 11. największym wyzwaniem okazało się uzupełnienie zdania *It's not so bad but I really miss friends _____ are my age.* poprawnym zaimkiem względnym (zadanie 11.2.). Prawidłową odpowiedź **A.** *who* wskazało 38% gimnazjalistów. Łatwiejsze okazały się zadania wymagające uzupełnienia luki konstrukcją *there is/there are* oraz użycia czasu *Past Simple* – zadania 11.1. oraz 11.3 rozwiązała poprawnie większość uczniów (odpowiednio 62% i 55% poprawnych odpowiedzi).

Poziom rozszerzony

Za rozwiązanie zadań na poziomie rozszerzonym uczniowie uzyskali średnio 43% punktów. Podobnie jak na poziomie podstawowym, średnie wyniki za zadania sprawdzające rozumienie ze słuchu oraz rozumienie tekstów pisanych są do siebie zbliżone (51%). Uczniowie uzyskali nieco niższy średni wynik za tworzenie wypowiedzi pisemnej (48%). Najtrudniejsze okazały się zadania sprawdzające znajomość środków językowych (średni wynik – 23%).

W zakresie rozumienia ze słuchu najwięcej zadań (8 z 10) sprawdzało umiejętność znajdowania określonych informacji. Analiza wyników pokazuje, że poziom wykonania tych zadań był bardzo zróżnicowany (od 33% do 73% poprawnych odpowiedzi).

Uczniowie uzyskali najwyższy wynik za zadanie 1.1.

Tekst 1.

Usłyszysz rozmowę ojca z córką.

1.1. What was damaged by the storm?

- A. the roof
- B. the fence
- C. the window

Transkrypcja (fragment):

Man: Well, the storm is over. We can go out now and look around.

Girl: Oh, these flowers are completely ruined. Mum will be unhappy. Look, there's a hole in the fence.

Man: Yes, but it's been there for a few weeks now. I just haven't had the time to repair it.

Girl: A lot of branches have fallen and there's a lot of glass on the ground.

Man: Oh dear, it's from the attic window. It's broken.

Girl: Don't you think we should sweep up the pieces of glass?

Man: Not yet. We'll do it later. Let's go round the garden before we start cleaning up.

Girl: Dad, there's a large branch up there. The roof may be damaged!

Man: Let's have a look.

Girl: Can you see anything up there?

Man: Fortunately, the roof is fine. It would cost a fortune to repair it.

Zadanie poprawnie rozwiązało 73% uczniów, którzy zrozumieli, że skutkiem burzy było rozbite okno. Jednak dla części zdających atrakcyjna okazała się odpowiedź B. Gimnazjaliści, którzy wskazali na uszkodzenie ogrodzenia prawdopodobnie skoncentrowali się na pierwszej usłyszanej informacji o usterce, czyli zauważonej przez dziewczynkę dziurze w płocie. Tymczasem z wypowiedzi ojca jasno wynika, że ogrodzenie było już uszkodzone zanim zaczęła się burza.

Znacznie trudniejsze okazało się zadanie 1.4.

Tekst 2.

Usłyszysz wypowiedź kobiety.

1.4. Before the speaker went on the tour, she

- A. had chosen her clothes in a hurry.
- B. had carefully planned what to pack for her holiday.
- C. had packed her suitcase without checking the weather forecast.

Transkrypcja (fragment):

Man: Hello listeners! Today we're talking about the worst holiday ever. Here is our first caller.

Woman: Good afternoon! I'm Lucy. I bought a coach tour of Norway two months ago. Of course, I had enough time to think about what to take with me, but instead of careful planning, I began packing my suitcase just before leaving. I had no idea what clothes I should take with me, so I decided to check the weather forecast. I turned on the TV and found out it was going to be quite cold and rainy most of the time, so I quickly packed a few warm sweaters, two raincoats, three pairs of boots and my umbrella.

Zadanie poprawnie rozwiązało 33% zdających. Podkreślone fragmenty wskazują, że kobieta pakowała się w pośpiechu tuż przed wyjazdem. Fakt, że tak wielu uczniów wybrało odpowiedź B. lub C. pokazuje, że wielu gimnazjalistów kierowało się pojedynczymi słowami z zadania usłyszanymi w nagraniu, np. *weather forecast*, *careful planning*, nie rozumiejąc kontekstu, w jakim te słowa są użyte.

Dwa zadania sprawdzały ogólne rozumienie tekstu słuchanego, w tym przypadku umiejętność określania kontekstu wypowiedzi (zadanie 1.3.) oraz umiejętność określania intencji nadawcy/autora tekstu (zadanie 1.6.). Wyniki gimnazjalistów w obydwu zadaniach były porównywalne (odpowiednio 60% i 57% poprawnych odpowiedzi).

W obszarze rozumienia tekstów pisanych, oprócz szerszego niż na poziomie podstawowym zakresu środków językowych, podstawa programowa wymienia dwa wymagania dodatkowe, które powinni opanować uczniowie na poziomie rozszerzonym, tj. określanie głównej myśli poszczególnych części tekstu (umiejętność sprawdzana w zadaniu 3.) oraz rozpoznawanie związków pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu (umiejętność sprawdzana w zadaniu 4.). Uczniowie lepiej poradzili sobie z określeniem głównej myśli poszczególnych części tekstu. Średni wynik za zadanie 3. był wyższy niż za zadanie 4. – odpowiednio 58% oraz 51%.

Najtrudniejsze w obszarze rozumienia tekstów pisanych okazało się zadanie 5., sprawdzające umiejętność znajdowania w tekście określonych informacji (średni wynik – 43%).

Zadanie 5.

Przeczytaj informacje o trzech osobach (5.1.–5.3.) oraz opisy czterech sklepów oferujących pamiątki (A–D). Do każdej osoby dopasuj sklep, który najbardziej by jej odpowiadał. Wpisz odpowiednią literę obok numeru każdej osoby.

Uwaga! Jeden opis został podany dodatkowo i nie pasuje do żadnej osoby.

5.1. D

I've got many friends and I'd like to buy souvenirs for them. I could get them English tea in special boxes, but the boxes aren't cheap. I want to spend as little money as possible. That's why I think nice postcards showing London attractions will do.

5.2. B

When my best friends are on holidays, they buy me quite expensive things. I've decided to get them some clothes with pictures of London sights. I have little time, so the shop must be in central London.

5.3. A

I collect tea boxes, but as I've already got many boxes with London sights on them, I'm going to buy a painting of my favourite place – the London Eye. I'll look for it in shops in the suburbs. Shops outside the centre of the city sell souvenirs cheaper.

A.

Always London is a gift shop in a quiet area, far from the noise of the city centre. You can take your time looking for souvenirs. Instead of postcards which you can buy in many shops in the area, they offer quality T-shirts and paintings of London sights.

B.

How Are You? offers gifts like tea tins with excellent English tea. You can also buy posters and T-shirts showing London sights, like the London Eye or the Houses of Parliament. The shop's location in the heart of London is convenient for tourists, but makes the prices quite high.

C.

The gift shop *Great Time* specializes in tea. You can buy tea in tins and boxes with famous London sights on them. Apart from tea, they sell paintings of London attractions. The shop is conveniently located in central London, next to the Trafalgar Square underground station.

D.

In *Good Choice* there are many small items like miniature London cabs and pictures of the Royal Family. Other souvenirs, like postcards, pencils and mugs, show the pictures of famous London sights. The shop is located far from the busy city centre, so it offers good value and low prices.

Poprawne rozwiązanie zadania wymagało zestawienia ze sobą informacji na temat preferencji poszczególnych osób z opisami sklepów z pamiątkami. Aby dobrać właściwy sklep do danej osoby, należało zwrócić uwagę na informacje szczegółowe dotyczące asortymentu sklepów, ich lokalizacji i cen oferowanych tam towarów. Najtrudniejsze spośród wszystkich zadań sprawdzających rozumienie tekstu pisanego okazało się zadanie 5.3. Uczniowie musieli w nim dobrać sklep do osoby, która chce nabyć obraz z widokiem swojego ulubionego miejsca – London Eye (jedna z atrakcji turystycznych Londynu) i zamierza kupić go na przedmieściach, ponieważ tam pamiątki są tańsze. Poprawną odpowiedź **A.** wybrało 36% gimnazjalistów. Dla wielu uczniów atrakcyjne okazały się pozostałe opcje odpowiedzi, prawdopodobnie dlatego, że w każdym z opisywanych sklepów sprzedawane są jakieś pamiątki z widokami Londynu. Osoby, które wybrały opcje B. lub C., nie zwróciły uwagi na to, że opisywane sklepy znajdują się w centrum miasta, natomiast sklep oznaczony literą D. nie spełniał wymagań osoby 5.3., ponieważ wśród sprzedawanych przez ten sklep pamiątek z widokiem znanych miejsc w Londynie nie ma obrazów.

Mniej trudności sprawiło uczniom rozwiązanie zadania 5.2. W zadaniu tym należało dobrać sklep do osoby, która zamierza kupić znajomym coś do ubrania w sklepie w centrum miasta. Poprawną odpowiedź **B.** wybrało 49% gimnazjalistów, jednak wielu uczniów wskazało odpowiedź A. lub D. Mogli się oni zasugerować obecnością w obydwu tekstach słów *city centre* (*centrum miasta*), natomiast prawdopodobnie ich uwadze umknęło poprzedzające te słowa wyrażenie *far from* (*z dala od*). Sklepy oznaczone literami A. i D. nie spełniały wymagań kupującego ze względu na swoją lokalizację poza centrum miasta. Ponadto w sklepie oznaczonym literą D. nie sprzedawano żadnych ubrań.

Najtrudniejsza okazała się część arkusza sprawdzająca znajomość środków językowych (średni wynik – 23%). Zdecydowana większość uczniów nie potrafiła poprawnie uzupełnić odpowiednimi strukturami leksykalno-gramatycznymi tekstu w zadaniu 6. oraz zdań w zadaniu 7.

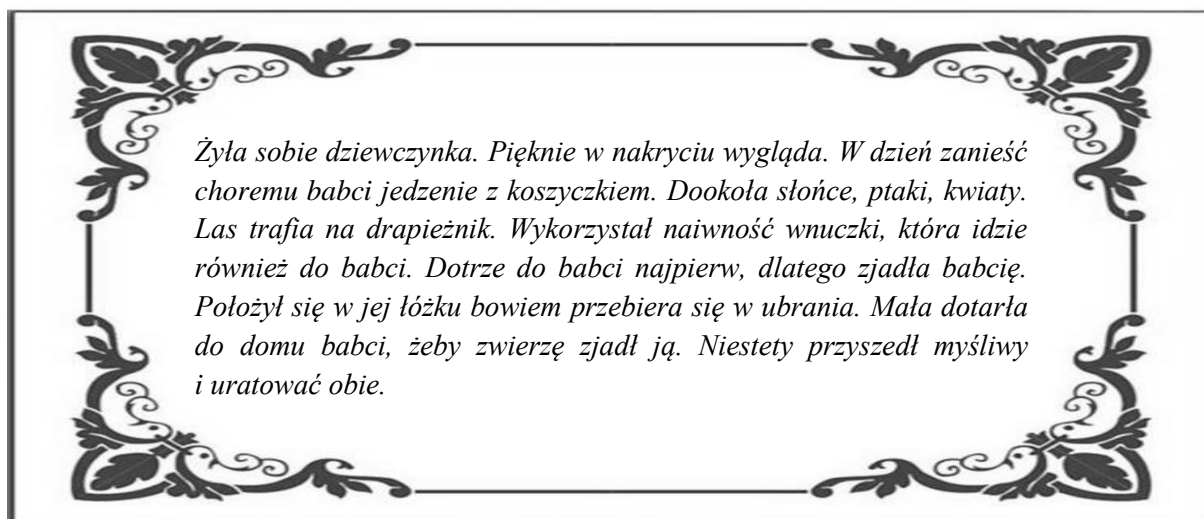
Średni wynik za zadanie 6. wyniósł 28%. Najmniej trudności sprawiło gimnazjalistom uzupełnienie luki 6.3. czasownikiem *find* w czasie przeszłym. Poprawnej odpowiedzi udzieliło w tym zadaniu 36% zdających. Wśród niepoprawnych odpowiedzi dominowały propozycje zawierające błędy ortograficzne, niepoprawnie utworzone formy przeszłe z regularną końcówką *-ed* oraz wyraz *fond*, który ma zupełnie inne znaczenie. Najtrudniejsze okazało się natomiast zadanie 6.4., które wymagało uzupełnienia luki wyrazem *irritating* utworzonym od czasownika *irritate*. Poprawnej odpowiedzi udzieliło 17% gimnazjalistów. Często wpisywane były formy niepoprawne pod względem ortograficznym lub imiesłów bierny *irritated*.

W zadaniu 7. poszczególne zdania poprawnie uzupełniło od 11% do 29% zdających. Najtrudniejsze okazało się zadanie 7.5., w którym należało utworzyć pytanie z konstrukcją modalną *have to* w czasie *Past Simple* oraz zadanie 7.1. polegające na uzupełnieniu zdania czasownikiem *live* w czasie *Present Perfect* lub *Present Perfect Continuous*. Zadania poprawnie rozwiązało odpowiednio 11% i 13% gimnazjalistów. Najłatwiejsze okazało się zadanie 7.2., w którym należało uzupełnić lukę w zdaniu konstrukcją z czasownikiem modalnym *should*.

W zadaniu 8. uczniowie mieli napisać krótką wiadomość e-mail na wskazany temat. Sprawdzane było opanowanie przez zdających kilku wymagań z podstawy programowej. Temat wymagał wykazania się umiejętnością opisywania miejsc i czynności, relacjonowania wydarzeń z przeszłości oraz przedstawiania faktów z przeszłości i teraźniejszości. Średni wynik za to zadanie wyniósł 48%. Stosunkowo niski wynik uzyskany przez zdających w zakresie treści (47% punktów) wskazuje, że wielu z nich ma problemy z komunikatywnym przekazaniem informacji i rozwinięciem swoich wypowiedzi. Dość niskie były także wyniki uzyskane w kryterium zakresu środków językowych (48% punktów) oraz poprawności środków językowych (42% punktów). Niewłaściwy dobór słownictwa i błędy gramatyczne bardzo często uniemożliwiały lub znacznie utrudniały komunikatywne przekazanie treści. Nieco wyższe wyniki uczniowie uzyskali za spójność i logikę tworzonych wypowiedzi (54% punktów), w wypowiedziach gimnazjalistów występowało kilka charakterystycznych usterek, które szerzej zostały omówione w sekcji „pod lupą”.

„Pod lupą” – spójność i logika wypowiedzi

Wszystkim nam jest dobrze znana bajka o Czerwonym Kapturku. A gdyby ta historia brzmiała tak:

Bez wątpienia można w tym tekście rozpoznać bajkę o Czerwonym Kapturku, ale nie wszystko w tej historii jest jasne i czytelne. Tekst jest chaotyczny, pełen sprzeczności i niekonsekwencji oraz błędów językowych. Gdybyśmy nie znali przebiegu wydarzeń w bajce o Czerwonym Kapturku, to czytając powyższy tekst, nie byłibyśmy w stanie ich odtworzyć.

W niektórych wypowiedziach pisemnych gimnazjalistów również można zauważyć podobne usterki w spójności i logice, a jest to jedno z kryteriów oceny prac uczniów. Wyniki egzaminu pokazują, że zdający dość dobrze poradzili sobie ze spełnieniem wymagań w tym zakresie. Średni wynik uzyskany przez zdających w tym kryterium to 54%. Przyjrzyjmy się, jakie problemy dotyczące spójności i logiki zaobserwowano w pracach gimnazjalistów.

Polecenie do zadania 8. w arkuszu egzaminacyjnym brzmiało:

Kilka dni temu przeprowadziłeś/aś się do nowego domu/mieszkania. W e-mailu do kolegi/koleżanki z Londynu:

- **wyjaśnij, dlaczego Twoja rodzina zmieniła miejsce zamieszkania**
- **zrelacjonuj wydarzenie, które miało miejsce podczas przeprowadzki**
- **opisz swój nowy pokój.**

Oceniając wypowiedzi pisemne w kryterium spójności i logiki, egzaminatorzy zwracają przede wszystkim uwagę na to, czy i w jakim stopniu tekst funkcjonuje jako całość dzięki jasnym powiązaniom (np. leksykalnym, gramatycznym) wewnątrz zdań oraz między zdaniem/akapitami tekstu, czy poszczególne zdania są zrozumiałe i czy są ze sobą w klarowny sposób powiązane, a odbiorca nie gubi się czytając tekst.

Czy poniższa praca spełnia te warunki?

Przykład 1.

Hi ABC!

My dad has got a new job. He work in other city. I have gone with him. A moth ago I and my parents went to furniture shop. We bought new furniture for our new home. I chose a little lamp and comfortable bed. My room is very beautiful. My wall is navy blue. I have a desk and a new television.

Yours,
XYZ.

Powyższa wypowiedź w zasadzie składa się ze zrozumiałych zdań, ale brak jest jasnych połączeń między fragmentami odnoszącymi się do kolejnych podpunktów polecenia. Uczeń napisał e-mail tak, jakby odpowiadał na pytania, podczas gdy jego zadaniem było napisanie spójnej wiadomości, dotyczącej przeprowadzki do nowego miejsca zamieszkania.

Czytając tę wypowiedź odbiorca często traci wątek i zastanawia się, co autor miał na myśli. Nie do końca wiadomo, jak zinterpretować zdanie *I have gone with him*. Trudno wywnioskować z tego zdania, że chodzi o przeprowadzkę. Nie wiadomo też, czy nowa praca taty była powodem wyjazdu do innego miasta, czy raczej jej skutkiem. W dalszej części tekstu autor wspomina o wizycie w sklepie meblowym. Prawdopodobnie miała to być informacja o zdarzeniu, które miało miejsce w czasie przeprowadzki, jednak w połączeniu z wcześniejszym fragmentem nie można wywnioskować, że opis wizyty w sklepie jest realizacją drugiego podpunktu polecenia. Dopiero użyte w dalszym fragmencie wiadomości wyrażenie *our new home* sprawia, że czytający zaczyna się domyślać, że chodzi o zmianę miejsca zamieszkania. Opis pokoju jest najbardziej spójną częścią pracy, jednak nie mamy pewności, że uczeń opisuje swój pokój w nowym domu. Znając polecenie, egzaminator może się domyślić, co chciał przekazać zdający, ale nie może takiej pracy uznać za spójną, ponieważ dla kogoś, kto nie znałby polecenia i otrzymałby taki list, byłby on w wielu miejscach niejasny.

Przygotowując uczniów do tworzenia wypowiedzi pisemnej, należy pokazywać im, w jaki sposób można poprawić spójność wypowiedzi. Jak możemy uporządkować informacje w tej wiadomości? Ilustruje to Przykład 2.

Przykład 2.

Hi ABC,

My dad has got a new job. He works in other city now. That's why my family moved here with him a month ago.

There was one big problem when we came here. I and my parents went to furniture shop but we couldn't get interesting furniture for our new home. We had to visit many shops so we were very tired on that day.

I was lucky. I found a beautiful lamp and a comfortable bed. They are in my room now. I also have a new desk and a big television. My room is wonderful.

Yours,

XYZ

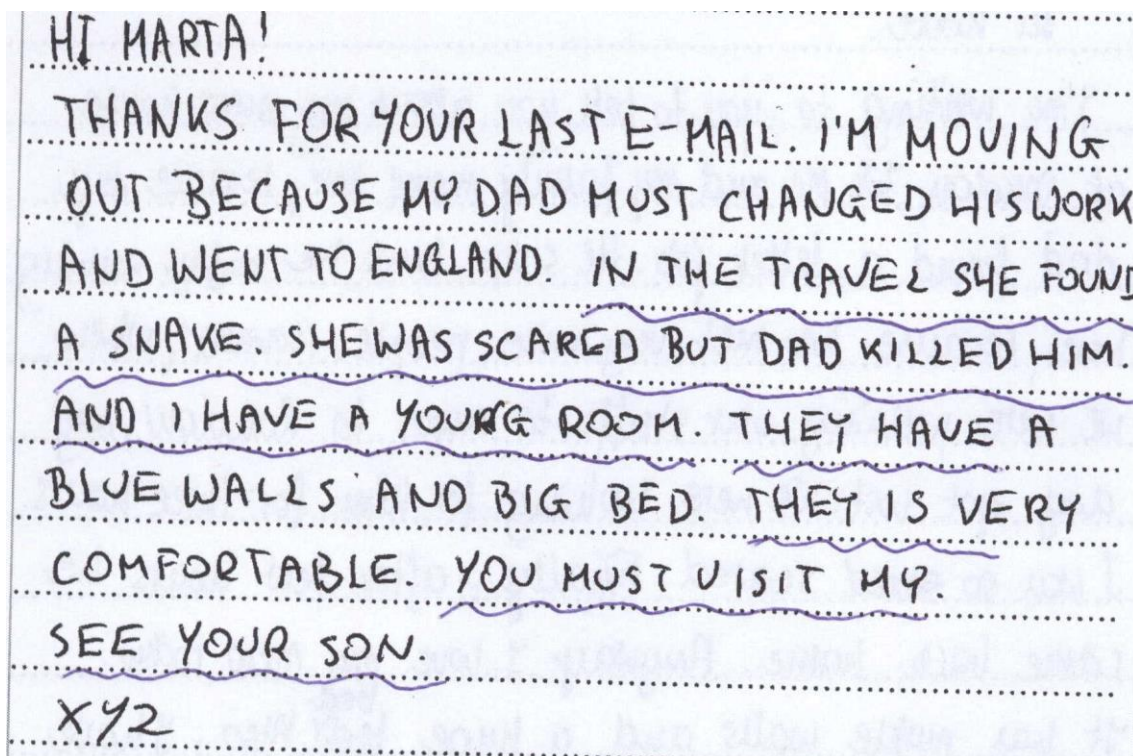
Powyższy przykład pokazuje, jak stworzyć taki kontekst wypowiedzi, który nie budzi wątpliwości odbiorcy i brzmi naturalnie. Praca nie jest pozbawiona błędów i usterek, jednak jest jasne, że autor tej wiadomości informuje o przeprowadzce. Wiemy też, że praca ojca była powodem przeprowadzki rodziny do innego miasta, a w czasie tej przeprowadzki problemem było wybranie i zakup mebli. Na koniec autor opisuje swój nowy pokój, łącząc ten fragment z wcześniej wspomnianymi zakupami mebli. Każdy element polecenia jest zrealizowany w taki sposób, aby egzaminator nie miał wątpliwości, którego podpunktu dany fragment tekstu dotyczy, a wyrażenia takie jak *that's why*, *so*, *here* pomagają w zachowaniu logiki wypowiedzi.

Warto też zwrócić uwagę uczniów na to, że istnieje bardzo ścisły związek między błędami językowymi a spójnością tekstu. Błędy, które najczęściej zaburzają spójność tekstu, to:

- brak konsekwencji w stosowaniu czasów gramatycznych, np. *We live in a new place. My father had a better job now.*
- używanie niewłaściwych zaimków, np. *My mum was worried about my father because she works too much.*
- odwoływanie się w tekście do czegoś, co nie zostało wcześniej wspomniane, np. *We had an accident on the way here. It broke down.*
- nieumiejętne łączenie zdań/części zdań, zwłaszcza używanie niewłaściwych leksykalnych wskaźników zespolenia (tzw. konektorów), np. *We were tired so we worked long hours.*

Wiele z wyżej wymienionych problemów ilustruje Przykład 3. Autor podjął próbę zrealizowania poszczególnych podpunktów polecenia, jednak ze względu na liczne błędy językowe oraz niejasne połączenia między zdaniami i częściami tekstu, duża część pracy jest niejasna dla odbiorcy (linią falistą zaznaczone są niekomunikatywne fragmenty tekstu oraz inne usterki w spójności i logice).

Przykład 3.

Użycie czasu *Present Continuous* w drugim zdaniu powoduje, że nie mamy pewności, czy przeprowadzka już się odbyła, czy właśnie trwa. Nie wiemy też, kim jest kobieta, która bała się węża i dokąd jechała. Następnie uczeń opisuje jakiś pokój, ale użycie niewłaściwego związku wyrazowego (*a young room*) oraz błędy w użyciu zaimków i form czasowników sprawiają, że fragment staje się zupełnie niejasny.

Jakich prac oczekuje się od zdających? Najlepszą wskazówką jest opis najwyższej kategorii punktowej w skali oceniania.

2 p.	wypowiedź jest w całości lub w znacznej większości spójna i logiczna zarówno na poziomie poszczególnych zdań, jak i całego tekstu
-------------	---

Przyjrzyjmy się pracy, która nie jest pozbawiona usterek, ale zasługuje na przyznanie maksymalnej liczby punktów w kryterium spójności i logiki (Przykład 4.).

Przykład 4.

Hi Kate!

I'm writing to you to tell you about my new house at London. We me and my family moved here, because my dad found a better job. He says that he enjoys working here, because he met very nice people. However, when we were packing our stuffs to move to London, my dog got lost. We were looking for him for three hours. I was so ~~scared~~ scared. Finally, after few hours he came back home. Anyway, I love my new room. It has purple walls and a huge ~~bed~~^{bed}. Also, I have on my walls posters of my favourite music bands. I can't wait to see you.

~~Write~~^{write} back soon.

Xys xyz

W tej pracy zdający umiejętnie łączy poszczególne części wypowiedzi. Każdy podpunkt polecenia jest zrealizowany w sposób przemyślany. Uczeń na wstępie informuje adresata, w jakiej sprawie pisze, następnie wyjaśnia przyczyny przeprowadzki i relacjonuje wydarzenie, które miało miejsce w czasie pakowania rzeczy (zaginiecie psa). Na koniec opisuje swój pokój, w którym po przeprowadzce mieszka. Płynny przepływ informacji wynika też z odpowiedniego łączenia poszczególnych części tekstu i zdań przy pomocy wyrażen takich jak *however*, *finally*, *anyway*. W rezultacie, egzaminator nie musi zastanawiać się, czego dotyczy każdy fragment, ani interpretować intencji autora. Wypowiedź jest jasna i pozwala podążać za tokiem myśli piszącego. Chociaż w pracy występują błędy językowe, wypowiedź ta spełnia wymagania w kryterium spójności i logiki na 2 punkty.

Wnioski

Analiza wyników egzaminu z języka angielskiego pozwala na wyciągnięcie następujących wniosków.

- ❖ Na podstawie wyborów dokonanych przez uczniów w zadaniach zamkniętych można stwierdzić, że zdający bardzo często udzielają odpowiedzi sugerując się pojedynczymi słowami występującymi w tekstach, a za mało uwagi zwracają na kontekst, w jakim te słowa są użyte. Bardzo ważne jest, aby analizować z uczniami powiązania tekstu z poszczególnymi opcjami odpowiedzi w zadaniu. Wskazane jest, by rozwiązując zadania zamknięte, uczniowie potrafili uzasadnić zarówno wybór opcji właściwej, jak i powody odrzucenia odpowiedzi, które są dystraktorami w zadaniu. Ważne jest też, aby zdający po wybraniu poprawnej odpowiedzi upewnili się, że żaden jej element nie jest sprzeczny z tekstem, ponieważ aby odpowiedź była uznana za poprawną, musi w pełni wynikać z tekstu.
- ❖ Największym wyzwaniem dla gimnazjalistów są zadania otwarte występujące w arkuszu na poziomie rozszerzonym. Wielu zdających uzyskuje bardzo niskie wyniki, a czasem nie podejmuje w ogóle próby ich rozwiązania. Zarówno na poziomie podstawowym jak i rozszerzonym trudniejsze dla uczniów są zwykle zadania, które sprawdzają zagadnienia leksykalne niż te dotyczące struktur gramatycznych. Ograniczony zasób słownictwa wpływa zwykle nie tylko na wynik osiągnięty przez gimnazjalistów w zadaniach sprawdzających znajomość środków językowych, ale bardzo często powoduje też zakłócenie komunikacji, a tym samym uzyskanie mniejszej liczby punktów za przekazanie informacji w wypowiedzi pisemnej. Pośrednio może też to powodować błędne rozwiązanie zadań w części sprawdzającej rozumienie ze słuchu oraz rozumienie tekstów pisanych, ponieważ brak znajomości słownictwa znacznie utrudnia lub uniemożliwia zrozumienie fragmentów tekstu kluczowych do rozwiązania zadania.
- ❖ Redagując wypowiedź pisemną, wielu uczniów nie przywiązuje wagi do spójności i logiki tworzonego tekstu, co często skutkuje trudnościami w odbiorze przekazywanych w tekście informacji oraz rzutuje na wyniki egzaminacyjne nie tylko w kryterium spójności i logiki, ale też w kryterium treści. Niektórzy zdający tworzą tekst w taki sposób, jakby zapisywali niepowiązane ze sobą odpowiedzi na pytania, co również utrudnia jego zrozumienie. Dlatego należy zwracać uwagę uczniów na konsekwencję w doborze stosowanych środków językowych, używanie choćby najprostszych spójników, które łączą myśli i zdania w logiczną całość. Ważne jest też, aby w takiej kolejności realizowali poszczególne podpunkty polecenia, aby tworzyły logiczny ciąg. Pozytywnie na spójność tekstu wpływa też przywołanie w tworzonym tekście odpowiednich elementów polecenia, ponieważ tworzy to kontekst niezbędny do jasnego przekazania poszczególnych informacji.
- ❖ Sprawą bardziej techniczną niż merytoryczną jest zwrócenie uwagi uczniów na konieczność uważnego czytania poleceń, zwłaszcza w zadaniach sprawdzających znajomość środków językowych. Te zadania są zwykle układane w taki sposób, aby wymusić zastosowanie konkretnej struktury gramatycznej lub wyrażenia leksykalnego. W związku z tym polecenia zawierają często dodatkowe warunki, które należy spełnić, aby otrzymać punkt za rozwiązanie zadania (np. ograniczenie liczby słów, konieczność przekształcenia lub zachowania w niezmienionej formie podanych wyrazów). Pominięcie któregośkolwiek z takich warunków oznacza zwykle utratę punktów.

Podstawowe informacje o arkuszach dostosowanych

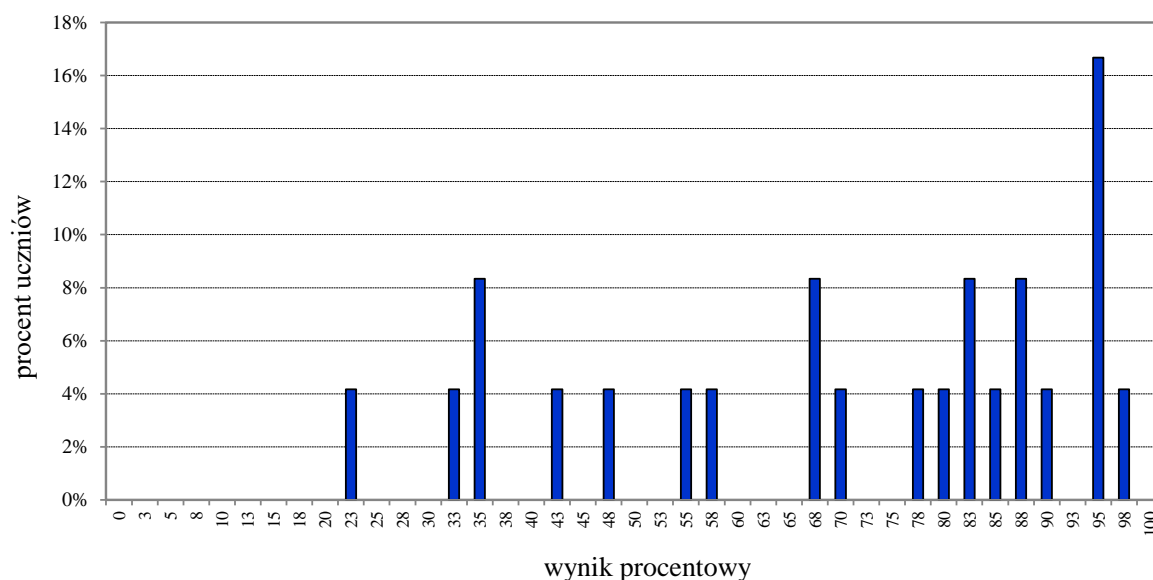
Poziom podstawowy

Opis arkusza dla uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera

Arkusz zadań dla uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera z zakresu języka angielskiego (GA-P2-162) został przygotowany na podstawie arkusza GA-P1-162 zgodnie z zaleceniami specjalistów. Uczniowie otrzymali zadania dostosowane pod względem graficznym: wyróżniono informację o numerze każdego zadania i liczbie punktów możliwych do uzyskania za jego rozwiązanie, zwiększono odstępy między wierszami w tekstach i zastosowano pionowy układ odpowiedzi.

W związku z wydłużonym czasem trwania egzaminu na płycie CD do zadań sprawdzających rozumienie tekstów słuchanych wydłużono przerwy przeznaczone na zapoznanie się z treścią zadań oraz ich rozwiązanie. Przy każdym zadaniu umieszczono informację o sposobie zaznaczenia właściwej odpowiedzi.

Wyniki uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera

Wykres 9. Rozkład wyników uczniów

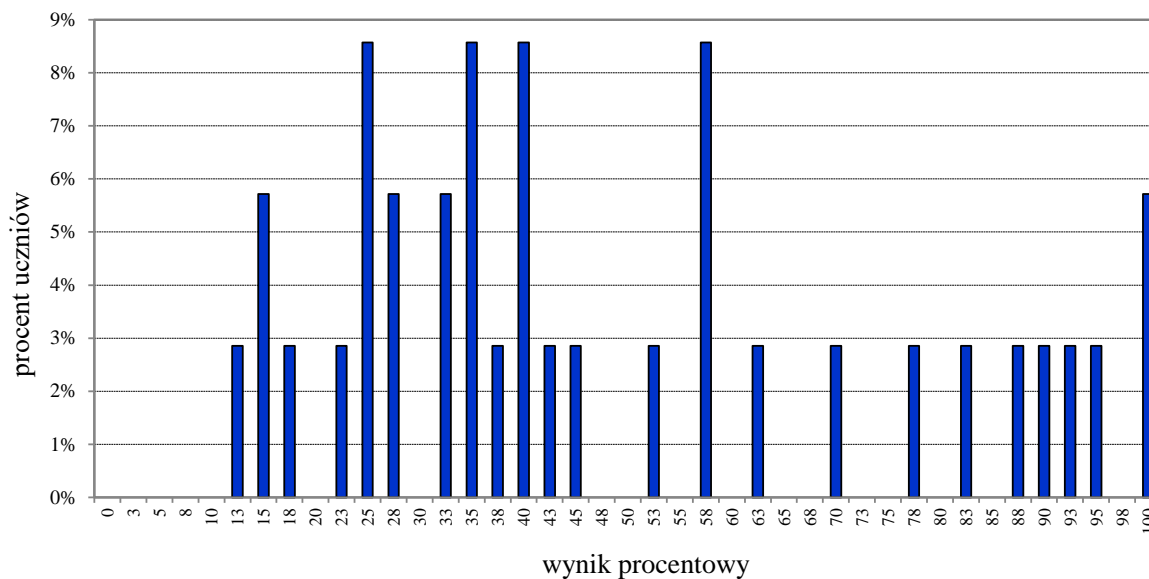
Tabela 23. Wyniki uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
24	23	98	79	95	70	24

Opis arkuszy dla uczniów słabowidzących i niewidomych

Arkusze dla uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych z zakresu języka angielskiego (GA-P4-162, GA-P5-162, GA-P6-162) zostały przygotowane na podstawie arkusza standardowego zgodnie z zaleceniami specjalistów. Uczniowie słabowidzący otrzymali arkusze, w których dostosowano wielkość czcionki: GA-P4-162 – Arial 16 pkt, GA-P5-162 – Arial 24 pkt. W arkuszu GA-P5-162 materiał ikonograficzny został dodatkowo opisany. Na płycie CD do zadań sprawdzających rozumienie tekstów słuchanych wydłużono przerwy przeznaczone na zapoznanie się z treścią zadań oraz ich rozwiązanie. Dla uczniów niewidomych przygotowano arkusze w brajlu.

Wyniki uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych

Wykres 10. Rozkład wyników uczniów

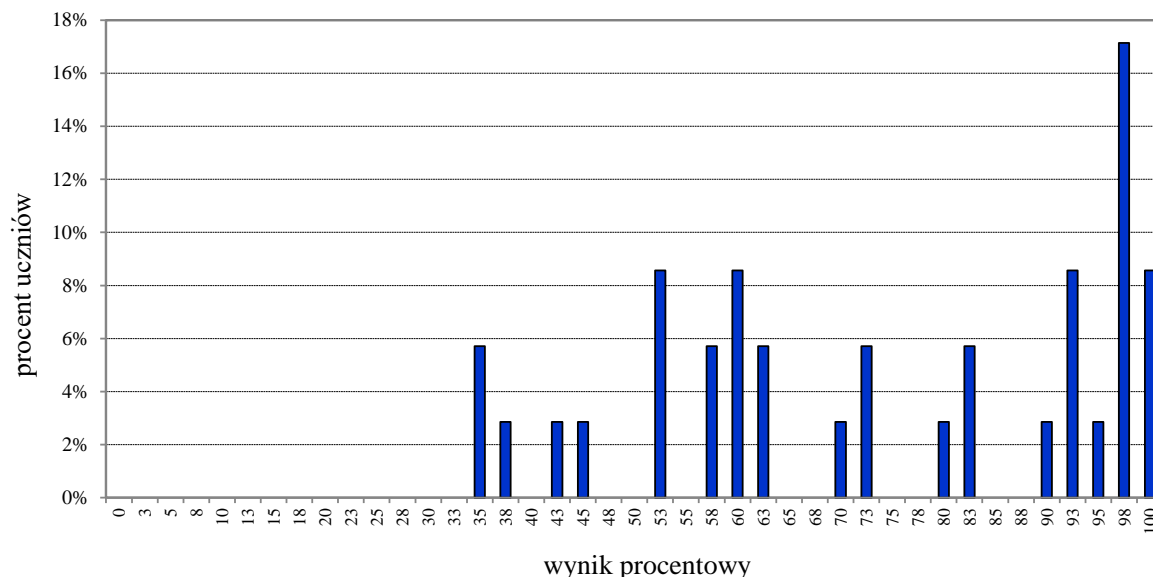
Tabela 24. Wyniki uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
35	13	100	40	40	49	27

Opis arkusza dla uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących

Uczniowie słabosłyszący i niesłyszący rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GA-P7-162 przygotowanym zgodnie z zaleceniami specjalistów. Arkusz składał się z 9 zadań zamkniętych, sprawdzających opanowanie przez uczniów umiejętności w następujących obszarach: rozumienie tekstów pisanych, znajomość środków językowych oraz znajomość funkcji językowych.

Wyniki uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących

Wykres 11. Rozkład wyników uczniów

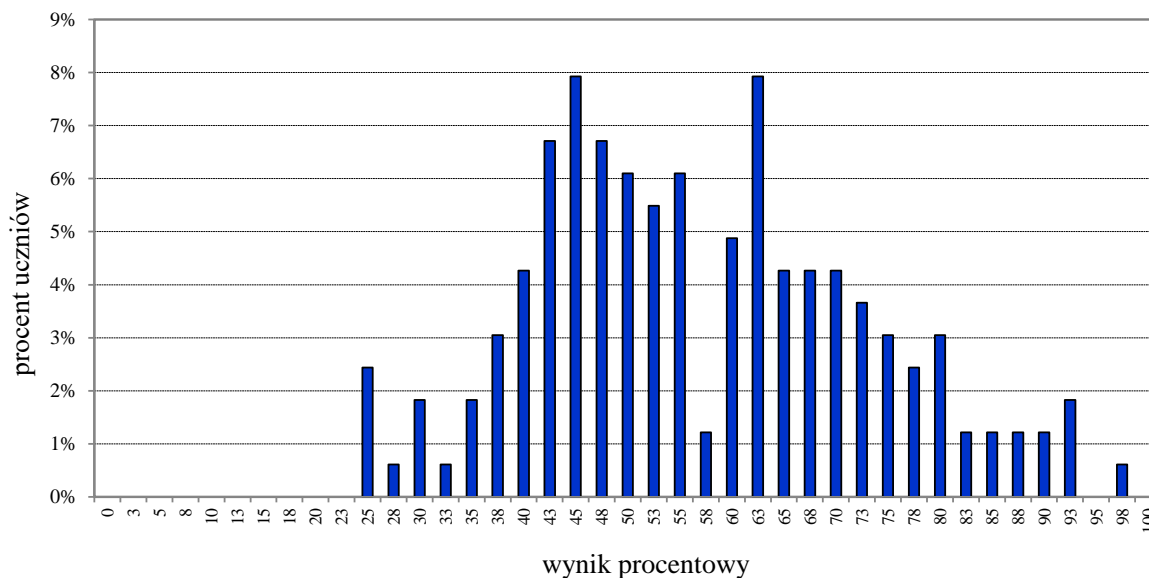
Tabela 25. Wyniki uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
35	35	100	73	98	74	22

Opis arkusza dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim

Uczniowie z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GA-P8-162 przygotowanym zgodnie z zaleceniami specjalistów. Arkusz zawierał 13 zadań zamkniętych, sprawdzających opanowanie przez uczniów umiejętności w następujących obszarach: rozumienie tekstów słuchanych, rozumienie tekstów pisanych, znajomość funkcji językowych oraz znajomość środków językowych. Dostosowane do potrzeb tej grupy zdających było tempo nagrań na płycie CD oraz długość przerw na zapoznanie się z treścią zadań oraz ich rozwiązanie. Zadania zamieszczone w arkuszu były bliskie sytuacjom życiowym zdających. Polecenia były jasne, proste i zrozumiałe.

Wyniki uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim

Wykres 12. Rozkład wyników uczniów

Tabela 26. Wyniki uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
164	25	98	55	63	57	16

Opis arkusza dla uczniów z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym

Uczniowie z dziecięcym porażeniem mózgowym rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GA-PQ-162 przygotowanym zgodnie z zaleceniami specjalistów. Arkusz zawierał 14 zadań zamkniętych, sprawdzających opanowanie przez uczniów umiejętności w następujących obszarach: rozumienie ze słuchu, rozumienie tekstów pisanych, znajomość funkcji językowych oraz znajomość środków językowych. Również do potrzeb tej grupy zdających było dostosowane tempo nagrań na płycie CD oraz długość przerw na zapoznanie się z treścią zadań oraz ich rozwiązanie. Zadania zamieszczone w arkuszu były bliskie sytuacjom życiowym zdających. Polecenia były jasne, proste i zrozumiałe.

Wyniki uczniów z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym

Tabela 27. Wyniki uczniów z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym – parametry statystyczne*

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
2	-	-	-	-	-	-

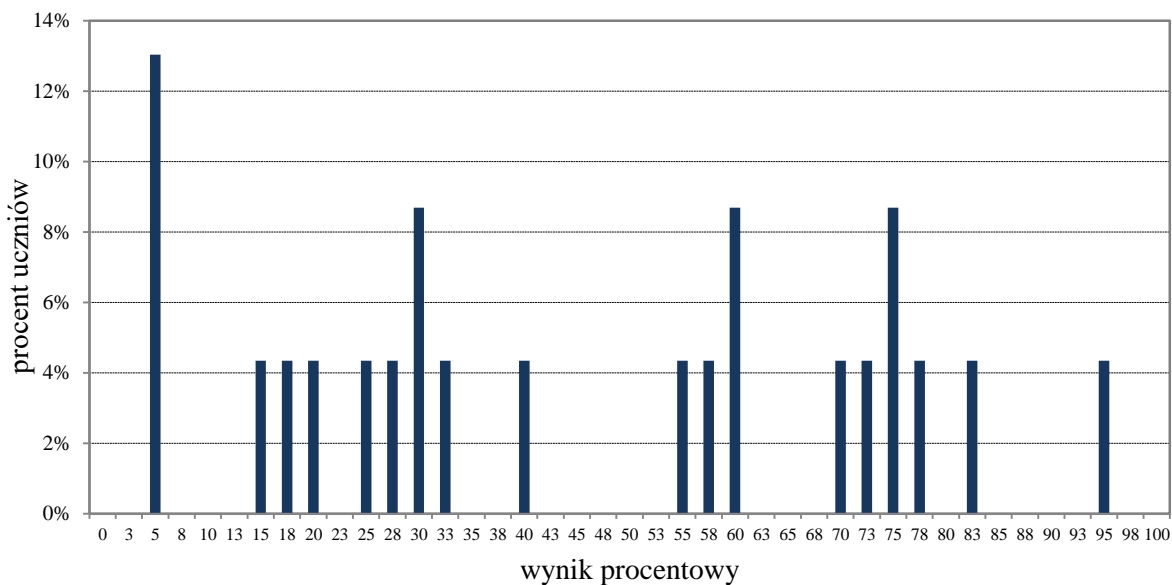
* Parametry statystyczne są podawane dla grup liczących 10 lub więcej uczniów.

Poziom rozszerzony

Opis arkusza dla uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera

Arkusz zadań dla uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera z zakresu języka angielskiego (GA-R2-162) został przygotowany na podstawie arkusza GA-R1-162 zgodnie z zaleceniami specjalistów. Uczniowie otrzymali zadania dostosowane pod względem graficznym: wyróżniono informację o numerze każdego zadania i liczbie punktów możliwych do uzyskania za jego rozwiązanie, zwiększono odstępy między wierszami w tekstach i zastosowano pionowy układ odpowiedzi. Zmodyfikowany został także temat wypowiedzi pisemnej. Przy każdym zadaniu zamkniętym umieszczono informację o sposobie zaznaczenia właściwej odpowiedzi.

Wyniki uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera

Wykres 13. Rozkład wyników uczniów

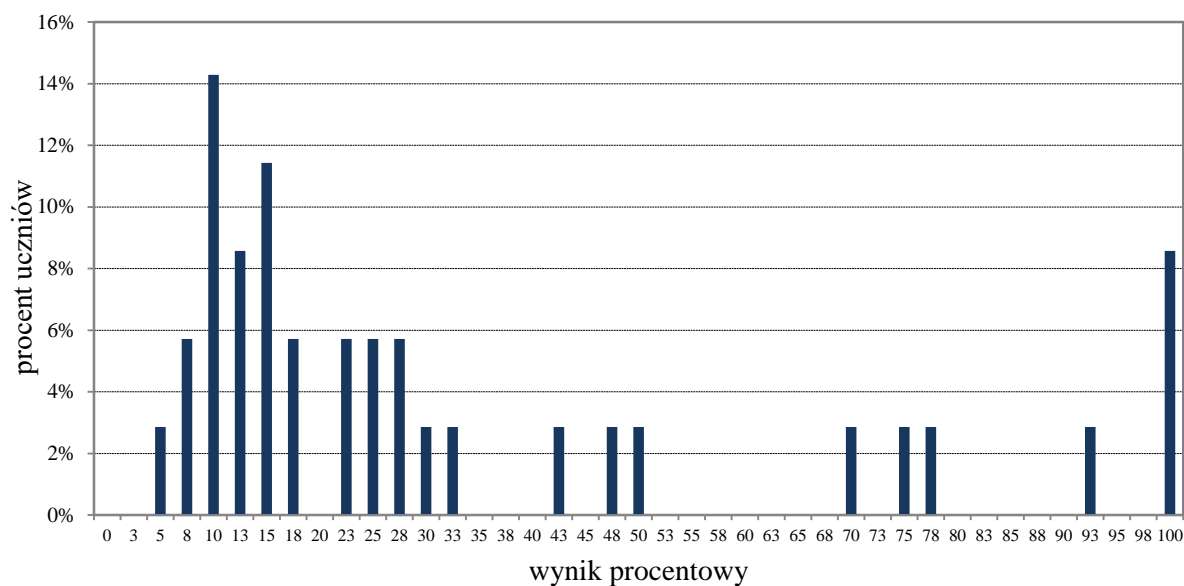
Tabela 28. Wyniki uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
23	5	95	40	5	45	28

Opis arkuszy dla uczniów słabowidzących i niewidomych

Arkusze dla uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych z zakresu języka angielskiego (GA-R4-162, GA-R5-162, GA-R6-162) zostały przygotowane na podstawie arkusza standardowego zgodnie z zaleceniami specjalistów. Uczniowie słabowidzący otrzymali arkusze, w których dostosowano wielkość czcionki: GA-R4-162 – Arial 16 pkt, GA-R5-162 – Arial 24 pkt. Na płycie CD do zadań sprawdzających rozumienie tekstów słuchanych wydłużono przerwy przeznaczone na zapoznanie się z treścią zadań oraz ich rozwiązanie. Dla uczniów niewidomych przygotowano arkusze w brajlu.

Wyniki uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych

Wykres 14. Rozkład wyników uczniów

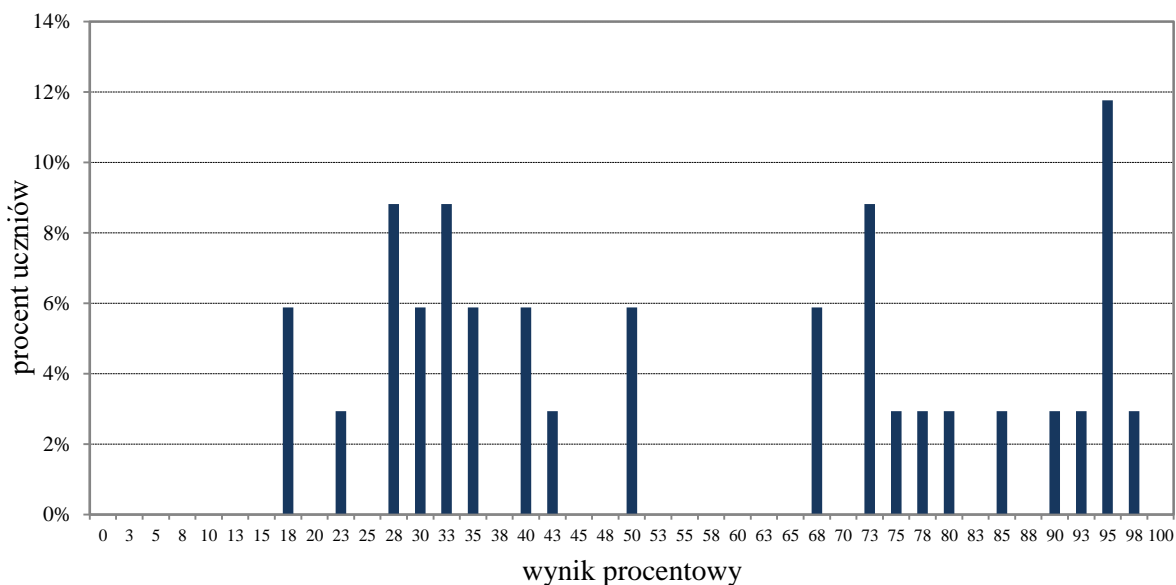
Tabela 29. Wyniki uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
35	5	100	23	10	33	30

Opis arkusza dla uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących

Uczniowie słabosłyszący i niesłyszący rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GA-R7-162 przygotowanym zgodnie z zaleceniami specjalistów. Arkusz składał się z 7 zadań (4 zadania zamknięte i 3 zadania otwarte), sprawdzających opanowanie przez uczniów umiejętności w następujących obszarach: rozumienie tekstów pisanych, znajomość środków językowych oraz wypowiedź pisemna.

Wyniki uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących

Wykres 15. Rozkład wyników uczniów

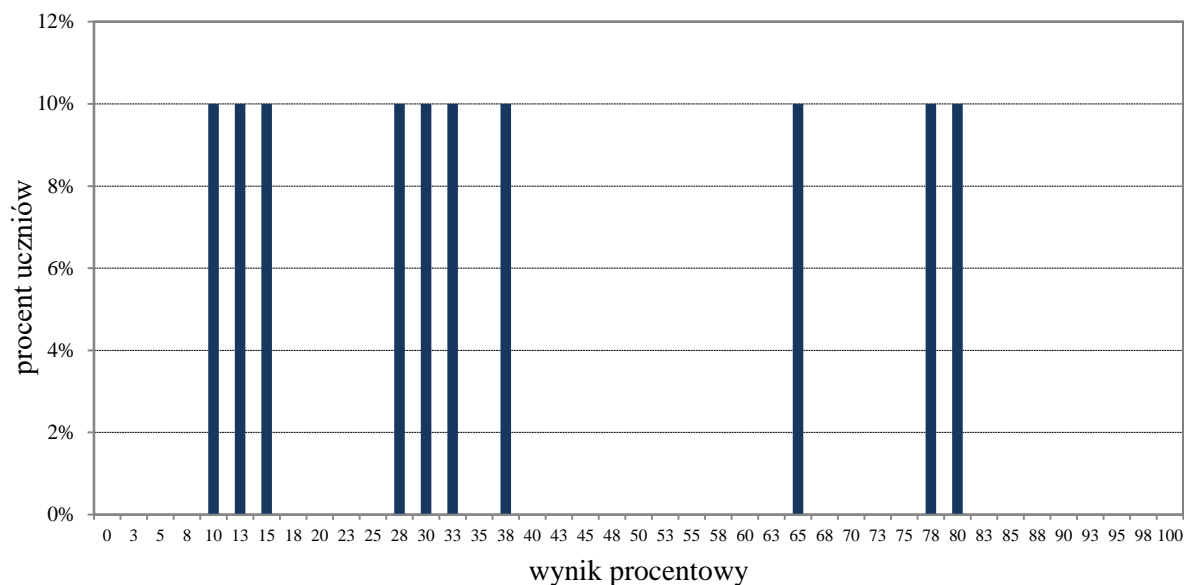
Tabela 30. Wyniki uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
34	18	98	50	95	56	27

Opis arkusza dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim

Uczniowie z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GA-R8-162 przygotowanym zgodnie z zaleceniami specjalistów. Arkusz zawierał 13 zadań (10 zadań zamkniętych oraz 3 zadania otwarte) sprawdzających opanowanie przez uczniów umiejętności w następujących obszarach: rozumienie ze słuchu, rozumienie tekstów pisanych, znajomość środków językowych oraz wypowiedź pisemna. Dostosowane do potrzeb tej grupy zdających było tempo nagrań na płycie CD oraz długość przerw na zapoznanie się z treścią zadań oraz ich rozwiązanie. Zadania zamieszczone w arkuszu były bliskie sytuacjom życiowym zdających. Polecenia były jasne, proste i zrozumiałe.

Wyniki uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim

Wykres 16. Rozkład wyników uczniów

Tabela 31. Wyniki uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
10	10	80	31	-	39	26

Opis arkusza dla uczniów z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym

Uczniowie z dziecięcym porażeniem mózgowym rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GA-RQ-162 przygotowanym zgodnie z zaleceniami specjalistów. Arkusz zawierał 13 zadań (10 zadań zamkniętych oraz 3 zadania otwarte) sprawdzających opanowanie przez uczniów umiejętności w następujących obszarach: rozumienie ze słuchu, rozumienie tekstów pisanych, znajomość funkcji językowych oraz znajomość środków językowych. Również do potrzeb tej grupy zdających było dostosowane tempo nagrań na płycie CD oraz długość przerw na zapoznanie się z treścią zadań oraz ich rozwiązanie. Zadania zamieszczone w arkuszu były bliskie sytuacjom życiowym zdających. Polecenia były jasne, proste i zrozumiałe.

Wyniki uczniów z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym

Tabela 32. Wyniki uczniów z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym – parametry statystyczne*

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
2	-	-	-	-	-	-

* Parametry statystyczne podawane są dla grup liczących 10 lub więcej uczniów.

Język niemiecki – poziom podstawowy

1. Opis arkusza standardowego

Arkusz składał się z 40 zadań zamkniętych różnego typu (wyboru wielokrotnego, prawda/fałsz oraz zadań na dobieranie) ujętych w 11 wiązek. Zadania sprawdzały wiadomości oraz umiejętności określone w podstawie programowej III.0 w czterech obszarach: rozumienie ze słuchu (12 zadań), rozumienie tekstów pisanych (12 zadań), znajomość funkcji językowych (10 zadań) oraz znajomość środków językowych (6 zadań). Za poprawne rozwiązanie wszystkich zadań uczeń mógł otrzymać 40 punktów.

2. Dane dotyczące populacji uczniów

Tabela 1. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym

Liczba uczniów		1 084
Uczniowie	bez dysleksji rozwojowej	948
	z dysleksją rozwojową	136
	dziewczeta	621
	chłopcy	463
	ze szkół na wsi	616
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	177
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	141
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	150
	ze szkół publicznych	1 063
	ze szkół niepublicznych	21

Z egzaminu zwolniono 20 uczniów – laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych o zasięgu wojewódzkim lub ponadwojewódzkim.

Tabela 2. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Uczniowie	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	2
	słabowidzący i niewidomi	5
	słabosłyszący i niesłyszący	3
	z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim	11
	z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym	0
	Ogółem	21

3. Przebieg egzaminu

Tabela 3. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

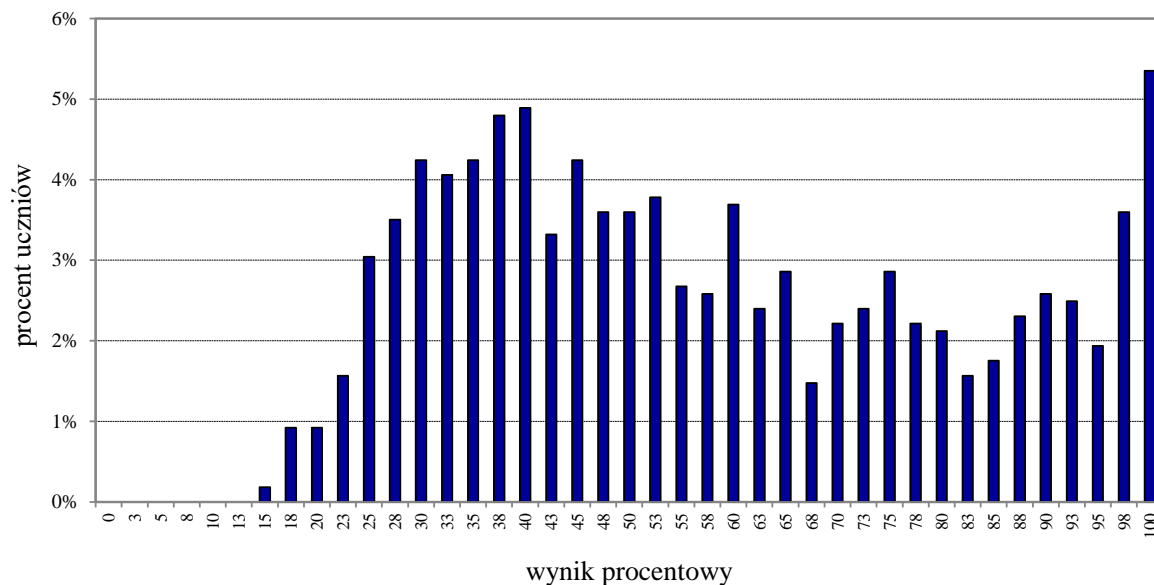
Termin egzaminu		20 kwietnia 2016 r.	
Czas trwania egzaminu		60 minut dla uczniów rozwiązujących zadania w arkuszu standardowym lub czas przedłużony zgodnie z przyznanym dostosowaniem	
Liczba szkół		120	
Liczba obserwatorów ¹ (§ 8 ust. 1)		6	
Liczba unieważnień ¹	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	0
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez ucznia w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	0
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez ucznia prawidłowego przebiegu egzaminu gimnazjalnego	0
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	0
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego	0
	art. 44zzy ust. 10	niemożności ustalenia wyniku (np. zaginięcia karty odpowiedzi)	0
	inne (np. złe samopoczucie ucznia)		
Liczba wglądów ² (art.44zzz ust.1)		0	

¹ Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2015, poz. 959).

² Na podstawie ustawy z dnia 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2015, poz. 2156, ze zm.).

4. Podstawowe dane statystyczne

Wyniki uczniów

Wykres 1. Rozkład wyników uczniów

Tabela 4. Wyniki uczniów – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
1 084	15	100	53	100	58	24

Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Tabela 5. Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Język niemiecki – poziom podstawowy		
wynik procentowy	wartość centyla	stanin
0	1	1
3	1	
5	1	
8	1	
10	1	
13	1	
15	1	
18	1	
20	2	
23	4	
25	6	2
28	9	
30	13	3
33	18	
35	23	
38	28	4
40	33	
43	38	
45	42	5
48	46	
50	49	
53	53	
55	56	
58	59	6
60	62	
63	65	
65	68	
68	70	
70	72	
73	75	
75	77	
78	79	7
80	81	
83	83	
85	84	
88	86	
90	88	
93	90	8
95	93	
98	95	
100	100	9

Wyniki w skali centylowej i staninowej umożliwiają porównanie wyniku ucznia z wynikami uczniów w całym kraju. Na przykład, jeśli uczeń z języka niemieckiego na poziomie podstawowym uzyskał 80% punktów możliwych do zdobycia (wynik procentowy), to oznacza, że jego wynik jest taki sam lub wyższy od wyniku 81% wszystkich zdających (wynik centylowy), a niższy od wyniku 19% zdających i znajduje się on w 7. stanie.

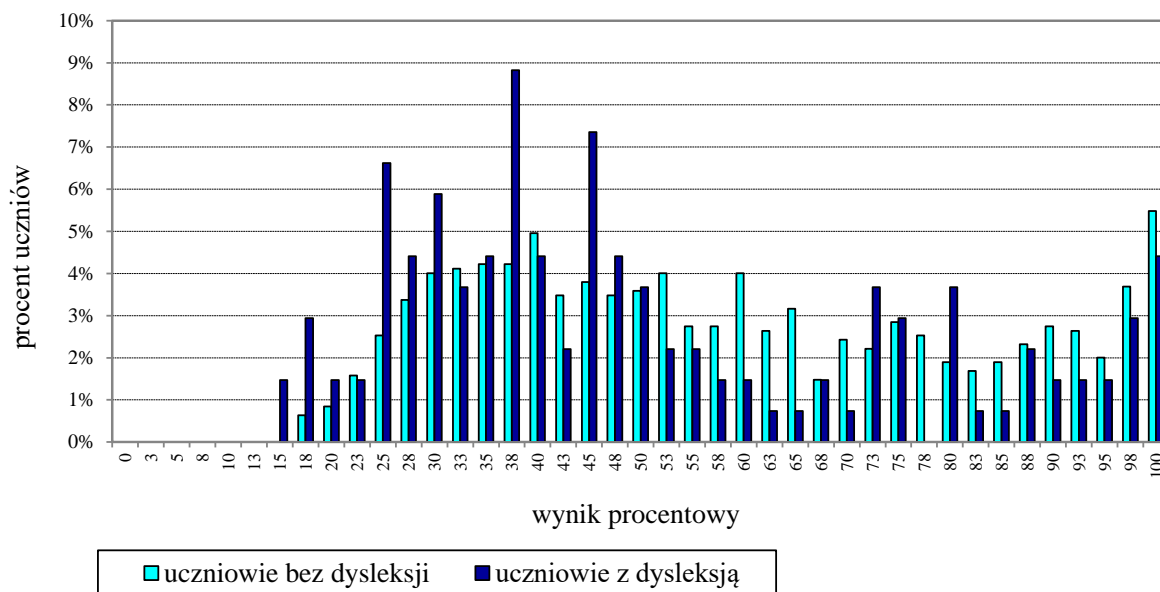
Średnie wyniki szkół³ na skali staninowej

Tabela 6. Wyniki szkół na skali staninowej

Stanin	Przedział wyników (w %)
1	26–33
2	34–38
3	39–43
4	44–50
5	51–59
6	60–66
7	67–75
8	76–85
9	86–100

Skala staninowa umożliwia porównywanie średnich wyników szkół w poszczególnych latach. Uzyskanie w kolejnych latach takiego samego średniego wyniku w procentach nie oznacza tego samego poziomu osiągnięć.

Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową

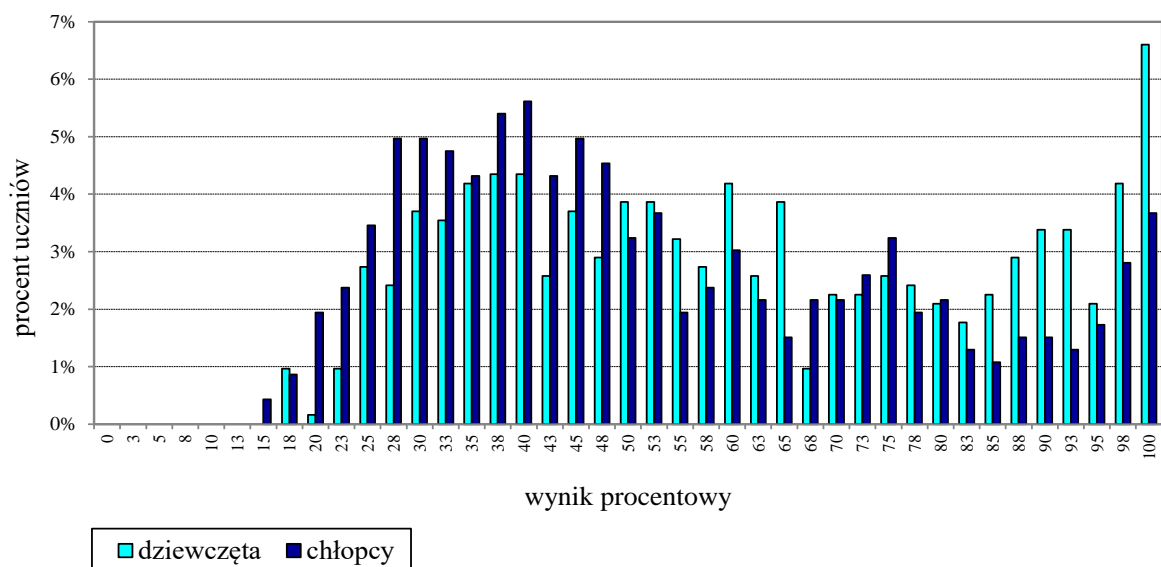
Wykres 2. Rozkłady wyników uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową

Tabela 7. Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Uczniowie bez dysleksji	948	18	100	55	100	59	24
Uczniowie z dysleksją rozwojową	136	15	100	45	38	51	24

³ Ileć w niniejszym sprawozdaniu jest mowa o wynikach szkół w 2016 roku, przez szkołę należy rozumieć każdą placówkę, w której liczba uczniów przystępujących do egzaminu była nie mniejsza niż 5. Wyniki szkół obliczono na podstawie wyników uczniów, którzy wykonywali zadania z arkusza GN-P1-162.

Wyniki dziewcząt i chłopców

Wykres 3. Rozkłady wyników dziewcząt i chłopców

Tabela 8. Wyniki dziewcząt i chłopców – parametry statystyczne

Płeć	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Dziewczęta	621	18	100	58	100	61	24
Chłopcy	463	15	100	48	40	53	23

Wyniki uczniów a wielkość miejscowości

Tabela 9. Wyniki uczniów w zależności od lokalizacji szkoły – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Wieś	616	15	100	55	40	58	23
Miasto do 20 tys. mieszkańców	177	15	100	45	48	50	21
Miasto od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	141	20	100	45	38	51	21
Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	150	18	100	75	100	69	26

Wyniki uczniów szkół publicznych i szkół niepublicznych

Tabela 10. Wyniki uczniów szkół publicznych i niepublicznych – parametry statystyczne

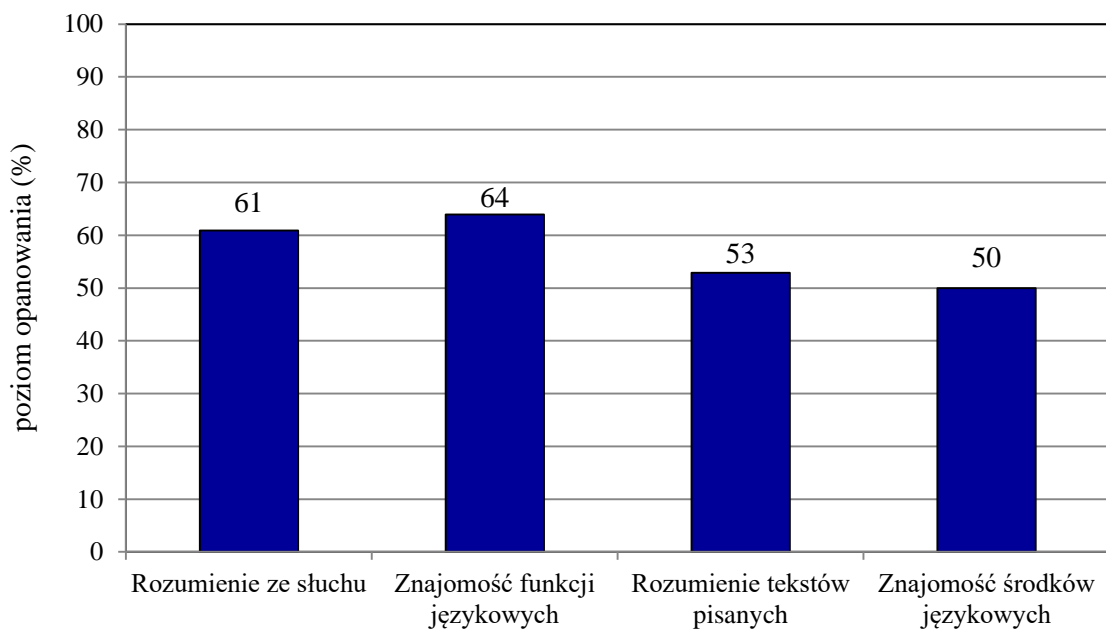
	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Szkoła publiczna	1 063	15	100	53	100	58	24
Szkoła niepubliczna	21	20	100	38	30	45	23

Poziom wykonania zadań

Tabela 11. Poziom wykonania zadań

Wymagania ogólne	Nr zad.	Wymagania szczegółowe	Poziom wykonania zadania (%)
II. Rozumienie wypowiedzi (ustnych) tj. Rozumienie ze słuchu	1.1.		85
	1.2.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	77
	1.3.		72
	1.4.	2.5) Uczeń określa kontekst wypowiedzi.	78
	1.5.	2.2) Uczeń określa główną myśl tekstu.	30
	2.1.		57
	2.2.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	61
	2.3.		57
	2.4.		37
	3.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	41
	3.2.		68
	3.3.		2.5) Uczeń określa kontekst wypowiedzi.
	IV. Reagowanie na wypowiedzi tj. Znajomość funkcji językowych	4.1.	6.5) Uczeń wyraża swoje opinie i życzenia, pyta o opinie i życzenia innych.
4.2.		6.2) Uczeń stosuje formy grzecznościowe.	55
4.3.		6.5) Uczeń wyraża swoje opinie i życzenia, pyta o opinie i życzenia innych.	45
4.4.		6.7) Uczeń wyraża prośby i podziękowania oraz zgodę lub odmowę wykonania prośby.	57
5.1.		6.3) Uczeń uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia.	59
5.2.		6.8) Uczeń prosi o powtórzenie bądź wyjaśnienie tego, co powiedział rozmówca.	70
5.3.		6.5) Uczeń wyraża swoje opinie i życzenia, pyta o opinie i życzenia innych.	69
6.1.		6.5) Uczeń wyraża swoje opinie i życzenia, pyta o opinie i życzenia innych.	70
6.2.		6.3) Uczeń uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia.	62
6.3.		6.1) Uczeń nawiązuje kontakty towarzyskie (np. przedstawia siebie i inne osoby [...]).	76
II. Rozumienie wypowiedzi (pisemnych) tj. Rozumienie tekstów pisanych	7.1.	3.4) Uczeń określa kontekst wypowiedzi.	42
	7.2.	3.4) Uczeń określa kontekst wypowiedzi.	52
	7.3.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	46
	7.4.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	50
	8.1.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	72
	8.2.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	54
	8.3.	3.3) Uczeń określa intencje nadawcy/autora tekstu.	62
	8.4.	3.1) Uczeń określa główną myśl tekstu.	64
	9.1.		41
	9.2.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	39
	9.3.		63
	9.4.		48
	I. Znajomość środków językowych	10.1.	1. Uczeń posługuje się bardzo podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].
10.2.		45	
10.3.		54	
11.1.		1. Uczeń posługuje się bardzo podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	53
11.2.			47
11.3.			48

Średnie wyniki uczniów w zakresie poszczególnych obszarów umiejętności

Wykres 4. Średnie wyniki uczniów w zakresie poszczególnych obszarów umiejętności

Język niemiecki – poziom rozszerzony

1. Opis arkusza standardowego

Uczniowie bez dysfunkcji oraz uczniowie ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się wykonywali zadania zawarte w arkuszu standardowym. Arkusz składał się z 20 zadań zamkniętych różnego typu (wyboru wielokrotnego oraz zadań na dobieranie) ujętych w 5 wiązek oraz 11 zadań otwartych: 2 wiązek zadań sprawdzających znajomość środków językowych oraz jednego zadania sprawdzającego umiejętność tworzenia wypowiedzi pisemnej. Zadania sprawdzały wiadomości oraz umiejętności określone w podstawie programowej III.1 w czterech obszarach: rozumienie ze słuchu (10 zadań), rozumienie tekstów pisanych (10 zadań), znajomość środków językowych (10 zadań) oraz tworzenie wypowiedzi pisemnej (1 zadanie). Za poprawne rozwiązanie wszystkich zadań uczeń mógł otrzymać 40 punktów.

2. Dane dotyczące populacji uczniów

Tabela 12. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym

Liczba uczniów		217
Uczniowie	bez dysleksji rozwojowej	195
	z dysleksją rozwojową	22
	dziewczeta	123
	chłopcy	94
	ze szkół na wsi	176
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	3
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	8
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	30
	ze szkół publicznych	213
	ze szkół niepublicznych	4

Z egzaminu zwolniono 18 uczniów – laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych o zasięgu wojewódzkim lub ponadwojewódzkim.

Tabela 13. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Uczniowie	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	0
	słabowidzący i niewidomi	0
	słabosłyszący i niesłyszący	2
	z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim	0
	z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym	0
	Ogółem	2

3. Przebieg egzaminu

Tabela 14. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

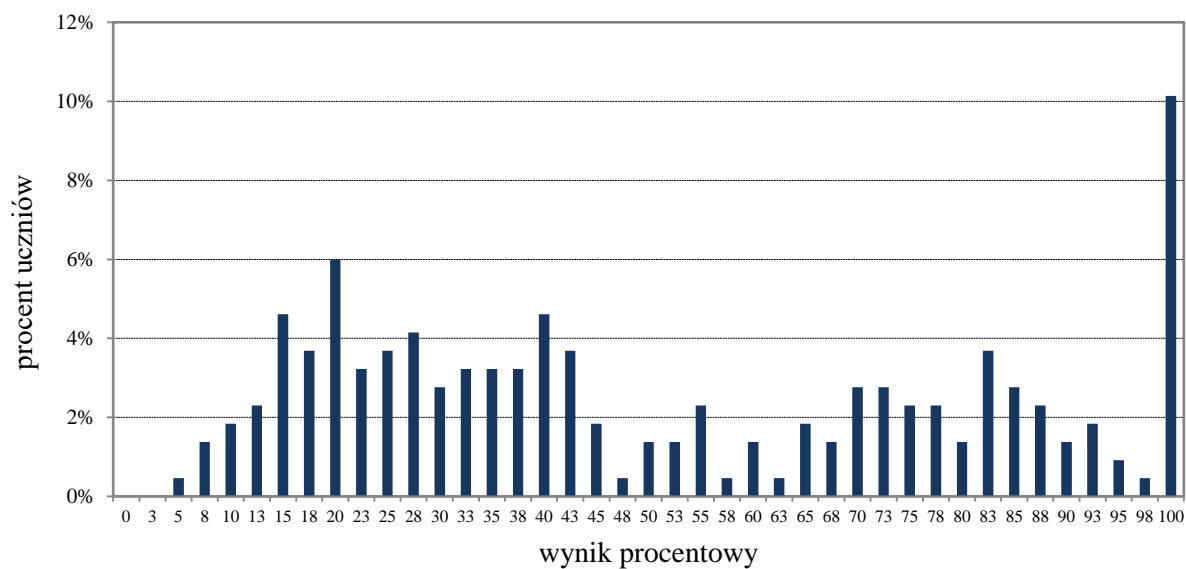
Termin egzaminu		20 kwietnia 2016 r.	
Czas trwania egzaminu		60 minut dla uczniów rozwiązujących zadania w arkuszu standardowym lub czas przedłużony zgodnie z przyznanym dostosowaniem	
Liczba szkół		36	
Liczba zespołów egzaminatorów		0	
Liczba egzaminatorów		0	
Liczba obserwatorów ¹ (§ 8 ust. 1)		0	
Liczba unieważnień ¹	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	0
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez ucznia w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	0
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez ucznia prawidłowego przebiegu egzaminu gimnazjalnego	0
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	0
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego	0
	art. 44zzy ust. 10	niemożności ustalenia wyniku (np. zaginięcia karty odpowiedzi)	0
	inne (np. złe samopoczucie ucznia)		0
Liczba wglądów ² (art.44zzz ust.1)		0	

¹ Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2015, poz. 959).

² Na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2015, poz. 2156, ze zm.).

4. Podstawowe dane statystyczne

Wyniki uczniów

Wykres 5. Rozkład wyników uczniów

Tabela 15. Wyniki uczniów – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
217	5	100	43	100	51	30

Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Tabela 16. Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Język niemiecki – poziom rozszerzony		
wynik procentowy	wartość centyla	stanin
0	1	1
3	1	
5	2	
8	4	
10	8	2
13	12	
15	19	3
18	24	
20	30	4
23	35	
25	39	
28	43	5
30	46	
33	50	
35	52	
38	55	
40	58	
43	60	6
45	62	
48	64	
50	66	
53	68	
55	69	
58	71	
60	73	
63	74	7
65	76	
68	77	
70	79	
73	80	
75	81	
78	83	
80	84	
83	85	8
85	87	
88	89	
90	90	9
93	92	
95	94	
98	96	
100	100	

Wyniki w skali centylowej i staninowej umożliwiają porównanie wyniku ucznia z wynikami uczniów w całym kraju. Na przykład jeśli uczeń z języka niemieckiego na poziomie rozszerzonym uzyskał 80% punktów możliwych do zdobycia (wynik procentowy), to oznacza, że jego wynik jest taki sam lub wyższy od wyniku 84% wszystkich zdających (wynik centylowy), a niższy od wyniku 16% zdających i znajduje się on w 7. staninie.

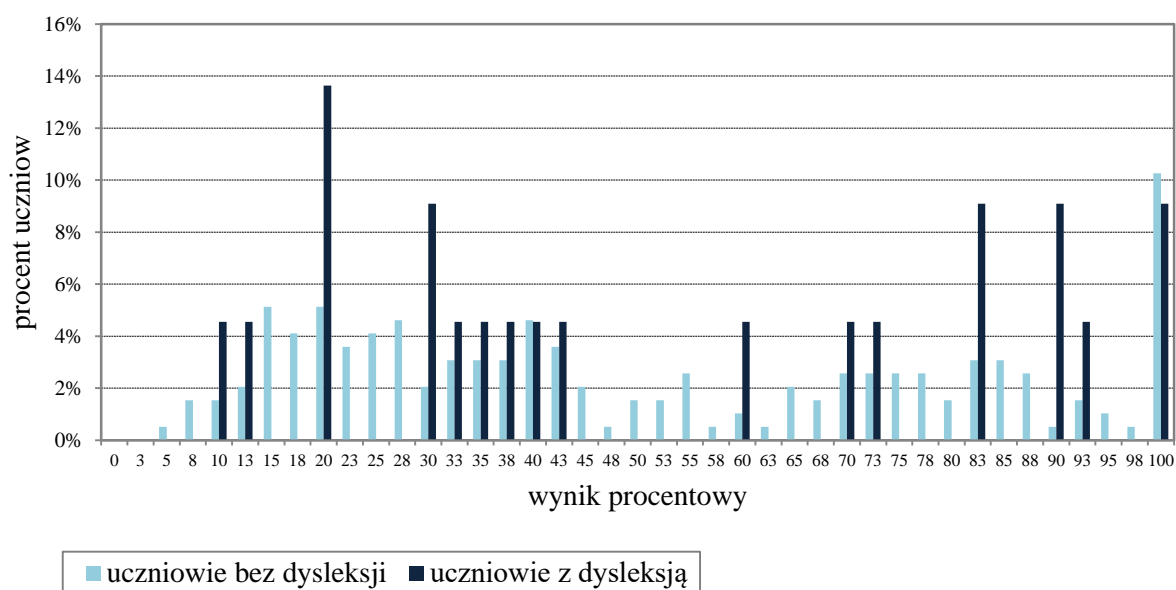
Średnie wyniki szkół³ na skali staninowej

Tabela 17. Wyniki szkół na skali staninowej

Stanin	Przedział wyników (w %)
1	11–14
2	15–20
3	21–25
4	26–33
5	34–42
6	43–53
7	54–75
8	76–89
9	90–96

Skala staninowa umożliwia porównywanie średnich wyników szkół w poszczególnych latach. Uzyskanie w kolejnych latach takiego samego średniego wyniku w procentach nie oznacza tego samego poziomu osiągnięć.

Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową

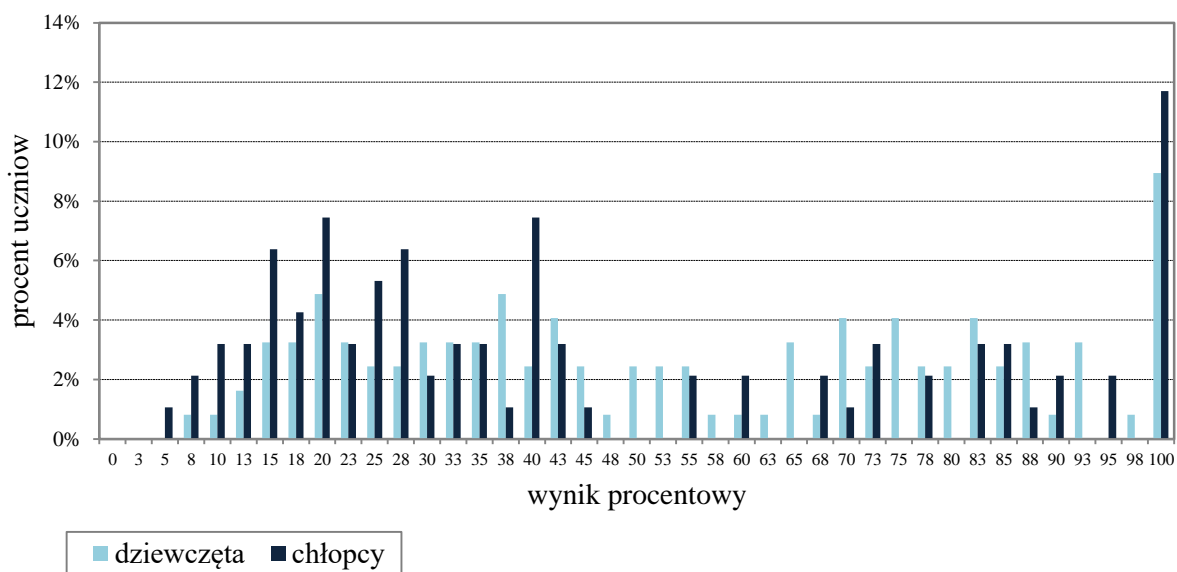
Wykres 6. Rozkłady wyników uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową

³ Ilekroć w niniejszym sprawozdaniu jest mowa o wynikach szkół w 2016 roku, przez szkołę należy rozumieć każdą placówkę, w której liczba uczniów przystępujących do egzaminu była nie mniejsza niż 5. Wyniki szkół obliczono na podstawie wyników uczniów, którzy wykonywali zadania z arkusza GN-R1-162.

Tabela 18. Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Uczniowie bez dysleksji	195	5	100	43	100	51	30
Uczniowie z dysleksją rozwojową	22	10	100	41	20	53	31

Wyniki dziewcząt i chłopców

Wykres 7. Rozkłady wyników dziewcząt i chłopców

Tabela 19. Wyniki dziewcząt i chłopców – parametry statystyczne

Płeć	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Dziewczęta	123	8	100	53	100	55	28
Chłopcy	94	5	100	35	100	46	31

Wyniki uczniów a wielkość miejscowości

Tabela 20. Wyniki uczniów w zależności od lokalizacji szkoły – parametry statystyczne*

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Wieś	176	5	100	38	20	45	27
Miasto do 20 tys. mieszkańców	3	-	-	-	-	-	-
Miasto od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	8	-	-	-	-	-	-
Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	30	70	100	88	100	88	11

* Parametry statystyczne podawane są dla grup liczących 10 lub więcej uczniów.

Wyniki uczniów szkół publicznych i szkół niepublicznych

Tabela 21. Wyniki uczniów szkół publicznych i niepublicznych – parametry statystyczne*

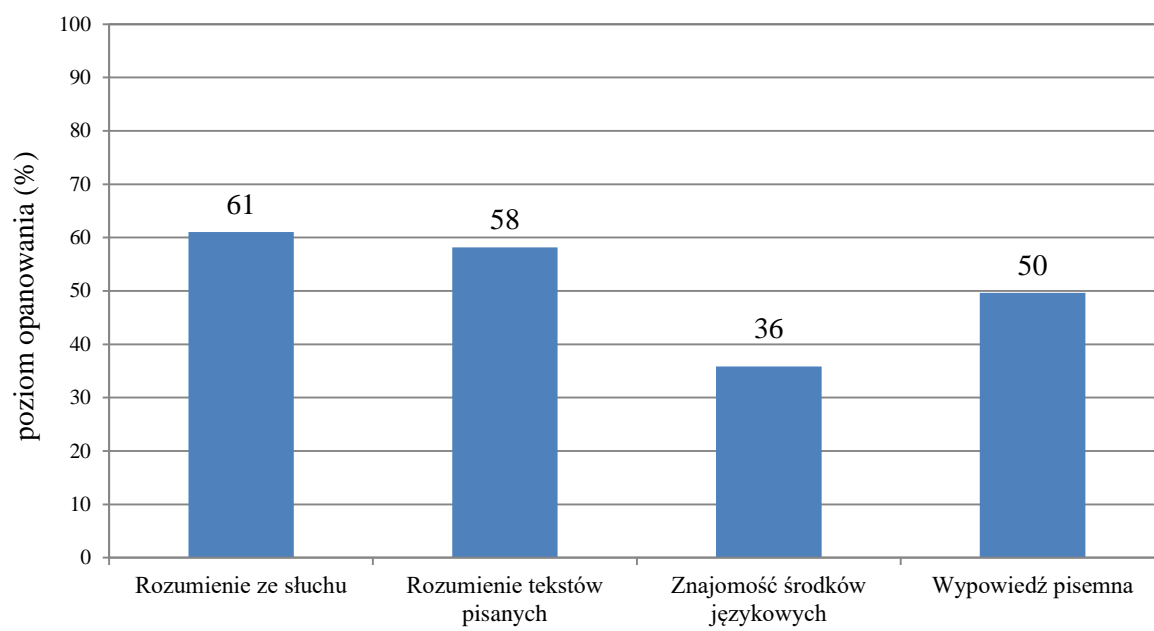
	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Szkoła publiczna	213	5	100	43	100	51	29
Szkoła niepubliczna	4	-	-	-	-	-	-

* Parametry statystyczne podawane są dla grup liczących 10 lub więcej uczniów.

Poziom wykonania zadań

Tabela 22. Poziom wykonania zadań

Wymagania ogólne	Nr zad.	Wymagania szczegółowe/Kryteria	Poziom wykonania zadania (%)	
II. Rozumienie wypowiedzi (ustnych) tj. Rozumienie ze słuchu	1.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	87	
	1.2.		65	
	1.3.	2.5) Uczeń określa kontekst wypowiedzi.	73	
	1.4.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	52	
	1.5.		55	
	1.6.		49	
	2.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	49	
	2.2.		67	
	2.3.		57	
	2.4.		58	
II. Rozumienie wypowiedzi (pisemnych) tj. Rozumienie tekstów pisanych	3.1.	3.2) Uczeń określa główną myśl poszczególnych części tekstu.	51	
	3.2.		55	
	3.3.		55	
	4.1.	3.6) Uczeń rozpoznaje związki pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu.	51	
	4.2.		75	
	4.3.		81	
	4.4.		43	
	5.1.		59	
	5.2.	3.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	50	
5.3.	63			
I. Znajomość środków językowych	6.1.	1. Uczeń posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	56	
	6.2.		28	
	6.3.		43	
	6.4.		37	
	6.5.		21	
	7.1.	1. Uczeń posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	47	
	7.2.		27	
	7.3.		31	
	7.4.		35	
	7.5.		33	
I. Znajomość środków językowych III. Tworzenie wypowiedzi IV. Reagowanie na wypowiedzi tj. Wypowiedź pisemna	8.	5. Uczeń tworzy krótkie, proste i zrozumiałe wypowiedzi pisemne, np. e-mail: 1) opisuje [...] przedmioty, miejsca [...] 4) relacjonuje wydarzenia z przeszłości 5) wyraża i uzasadnia swoje poglądy [...] 9) stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi w zależności od sytuacji. 7. Uczeń reaguje w formie prostego tekstu pisanego, np. e-mail, w typowych sytuacjach: 2) [...] przekazuje informacje i wyjaśnienia.	treść	45
		spójność i logika wypowiedzi	55	
		zakres środków językowych	54	
		poprawność środków językowych	48	

Średnie wyniki uczniów w zakresie poszczególnych obszarów umiejętności

Wykres 8. Średnie wyniki uczniów w zakresie poszczególnych obszarów umiejętności

Komentarz

Poziom podstawowy

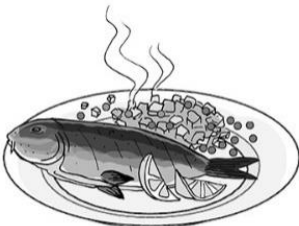
Za rozwiązanie zadań z języka niemieckiego na poziomie podstawowym gimnazjaliści uzyskali średnio 58% punktów.

Tegoroczni gimnazjaliści poradzi sobie najlepiej z zadaniami sprawdzającymi znajomość funkcji językowych. Zdający uzyskali w tej części arkusza najwyższy średni wynik – 64% punktów. Za rozwiązanie zadań sprawdzających rozumienie ze słuchu gimnazjaliści uzyskali nieco niższy wynik – 61% punktów. Najtrudniejsze dla nich okazały się natomiast zadania sprawdzające znajomość środków językowych. Za rozwiązanie tych zadań uczniowie otrzymali średnio 50% punktów. Nieznacznie lepszy wynik – 53% zdający uzyskali za rozwiązanie zadań sprawdzających rozumienie tekstów pisanych.

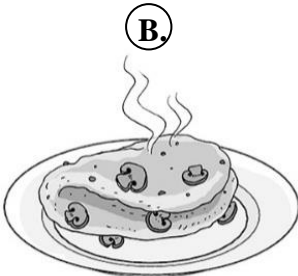
Wyniki uzyskane w obszarze rozumienia ze słuchu pokazują, że najmniej problemów sprawiły uczniom zadania sprawdzające umiejętność znajdowania w tekście określonych informacji. Nie oznacza to jednak, że wszystkie zadania sprawdzające tę umiejętność okazały się dla zdających jednakowo łatwe. Przeanalizujemy dwa zadania: najłatwiejsze (zadanie 1.1.) i najtrudniejsze (zadanie 2.4.).

1.1. Was hat der Mann gegessen?

A.

B.

C.

Transkrypcja

Tekst 1.

Kobieta: Guten Tag, Sie wünschen?
Mężczyzna: Guten Tag. Was empfehlen Sie?
Kobieta: Schweinebraten mit Kartoffeln und Salat.
Mężczyzna: Und haben Sie Fisch? Ich esse kein Fleisch.
Kobieta: Tut mir leid. Wir haben keinen Fisch. Vielleicht möchten Sie ein Omelett mit Champignons?
Mężczyzna: Ja, gut, das nehme ich.

Zdecydowana większość zdających (85%) udzieliła w tym zadaniu prawidłowej odpowiedzi **B**. Aby prawidłowo rozwiązać to zadanie, należało zrozumieć nazwy potraw padających w nagraniu oraz to, że propozycje zjedzenia mięsa i ryby zostają odrzucone przez rozmówców. Na poprawną odpowiedź wskazuje zdanie *Ja, gut, das nehme ich.*, które jest reakcją mężczyzny na propozycję kelnerki podania omeletu z pieczarkami.

Zadanie 2. (fragment)

Person		Aktivitäten
2.4. Max	A	A. Geschirr spülen C. das Zimmer aufräumen

Transkrypcja (fragment):**Zadanie 2.**

Mężczyzna: Alles klar. Und Max? Vielleicht kann er aufräumen?

Dziewczyna: Papa, zu Hause haben wir doch Ordnung. Max kann nach dem Essen die Teller abwaschen.

Mężczyzna: Er macht das sicher gern. Diana, ich freue mich, dass ich so eine liebe Tochter habe.

W przypadku tego zadania poprawną odpowiedź **A.** wskazało 37% uczniów. Mieli oni wskazać czynność, którą będzie wykonywać Max w związku z wizytą dziadków. Wielu zdających wybrało błędnie odpowiedź **C.**, co mogło wynikać z zasugerowania się usłyszanym wyrazem *aufräumen*. Gimnazjaliści nie zwrócili uwagi, że dziewczyna mówi o braku potrzeby sprzątnięcia i wskazuje powód, dla którego sprzątnięcie nie jest teraz konieczne.

W obszarze rozumienia ze słuchu największą trudność sprawiło zdającym rozwiązanie zadania sprawdzającego umiejętność określania głównej myśli tekstu. Zadanie 1.5. okazało się najtrudniejszym w całym arkuszu egzaminacyjnym.

1.5. Worüber spricht das Mädchen?

- A.** Über einen Morgen zu Hause.
- B.** Über die Fächer in der Schule.
- C.** Über das Frühstück mit der Mutter.

Transkrypcja:

Dziewczyna:

Mein Unterricht beginnt um acht Uhr. Meinen Wecker höre ich wie immer nicht und es ist schon so spät. So ein Pech! Ich dusche und ziehe mich schnell an. Ich habe leider keine Zeit für mein Frühstücksbrot. Mama kommt in die Küche und macht das Radio an. Sie ist böse auf mich! Ich sage nichts und laufe schnell in die Schule.

Poprawną odpowiedź **A.** wskazało 30% zdających. Uczniowie mieli udzielić odpowiedzi na pytanie, o czym mówi dziewczyna. Opis wykonywanych czynności (zbyt późna pobudka, prysznic, ubieranie się, brak czasu na zjedzenie śniadania) wyraźnie dotyczył poranka w domu. Wielu uczniów wybrało błędne odpowiedzi **B.** lub **C.**, kierując się zapewne podobnie do nich brzmiącymi wyrażeniami pojawiającymi się w wysłuchanym tekście, np. *in die Schule* (do szkoły) oraz *für mein Frühstücksbrot* (na moje śniadanie). W nagraniu użyte one były w kontekście pospiesznego wyjścia do szkoły i niemożności zjedzenia śniadania, zaś w odpowiedzi **B.** i **C.** dotyczyły przedmiotów szkolnych oraz wspólnego śniadania z mamą, o czym nie ma mowy w wysłuchanym tekście.

Dużo lepiej gimnazjaliści poradzili sobie z zadaniami sprawdzającymi umiejętność określania kontekstu wypowiedzi. Zadanie 1.4. poprawnie rozwiązało 78% zdających. Trafnie połączyli oni informacje z nagrania, dotyczące treningów na pływalni z ilustracją chłopaka na basenie.

W zadaniu 3.3. określenie kontekstu wypowiedzi również nie przysporzyło zdającym dużych trudności. W tekście występowały informacje o świadczonych różnorodnych usługach i udzielanych rabatach. 67% zdających udzieliło poprawnej odpowiedzi, uznając zdanie *Die Information kann man in einem Einkaufszentrum hören.* za prawdziwe.

W obszarze rozumienia tekstów pisanych zdający mieli największe trudności z rozwiązaniem zadań sprawdzających znajdowanie w tekście określonych informacji. Przykładem może być zadanie 9., w którym należało wybrać odpowiednią ofertę lokalu gastronomicznego, odpowiadającą preferencjom wskazanych w zadaniu osób. Średni wynik za to zadanie wyniósł 48% i był jednym z najniższych ze wszystkich jedenastu zadań egzaminacyjnych.

Zadanie 9. (fragment)		
A.	In unserem Restaurant am See können Sie bei Musik lecker essen. Samstags spielen Musikgruppen für unsere Gäste. Ein echter Italiener kocht viele originelle Speisen für Sie. An Wochenenden haben wir tolle Rabatte für Schüler und Studenten. Sie können gern telefonisch einen Tisch reservieren. Wir bringen kein Essen nach Hause.	
B.	Liebe Gäste, suchen Sie uns nicht mehr am Strand. Unser neues Lokal ist im Zentrum am Musiktheater. Besuchen Sie uns. Bringen Sie Ihre CDs mit. Gern hören wir Ihre Lieblingsmusik mit Ihnen. Möchten Sie zu Hause bleiben? Rufen Sie uns einfach an und wir bringen unsere Gerichte zu Ihnen. Schnell und direkt auf Ihren Tisch.	
C.	Unsere Spezialität sind verschiedene Fischgerichte nach besten Rezepten. Freitags organisiert unser Chefkoch kulinarische Shows. Er zeigt Ihnen, wie Sie Fisch zu Hause machen können. Und Sie machen mit! Ein schöner Saal und leise Musik vom Grammophon garantieren eine besondere Atmosphäre in unserem Lokal.	
9.1.	Peter bestellt gern Essen nach Hause.	B
9.2.	Max sucht ein Lokal am Wasser.	A

Najwięcej trudności sprawiły uczniom zadania 9.1. i 9.2. Rozwiązując zadanie 9.1., uczniowie powinni wyszukać w tekście informacje dotyczące możliwości zamówienia posiłku do domu. 41% gimnazjalistów wybrało lokal **B.**, prawidłowo odczytując informację z tekstu o możliwościach dostarczania posiłku do klienta. Duża część zdających wskazywała jednak tekst **A.** Prawdopodobnie sugerowali się oni wyrażeniem *Essen nach Hause*, które pojawia się również w zdaniu 9.1., jednak z tekstu wynika, że jedzenie nie jest dostarczane do domu.

W zadaniu 9.2., trzecioklasiści powinni wskazać lokal położony nad wodą. Prawidłową odpowiedź **A.** wybrało 39% zdających, co trzeci uczeń wybrał jednak tekst **B.**, sugerując się prawdopodobnie występującym w nim słowem *Strand*. Tymczasem w tekście podana była informacja o zmianie dotychczasowego położenia lokalu: *Suchen Sie uns nicht mehr am Strand. Unser Lokal ist im Zentrum am Musiktheater.* Analiza wyników tego zadania pokazuje, że uczniowie czytając teksty często skupiają się jedynie na pojedynczych słowach i wyrażeniach, nie rozumiejąc kontekstu, w którym one się pojawiają.

W zadaniach 7. i 8. były sprawdzane różnorodne umiejętności. Trudne dla zdających okazały się zadania 7.1. i 7.2. sprawdzające umiejętność określania kontekstu wypowiedzi (odpowiednio 42% i 52% poprawnych odpowiedzi). Wyższe wyniki uczniowie uzyskali w zadaniach, w których należało określić intencje autora tekstu (8.3.) lub określić główną myśl tekstu (8.4.) – w tych zadaniach poprawnych odpowiedzi udzieliło odpowiednio 62% oraz 64% zdających.

Część egzaminu sprawdzająca znajomość funkcji językowych sprawiła zdającym najmniej problemów. Rozwiązanie zadania 5. i zadania 6. nie przysporzyło uczniom dużych trudności (średni wynik – odpowiednio 66% i 70%).

Najłatwiejszym dla gimnazjalistów było zadanie 6.3., w którym należało wybrać właściwe powitanie gości. 76% piszących nie miało trudności ze wskazaniem poprawnego wyrażenia **B. Herzlich willkommen!**.

Najtrudniejsze okazało się dla uczniów w tym obszarze zadanie 4., w którym należało wybrać właściwą reakcję do wypowiedzi, odtworzonych dwukrotnie z płyty CD (średni wynik 58%). Warto zauważyć, że zdania, których słuchali uczniowie, dotyczyły różnorodnych sytuacji, m.in. opinii na temat zespołu muzycznego czy propozycji spróbowania ciasta.

Zadanie 4.

- A. Aber natürlich. Wir kommen nie zu spät.
- B. Mir auch, ich war in ihrem Konzert.
- C. Sehr gerne, er schmeckt fantastisch.
- D. Danke, sie sind sehr schön.
- E. Danke, es geht ihm gut.

4.1.	4.2.	4.3.	4.4.
B	D	C	A

Transkrypcja:

Wypowiedź 1.

Die Musikgruppe gefällt mir sehr.

Wypowiedź 2.

Die Blumen sind für dich.

Wypowiedź 3.

Möchtest du noch ein Stück Apfelkuchen?

Wypowiedź 4.

Kommt morgen bitte pünktlich!

Najtrudniejszym w tym zadaniu okazał się podpunkt 4.3. Poprawnie rozwiązało go 45% zdających. Użyty w wypowiedzi rzeczownik *Apfelkuchen* należy, tak jak zastosowany w poprawnej odpowiedzi C. czasownik *schmecken* do tego samego zakresu tematycznego, związanego z jedzeniem. Co piąty uczeń jednak wybrał odpowiedź E. *Danke, es geht ihm gut*. Być może gimnazjaliści sugerowali się występującym w tym zdaniu podziękowaniem, jednak odnosiło się ono do samopoczucia kolegi i nie było właściwą reakcją na propozycję poczęstunku szarlotką. Inną błędną odpowiedź A. wybrało 17% zdających. Odpowiedź *Aber natürlich*. mogła wydać się im spontaniczną odpowiedzią na zadane pytanie, nie uwzględnili jednak dalszej części wypowiedzi, która nie pasowała do pytania.

Dwa ostatnie zadania w arkuszu egzaminacyjnym sprawdzały znajomość środków językowych. Zadanie 10. sprawdzające znajomość leksyki okazało się dla zdających umiarkowanie trudne, natomiast zadanie 11. sprawdzające znajomość struktur gramatycznych trudne (średni wynik odpowiednio 51% i 49%).

Zadanie 10.

A. Ärztin	B. besucht	C. geht	D. Fieber	E. Thermometer	F. Operation
-----------	------------	---------	-----------	----------------	--------------

Hallo Eva!

Ich hoffe, du fühlst dich schon besser. Hast du noch **10.1. D** und Kopfschmerzen? Ich kann heute nicht zu dir kommen. Tante Monika **10.2. B** uns am Nachmittag. Kennst du sie? Sie ist **10.3. A** und arbeitet in einem Krankenhaus. Ich rufe dich heute Abend an.

Viele Grüße

Markus

Analiza wyborów w zadaniu 10. pokazuje, że uczniowie mają problemy ze zrozumieniem tekstu. Bardzo często wybierane przez nich odpowiedzi wskazują, że nie są oni w stanie określić, jaka część mowy pasuje do danej luki. Dla przykładu, w zadaniu 10.3. można było się spodziewać, że zdający wybiorą jeden z rzeczowników, gdyż wskazywała na to struktura zdania. Tymczasem duża część zdających wybierała czasownik B. *besucht*.

Natomiast w lukę 10.2., którą należało uzupełnić tym czasownikiem, często wpisywano któryś z proponowanych rzeczowników. Jednak aż 25% zdających, mimo że trafnie rozpoznało konieczność użycia czasownika, wskazało niepoprawny w tym miejscu czasownik C. *geht*. Prawdopodobnie nie zwrócili oni uwagi na występujące po luce dopełnienie w bierniku *uns*, które jest obligatoryjne tylko dla czasownika *besuchen*, a użyte po czasowniku *gehen* zaburza budowę całego zdania.

Zadanie 11.

Hallo, Isabel,

es geht **11.1. A** gut. Ich möchte mit vielen Schülern aus meiner Schule bei einem 5-Kilometer-Lauf in Berlin starten. Alle Schüler **11.2. C** super T-Shirts! Ich trainiere intensiv. Ich laufe dreimal in der Woche 10 Kilometer. Ein idealer Joggingpartner ist **11.3. B** Hund – ein Husky. Er heißt Dito und ist so schnell wie der Wind.

Bis bald

Jens

11.1.	A. mir	B. mich	C. ich
11.2.	A. bekommt	B. bekommst	C. bekommen
11.3.	A. meine	B. mein	C. meinen

W zadaniu 11. łatwiejsza do uzupełnienia od pozostałych okazała się luka 11.1. Sprawdzana tu była umiejętność zastosowania właściwej formy zaimka osobowego *ich* w celowniku. 53% uczniów wskazało poprawną odpowiedź **A. mir**. Pytanie o samopoczucie *Wie geht es dir?* jest znane uczniom, zatem uzupełnienie tego zwrotu nie sprawiło trudności gimnazjalistom. Zadania 11.2. i 11.3. rozwiązało poprawnie odpowiednio 47% oraz 48% uczniów, przy czym warto zauważyć, iż w zadaniu 11.3. 30% gimnazjalistów wybrało odpowiedź **A. (meine)**, co świadczy o dużych trudnościach z odmianą zaimka dzierżawczego, jak również oznacza nieznaną odmianę rodzaju jednego z podstawowych rzeczowników *Hund*. Taki wybór odpowiedzi wskazuje także na nieprzywiązywanie wagi przez zdających do konieczności deklinacji rzeczownika.

Poziom rozszerzony

Uczniowie przystępujący do egzaminu gimnazjalnego z języka niemieckiego na poziomie rozszerzonym uzyskali średnio 51% punktów za rozwiązanie wszystkich zadań w arkuszu.

Wyniki egzaminu pokazują, że uczniowie wyraźnie lepiej radzą sobie z umiejętnościami receptywnymi niż z umiejętnościami produktywnymi. Średni wynik za zadania sprawdzające rozumienie ze słuchu wyniósł 61%, a za zadania sprawdzające rozumienie tekstów pisanych 58%. Znacznie trudniejsze dla zdających okazały się zadania sprawdzające umiejętność tworzenia wypowiedzi pisemnej (średni wynik – 50%) oraz sprawdzające znajomość środków językowych (średni wynik – 36%).

W obszarze rozumienia ze słuchu podstawa programowa określa te same umiejętności zarówno dla poziomu podstawowego, jak i rozszerzonego. Różnice pomiędzy poziomem podstawowym a rozszerzonym wynikają przede wszystkim z długości tekstów, tempa odtwarzanych nagrań oraz wymaganego do ich rozwiązania zakresu środków językowych.

Zadania w tym obszarze sprawdzały umiejętność znajdowania w wysłuchanym tekście określonych informacji, określania kontekstu sytuacyjnego tekstu oraz określania intencji osoby mówiącej. Dobrze zdający poradzi sobie z zadaniem 1.3. sprawdzającym określenie kontekstu sytuacyjnego, trafnie wskazując dom jako miejsce prowadzonej rozmowy (73% poprawnych odpowiedzi).

Jednym z dwóch najtrudniejszych zadań sprawdzających rozumienie ze słuchu okazało się dla gimnazjalistów zadanie 1.6., sprawdzające umiejętność określania intencji nadawcy tekstu.

Zadanie 1. (fragment):

1.6. Warum ruft der Junge Julia an?

- A. Er möchte ihr zum Geburtstag gratulieren.
- B. Er möchte sie zum Einkaufen einladen.
- C. Er möchte sich entschuldigen.

Transkrypcja

Tekst 2.

Sei mir, bitte, nicht böse, dass ich gestern nicht angerufen habe, Julia, aber mein Handy war weg. Stell dir vor, was gestern passiert ist. Ich war mit meiner Schwester im Kaufhaus. Sie wollte einen Schal für Oma zum Geburtstag und ich eine Jacke für mich kaufen. Ich habe auch eine schöne gefunden und anprobiert.

Ich war in der Umkleidekabine, da hat mich meine Mutter angerufen. Als ich noch mit ihr gesprochen habe, hat meine Schwester eine Hose für mich gebracht. Deshalb habe ich das Telefongespräch schnell beendet und mein Handy wie immer in die Jackentasche gesteckt.

Die Jacke war zu klein und ich habe sie nicht genommen. Ich habe die Hose anprobiert. Sie war perfekt. Ich habe die Hose gleich bezahlt. Erst zu Hause habe ich bemerkt: Mein Handy war weg! Leider war es schon sehr spät und das Geschäft war zu. Heute früh bin ich hingefahren. Zum Glück war die Jacke immer noch da und mein Handy war in der Jackentasche. Da habe ich die Nachricht von dir gelesen und deshalb rufe ich erst jetzt an. Verstehst du mich? Verzeih mir, bitte!

Poprawnej odpowiedzi C. udzieliło 49% zdających, wskazując jako powód rozmowy telefonicznej chęć usprawiedliwienia się chłopaka przed koleżanką. Wskazywały na to następujące zdania: *Sei mir, bitte, nicht böse.* oraz *Verzeih mir, bitte!*. Znaczna część uczniów udzieliła jednak błędnej odpowiedzi B. sugerując się być może znanym im określeniem *zum Einkaufen*, które skojarzono z wyrażeniami: *im Kaufhaus*, *eine Jacke für mich kaufen*, *gleich bezahlt* i *das Geschäft war zu*, występującymi w tekście a związanymi z zakupami. Prawdopodobnie uczniowie ci nie zrozumieli czasownika *sich entschuldigen*, który był użyty w poprawnej odpowiedzi.

Umiejętność wyszukiwania określonych informacji w tekście słuchanym była sprawdzana w ośmiu zadaniach. Uczniowie poradzili sobie z nimi w zróżnicowanym stopniu. Najłatwiejsze okazało się dla nich zadanie 1.1. (87% poprawnych odpowiedzi), w którym prawidłowo określili jeden ze składników sałatki, o której mowa była w dialogu. Najwięcej trudności sprawiło gimnazjalistom wyszukanie określonych informacji w zadaniach 2.1. (49% poprawnych odpowiedzi) oraz 1.4. (52% poprawnych odpowiedzi). W zadaniu 1.4. uczniowie powinni po wysłuchaniu monologu (Tekst 2., przytoczony powyżej), wskazać mamę jako osobę, która zadzwoniła do chłopaka, kiedy był on w sklepie. Nieco więcej niż połowa zdających udzieliła poprawnej odpowiedzi (**B.**), wielu gimnazjalistów wskazywało siostrę jako rozmówczynię, kierując się prawdopodobnie jednym z pierwszych zdań słuchanego tekstu: *Ich war mit meiner Schwester im Kaufhaus.*

W obszarze rozumienia tekstów pisanych, oprócz szerszego niż na poziomie podstawowym zakresu środków językowych, podstawa programowa wymienia dwa wymagania dodatkowe, które powinni opanować uczniowie na poziomie rozszerzonym, tj. określanie głównej myśli poszczególnych części tekstu (umiejętność sprawdzana w zadaniu 3.), oraz rozpoznawanie związków między poszczególnymi częściami tekstu (umiejętność sprawdzana w zadaniu 4.). Zadanie 5. natomiast sprawdza umiejętność wyszukiwania informacji szczegółowych. Za zadanie 4. oraz za zadanie 5. uczniowie uzyskali odpowiednio 62% i 57%.

Najtrudniejsze dla zdających okazało się w tym obszarze zadanie 3. (średni wynik – 54%).

Zadanie 3.

- A. Ein Gast kommt unerwartet.
- B. Ich schreibe an meinen Freund.
- C. Mama wünscht mir alles Gute.
- D. Ein Freund bringt Medikamente mit.
- E. Eine nicht komplette Nachricht geht an Robert.

3.1. A

Freitag, 18.30 Uhr: Im Pyjama und mit Fieber liege ich auf dem Sofa. Es klingelt. Ich stehe auf, mache die Tür auf und höre: *Zum Geburtstag viel Glück!* Vor mir steht Robert, mein Freund, will mich küssen, wünscht alles Gute und dankt für die Einladung. Was ist los?

3.2. B

Gestern, am Donnerstag, war ich schon krank, aber ich wollte meine Freunde über meine Geburtstagsparty informieren. Ich habe einen Satz an Robert geschrieben: *Komm am Freitag zu meinem Geburtstag, ...* In diesem Moment hat Mama mir Tabletten gebracht und mich ins Bett geschickt. Ich wollte die E-Mail am nächsten Tag zu Ende schreiben und bin eingeschlafen.

3.3. E

Mama hat die E-Mail gesehen und *Senden* gedrückt, danach hat sie den Computer ausgeschaltet. Sie wusste nicht, dass die E-Mail nicht fertig war. Ich wollte doch noch schreiben, dass die Party nicht morgen, sondern erst am Freitag in zwei Wochen ist. Robert hat die E-Mail bekommen und ihr wisst schon, was passiert ist.

Prawdopodobnie trudność w tym zadaniu sprawił piszącym inny niż zwykle rodzaj tekstu. Zastosowana retrospekcja wydarzeń wymagała od uczniów uważnego odczytania występujących kolejno informacji.

Najtrudniejszym dla trzecioklasistów okazało się zadanie 3.1. 51% gimnazjalistów wskazało poprawną odpowiedź A. Być może wielu zdających nie zrozumiało słowa *unerwartet*, które wystąpiło w tym zadaniu i w konsekwencji nie dopasowywała tego nagłówka do żadnej wypowiedzi. Analiza wyborów odpowiedzi pozwala przypuszczać, że gdy uczniowie nie rozumieli czytanego tekstu, wyszukiwali w poszczególnych jego akapitach pojedyncze słowa z nagłówków. Przykładem takiej

sytuacji może być wskazywanie przez zdających odpowiedzi E. Stanowiła ona poprawne rozwiązanie zadania 3.3. (55% poprawnych odpowiedzi). Ze względu jednak na fakt, że informacja o Robercie występowała we wszystkich fragmentach tekstu, była ona błędnie wybierana jako nagłówek najczęściej po prawidłowej.

Umiejętnością najslabiej opanowaną przez gimnazjalistów było stosowanie środków językowych. W tym obszarze średni wynik uzyskany przez zdających to 36%. Większość uczniów nie potrafiła poprawnie uzupełnić tekstu w zadaniu 6. oraz zdań w zadaniu 7.

Najwięcej trudności w zadaniu 6. sprawiło uczniom uzupełnienie luki w zadaniu 6.5., w którą należało wpisać stopień wyższy przymiotnika *lang*. Tylko 21% piszących poprawnie dobrało wyraz z ramki i prawidłowo utworzyło wymaganą formę *länger*. Trudne było dla tegorocznych trzecioklasistów także zapisanie poprawnie odmienionego rodzajnika określonego przy rzeczowniku *Fernsehturm* w celowniku (zadanie 6.4.) oraz przymiotnika w tym samym przypadku (zadanie 6.2.).

W zadaniu 7. najłatwiejsze dla zdających okazało się zadanie 7.1., które zostało rozwiązane poprawnie przez największą liczbę zdających (47%). Prawidłowo utworzyli oni zdanie z czasownikiem *kommen*, trafnie dobierając przyimek, z którym ten czasownik się łączy.

Największą trudność w tym zadaniu sprawiło natomiast zdającym zadanie 7.2., w którym należało utworzyć liczbę mnogą dwóch podstawowych rzeczowników: *Buch* oraz *Heft*. Prawidłowej odpowiedzi udzieliło 27% uczniów.

Trzeba też pamiętać, że w zadaniach 6. i 7. wymagana jest pełna poprawność ortograficzna wpisywanych odpowiedzi, a błędy ortograficzne są częstą przyczyną niepowodzeń w rozwiązywaniu zadań otwartych.

Sporym wyzwaniem dla uczniów było zadanie 8., które polega na stworzeniu krótkiej wypowiedzi pisemnej. Średni wynik uzyskany za to zadanie wyniósł 50% punktów. Najwyższe wyniki w nim uczniowie uzyskali za spójność i logikę wypowiedzi (średni wynik 55%) oraz zakres środków językowych (średni wynik 54%). Niższe wyniki uzyskane przez zdających w zakresie treści oraz poprawności językowej (odpowiednio 45% i 48%) wskazują, że wielu zdających ma problem z wyrażeniem wymaganych w poleceniu informacji, rozwinięciem swoich wypowiedzi i poprawnym użyciem środków językowych tak, aby wyrazić to, co zamierzają przekazać. Duża część uczniów w ogóle nie podjęła próby napisania własnej wypowiedzi.

Wnioski

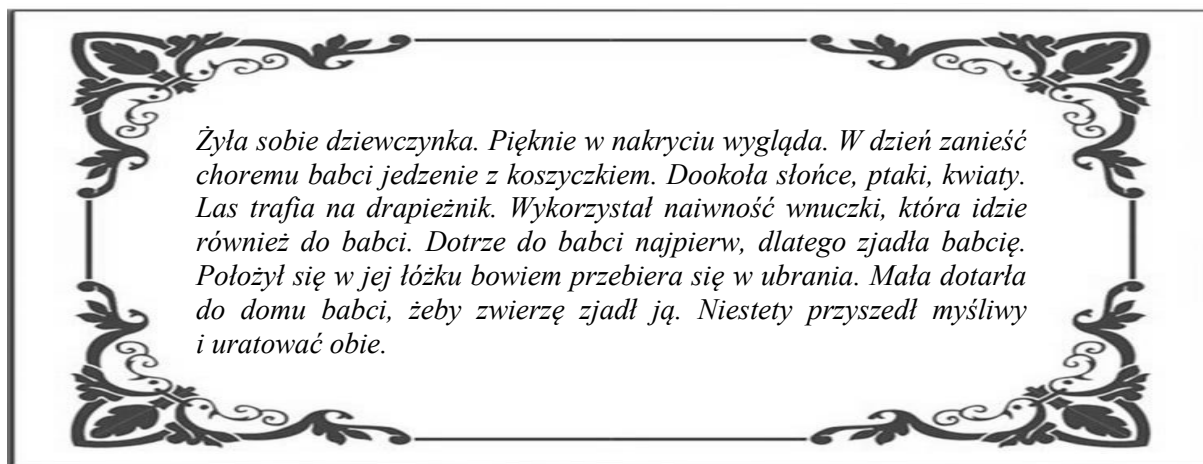
Analiza wyników egzaminu z języka niemieckiego pozwala na wyciągnięcie następujących wniosków dotyczących pracy z gimnazjalistami w kolejnych latach.

- ❖ Analiza wyborów uczniów w zadaniach zamkniętych pokazuje, że zdający bardzo często udzielają odpowiedzi sugerując się pojedynczymi słowami występującymi w tekstach. Bardzo ważne jest zwracanie uwagi uczniów na kontekst, w jakim poszczególne słowa są użyte i ich powiązanie z opcjami w zadaniu. Wykonanie zadania z podręcznika nie powinno polegać jedynie na sprawdzeniu rozwiązań poprzez odczytanie poprawnych odpowiedzi. Dobrą praktyką jest wymaganie od uczniów, aby potrafili uzasadnić zarówno wybór opcji właściwej, jak i podać powody odrzucenia opcji, które są dystraktorami w zadaniu. Dzięki temu bardziej świadomie będą wybierać odpowiedzi na egzaminie.
- ❖ Znajomość środków językowych to od lat część arkusza, w której zadania są największym wyzwaniem dla zdających. Duży odsetek uczniów nie podejmuje próby ich rozwiązania albo uzyskuje bardzo niskie wyniki. Wskazywać to może na zbyt duże skupienie się na umiejętnościach receptywnych i mniej intensywną pracę nad jakością języka uczniów. Tymczasem brak znajomości podstawowych struktur gramatycznych lub bardzo ograniczony zasób słownictwa wpływa nie tylko na wynik zadań sprawdzających znajomość środków językowych, ale bardzo często powoduje zaburzenie komunikacji, a tym samym uzyskanie mniejszej liczby punktów za przekazanie informacji w wypowiedzi pisemnej (np. na skutek użycia niewłaściwego czasu lub słowa). Co więcej, bardzo często pośrednio powoduje to też błędne rozwiązanie zadań w części sprawdzającej rozumienie ze słuchu i rozumienie tekstów pisanych, ponieważ brak

znajomości podstawowych struktur gramatycznych znacznie utrudnia lub uniemożliwia zrozumienie fragmentów tekstu kluczowych do rozwiązania zadania.

- ❖ Trudne dla zdających na poziomie podstawowym jest oparte na tekście zadanie 10., wymagające uzupełnienia luk. Wybory uczniów w tym zadaniu pokazują, że nie zawsze wiedzą oni, jaka część mowy jest wymagana do uzupełnienia danej luki. Tymczasem może to być bardzo pomocne, ponieważ pozwala ograniczyć liczbę rozważanych opcji odpowiedzi. Warto więc zwracać uwagę gimnazjalistów, że w sytuacji, kiedy mają problem z wyborem właściwej odpowiedzi mogą podzielić pracę nad tym zadaniem na dwa etapy. Najpierw powinni zapoznać się z danym fragmentem tekstu i określić, która część mowy będzie pasowała do luki, a następnie spośród wyrazów będących tymi częściami mowy wybrać ten, który pasuje logicznie i znaczeniowo do danego tekstu.
- ❖ W wypowiedzi pisemnej niezwykle istotną kwestią jest tworzenie spójnego i logicznego tekstu. Aby poprawić spójność wypowiedzi zdających warto ćwiczyć z uczniami różne sposoby realizowania poszczególnych podpunktów polecenia i wykorzystywać na zajęciach lekcyjnych zadania polegające na łączeniu w odpowiedni sposób poszczególnych części tworzonego tekstu.

„Pod lupą” – spójność i logika wypowiedzi

Czy ta historia brzmi znajomo? Niektórzy bez wątplenia poznają w niej znaną z dzieciństwa bajkę o Czerwonym Kapturku. Ale czy wszystko w tej historii jest takie jasne i czytelne? Niestety nie. Tekst jest chaotyczny, pełen sprzeczności i niekonsekwencji. Duża liczba błędów językowych w tekście sprawia, że trudno jest połączyć sens poszczególnych zdań w jedną całość. Gdybyśmy nie znali prawdziwego przebiegu wydarzeń w bajce o Czerwonym Kapturku, to czytając powyższy tekst na każdym kroku musielibyśmy się zastanawiać, co autor miał na myśli.

W niektórych wypowiedziach pisemnych gimnazjalistów również daje się zauważyć podobne braki w spójności i logice. Tymczasem jest to jedno z kryteriów oceny tego zadania na poziomie rozszerzonym. Średni wynik uzyskany przez trzecioklasistów w tym kryterium wyniósł 55%. Przyjrzyjmy się więc, jakie problemy dotyczące spójności i logiki występowały w pracach egzaminacyjnych.

Tegoroczne polecenie do zadania 8. brzmiało:

Rozpocząłeś/Rozpoczęłaś naukę w nowej szkole. W e-mailu do kolegi/koleżanki z Niemiec:

- wyjaśnij, dlaczego wybrałeś(-aś) właśnie tę szkołę
- opisz salę lekcyjną, która najbardziej Ci się podoba

- zrelacjonuj wydarzenie, które miało miejsce w szkole w pierwszym dniu nauki.

Oceniając wypowiedź pisemną w kryterium spójności, egzaminatorzy przede wszystkim zwracają uwagę na to, czy i w jakim stopniu tekst funkcjonuje jako całość dzięki jasnym powiązaniom (np. leksykalnym, gramatycznym) wewnątrz zdań oraz między zdaniami/akapitami tekstu. W ocenie logiki wypowiedzi bierze się pod uwagę, czy i w jakim stopniu wypowiedź jest klarowna (np. czy nie jest jedynie zbiorem przypadkowo zebranych myśli).

Czy poniższa praca spełnia te warunki?

Ich gehe in diese Schule, weil ich hier viele
 Fremdsprachen lerne.
 Das Deutschzimmer gefällt mir am besten.
 Dort ist eine moderne Tafel.
 Am ersten Tag habe ich meinem alten Freund
 getroffen.

Ta wypowiedź składa się w zasadzie ze zrozumiałych zdań, zdający zrealizował wszystkie podpunkty polecenia, jednak w pracy nie ma żadnych połączeń między fragmentami odnoszącymi się do kolejnych podpunktów polecenia. Uczeń napisał list tak, jakby odpowiadał na pytania, podczas gdy jego zadaniem było napisanie spójnej wiadomości, dotyczącej nauki w nowej szkole. Realizując zadanie, zdający zapomniał o tym, że tekst musi funkcjonować jako całość, a odbiorca nie powinien tracić wątku przy czytaniu i zastanawiać się nad tym, co autor miał na myśli. W wielu miejscach tekst jest niejasny. Odbiorca nie rozumie, do której szkoły idzie piszący. Nie ma pewności, czy możliwość nauki wielu języków obcych była powodem wyboru szkoły. Zdanie, mówiące o pierwszym dniu w szkole, nie stanowi żadnego następstwa wypowiedzi o sali języka niemieckiego, nie jest logicznym zakończeniem wypowiedzi. Czytając opis sali języka niemieckiego, zastanawiamy się, dlaczego ona podoba się piszącemu i co wyróżnia tablicę, która się tam znajduje. Nie jest jasne, czy jakieś cechy tablicy spowodowały, że ta sala podoba się piszącemu najbardziej, czy coś innego. Ogólnie wiadomość pozostawia wrażenie tekstu nienaturalnie skróconego i złożonego z niepowiązanych ze sobą fragmentów. Tylko znając treść polecenia, można uporządkować informacje i domyślić się, co autor listu chciał przekazać.

Przygotowując uczniów do pisania wiadomości, należy omówić z nimi podstawowe wyrażenia i zwroty budujące spójność wypowiedzi.

Hallo Anna! Wie geht's?

Jetzt besuche ich eine neue Schule. Ich habe sie gewählt, denn man hat da Deutsch-, Schwedisch- und Englischunterricht. Du weißt, dass ich die Sprachen sehr mag. Ich gehe also in diese Schule, weil ich hier viele Fremdsprachen lerne.

Es gibt in der Schule Klassenräume mit den neuesten Geräten. Das Deutschzimmer gefällt mir am besten. Dort ist eine moderne Tafel, an die wir mit speziellen Stiften schreiben.

Am ersten Tag habe ich meinen alten Freund vor der Schulaula getroffen. Wir haben kurz gesprochen, dann hat er im Schultheater gespielt. Seine Rolle war wunderbar!

Bis dann

XYZ

Powyższy przykład pokazuje, jak można uniknąć niejasności, jeżeli piszący do każdej realizacji podpunktu polecenia stworzy odpowiedni kontekst oraz użyje wyrażen, pozwalających łączyć ze sobą akapity i zdania. Na przykład, aby przedstawić kolejność wydarzeń, można użyć takich wyrażen, jak *jetzt, dann, danach, früher, später, endlich*; aby pokazać związki przyczynowo-skutkowe można wykorzystać wyrażenia *denn, weil, dass, also, deshalb*. Miejsce lub kierunek, o którym jest mowa w poprzednim zdaniu, można zastąpić określeniami *hier, dort, da, nicht weit von, hinten*.

Warto też zwrócić uwagę uczniów na to, że istnieje bardzo ścisły związek między błędami językowymi a spójnością tekstu. Błędy, które najczęściej zaburzają spójność tekstu, to:

- nieumiejętne łączenie zdań/części zdań, zwłaszcza używanie niewłaściwych leksykalnych wskaźników zespolenia (tzw. konektorów), np. *Ich gehe in die neue Schule, deshalb ist sie die beste in der Stadt*.
- stosowanie niewłaściwych słów i wyrażen, np. *Frau Kowalska lernt uns Chemie in diesem Raum*.
- brak kluczowych części zdania, jak podmiotu czy przyimka w okoliczniku miejsca, np. *Ich bin neuer Schule, weil ist interessant*.
- błędy w odmianie rzeczownika lub czasownika, np. *Meine Freunde ist schnell gelaufen*.
- odwoływanie się w tekście do czegoś, co nie zostało wcześniej wspomniane, np. *Wir haben uns Filme gesehen, als er noch einmal das gemacht hat*.
- używanie niewłaściwych zaimków, np. *Am ersten Schultag haben meine Lehrer ihnen ein Buch gekauft*.
- brak konsekwencji w stosowaniu czasów gramatycznych, np. *Am ersten Tag bin ich schüchtern. Ich habe meinen Klassenraum nicht gefunden. Ein Mädchen möchte mir das sagen. Ich habe das nicht gehört*.

Wiele z wyżej wymienionych problemów ilustruje kolejna praca egzaminacyjna. Autor podjął próbę zrealizowania poszczególnych podpunktów polecenia, jednak ze względu na liczne błędy językowe oraz niejasne połączenia między zdaniami i częściami tekstu, duża część pracy jest nieczytelna dla odbiorcy (linią falistą zaznaczone są niekomunikatywne fragmenty tekstu oraz inne usterki w spójności i logice).

Von:	xyz@gmail.com
An:	abc@hotmail.com
Betreff:	

Hallo!

Wie geht es Dir? Ich muss Dir etwas Spannendes erzählen. Ich habe ein tolles Mädchen kennengelernt. Sie heißt Claudia, ist sehr sympatisch und schön.

Ich gehe in eine neue Schule, dass sie nicht weit von meinem Haus ist. Dort sind gute Jungen.

Die beste Lehrer ist Frau Krüger, er hat das Biologiezimmer. Sie gefällt mir, hat grüne Wälder.

Am ersten Tag haben sie Fußball gespielt. Meine Freunde ist da, denn es ist lustig.

Ich hoffe, dass du mich bald besuchst und Claudia kennlernst.

Viele Grüße
XYZ

Błędy językowe sprawiają, że duża część pracy nie jest zrozumiała. Nie wiemy, jaki był powód wybrania przez piszącego nowej szkoły. Uczeń wybrał niewłaściwy spójnik *dass* zamiast *weil/denn* oraz użył wieloznacznego w tym kontekście wyrażenia *gute Jungen*, które sprawia, że nie jesteśmy w stanie zrozumieć powodu wyboru nowej szkoły. W drugim podpunkcie polecenia zdający miał opisać ulubioną salę lekcyjną. Ale poprzez zastosowanie zaimka *sie* spowodował wieloznaczność swojej wypowiedzi, ponieważ ten zaimek może się w tym kontekście odnosić tylko do nauczycielki, która „ma salę biologiczną”. Niejasne jest również sformułowanie, że „ona (nauczycielka?) ma zielone lasy”. Być może zdający pomylił słowo *Wälder* (lasy) z *Wände* (ściany)? Sprawił jednak, że ta część wypowiedzi jest pozbawiona logiki. Jedyna czytelna informacja w trzecim akapicie dotyczy zorganizowania w pierwszym dniu meczu piłki nożnej. Piszący jednak użył niewłaściwego zaimka *sie*, więc nie wiemy, kto grał w piłkę. Poza tym źle odmienił rzeczownik lub czasownik, w ten sposób, że nie jesteśmy w stanie zrozumieć, kto był obecny w ten dzień. Zdający błędnie zastosował również czas teraźniejszy zamiast przeszłego, co spowodowało niespójność wypowiedzi, nie wiemy dlaczego informacja, że jest wesoło miałyby być powodem obecności przyjaciół/przyjaciela/przyjaciółki na meczu, który się już odbył. Uczeń wprowadził do pracy wstęp i zakończenie, w których nie ma błędów, jednak nie pasują one do rozwinięcia tej wypowiedzi. Nie wiemy, jaki sens ma informacja o nowej koleżance, jeżeli nie jest ona w ogóle powiązana z pozostałymi informacjami. Być może zdający przygotował „uniwersalne” rozpoczęcie maila, którego chciał użyć bez względu na polecenie zadania? W rezultacie gubimy się w tekście, a to musi znaleźć odzwierciedlenie w ocenie spójności wypowiedzi.

Jakich prac oczekuje się od zdających? Najlepszą wskazówką jest opis najwyższej kategorii punktowej w skali oceniania.

2 p.	wypowiedź jest w całości lub w znacznej większości spójna i logiczna zarówno na poziomie poszczególnych zdań, jak i całego tekstu
-------------	---

Przyjrzyjmy się pracy, która nie jest pozbawiona usterek, ale zasługuje na przyznanie maksymalnej liczby punktów w kryterium spójności i logiki.

Von:	xyz@gmail.com
An:	abc@hotmail.com
Betreff:	Neue Schule

Hallo Nadia,

wie habe ich dir schon gesagt, ich gehe in einer
neue Schule. Ich habe in dieses Schule gegangen, weil
ich habe schon gehört, dass die am besten ist. Dort
sind auch viele Unterrichte, die mir gefällt zum Beispiel:
Kunst und Schauspielkunst. Toll! Meine Lieblingsraum ist der
Kunstraum. Es ist so bunt! Auf dem Boden liegt ein nettes
Teppich. Natürlich hängen hier viele Plakaten, die Schüler gemacht
haben. Es tut mir leid, dass du kannst das nicht sehen! Aber
ich muss ein Foto machen und dir senden! Der erste Tag war
ganz gut, aber ich habe noch nicht so perfekt Französisch
gesprachen und auf dem Unterricht Katharina (meine neue
Freundin) hat sehr gelacht. Ich war nicht geneigt, weil ich
habe gewiss, wie viel soll ich ~~es~~ ~~ich~~ lernen um gut zu sprechen.
Die Schule ist ganz ok, aber ich finde, dass diese Alle was besser
Schreib mir bitte ~~was~~ ~~es~~ wie geht es dir?
Deine Magda.

W tej pracy zdający umiejętnie łączy poszczególne części wypowiedzi. Wszystkie podpunkty polecenia są zrealizowane w sposób przemyślany, więc egzaminator nie musi ani zastanawiać się, czego dotyczy każdy fragment, ani interpretować intencji autora. Wypowiedź jest jasna i pozwala czytającemu podążać za tokiem myśli piszącego. Choć w pracy występują błędy językowe, wypowiedź ta spełnia wymagania w kryterium spójności i logiki na 2 punkty.

Podstawowe informacje o arkuszach dostosowanych

Poziom podstawowy

Opis arkusza dla uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera

Arkusz zadań dla uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera z zakresu języka niemieckiego (GN-P2-162) został przygotowany na podstawie arkusza GN-P1-162 zgodnie z zaleceniami specjalistów. Uczniowie otrzymali zadania dostosowane pod względem graficznym: wyróżniono informację o numerze każdego zadania i liczbie punktów możliwych do uzyskania za jego rozwiązanie, zwiększono odstępy między wierszami w tekstach i zastosowano pionowy układ odpowiedzi.

W związku z wydłużonym czasem trwania egzaminu na płycie CD do zadań sprawdzających rozumienie tekstów słuchanych wydłużono przerwy przeznaczone na zapoznanie się z treścią zadań oraz ich rozwiązanie. Przy każdym zadaniu zamkniętym umieszczono informację o sposobie zaznaczenia właściwej odpowiedzi.

Wyniki uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera

Tabela 23. Wyniki uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera – parametry statystyczne*

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
2	-	-	-	-	-	-

* Parametry statystyczne podawane są dla grup liczących 10 lub więcej uczniów.

Opis arkuszy dla uczniów słabowidzących i niewidomych

Arkusze dla uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych z zakresu języka niemieckiego (GN-P4-162, GN-P5-162, GN-P6-162) zostały przygotowane na podstawie arkusza standardowego zgodnie z zaleceniami specjalistów. Uczniowie słabowidzący otrzymali arkusze, w których dostosowano wielkość czcionki: GN-P4-162 – Arial 16 pkt, GN-P5-162 – Arial 24 pkt. W arkuszu GN-P5-162 materiał ikonograficzny został dodatkowo opisany. Na płycie CD do zadań sprawdzających rozumienie tekstów słuchanych wydłużono przerwy przeznaczone na zapoznanie się z treścią zadań oraz ich rozwiązanie. Dla uczniów niewidomych przygotowano arkusze w brajlu.

Wyniki uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych

Tabela 24. Wyniki uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych – parametry statystyczne*

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
5	-	-	-	-	-	-

* Parametry statystyczne podawane są dla grup liczących 10 lub więcej uczniów.

Opis arkusza dla uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących

Uczniowie słabosłyszący i niesłyszący rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GN-P7-162 przygotowanym zgodnie z zaleceniami specjalistów. Arkusz składał się z 9 zadań zamkniętych, sprawdzających opanowanie przez uczniów umiejętności w następujących obszarach: rozumienie tekstów pisanych, znajomość środków językowych oraz znajomość funkcji językowych.

Wyniki uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących

Tabela 25. Wyniki uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących – parametry statystyczne*

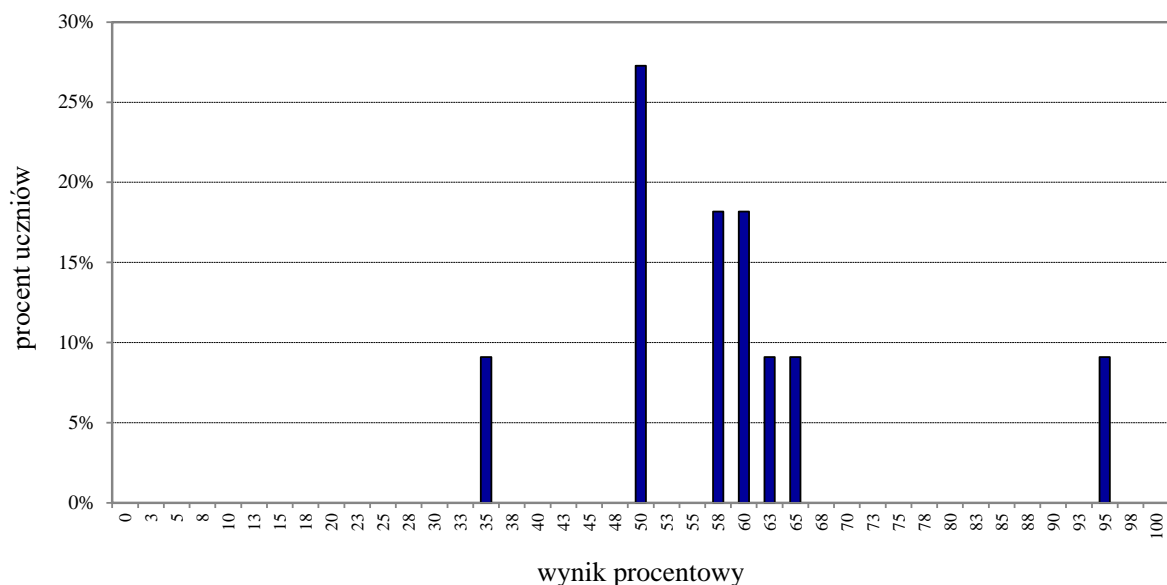
Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
3	-	-	-	-	-	-

* Parametry statystyczne podawane są dla grup liczących 10 lub więcej uczniów.

Opis arkusza dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim

Uczniowie z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GN-P8-162 przygotowanym zgodnie z zaleceniami specjalistów. Arkusz zawierał 13 zadań zamkniętych, sprawdzających opanowanie przez uczniów umiejętności w następujących obszarach: rozumienie tekstów słuchanych, rozumienie tekstów pisanych, znajomość funkcji językowych oraz znajomość środków językowych. Dostosowane do potrzeb tej grupy zdających było tempo nagrań na płycie CD oraz długość przerw na zapoznanie się z treścią zadań oraz ich rozwiązanie. Zadania zamieszczone w arkuszu były bliskie sytuacjom życiowym zdających. Polecenia były jasne, proste i zrozumiałe.

Wyniki uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim

Wykres 9. Rozkład wyników uczniów

Tabela 26. Wyniki uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
11	35	95	58	50	58	15

Poziom rozszerzony

Opis arkusza dla uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących

Uczniowie słabosłyszący i niesłyszący rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GN-R7-162 przygotowanym zgodnie z zaleceniami specjalistów. Arkusz składał się z 7 zadań (4 zadania zamknięte i 3 zadania otwarte), sprawdzających opanowanie przez uczniów umiejętności w następujących obszarach: rozumienie tekstów pisanych, znajomość środków językowych oraz wypowiedź pisemna.

Wyniki uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących

Tabela 27. Wyniki uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących – parametry statystyczne*

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
2	-	-	-	-	-	-

* Parametry statystyczne podawane są dla grup liczących 10 lub więcej uczniów.

Język rosyjski – poziom podstawowy

1. Opis arkusza standardowego

Arkusz składał się z 40 zadań zamkniętych różnego typu (wyboru wielokrotnego, prawda/fałsz oraz zadań na dobieranie) ujętych w 11 wiązek. Zadania sprawdzały wiadomości oraz umiejętności określone w podstawie programowej III.0 w czterech obszarach: rozumienie ze słuchu (12 zadań), rozumienie tekstów pisanych (12 zadań), znajomość funkcji językowych (10 zadań) oraz znajomość środków językowych (6 zadań).

Za poprawne rozwiązanie wszystkich zadań uczeń mógł otrzymać 40 punktów.

2. Dane dotyczące populacji uczniów

Tabela 1. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym

Liczba uczniów		608
Uczniowie	bez dysleksji rozwojowej	549
	z dysleksją rozwojową	59
	dziewczeta	311
	chłopcy	297
	ze szkół na wsi	450
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	113
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	29
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	16
	ze szkół publicznych	608
	ze szkół niepublicznych	0

Z egzaminu zwolniono 24 uczniów – laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych o zasięgu wojewódzkim lub ponadwojewódzkim.

Tabela 2. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Uczniowie	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	0
	słabowidzący i niewidomi	3
	słabosłyszący i niesłyszący	1
	z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim	10
	z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym	0
	Ogółem	14

3. Przebieg egzaminu

Tabela 3. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

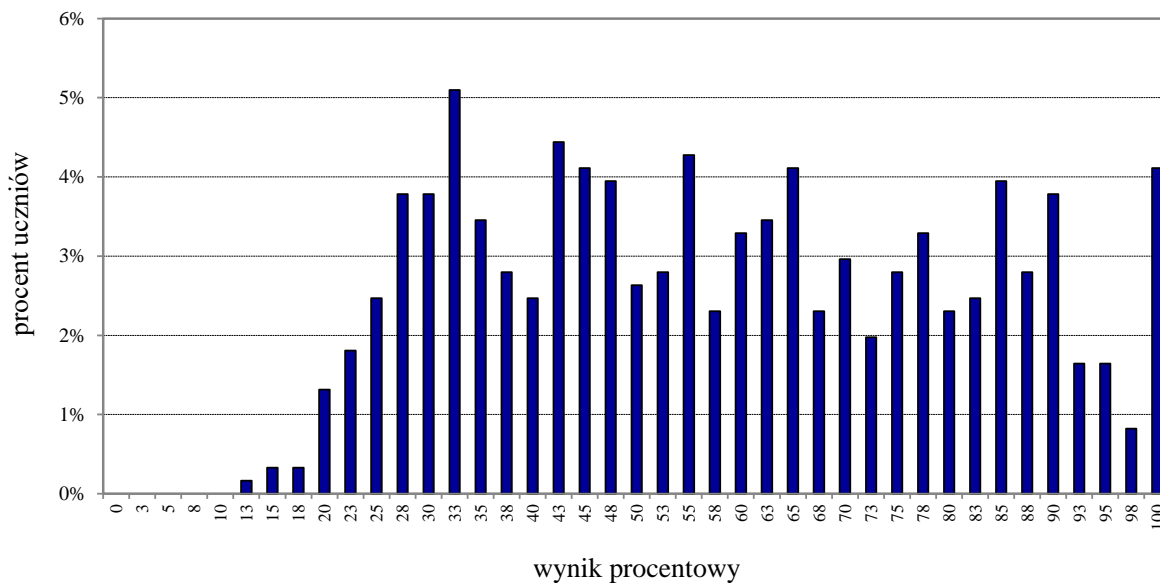
Termin egzaminu		20 kwietnia 2016 r.	
Czas trwania egzaminu		60 minut dla uczniów rozwiązujących zadania w arkuszu standardowym lub czas przedłużony zgodnie z przyznanym dostosowaniem	
Liczba szkół		50	
Liczba obserwatorów ¹ (§ 8 ust. 1)		2	
Liczba unieważnień ¹	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	0
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez ucznia w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	0
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez ucznia prawidłowego przebiegu egzaminu gimnazjalnego	0
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	0
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego	0
	art. 44zzy ust. 10	niemożności ustalenia wyniku (np. zaginięcia karty odpowiedzi)	0
	inne (np. złe samopoczucie ucznia)		
Liczba wglądów ² (art.44zzz ust.1)		0	

¹ Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2015, poz. 959).

² Na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2015, poz. 2156, ze zm.).

4. Podstawowe dane statystyczne

Wyniki uczniów

Wykres 1. Rozkład wyników uczniów

Tabela 4. Wyniki uczniów – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
608	13	100	56	33	58	23

Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Tabela 5. Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Język rosyjski – poziom podstawowy			
wynik procentowy	wartość centyla	stanin	
0	1	1	
3	1		
5	1		
8	1		
10	1		
13	1		
15	1		
18	1		
20	2		
23	3		
25	5		
28	8		2
30	10		
33	14	3	
35	17		
38	20		
40	24		
43	27	4	
45	31		
48	34		
50	38		
53	41	5	
55	45		
58	48		
60	51		
63	55		
65	59		
68	62	6	
70	65		
73	68		
75	71		
78	75		
80	78	7	
83	81		
85	85		
88	87		
90	90	8	
93	93		
95	96	9	
98	98		
100	100		

Wyniki w skali centylowej i staninowej umożliwiają porównanie wyniku ucznia z wynikami uczniów w całym kraju. Na przykład, jeśli uczeń z języka rosyjskiego na poziomie podstawowym uzyskał 80% punktów możliwych do zdobycia (wynik procentowy), to oznacza, że jego wynik jest taki sam lub wyższy od wyniku 78% wszystkich zdających (wynik centylowy), a niższy od wyniku 22% zdających i znajduje się on w 6. staninie.

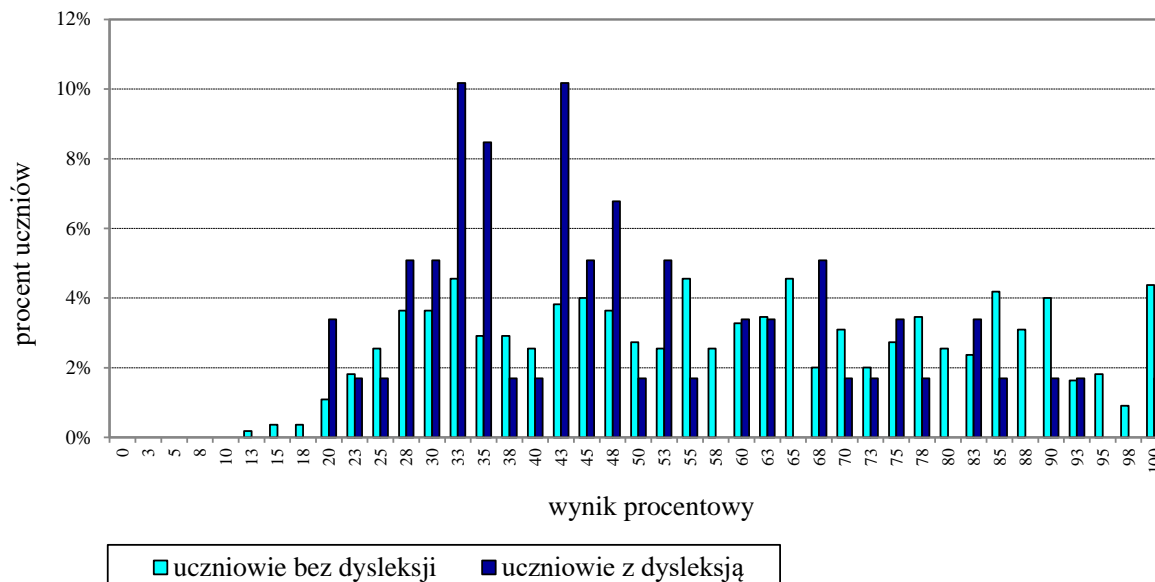
Średnie wyniki szkół³ na skali staninowej

Tabela 6. Wyniki szkół na skali staninowej

Stanin	Przedział wyników (w %)
1	28–35
2	34–43
3	44–49
4	50–56
5	57–64
6	65–70
7	71–77
8	78–84
9	85–100

Skala staninowa umożliwia porównywanie średnich wyników szkół w poszczególnych latach. Uzyskanie w kolejnych latach takiego samego średniego wyniku w procentach nie oznacza tego samego poziomu osiągnięć.

Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową

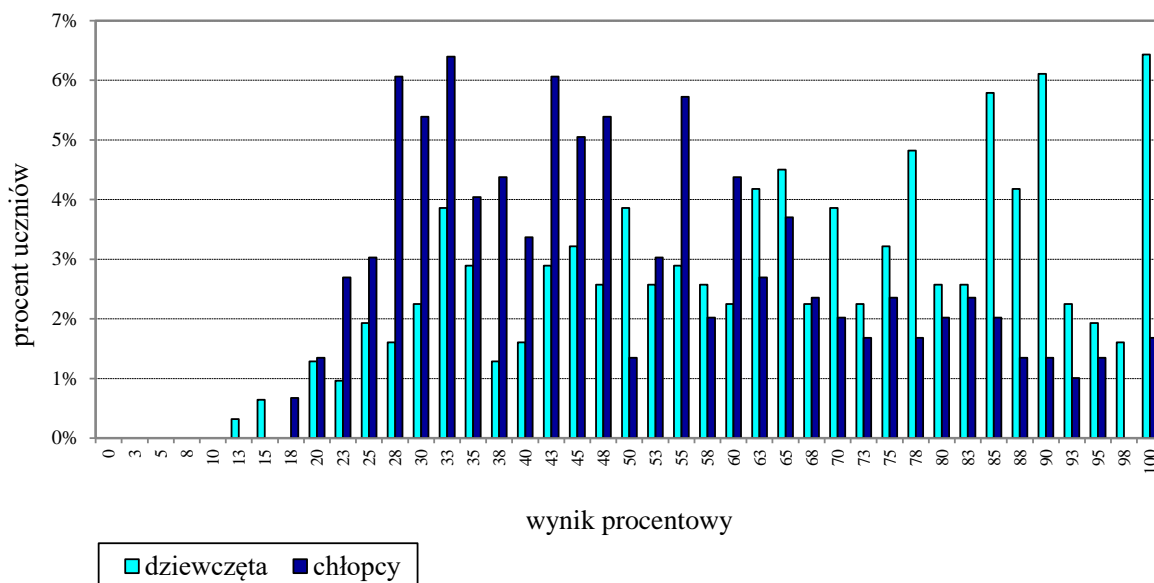
Wykres 2. Rozkłady wyników uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową

Tabela 7. Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Uczniowie bez dysleksji	549	13	100	58	55	59	23
Uczniowie z dysleksją rozwojową	59	20	100	45	33	49	20

³ Ilekroć w niniejszym sprawozdaniu jest mowa o wynikach szkół w 2016 roku, przez szkołę należy rozumieć każdą placówkę, w której liczba uczniów przystępujących do egzaminu była nie mniejsza niż 5. Wyniki szkół obliczono na podstawie wyników uczniów, którzy wykonywali zadania z zestawu GR-P1-162.

Wyniki dziewcząt i chłopców

Wykres 3. Rozkłady wyników dziewcząt i chłopców

Tabela 8. Wyniki dziewcząt i chłopców – parametry statystyczne

Płeć	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Dziewczęta	311	13	100	65	100	65	23
Chłopcy	297	18	100	48	33	51	21

Wyniki uczniów a wielkość miejscowości

Tabela 9. Wyniki uczniów w zależności od lokalizacji szkoły – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Wieś	450	15	100	58	33	58	22
Miasto do 20 tys. mieszkańców	113	13	100	48	35	54	25
Miasto od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	29	28	100	75	78	71	22
Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	16	30	100	58	55	64	25

Wyniki uczniów szkół publicznych i szkół niepublicznych

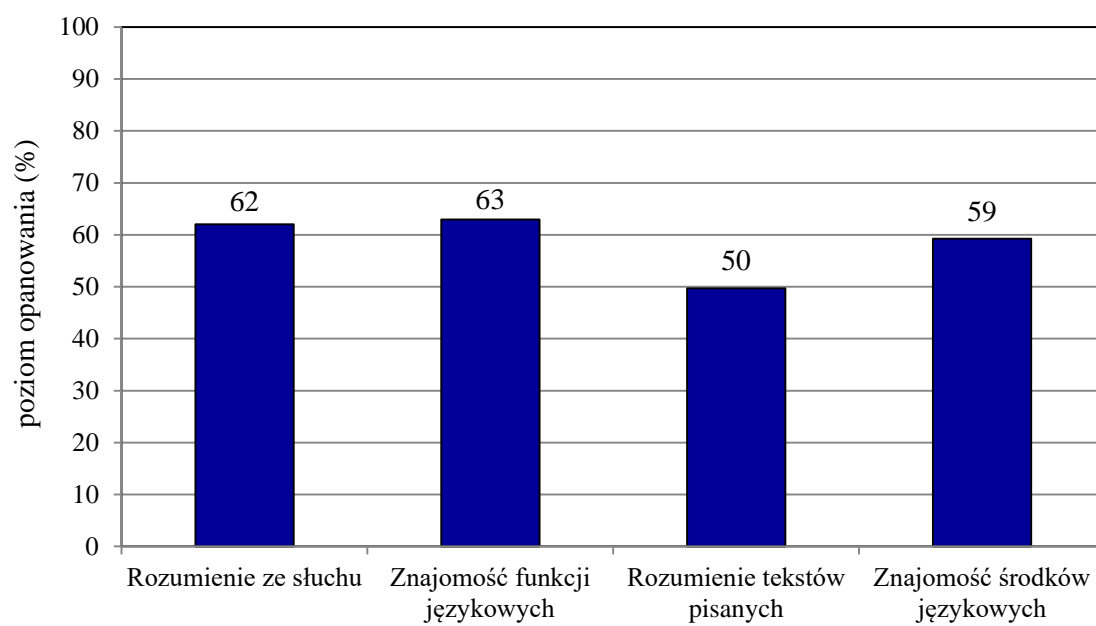
Tabela 10. Wyniki uczniów szkół publicznych i niepublicznych – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Szkoła publiczna	608	13	100	56	33	58	23
Szkoła niepubliczna	0	-	-	-	-	-	-

Poziom wykonania zadań

Tabela 11. Poziom wykonania zadań

Wymagania ogólne	Nr zad.	Wymagania szczegółowe	Poziom wykonania zadania (%)
II. Rozumienie wypowiedzi (ustnych) tj. Rozumienie ze słuchu	1.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	83
	1.2.		62
	1.3.		58
	1.4.	2.5) Uczeń określa kontekst wypowiedzi.	76
	1.5.	2.4) Uczeń określa intencje nadawcy/autora tekstu.	56
	2.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	79
	2.2.		60
	2.3.		60
	2.4.		63
	3.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	41
	3.2.		64
	3.3.		44
	IV. Reagowanie na wypowiedzi tj. Znajomość funkcji językowych	4.1.	6.3) Uczeń uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia.
4.2.		60	
4.3.		30	
4.4.		46	
5.1.		6.3) Uczeń uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia.	65
5.2.		6.5) Uczeń wyraża swoje opinie.	74
5.3.		6.4) Uczeń [...] udziela [...] pozwolenia.	64
6.1.		6.3) Uczeń uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia.	82
6.2.		6.2) Uczeń stosuje formy grzecznościowe.	76
6.3.		6.3) Uczeń uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia.	77
II. Rozumienie wypowiedzi (pisemnych) tj. Rozumienie tekstów pisanych	7.1.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	38
	7.2.	3.4) Uczeń określa kontekst wypowiedzi.	41
	7.3.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	55
	7.4.	3.4) Uczeń określa kontekst wypowiedzi.	65
	8.1.	3.1) Uczeń określa główną myśl tekstu.	30
	8.2.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	57
	8.3.	3.3) Uczeń określa intencje nadawcy/autora tekstu.	45
	8.4.	3.4) Uczeń określa kontekst wypowiedzi.	47
	9.1.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	59
	9.2.		60
	9.3.		55
	9.4.		46
I. Znajomość środków językowych	10.1.	1. Uczeń posługuje się bardzo podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	68
	10.2.		67
	10.3.		50
	11.1.	1. Uczeń posługuje się bardzo podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	62
	11.2.		60
	11.3.		48

Średnie wyniki uczniów w zakresie poszczególnych obszarów umiejętności

Wykres 4. Średnie wyniki uczniów w zakresie poszczególnych obszarów umiejętności

Język rosyjski – poziom rozszerzony

1. Opis arkusza standardowego

Uczniowie bez dysfunkcji oraz uczniowie ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się wykonywali zadania zawarte w arkuszu standardowym. Arkusz składał się z 20 zadań zamkniętych różnego typu (wyboru wielokrotnego oraz zadań na dobieranie) ujętych w 5 wiązek oraz 11 zadań otwartych: 2 wiązki zadań sprawdzających znajomość środków językowych oraz jednego zadania sprawdzającego umiejętność tworzenia wypowiedzi pisemnej. Zadania sprawdzały wiadomości oraz umiejętności określone w podstawie programowej III.1 w czterech obszarach: rozumienie ze słuchu (10 zadań), rozumienie tekstów pisanych (10 zadań), znajomość środków językowych (10 zadań) oraz tworzenie wypowiedzi pisemnej (1 zadanie).

Za poprawne rozwiązanie wszystkich zadań uczeń mógł otrzymać 40 punktów.

2. Dane dotyczące populacji uczniów

Tabela 12. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym

Liczba uczniów		96
Uczniowie	bez dysleksji rozwojowej	89
	z dysleksją rozwojową	7
	dziewczeta	70
	chłopcy	26
	ze szkół na wsi	77
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	19
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	0
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	0
	ze szkół publicznych	96
	ze szkół niepublicznych	0

Z egzaminu zwolniono 18 uczniów – laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych o zasięgu wojewódzkim lub ponadwojewódzkim.

Tabela 13. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Uczniowie	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	0
	słabowidzący i niewidomi	2
	słabosłyszący i niesłyszący	1
	z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim	0
	z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym	0
	Ogółem	3

3. Przebieg egzaminu

Tabela 14. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

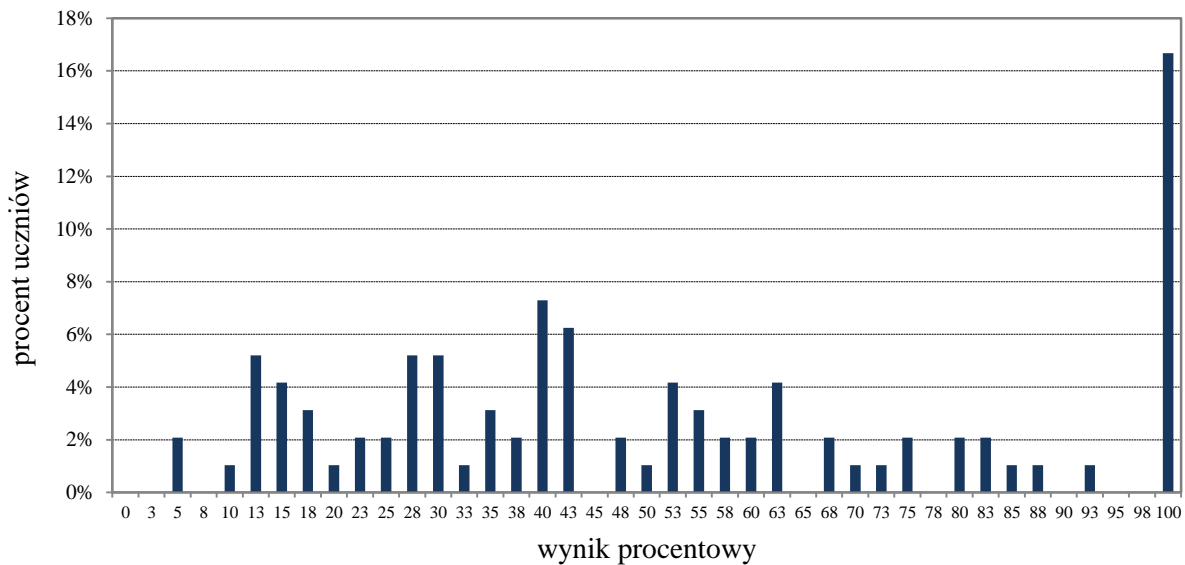
Termin egzaminu		20 kwietnia 2016 r.	
Czas trwania egzaminu		60 minut dla uczniów rozwiązujących zadania w arkuszu standardowym lub czas przedłużony zgodnie z przyznanym dostosowaniem	
Liczba szkół		14	
Liczba zespołów egzaminatorów		0	
Liczba egzaminatorów		0	
Liczba obserwatorów ¹ (§ 8 ust. 1)		0	
Liczba unieważnień ¹	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	0
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez ucznia w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	0
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez ucznia prawidłowego przebiegu egzaminu gimnazjalnego	0
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	0
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego	0
	art. 44zzy ust. 10	niemożności ustalenia wyniku (np. zaginięcia karty odpowiedzi)	0
inne (np. złe samopoczucie ucznia)		0	
Liczba wglądów ² (art.44zzz ust.1)		0	

¹ Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2015, poz. 959).

² Na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2015, poz. 2156, ze zm.).

4. Podstawowe dane statystyczne

Wyniki uczniów

Wykres 5. Rozkład wyników uczniów

Tabela 15. Wyniki uczniów – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
96	5	100	43	100	52	30

Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Tabela 16. Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Język rosyjski – poziom rozszerzony		
wynik procentowy	wartość centyla	stanin
0	1	1
3	1	
5	3	
8	5	
10	9	2
13	14	
15	18	3
18	22	
20	26	4
23	30	
25	33	
28	37	
30	41	
33	44	5
35	47	
38	50	
40	53	
43	56	
45	59	6
48	62	
50	64	
53	67	
55	69	
58	72	7
60	74	
63	76	
65	78	
68	80	
70	82	8
73	84	
75	86	
78	87	
80	89	
83	90	9
85	91	
88	92	
90	93	
93	94	8
95	95	
98	96	
100	100	9

Wyniki w skali centylowej i staninowej umożliwiają porównanie wyniku ucznia z wynikami uczniów w całym kraju. Na przykład, jeśli uczeń z języka rosyjskiego na poziomie rozszerzonym uzyskał 80% punktów możliwych do zdobycia (wynik procentowy), to oznacza, że jego wynik jest taki sam lub wyższy od wyniku 89% wszystkich zdających (wynik centylowy), a niższy od wyniku 11% zdających i znajduje się on w 7. staninie.

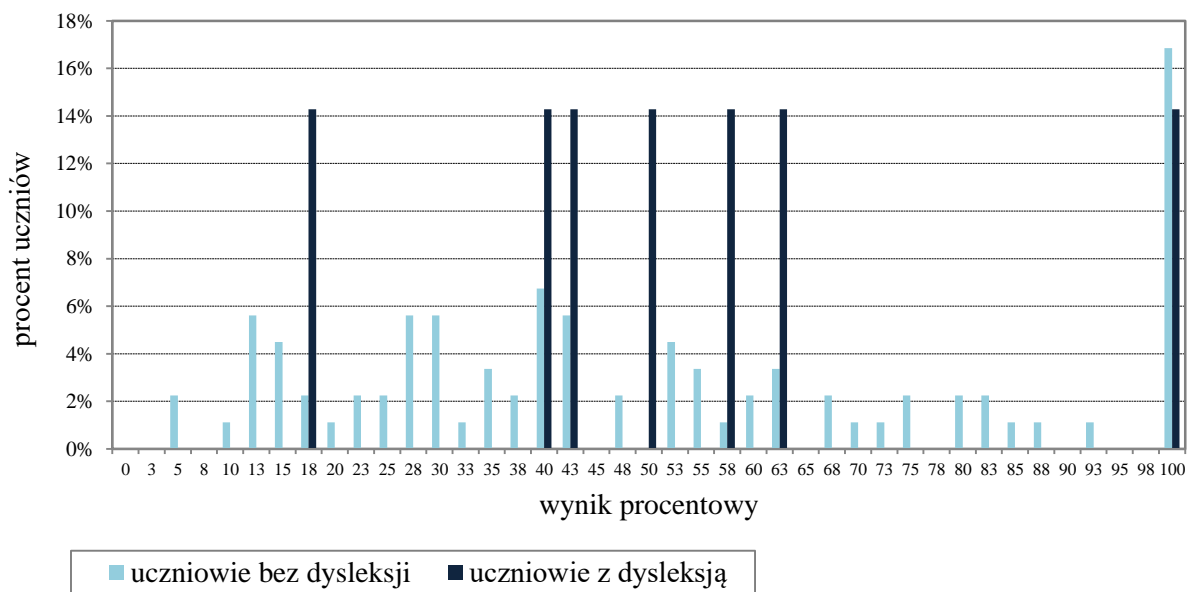
Średnie wyniki szkół³ na skali staninowej

Tabela 17. Wyniki szkół na skali staninowej

Stanin	Przedział wyników (w %)
1	13–18
2	19–23
3	24–31
4	32–38
5	39–45
6	46–53
7	54–62
8	63–71
9	72–100

Skala staninowa umożliwia porównywanie średnich wyników szkół w poszczególnych latach. Uzyskanie w kolejnych latach takiego samego średniego wyniku w procentach nie oznacza tego samego poziomu osiągnięć.

Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową

Wykres 6. Rozkłady wyników uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową

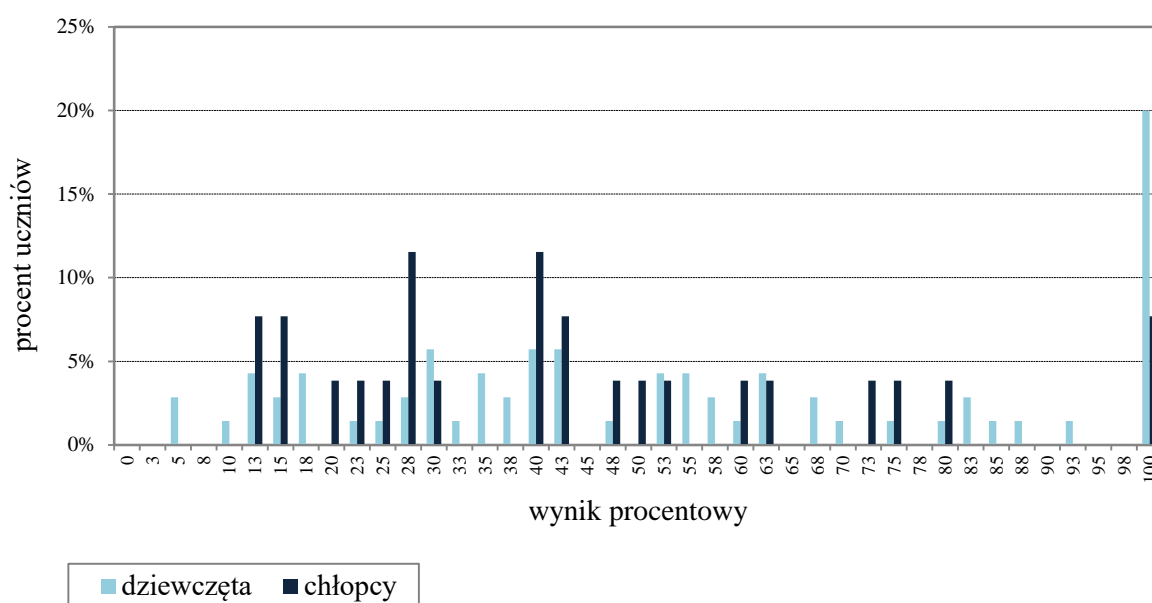
³ Ilekroć w niniejszym sprawozdaniu jest mowa o wynikach szkół w 2016 roku, przez szkołę należy rozumieć każdą placówkę, w której liczba uczniów przystępujących do egzaminu była nie mniejsza niż 5. Wyniki szkół obliczono na podstawie wyników uczniów, którzy wykonywali zadania z zestawu GR-R1-162.

Tabela 18. Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową – parametry statystyczne*

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Uczniowie bez dysleksji	89	5	100	43	100	52	30
Uczniowie z dysleksją rozwojową	7	-	-	-	-	-	-

* Parametry statystyczne podawane są dla grup liczących 10 lub więcej uczniów.

Wyniki dziewcząt i chłopców

Wykres 7. Rozkłady wyników dziewcząt i chłopców

Tabela 19. Wyniki dziewcząt i chłopców – parametry statystyczne

Płeć	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Dziewczęta	70	5	100	53	100	55	31
Chłopcy	26	13	100	40	28	44	25

Wyniki uczniów a wielkość miejscowości

Tabela 20. Wyniki uczniów w zależności od lokalizacji szkoły – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Wieś	77	5	100	43	100	48	28
Miasto do 20 tys. mieszkańców	19	10	100	75	100	66	31
Miasto od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	0	-	-	-	-	-	-
Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	0	-	-	-	-	-	-

Wyniki uczniów szkół publicznych i szkół niepublicznych

Tabela 21. Wyniki uczniów szkół publicznych i niepublicznych – parametry statystyczne

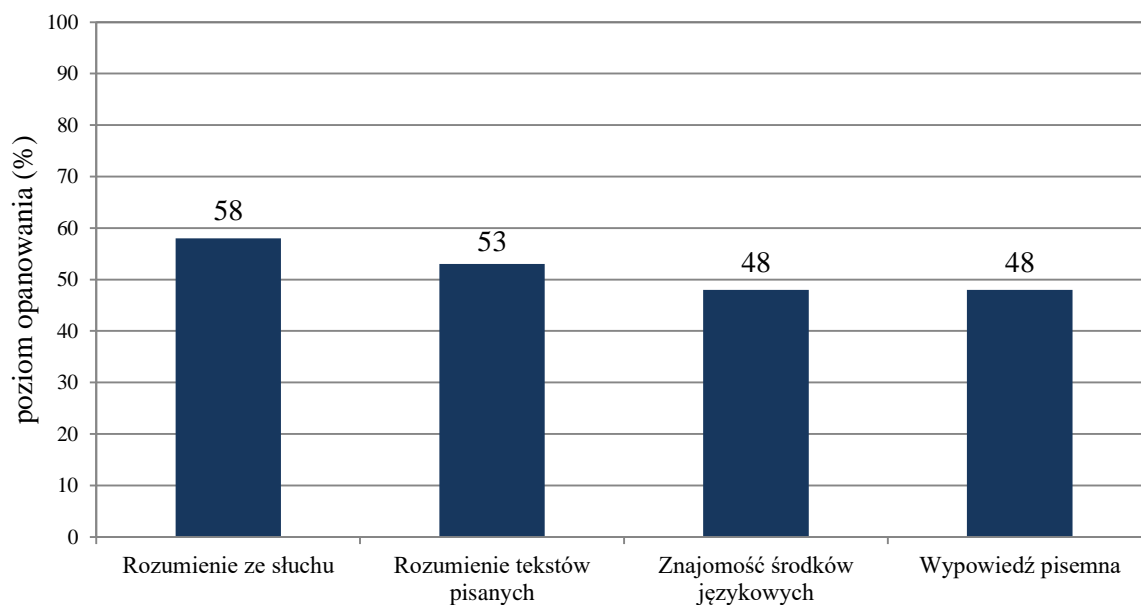
	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Szkoła publiczna	96	5	100	43	100	52	30
Szkoła niepubliczna	0	-	-	-	-	-	-

Poziom wykonania zadań

Tabela 22. Poziom wykonania zadań

Wymagania ogólne	Nr zad.	Wymagania szczegółowe/Kryteria	Poziom wykonania zadania (%)	
II. Rozumienie wypowiedzi (ustnych) tj. Rozumienie ze słuchu	1.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	68	
	1.2.		53	
	1.3.	2.5) Uczeń określa kontekst wypowiedzi.	76	
	1.4.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	43	
	1.5.		44	
	1.6.	2.4) Uczeń określa intencje nadawcy/autora tekstu.	44	
	2.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	52	
	2.2.		60	
	2.3.		82	
	2.4.		57	
II. Rozumienie wypowiedzi (pisemnych) tj. Rozumienie tekstów pisanych	3.1.	3.2) Uczeń określa główną myśl poszczególnych części tekstu.	78	
	3.2.		50	
	3.3.		50	
	4.1.	3.6) Uczeń rozpoznaje związki pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu.	48	
	4.2.		60	
	4.3.		55	
	4.4.		59	
	5.1.	3.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	45	
	5.2.		41	
	5.3.		42	
I. Znajomość środków językowych	6.1.	1. Uczeń posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	31	
	6.2.		75	
	6.3.		42	
	6.4.		28	
	6.5.		43	
	7.1.	1. Uczeń posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	59	
	7.2.		57	
	7.3.		56	
	7.4.		46	
	7.5.		47	
I. Znajomość środków językowych III. Tworzenie wypowiedzi IV. Reagowanie na wypowiedzi tj. Wypowiedź pisemna	8.	5. Uczeń tworzy krótkie, proste i zrozumiałe wypowiedzi pisemne, np. e-mail: 1) opisuje [...] przedmioty, miejsca [...] 4) relacjonuje wydarzenia z przeszłości 5) wyraża i uzasadnia swoje poglądy [...] 9) stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi w zależności od sytuacji. 7. Uczeń reaguje w formie prostego tekstu pisanego, np. e-mail, w typowych sytuacjach: 2) [...] przekazuje informacje i wyjaśnienia.	treść	49
		spójność i logika wypowiedzi	51	
		zakres środków językowych	47	
		1. Uczeń posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych), umożliwiającym realizację pozostałych wymagań ogólnych w zakresie następujących tematów: 3) szkoła 5) życie [...] towarzyskie [...].	poprawność środków językowych	43

Średnie wyniki uczniów w zakresie poszczególnych obszarów umiejętności

Wykres 8. Średnie wyniki uczniów w zakresie poszczególnych obszarów umiejętności

Комментарз

Поziом podstawowy

Średni wynik uzyskany przez gimnazjalistów przystępujących do egzaminu z języka rosyjskiego na poziomie podstawowym wyniósł 58% punktów. Uczniowie najlepiej poradzili sobie z zadaniami sprawdzającymi znajomość funkcji językowych, uzyskując średnio 63% punktów, nieco gorzej – z zadaniami sprawdzającymi umiejętność rozumienia ze słuchu i znajomość środków językowych (średni wynik odpowiednio 62% i 59%). Najwięcej trudności sprawiły zdającym zadania sprawdzające umiejętność rozumienia tekstów pisanych (średni wynik – 50%).

Analiza wyników uzyskanych w obszarze rozumienia ze słuchu pokazuje, że najmniej problemów sprawiły gimnazjalistom zadania sprawdzające umiejętność znajdowania w tekście określonych informacji (średni wynik – 63%). Nie oznacza to jednak, że wszystkie zadania sprawdzające tę umiejętność okazały się dla zdających jednakowo łatwe. Zadanie 3.1., sprawdzające właśnie tę umiejętność, okazało się najtrudniejsze w tej części arkusza (41% poprawnych odpowiedzi).

3.1.	Оплату за проезд на сафари-автобусе по африканскому саду принимает экскурсовод.	P	Ⓕ
-------------	---	----------	---

Transkrypcja (fragment):

Дорогие друзья! Мы рады, что вы решили провести время в нашем зоопарке, и приготовили для вас много интересного! Для самых маленьких гостей экскурсоводы готовы провести тематические занятия, например, «Самые умные животные» или «Почему кошки не любят собак?». А вот посетители постарше могут прокатиться на специальном сафари-автобусе по африканскому саду. Билеты можно купить у водителя.

W zadaniu 3.1. należało określić, czy przewodnik przyjmuje opłatę za przejazd autobusem w ogrodzie afrykańskim. Wskazanie poprawnej odpowiedzi wymagało od uczniów zrozumienia zdania *Билеты можно купить у водителя.*, które jednoznacznie dowodzi, że bilety nabywa się u kierowcy autobusu. Prawdopodobnie zdający zwrócili uwagę na wyraz *экскурсоводы*, który pojawił się na początku nagrania i połączyli go z takim samym wyrazem w zadaniu. Oprócz tego możliwe, że uczniowie nie znali znaczenia słowa *водитель* i błędnie skojarzyli go z osobą prowadzącą wycieczki.

Za zadania sprawdzające umiejętność rozumienia tekstu jako całości uczniowie uzyskali nieco niższe wyniki (średni wynik – 58%). Zdający dobrze poradzili sobie z określaniem kontekstu wypowiedzi (zadanie 1.4.). 76% uczniów poprawnie wskazało przedział w pociągu (obrazek **B.**) jako miejsce, w którym odbywa się rozmowa. Uczniowie nie mieli problemów ze zrozumieniem kluczowych fragmentów dialogu *Мы ведь только сели... Сейчас ещё кондуктор придёт, начнёт билеты проверять.*

Więcej trudności sprawiło zdającym określanie intencji nadawcy/autora tekstu (zadania 1.5. i 3.3.).

1.5. Отец

- A.** хвалит дочь за уборку квартиры.
 B. предлагает дочери свою помощь.
 C. информирует дочь о визите гостей.

Transkrypcja:

Ну ты, дочь, и даёшь! И цветы полила, и посуду помыла, и даже окна вымыла – везде такой порядок, хоть гостей приглашай! Когда ты всё это успела сделать, помощница моя?! Просто молодец!

W zadaniu 1.5. poprawną odpowiedź **A.** wybrało 56% zdających. Dla prawie 25% uczniów atrakcyjny okazał się dystraktor **B.** Zdający prawdopodobnie skupili swoją uwagę tylko na słowie *помощница*, które mogło im się skojarzyć z rzeczownikiem *помощь* występującym w zadaniu i zasugerować, że chodzi o propozycję pomocy ze strony taty. Często wybierana była też odpowiedź **C.** Zapewne uczniowie kierowali się użytym w wypowiedzi wyrażeniem *хоть гостей приглашай*, nie rozumiejąc, że nawiązuje ono do czystości mieszkania: wszędzie jest taki porządek, że nawet gości można zaprosić.

Nieco niższe wyniki zdający uzyskali za zadanie 3.3.

3.3.	Автор текста знакомит с планом размещения животных в зоопарке.	P	☒ F
-------------	--	----------	---

Poprawną odpowiedź **F.** w tym zadaniu zaznaczyło 44% uczniów. Potrafili oni połączyć informacje z różnych części tekstu i prawidłowo określić intencję nadawcy/autora. Natomiast pozostali zdający prawdopodobnie zasugerowali się pojedynczymi wyrazami i wyrażeniami użytymi w nagraniu – *животные, кошки, собак, на территории зоопарка, вольеры* i nie zrozumieli, że intencją autora tekstu nie było zapoznanie gości z planem rozmieszczenia zwierząt, tylko przedstawienie im oferty oraz zasad zachowania się w zoo.

Za zadania sprawdzające znajomość funkcji językowych uczniowie uzyskali średnio 63% punktów. Największym wyzwaniem w tej części arkusza było dla zdających zadanie 4., w którym należało dobrać właściwą reakcję do usłyszanych wypowiedzi (średni wynik – 48%). W swojej formie zadanie to jest najbardziej zbliżone do warunków, w jakich odbywa się autentyczna rozmowa.

- F.** Чтобы не проспять в школу.
G. Не очень, но иногда бывает.
H. Вчера после обеда.
I. Новый будильник.
J. В супермаркет.

Transkrypcja:**Wypowiedź 1.**

Куда ты собираешься?

Wypowiedź 2.

А что ты хочешь купить?

Wypowiedź 3.

Зачем он тебе?

Wypowiedź 4.

Ты часто опаздываешь в школу?

Najtrudniejszym dla uczniów było dobranie właściwej reakcji do wypowiedzi 3. Zadanie to rozwiązało prawidłowo 30% zdających. Właściwą reakcją na pytanie o powód zakupu budzika była odpowiedź A. Tymczasem dla 30% gimnazjalistów atrakcyjna okazała się odpowiedź C., a prawie 22% zdających wybrało odpowiedź B. Możliwe, iż uczniowie nie zwrócili uwagi, że pytanie zaczyna się od wyrazu *зачем*, więc wymaga podania celu/powodu zakupu.

Zadania 5. i 6. okazały się zdecydowanie łatwiejsze (średni wynik – odpowiednio 68% i 78%). Uczniowie dobrze poradzili sobie z zadaniami, sprawdzającymi różne wymagania z podstawy programowej: uzyskiwanie i przekazywanie prostych informacji, stosowanie form grzecznościowych, wyrażanie opinii, udzielanie pozwolenia. Najwyższy wynik w tej części arkusza uczniowie uzyskali za zadanie 6.1.

6.1. Musisz wyjść wcześniej od koleżanki. Co jej powiesz?

- A. Здорово, что я осталась!
- B. Жаль, что ты уже уходишь!
- C. Не сердись, но мне уже пора!

W tym zadaniu należało poinformować koleżankę o konieczności wcześniejszego wyjścia. 82% zdających poprawnie rozwiązało zadanie, wybierając odpowiedź C. Stało się tak prawdopodobnie dlatego, że zwroty w niej użyte kojarzą się ze zwrotami w języku polskim (rozsierdzić się, na mnie czas, pora). Zdecydowana większość uczniów zauważyła, że do sytuacji nie pasuje ani odpowiedź A. – radość z faktu pozostania u koleżanki, ani odpowiedź B. – wyrażenie żalu, że koleżanka wychodzi.

Zadania sprawdzające umiejętność rozumienia tekstów pisanych sprawiły gimnazjalistom największy problem. W tym obszarze, podobnie jak w przypadku rozumienia ze słuchu, zadania sprawdzające rozumienie tekstu jako całości okazały się dla uczniów trudniejsze niż zadania sprawdzające umiejętność znajdowania w tekście określonych informacji. Przyjrzyjmy się zadaniom 8.1. i 8.4.

Получатель

valera@yandex.ru
✕
▼

Тема

Ура!

Валерка, привет! Ты читал сегодняшнюю газету? Видел меня на первой странице? Согласись, отличная фотография! Ты не представляешь, какое это чувство – быть чемпионом! Мы выиграли матч у такой сильной команды! А я, твой друг, забил три гола! Я уверен, что мы выиграли потому, что мы очень дружная команда. А как тренер в нас верил! Награда досталась нам не случайно!

АНТОН

8.1. Антон пишет Валере о/об

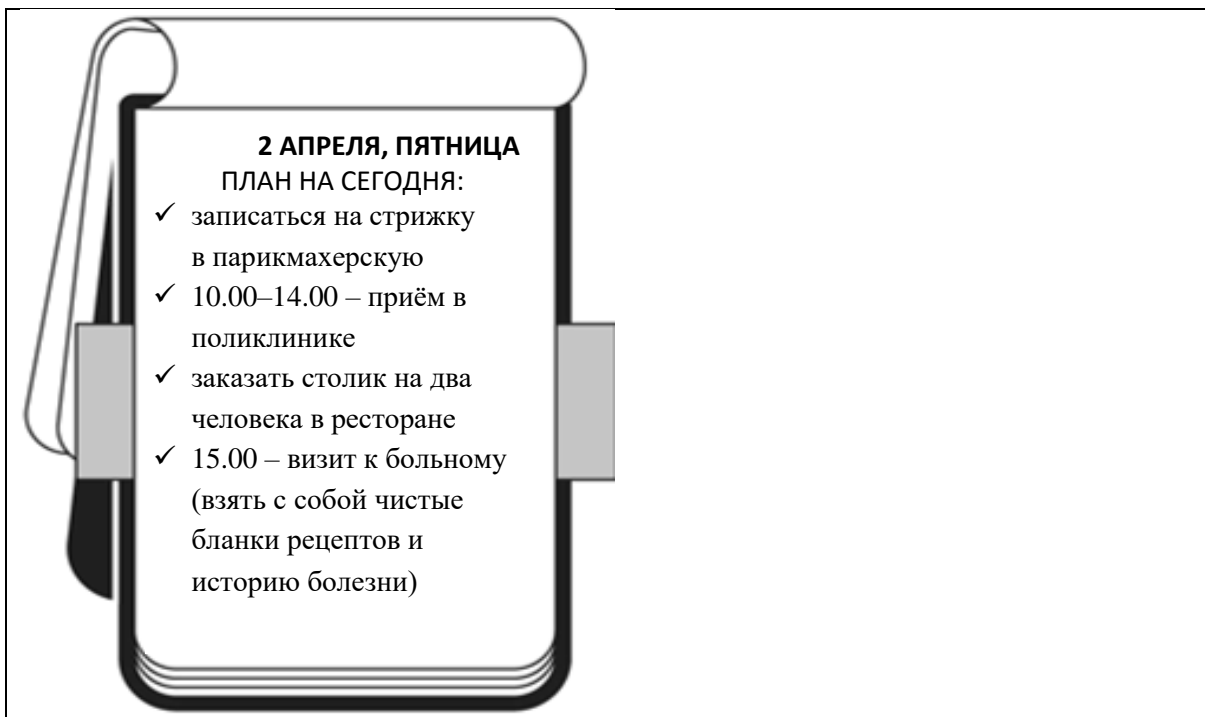
A. подготовке к чемпионату.

B. победе в соревнованиях.

C. участия в фотоконкурсе.

Zadanie 8.1., sprawdzające umiejętność rozumienia głównej myśli tekstu, okazało się dla uczniów dużym wyzwaniem. Było to jedno z najtrudniejszych zadań w całym arkuszu na poziomie podstawowym. Prawidłową odpowiedź **B.** w tym zadaniu wybrało 30% zdających. Aby poprawnie rozwiązać to zadanie nie wystarczyło zrozumieć pojedyncze wyrazy w tekście. Należało przeanalizować całą sytuację przedstawioną w e-mailu i połączyć kluczowe fragmenty tekstu mówiące o wygranym meczu, strzelonych golach i otrzymaniu nagrody ze słowem *победа* występującym w prawidłowej odpowiedzi. Prawdopodobnie uczniowie zwrócili uwagę na słowa *фотография* oraz *чемпионом*, które pojawiły się w tekście, i dlatego wybrali błędne odpowiedzi A. i C., w których znalazły się słowa *к чемпионату* i *в фотоконкурсе*.

Uczniowie lepiej poradzili sobie z rozwiązaniem zadania 8.4., sprawdzającego umiejętność określania kontekstu wypowiedzi. W zadaniu tym należało stwierdzić, kto jest autorem tekstu.

2 АПРЕЛЯ, ПЯТНИЦА
ПЛАН НА СЕГОДНЯ:

- ✓ записаться на стрижку в парикмахерскую
- ✓ 10.00–14.00 – приём в поликлинике
- ✓ заказать столик на два человека в ресторане
- ✓ 15.00 – визит к больному (взять с собой чистые бланки рецептов и историю болезни)

8.4. Автор текста работает

- А. врачом.
- В. официантом.
- С. парикмахером.

Poprawnej odpowiedzi udzieliło 47% gimnazjalistów. Wybranie prawidłowej odpowiedzi wymagało od zdających zrozumienia fragmentów, które wskazywały na to, że autor tekstu jest lekarzem, np. przyjmowanie [pacjentów] w przychodni, wizyta u chorego, konieczność zabrania ze sobą druków recept i historii choroby. Część uczniów nie zrozumiała, że autor chce skorzystać z usług fryzjera i zamówić stolik w restauracji, ale nie ma to nic wspólnego z wykonywanym przez niego zawodem.

Chociaż uczniowie dobrze poradzili sobie z rozwiązaniem zadań sprawdzających umiejętność znajdowania w tekście określonych informacji (siedem zadań w tej części arkusza), wyniki były zróżnicowane i wahały się od 38% do 60%. Przeanalizujemy zadanie 7.1., które sprawiło zdającym najwięcej problemów.

7.1.

**Клуб любителей кино приглашает
на вечер «ЗА ЧАШКОЙ ЧАЯ»!**

Ждём всех, кто любит комедии.

Мы гарантируем отличный фильм
и ароматный чай.

А вы, пожалуйста, принесите с собой
кусочек торта или пирога к чаю.

Начало 6 мая в 16.00.

Вход бесплатный!

Начало 6 мая в 16.00.

- C. Это объявление для тех, кто хочет сыграть в кино.
 D. В этом тексте есть информация о том, что взять на встречу.

Poprawną odpowiedź wybrało 38% uczniów. Gimnazjaliści słusznie zauważyli, że tekst 7.1. zawiera fragment o tym, co wziąć na spotkanie:...*принесите с собой кусочек торта или пирога к чаю* i dopasowali do niego odpowiedź **D**. Natomiast 34% zdających jako prawidłową odpowiedź wskazało zdanie C. Prawdopodobnie zasugerowali się oni rzeczownikiem *кино*, który występował zarówno w zdaniu, jak i w tekście. Ogłoszenie 7.1. jednak nie było skierowane do osób, które chcą zagrać w filmie, ale było zaproszeniem na wieczór filmowy, podczas którego można się napić herbaty i obejrzeć dobry film.

W arkuszu egzaminacyjnym były dwa zadania sprawdzające znajomość środków językowych. Uczniowie lepiej poradzili sobie z zadaniem 10., sprawdzającym znajomość leksyki, niż z zadaniem 11., sprawdzającym znajomość struktur gramatycznych (średni wynik odpowiednio 62% i 57%).

A. выставке

B. квартиру

C. свежие

D. скажет

E. спросит

F. старые

ДРУЖЕЛЮБНАЯ ТЕХНИКА

Хочешь, чтобы телевизор говорил тебе: «Доброе утро!», а холодильник напоминал, когда **надо купить** 10.1. **___** продукты? Хочешь поговорить с тостером? Какой язык выбираешь: английский, японский или китайский? Это не фантастика. Это реальность! Домашнюю технику нового поколения **можно увидеть на** 10.2. **___** **новых технологий в Токио**. Среди экспонатов есть, например, «умный» навигатор, который **вовремя** 10.3. **___** **усталому водителю такси, что ему пора отдохнуть.**

Zdający dobrze poradziли sobie z uzupełnianiem luk 10.1. i 10.2. (odpowiednio 68% i 67% poprawnych odpowiedzi). Wybór właściwego wyrazu *свежие* w zadaniu 10.1. wymagał znalezienia logicznego powiązania pomiędzy tym wyrazem a otoczeniem luki *надо купить* i *продукты*. Natomiast, aby poprawnie rozwiązać zadanie 10.2., należało wykazać się znajomością struktur leksykalnych i gramatycznych. Prawidłowa odpowiedź *выставке* logicznie pasowała do kontekstu danego zdania i gramatycznie do otoczenia luki *можно увидеть на* i *новых технологий*.

Trudniejszym dla zdających okazało się zadanie 10.3., które poprawnie rozwiązało 50% zdających. W tym zadaniu uzupełnienie luki było w większym stopniu uzależnione od zrozumienia tekstu niż od znajomości konkretnej struktury gramatycznej lub leksykalnej. Wskazanie poprawnej odpowiedzi *скажет* uwarunkowane było przede wszystkim zrozumieniem fragmentu *усталому водителю такси, что ему пора отдохнуть*. Również pomocna przy wyborze poprawnej odpowiedzi była znajomość rekcji czasowników *сказать* i *спросить*.

Poziom rozszerzony

Uczniowie przystępujący do egzaminu gimnazjalnego z języka rosyjskiego na poziomie rozszerzonym uzyskali średnio 52% punktów. Gimnazjaliści najlepiej poradziли sobie z zadaniami sprawdzającymi rozumienie ze słuchu (średni wynik – 58%), nieco gorzej – z zadaniami sprawdzającymi rozumienie tekstów pisanych (średni wynik - 53%). Największym wyzwaniem dla zdających okazały się zadania sprawdzające znajomość środków językowych oraz tworzenie wypowiedzi pisemnej (średni wynik – 48%)

Analiza wyników uzyskanych przez uczniów w części sprawdzającej rozumienie ze słuchu pokazuje, że uczniowie w porównywalnym stopniu opanowali umiejętność znajdowania w tekście określonych informacji oraz umiejętność globalnego rozumienia tekstu (średni wynik odpowiednio 57% i 60%).

Podobnie jak na poziomie podstawowym, w zadaniach sprawdzających rozumienie tekstu jako całości zdający lepiej poradziли sobie z określaniem kontekstu wypowiedzi (zadanie 1.3.) niż z określaniem intencji nadawcy/autora tekstu (zadanie 1.6.). W zadaniu 1.3. 76% uczniów poprawnie wskazało, że przyjaciele rozmawiają koło domu (odpowiedź C.). Zdający nie mieli problemów ze zrozumieniem kluczowych fragmentów dialogu *Вот и стою на дворе... я лучше тут, на лавочке, около подъезда посижу*.

Większym wyzwaniem okazało się dla zdających zadanie 1.6., które wymagało określania intencji prowadzącego audycję radiową.

1.6. В конце ведущий

A. приглашает послушать рекламу.

B. предлагает выиграть телефон.

C. просит заказывать музыку.

Transkrypcja (fragment):

Будет мегаинтересно! И, как всегда, – никакой рекламы! А чтобы было ещё увлекательнее – наберите, пожалуйста, наш номер телефона, назовите песню, которую вы хотите услышать, и уже через несколько минут она прозвучит в эфире. Итак, ждём ваших звонков!

Poprawną odpowiedź C. wybrało 44% zdających. Prawidłowe rozwiązanie zadania wymagało zrozumienia fragmentu *...наберите, пожалуйста, наш номер телефона, назовите песню, которую вы хотите услышать, и уже через несколько минут она прозвучит в эфире...*. Dla prawie 35% uczniów atrakcyjny okazał się dystraktor B. *предлагает выиграть телефон*.

Prawdopodobnie uczniowie kierowali się występującymi w nagraniu wyrażeniami *номер телефона, ждём ваших звонков*, które mogły im zasugerować, że chodzi o możliwość wygrania telefonu.

W zadaniach sprawdzających rozumienie tekstów pisanych zdający uzyskali średnio 53% punktów. Najwięcej problemów sprawiło gimnazjalistom zadanie 5., sprawdzające umiejętność wyszukiwania w tekście określonych informacji (średni wynik – 42%). W tym zadaniu zdający na podstawie informacji o trzech osobach mieli wskazać ofertę kursu gotowania, która byłaby najbardziej odpowiednia dla danej osoby.

5.1. C

Катя обожает готовить. Друзья хвалят её салаты, котлеты, супы. Свой кулинарный талант Катя совершенствовала на различных курсах. Вот и сейчас ищет уроки, на которых в короткий срок могла бы научиться печь торты, булочки, пирожные, пончики. Катя хочет заниматься в группе.

5.2. D

Даша никогда не интересовалась кухней. Дома хозяйка кухни – бабушка. Специально для неё Даша решила научиться готовить. Планирует начать с мясных блюд. Даша – занятой человек. Она хочет заниматься только по выходным и в компании, так как на индивидуальные занятия у неё нет денег.

5.3. A

Ксюша отлично готовит. В кухне нет для неё секретов. Тем не менее, девушка хотела бы найти курсы, которые позволят ей в своей кухне индивидуально поработать с мастером кулинарного дела, чтобы ещё лучше готовить блюда из свинины и говядины. Ксюша не может заниматься в уикенд.

A.

Вы уже умеете готовить и хотите повысить своё мастерство?

«Люкс» приглашает вас!

Темы занятий:

- ✓ рыбные закуски
- ✓ мясные блюда
- ✓ десерты.

Выберите тему и позвоните нам. Опытный повар приедет к вам на дом и только для вас проведёт занятия. Уроки организуем с понедельника по четверг.

B.

«Студия вкуса» приглашает тех, кто хочет научиться готовить вкусные овощные блюда: супы, гарниры, салаты. Их приготовление требует огромного мастерства. Предлагаем индивидуальный урок с поваром в нашей студии в выходной день.

C.

Занятия в «СМАК-е» заинтересуют тех, у кого мало свободного времени:

- темы (одна по выбору): «Мясо», «Салаты» или «Сладкие мучные блюда»
- только три урока (в понедельник, среду и четверг)
- приятная компания (8-10 человек).

Ждём мастеров кухни и тех, кто в кулинарии делает первые шаги.

D.

«VIP-МАСТЕР» учит как профессионалов, так и новичков. У нас вы узнаете секреты приготовления блюд из свинины, говядины, птицы, научитесь готовить гарниры. Курсы включают восемь групповых занятий по три часа по воскресеньям. Спешите – количество мест в группах ограничено!

Aby dobrać właściwą ofertę do danej osoby, należało zwrócić uwagę na informacje szczegółowe dotyczące tematu zajęć, ich terminu i czasu trwania oraz liczby osób na zajęciach.

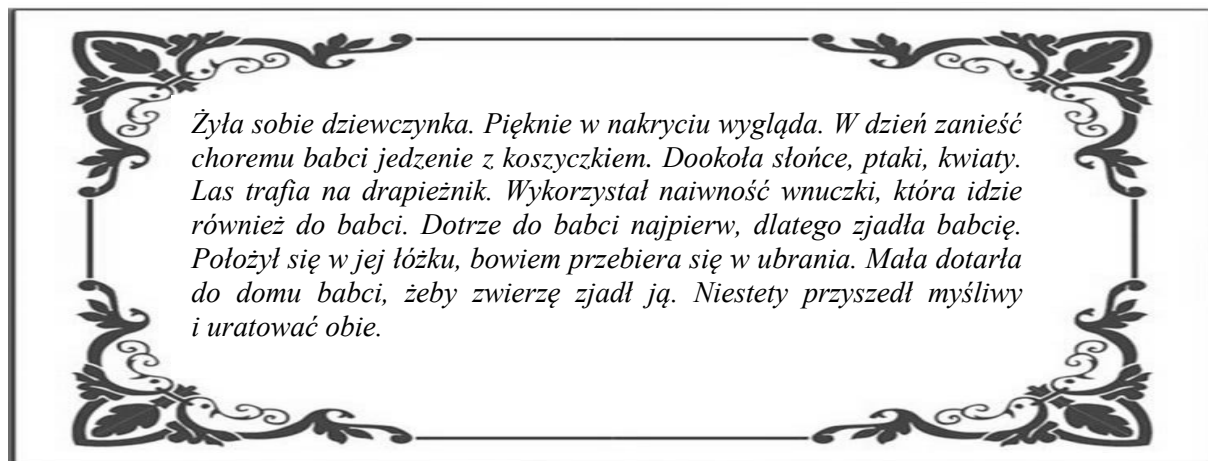
Najtrudniejsze dla zdających okazało się zadanie 5.2. Uczniowie musieli dobrać kurs do osoby, która chce nauczyć się przygotowywać dania mięsne na zajęciach grupowych w weekend. Poprawną odpowiedź **D.** wybrało 41% zdających. Dla 25% uczniów atrakcyjny okazał się dystraktor C., a 22% gimnazjalistów wybrało odpowiedź B. Osoby, które wybrały opcję C., prawdopodobnie nie zwróciły uwagi na to, że opisywane zajęcia odbywają się w dni robocze. Oczekiwań Daszy nie spełniała też propozycja B., gdyż oferowała indywidualne zajęcia o tematyce „dania warzywne”.

Uczniowie lepiej poradzili sobie z zadaniem 5.1., które poprawnie rozwiązało 45% zdających. W tym zadaniu należało dobrać ofertę do osoby, która w krótkim czasie na zajęciach grupowych chciałaby nauczyć się piec torty, bułeczki, ciastka i pączki. Wszystkie te wymagania spełniała oferta C. («Сладкие мучные блюда», только три урока, приятная компания). Jednak 20% zdających wybrało odpowiedź B. Prawdopodobnie nie zwrócili oni uwagi na to, że w ofercie B. proponowane są zajęcia indywidualne, na których można nauczyć się przygotowywać dania z warzyw. Możliwe, że uczniowie zasugerowali się słowami *супы, салаты*, które pojawiły się zarówno w zadaniu, jak i w ofercie.

Lepiej uczniowie poradzili sobie z zadaniem 3., sprawdzającym umiejętność określania głównej myśli poszczególnych części tekstu i z zadaniem 4., sprawdzającym umiejętność rozpoznawania związków pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu (średni wynik odpowiednio 59% i 56%).

Średni wynik uzyskany przez gimnazjalistów za zadania sprawdzające umiejętność stosowania środków językowych wyniósł 48%. Większość uczniów nie potrafiła poprawnie uzupełnić tekstu w zadaniu 6. oraz przetłumaczyć zdań w zadaniu 7. W zadaniu 6. najtrudniejsze okazało się utworzenie formy 3. osoby liczby pojedynczej czasownika *заходить* (28% poprawnych odpowiedzi – najniższy wynik w całym arkuszu). Czasownik ten jest bardzo podobny do polskiego *zachodzić*. Nawet jeśli uczniowie dopasowali go do odpowiedniej luki w tekście, to częstą przyczyną błędnych odpowiedzi była niezajomość odmiany czasownika. W zadaniu 7. uczniowie słabo poradzili sobie z zadaniem 7.5. (47% prawidłowych odpowiedzi), w którym trzeba było przetłumaczyć fragment *mam na imię*. Chociaż wyrażenie to jest dobrze znane zdającym, nie potrafili go poprawnie zapisać. Należy pamiętać, że w zadaniach 6. i 7. wymagana jest pełna poprawność ortograficzna wpisywanych fragmentów.

Ostatnie zadanie, z którym muszą zmierzyć się uczniowie piszący egzamin na poziomie rozszerzonym, polega na stworzeniu krótkiej wypowiedzi pisemnej na zadany temat. Średni wynik uzyskany za to zadanie wyniósł 48% punktów. Najwyższe wyniki uczniowie uzyskali za spójność i logikę wypowiedzi (średni wynik – 51%) oraz treść (średni wynik – 49%). Najniższy wynik gimnazjaliści uzyskali w kryterium poprawności środków językowych (43%).

„Pod lupą” – spójność i logika wypowiedzi

Czy ta historia brzmi znajomo? Niektórzy bez wątpienia poznają w niej znaną z dzieciństwa bajkę o Czerwonym Kapturku. Ale nie wszystko w tej historii jest jasne i czytelne. Tekst jest chaotyczny, pełen sprzeczności i niekonsekwencji. Duża liczba błędów językowych w tekście sprawia, że trudno jest połączyć sens poszczególnych zdań w jedną całość. Gdybyśmy nie znali prawdziwego przebiegu wydarzeń w bajce o Czerwonym Kapturku, to czytając powyższy tekst na każdym kroku musielibyśmy się zastanawiać, co autor miał na myśli.

W wypowiedziach pisemnych gimnazjalistów często daje się zauważyć podobne braki w spójności i logice. Potwierdza to dość niski średni wynik uzyskany przez zdających w kryterium spójności i logiki wypowiedzi (51%). Przyjrzyjmy się więc, jakie problemy dotyczące spójności i logiki występowały w pracach egzaminacyjnych.

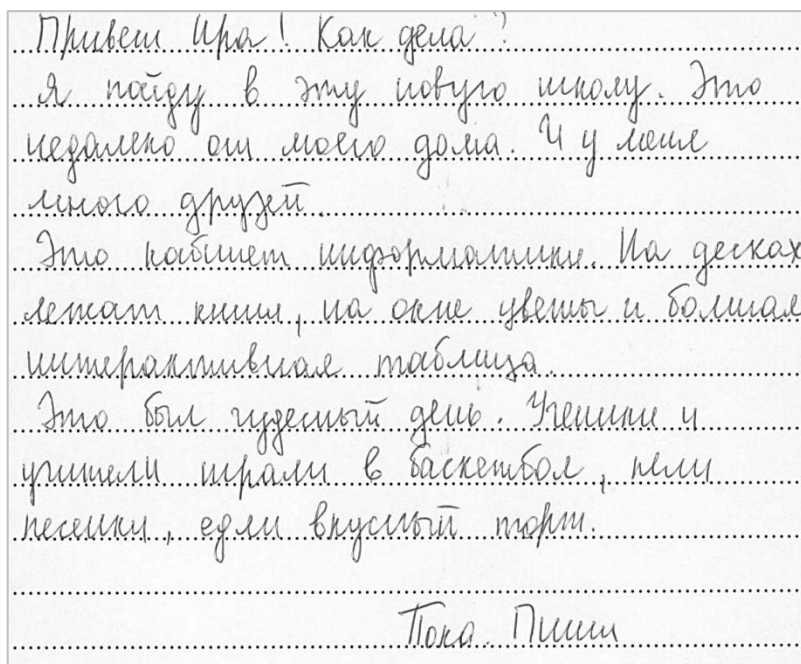
Tegoroczne polecenie do zadania 8. brzmiało:

Rozpocząłeś/Rozpoczęłaś naukę w nowej szkole. W e-mailu do kolegi/koleżanki z Rosji:

- **wyjaśnij, dlaczego wybrałeś(-aś) właśnie tę szkołę**
- **opisz salę lekcyjną, która najbardziej Ci się podoba**
- **zrelacjonuj wydarzenie, które miało miejsce w szkole w pierwszym dniu nauki.**

Oceniając wypowiedź pisemną w kryterium spójności, egzaminatorzy przede wszystkim zwracają uwagę na to, czy i w jakim stopniu tekst funkcjonuje jako całość dzięki jasnym powiązaniom (np. leksykalnym, gramatycznym) wewnątrz zdań oraz między zdaniami/akapitami tekstu. W ocenie logiki wypowiedzi bierze się pod uwagę, czy i w jakim stopniu wypowiedź jest klarowna (np. czy nie jest jedynie zbiorem przypadkowo zebranych myśli).

Czy poniższa praca spełnia te warunki?

Powyższa wypowiedź składa się w zasadzie ze zrozumiałych zdań, zdający zrealizował wszystkie podpunkty polecenia, jednak w pracy nie ma żadnych połączeń między fragmentami odnoszącymi się do kolejnych podpunktów polecenia. Uczeń napisał e-mail tak, jakby odpowiadał na pytania, podczas gdy jego zadaniem było napisanie spójnej wiadomości, dotyczącej nauki w nowej szkole. Czytając taką wypowiedź odbiorca często traci wątek i zastanawia się, co autor miał na myśli. W wielu miejscach tekst jest niejasny. Odbiorca nie rozumie, do której szkoły idzie piszący. Nie ma pewności, czy położenie szkoły blisko domu było powodem wyboru szkoły. Zdanie, mówiące o dużej liczbie przyjaciół, nie pasuje ani do zdania poprzedzającego, ani do zdania po nim następującego. Czytając opis sali informatycznej, trudno wywnioskować, że mowa jest o sali lekcyjnej, która najbardziej podoba się piszącemu. Zastanawiamy się też, o jakim cudownym dniu pisze zdający i dlaczego. Wiadomość sprawia wrażenie tekstu chaotycznego i złożonego z niepowiązanych między sobą fragmentów. Tylko znając treść polecenia, można uporządkować informacje i domyślić się, co autor e-maila chciał przekazać.

Kształtując umiejętność tworzenia prostej i zrozumiałej wypowiedzi pisemnej należy wyposażać uczniów w podstawowe wyrażenia i zwroty budujące jej spójność.

Привет Ира! Как дела?

Сейчас я хожу в новую школу. Я выбрала её, потому что она недалеко от моего дома и у меня там много друзей.

В моей школе красивые кабинеты. Мой любимый – это кабинет математики. На досках лежат книги, на окне цветы и большая интерактивная таблица.

Моя новая школа супер. Я навсегда запомню свой первый день в ней. Это был чудесный день. Ученики и учителя играли в баскетбол, пели песенки и ели вкусный торт.

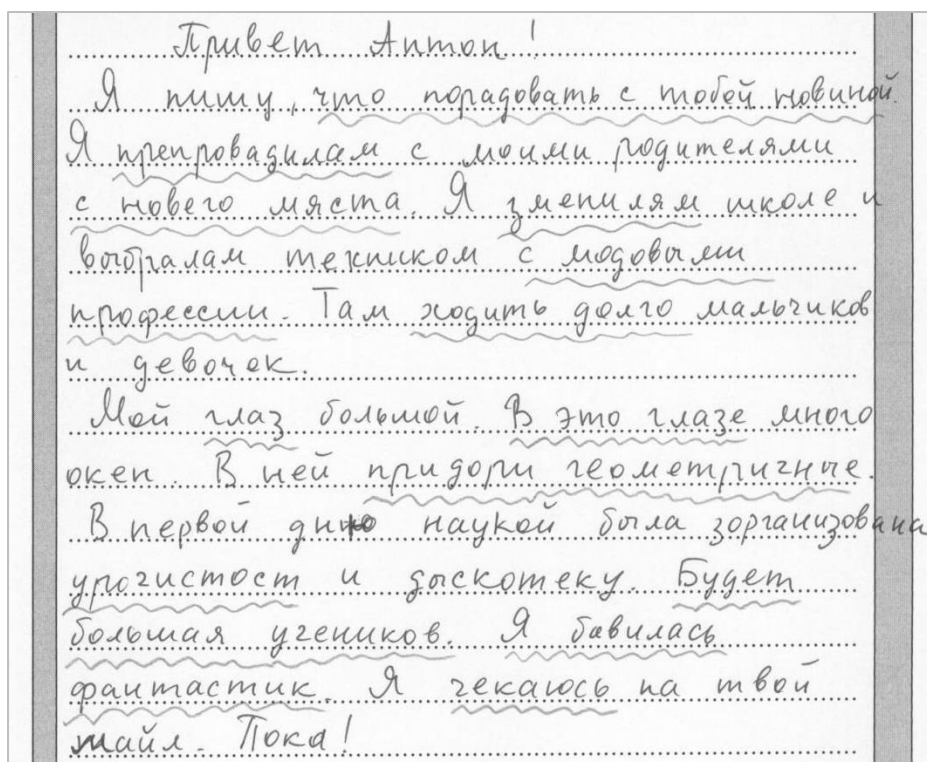
Пока. Пиши.

Powyższy przykład pokazuje, jak stworzyć taki kontekst wypowiedzi, który nie budzi wątpliwości odbiorcy i brzmi naturalnie. Na przykład, aby przedstawić kolejność wydarzeń, można użyć takich wyrażen, jak *сейчас*, *теперь*, *сначала*, *потом*, *в конце*; aby pokazać związki przyczynowo-skutkowe można wykorzystać wyrażenia *потому что*, *так как*, *поэтому*. Miejsce lub kierunek, o którym jest mowa w poprzednim zdaniu, można zastąpić przysłówkami *там*, *здесь*, *туда*, *сюда*.

Warto też zwrócić uwagę uczniów na to, że istnieje bardzo ścisły związek między błędami językowymi a spójnością tekstu. Błędy, które najczęściej zaburzają spójność tekstu, to:

- nieumiejętne łączenie zdań/części zdań, zwłaszcza używanie niewłaściwych leksykalnych wskaźników zespolenia (tzw. konektorów), np. *В этом классе большое окно, потому что он очень светлый.*
- odwoływanie się w tekście do czegoś, co nie zostało wcześniej wspomniane, np. *Мы с одноклассниками играли в мяч на школьной площадке. Вдруг её собака укусила директора.*
- używanie niewłaściwych zaimków, np. *Мне нравится класс от химии. В ней мы делаем опыты.*
- brak konsekwencji w stosowaniu czasów gramatycznych, np. *В первый день был день спорта. Можно кататься на велосипеде и роликах. Будут разные конкурсы. Я выиграла сладкий приз.*

Wiele z wyżej wymienionych problemów ilustruje kolejna praca egzaminacyjna. Autor podjął próbę zrealizowania poszczególnych podpunktów polecenia, jednak ze względu na liczne błędy językowe oraz niejasne połączenia między zdaniami i częściami tekstu, duża część pracy jest nieczytelna dla odbiorcy (linią falistą zaznaczone są niekomunikatywne fragmenty tekstu oraz inne usterki w spójności i logice).

Błędy językowe sprawiają, że część pracy jest niekomunikatywna. Nie wiemy, jaki był powód wybrania przez piszącego nowej szkoły. W drugim podpunkcie polecenia zdający miał opisać ulubioną salę lekcyjną. Jednak nie jest jasne, do czego się odnosi wyraz *глаз* na początku drugiego akapitu. Możemy jedynie domyślać się z kontekstu, że słowo to zostało pomyłone przez piszącego ze słowem *класс*. Jedyna czytelna informacja w trzecim akapicie dotyczy zorganizowania w pierwszym dniu nauki dyskoteki. Natomiast reszta akapitu jest całkowicie niekomunikatywna. W rezultacie czytelnik gubi się w tekście na skutek braku spójności wypowiedzi.

Jakich prac oczekuje się od zdających? Najlepszą wskazówką jest opis najwyższej kategorii punktowej w skali oceniania.

2 p.	wypowiedź jest w całości lub w znacznej większości spójna i logiczna zarówno na poziomie poszczególnych zdań, jak i całego tekstu
------	---

Przyjrzyjmy się pracy, która nie jest pozbawiona usterek, ale zasługuje na przyznanie maksymalnej liczby punktów w kryterium spójności i logiki.

Привет Марта!
 Прости, что я не писала, но у меня не было времени. Дело в том, что я поступила в новую школу. Я её выбрала, потому что там хорошие учителя и красивые кабинеты. Мне, например, нравится класс биологии, потому что там много картин, большие окна и телевизор.
 Представляешь, в первый день учёбы в новой школе был конкурс тайфотов. Я выиграла главный приз – два билета в кино. Правда здорово?!
 Расскажи, что у тебя нового. Меду света.

W tej pracy zdający umiejętnie łączy poszczególne części wypowiedzi. Każdy podpunkt polecenia jest zrealizowany w sposób przemyślany. Egzaminator nie musi ani zastanawiać się, czego dotyczy każdy fragment, ani interpretować intencji autora. Wypowiedź jest jasna i pozwala czytającemu podążać za tokiem myśli piszącego. Chociaż w pracy występują błędy językowe, wypowiedź ta spełnia wymagania w kryterium spójności i logiki na 2 punkty.

Wnioski

Analiza wyników egzaminu z języka rosyjskiego pozwala na wyciągnięcie następujących wniosków dotyczących pracy z gimnazjalistami w kolejnych latach.

- ❖ Zadania, które sprawdzają globalne rozumienie tekstu (główną myśl, intencję nadawcy, kontekst wypowiedzi), sprawiają zdającym trudności. Warto w procesie dydaktycznym zwracać uwagę na sformułowania występujące w trzonach zadań, np., „Ten tekst jest o...”, „Ania napisała tę wiadomość, żeby...”, „Rozmowa się odbywa w...”, które wskazują, że jest to zadanie sprawdzające ogólne rozumienie tekstu. Ważne jest, aby uczący się potrafili dokonać syntezy informacji, które pojawiają się w nagraniu bądź w tekście. Uczniowie powinni mieć świadomość, że dopiero po przeczytaniu całego akapitu lub tekstu można określić, co jest jego głównym tematem. Ponadto wskazanie prawidłowej odpowiedzi często wymaga nie tylko zrozumienia poszczególnych wyrażen, ale też łączenia różnych informacji. Prawdą jest, że zadania sprawdzające tę umiejętność rzadziej występują w podręcznikach, ale wiele tekstów wykorzystywanych na lekcjach może służyć jako doskonały materiał do ćwiczenia tych umiejętności, np. poprzez wymyślenie tytułu do całego tekstu lub jego części, zaznaczenie słów i wyrażen związanych z poprawną odpowiedzią.
- ❖ Inną ważną umiejętnością, która wymaga szczególnej uwagi podczas zajęć szkolnych jest umiejętność łączenia wyrażen synonimicznych. Identyfikowanie i zestawianie ze sobą wyrażen o podobnych znaczeniach jest szczególnie przydatne w rozwiązywaniu zadań wielokrotnego wyboru. Ponadto umiejętność wyrażania myśli przy pomocy różnorodnych środków językowych jest niezbędna przy formułowaniu płynnej wypowiedzi pisemnej.
- ❖ Znajomość środków językowych to od lat część arkusza, w której zadania są największym wyzwaniem dla zdających. Duży odsetek uczniów nie podejmuje próby ich rozwiązania albo uzyskuje bardzo niskie wyniki. Brak znajomości podstawowych struktur gramatycznych lub bardzo ograniczony zasób słownictwa wpływa nie tylko na wynik zadań sprawdzających znajomość środków językowych, ale bardzo często powoduje zaburzenie komunikacji, a tym samym uzyskanie mniejszej liczby punktów za przekazanie informacji w wypowiedzi pisemnej (np. na skutek użycia niewłaściwego czasu lub słowa). Co więcej, bardzo często powoduje to też problemy z rozwiązywaniem zadań w części sprawdzającej rozumienie ze słuchu i rozumienie tekstów pisanych, ponieważ brak znajomości podstawowych struktur gramatycznych znacznie utrudnia lub uniemożliwia rozumienie fragmentów tekstu kluczowych do rozwiązania zadania.
- ❖ W wypowiedzi pisemnej niezwykle istotną kwestią jest tworzenie spójnego i logicznego tekstu. Aby poprawić spójność wypowiedzi zdających warto ćwiczyć z uczniami różne sposoby realizowania poszczególnych podpunktów polecenia i włączyć do zajęć lekcyjnych ćwiczenia polegające na łączeniu w odpowiedni sposób poszczególnych części tworzonego tekstu.

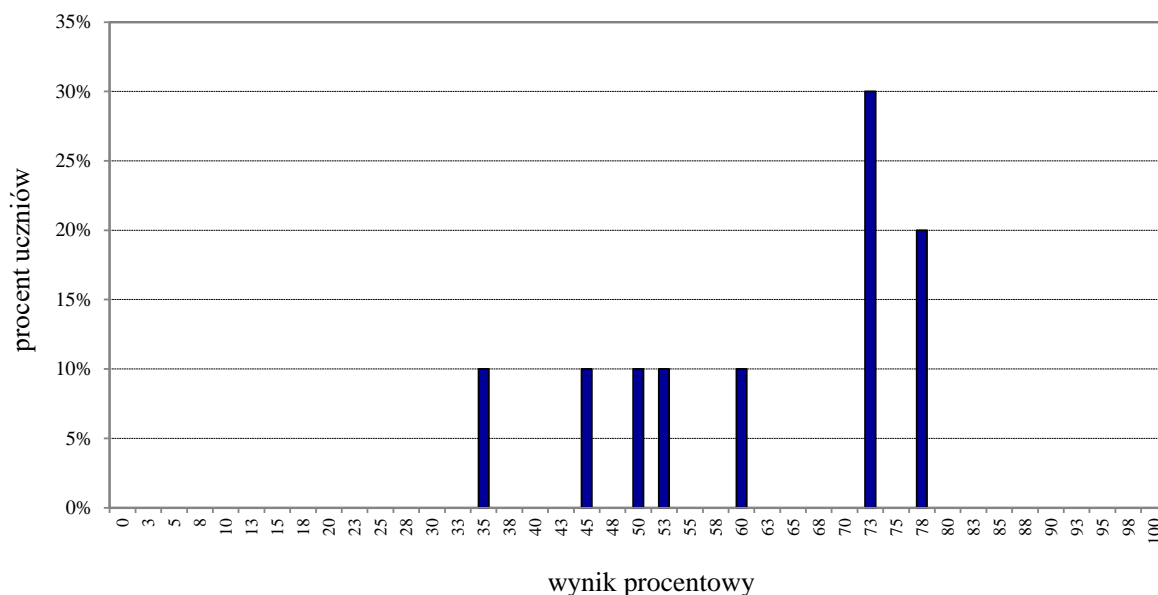
Podstawowe informacje o arkuszach dostosowanych

Poziom podstawowy

Opis arkusza dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim

Uczniowie z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GR-P8-162 przygotowanym zgodnie z zaleceniami specjalistów. Arkusz zawierał 17 zadań zamkniętych, sprawdzających opanowanie przez uczniów umiejętności w następujących obszarach: rozumienie tekstów słuchanych, rozumienie tekstów pisanych, znajomość funkcji językowych oraz znajomość środków językowych. Dostosowane do potrzeb tej grupy zdających było tempo nagrań na płycie CD oraz długość przerw na zapoznanie się z treścią zadań oraz ich rozwiązanie. Zadania zamieszczone w arkuszu były bliskie sytuacjom życiowym zdających. Polecenia były jasne, proste i zrozumiałe.

Wyniki uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim

Wykres 9. Rozkład wyników uczniów

Tabela 23. Wyniki uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
10	35	78	66	73	62	15

Język francuski – poziom podstawowy

1. Opis arkusza standardowego

Arkusz składał się z 40 zadań zamkniętych różnego typu (wyboru wielokrotnego, prawda/fałsz oraz zadań na dobieranie) ujętych w 11 wiązek. Zadania sprawdzały wiadomości oraz umiejętności określone w podstawie programowej III.0 w czterech obszarach: rozumienie ze słuchu (12 zadań), rozumienie tekstów pisanych (12 zadań), znajomość funkcji językowych (10 zadań) oraz znajomość środków językowych (6 zadań).

Za poprawne rozwiązanie wszystkich zadań uczeń mógł otrzymać 40 punktów.

2. Dane dotyczące populacji uczniów

Tabela 1. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym

Liczba uczniów		13
Uczniowie	bez dysleksji rozwojowej	11
	z dysleksją rozwojową	2
	dziewczeta	11
	chłopcy	2
	ze szkół na wsi	0
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	0
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	12
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	1
	ze szkół publicznych	13
	ze szkół niepublicznych	0

Tabela 2. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Uczniowie	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	0
	słabowidzący i niewidomi	0
	słabosłyszący i niesłyszący	0
	z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim	0
	z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym	0
	Ogółem	0

3. Przebieg egzaminu

Tabela 3. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

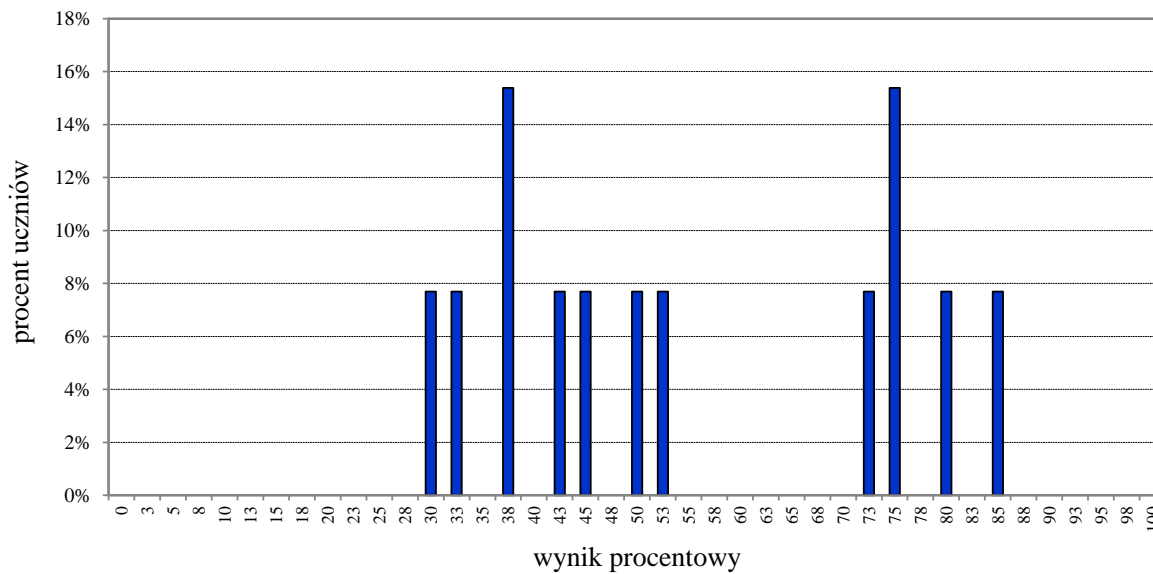
Termin egzaminu		20 kwietnia 2016 r.	
Czas trwania egzaminu		60 minut dla uczniów rozwiązujących zadania w arkuszu standardowym lub czas przedłużony zgodnie z przyznanym dostosowaniem	
Liczba szkół		3	
Liczba obserwatorów ¹ (§ 8 ust. 1)		0	
Liczba unieważnień ¹	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	0
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez ucznia w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	0
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez ucznia prawidłowego przebiegu egzaminu gimnazjalnego	0
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	0
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego	0
	art. 44zzy ust. 10	niemożności ustalenia wyniku (np. zaginięcia karty odpowiedzi)	0
	inne (np. złe samopoczucie ucznia)		0
Liczba wglądów ² (art.44zzz ust.1)		0	

¹ Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego i egzaminu gimnazjalnego (Dz.U. z 2015, poz. 959).

² Na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2015, poz. 2156, ze zm.).

4. Podstawowe dane statystyczne

Wyniki uczniów

Wykres 1. Rozkład wyników uczniów

Tabela 4. Wyniki uczniów – parametry statystyczne

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
13	30	85	50	38	55	20

Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Tabela 5. Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Język francuski – poziom podstawowy			
wynik procentowy	wartość centyla	stanin	
0	1	1	
3	1		
5	1		
8	1		
10	1		
13	1		
15	1		
18	1		
20	1		
23	2		
25	3		
28	5		2
30	8		
33	10		
35	12	3	
38	15		
40	17		
43	19		
45	21		
48	23		
50	26	4	
53	27		
55	28		
58	30		
60	32		
63	34		
65	35		
68	37		
70	38	5	
73	40		
75	42		
78	45		
80	47		
83	49		
85	52		
88	54		
90	58	6	
93	61		
95	66	6	
98	74		
100	100	7, 8, 9	

Wyniki w skali centylowej i staninowej umożliwiają porównanie wyniku ucznia z wynikami uczniów w całym kraju. Na przykład, jeśli uczeń z języka francuskiego na poziomie podstawowym uzyskał 80% punktów możliwych do zdobycia (wynik procentowy), to oznacza, że jego wynik jest taki sam lub wyższy od wyniku 47% wszystkich zdających (wynik centylowy), a niższy od wyniku 53% zdających i znajduje się on w 5. staninie.

Średnie wyniki szkół³ na skali staninowej

Tabela 6. Wyniki szkół na skali staninowej

Stanin	Przedział wyników (w %)
1	31–33
2	34–37
3	38–46
4	47–64
5	65–80
6	81–94
7	95–98
8	99–100
9	

Skala staninowa umożliwia porównywanie średnich wyników szkół w poszczególnych latach. Uzyskanie w kolejnych latach takiego samego średniego wyniku w procentach nie oznacza tego samego poziomu osiągnięć.

Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową

Tabela 7. Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową – parametry statystyczne*

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Uczniowie bez dysleksji	11	33	85	50	38	56	19
Uczniowie z dysleksją rozwojową	2	-	-	-	-	-	-

* Parametry statystyczne są podawane dla grup liczących 10 lub więcej uczniów.

Wyniki dziewcząt i chłopców

Tabela 8. Wyniki dziewcząt i chłopców – parametry statystyczne*

Płeć	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Dziewczęta	11	30	85	45	38	53	21
Chłopcy	2	-	-	-	-	-	-

* Parametry statystyczne są podawane dla grup liczących 10 lub więcej uczniów.

³ Ilekroć w niniejszym sprawozdaniu jest mowa o wynikach szkół w 2016 roku, przez szkołę należy rozumieć każdą placówkę, w której liczba uczniów przystępujących do egzaminu była nie mniejsza niż 5. Wyniki szkół obliczono na podstawie wyników uczniów, którzy wykonywali zadania z arkusza GF-P1-162.

Wyniki uczniów a wielkość miejscowości

Tabela 9. Wyniki uczniów w zależności od lokalizacji szkoły – parametry statystyczne*

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Wieś	0	-	-	-	-	-	-
Miasto do 20 tys. mieszkańców	0	-	-	-	-	-	-
Miasto od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	12	30	85	48	38	53	20
Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	1	-	-	-	-	-	-

* Parametry statystyczne są podawane dla grup liczących 10 lub więcej uczniów.

Wyniki uczniów szkół publicznych i szkół niepublicznych

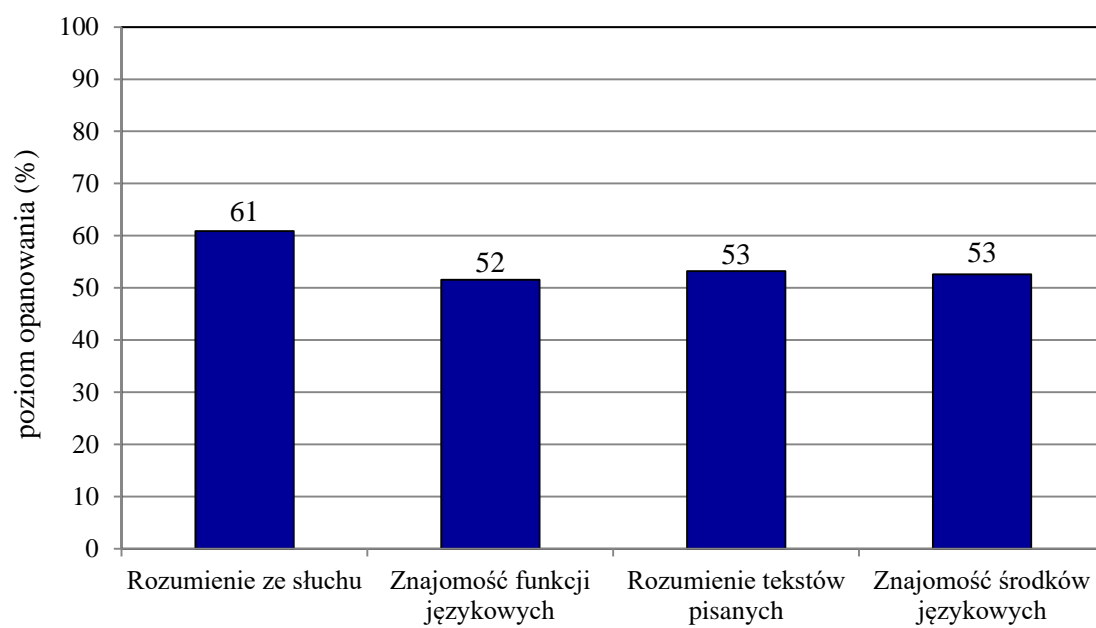
Tabela 10. Wyniki uczniów szkół publicznych i niepublicznych – parametry statystyczne

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Szkoła publiczna	13	30	85	50	38	55	20
Szkoła niepubliczna	0	-	-	-	-	-	-

Poziom wykonania zadań

Tabela 11. Poziom wykonania zadań

Wymagania ogólne	Nr zad.	Wymagania szczegółowe	Poziom wykonania zadania (%)
II. Rozumienie wypowiedzi (ustnych) tj. Rozumienie ze słuchu	1.1.		85
	1.2.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	77
	1.3.		54
	1.4.	2.5) Uczeń określa kontekst wypowiedzi.	85
	1.5.	2.4) Uczeń określa intencje nadawcy/autora tekstu.	38
	2.1.		62
	2.2.		62
	2.3.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	46
	2.4.		85
	3.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	38
	3.2.		62
	3.3.	2.5) Uczeń określa kontekst wypowiedzi.	38
	IV. Reagowanie na wypowiedzi tj. Znajomość funkcji językowych	4.1.	6.7) Uczeń wyraża prośby i podziękowania [...].
4.2.		6.3) Uczeń uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia.	31
4.3.		6.3) Uczeń uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia.	31
4.4.		6.5) Uczeń wyraża swoje opinie [...].	46
5.1.		6.2) Uczeń stosuje formy grzecznościowe.	54
5.2.		6.4) Uczeń prosi o pozwolenie [...].	54
5.3.		6.5) Uczeń wyraża swoje opinie [...].	92
6.1.		6.3) Uczeń uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia.	8
6.2.		6.7) Uczeń wyraża [...] zgodę lub odmowę wykonania prośby.	54
6.3.	6.7) Uczeń wyraża prośby i podziękowania [...].	92	
II. Rozumienie wypowiedzi (pisemnych) tj. Rozumienie tekstów pisanych	7.1.	3.4) Uczeń określa kontekst wypowiedzi.	62
	7.2.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	69
	7.3.	3.4) Uczeń określa kontekst wypowiedzi.	31
	7.4.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	31
	8.1.	3.1) Uczeń określa główną myśl tekstu.	54
	8.2.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	38
	8.3.	3.3) Uczeń określa intencje nadawcy/autora tekstu.	85
	8.4.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	46
	9.1.		46
	9.2.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	46
9.3.		92	
9.4.		38	
I. Znajomość środków językowych	10.1.	1. Uczeń posługuje się bardzo podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych)	38
	10.2.		46
	10.3.	[...].	54
	11.1.	1. Uczeń posługuje się bardzo podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych)	77
	11.2.		31
	11.3.	[...].	69

Średnie wyniki uczniów w zakresie poszczególnych obszarów umiejętności

Wykres 4. Średnie wyniki uczniów w zakresie poszczególnych obszarów umiejętności

Język francuski – poziom rozszerzony

1. Opis arkusza standardowego

Uczniowie bez dysfunkcji oraz uczniowie ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się wykonywali zadania zawarte w arkuszu standardowym. Arkusz składał się z 20 zadań zamkniętych różnego typu (wyboru wielokrotnego oraz zadań na dobieranie) ujętych w 5 wiązek oraz 11 zadań otwartych: 2 wiązek zadań sprawdzających znajomość środków językowych oraz jednego zadania sprawdzającego umiejętność tworzenia wypowiedzi pisemnej. Zadania sprawdzały wiadomości oraz umiejętności określone w podstawie programowej III.1 w czterech obszarach: rozumienie ze słuchu (10 zadań), rozumienie tekstów pisanych (10 zadań), znajomość środków językowych (10 zadań) oraz tworzenie wypowiedzi pisemnej (1 zadanie).

Za poprawne rozwiązanie wszystkich zadań uczeń mógł otrzymać 40 punktów.

2. Dane dotyczące populacji uczniów

Tabela 12. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym

Liczba uczniów		2
Uczniowie	bez dysleksji rozwojowej	1
	z dysleksją rozwojową	1
	dziewczeta	2
	chłopcy	0
	ze szkół na wsi	0
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	0
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	2
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	0
	ze szkół publicznych	2
	ze szkół niepublicznych	0

3. Przebieg egzaminu

Tabela 13. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

Termin egzaminu		20 kwietnia 2016 r.	
Czas trwania egzaminu		60 minut dla uczniów rozwiązujących zadania w arkuszu standardowym lub czas przedłużony zgodnie z przyznanym dostosowaniem	
Liczba szkół		1	
Liczba zespołów egzaminatorów		0	
Liczba egzaminatorów		0	
Liczba obserwatorów ¹ (§ 8 ust. 1)		0	
Liczba unieważnień ¹	w przypadku:0		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	0
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez ucznia w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	0
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez ucznia prawidłowego przebiegu egzaminu gimnazjalnego	0
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	0
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego	0
	art. 44zzy ust. 10	niemożności ustalenia wyniku (np. zaginięcia karty odpowiedzi)	0
	inne (np. złe samopoczucie ucznia)		
Liczba wglądów ² (art.44zzz ust.1)		0	

¹ Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2015, poz. 959).

² Na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2015, poz. 2156, ze zm.).

Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Tabela 14. Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Język francuski – poziom rozszerzony		
wynik procentowy	wartość centyla	stanin
0	1	1
3	1	
5	1	
8	1	
10	2	
13	3	
15	4	
18	4	
20	5	
23	6	
25	6	
28	6	
30	7	
33	8	
35	8	
38	8	
40	8	
43	9	
45	10	
48	12	3
50	13	
53	13	
55	14	
58	15	
60	16	
63	17	
65	18	
68	20	
70	21	
73	22	4
75	24	
78	28	
80	30	
83	33	
85	38	5
88	42	
90	47	
93	53	
95	57	
98	60	6, 7, 8, 9
100	100	

Wyniki w skali centylowej i staninowej umożliwiają porównanie wyniku ucznia z wynikami uczniów w całym kraju. Na przykład, jeśli uczeń z języka francuskiego na poziomie rozszerzonym uzyskał 80% punktów możliwych do zdobycia (wynik procentowy), to oznacza, że jego wynik jest taki sam lub wyższy od wyniku 30% wszystkich zdających (wynik centylowy), a niższy od wyniku 70% zdających i znajduje się on w 4. stanie.

Wymagania ogólne i szczegółowe

Tabela 15. Wykaz wymagań sprawdzanych w arkuszu egzaminacyjnym

Wymagania ogólne	Nr zad.	Wymagania szczegółowe/Kryteria	
II. Rozumienie wypowiedzi (ustnych) tj. Rozumienie ze słuchu	1.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	
	1.2.		
	1.3.	2.5) Uczeń określa kontekst wypowiedzi.	
	1.4.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	
	1.5.		
	1.6.	2.4) Uczeń określa intencje nadawcy/autora tekstu.	
	2.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	
	2.2.		
2.3.			
2.4.			
II. Rozumienie wypowiedzi (pisemnych) tj. Rozumienie tekstów pisanych	3.1.	3.2) Uczeń określa główną myśl poszczególnych części tekstu.	
	3.2.		
	3.3.		
	4.1.	3.6) Uczeń rozpoznaje związki pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu.	
	4.2.		
	4.3.		
	4.4.		
	5.1.	3.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	
5.2.			
5.3.			
I. Znajomość środków językowych	6.1.	1. Uczeń posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	
	6.2.		
	6.3.		
	6.4.		
	6.5.		
	7.1.	1. Uczeń posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	
	7.2.		
	7.3.		
	7.4.		
	7.5.		
I. Znajomość środków językowych III. Tworzenie wypowiedzi IV. Reagowanie na wypowiedzi tj. Wypowiedź pisemna	8.	5. Uczeń tworzy krótkie, proste i zrozumiałe wypowiedzi pisemne, np. e-mail: 1) opisuje [...] przedmioty, miejsca [...] 4) relacjonuje wydarzenia z przeszłości 5) wyraża i uzasadnia swoje poglądy [...] 9) stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi w zależności od sytuacji. 7. Uczeń reaguje w formie prostego tekstu pisanego, np. e-mail, w typowych sytuacjach: 2) [...] przekazuje informacje i wyjaśnienia.	treść
		spójność i logika wypowiedzi	
		zakres środków językowych	
		poprawność środków językowych	

Komentarz

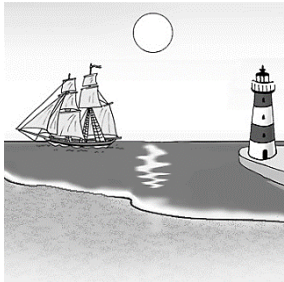
Ze względu na niewielką liczbę zdających, którzy przystąpili do III części egzaminu gimnazjalnego z języka francuskiego, zamieszczony poniżej komentarz zawiera analizę wyników populacji krajowej.

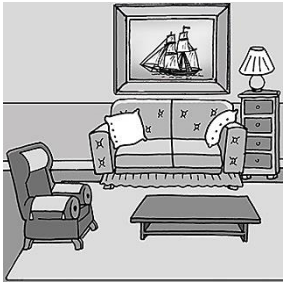
Poziom podstawowy

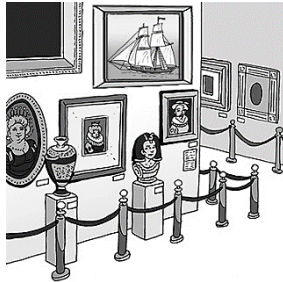
Uczniowie klas trzecich przystępujący do egzaminu z języka francuskiego na poziomie podstawowym uzyskali średnio 75% punktów. Stopień opanowania przez zdających poszczególnych umiejętności sprawdzanych na egzaminie okazał się zbliżony. Uczniowie najlepiej poradzi sobie z zadaniami sprawdzającymi umiejętność rozumienia ze słuchu, uzyskując średnio 80% punktów, nieco gorzej – z zadaniami sprawdzającymi znajomość funkcji językowych (75% punktów). Najwięcej trudności sprawiły zdającym zadania sprawdzające umiejętność rozumienia tekstów pisanych i znajomość środków językowych. Średni wynik dla każdego z tych obszarów wyniósł 72%.

W części arkusza sprawdzającej umiejętność rozumienia ze słuchu uczniowie lepiej poradzi sobie ze znajdowaniem w tekście określonych informacji niż z rozumieniem tekstu jako całości, czyli określaniem kontekstu wypowiedzi (zadania 1.4. i 3.3.) oraz intencji nadawcy/autora tekstu (zadanie 1.5.). Nie oznacza to jednak, że wszystkie zadania sprawdzające umiejętność globalnego rozumienia tekstu okazały się dla zdających jednakowo trudne. Przyjrzyjmy się dwóm zadaniom.

1.4. Où sont les deux personnes qui parlent ?

A.

B.

C.

Transkrypcja

La fille : Quel beau bateau !

Le garçon : Il te plaît vraiment ?

La fille : Oui. Et regarde cette mer bleue. Que c'est beau ! Et toi ? Tu n'aimes pas ce tableau ?

Le garçon : Bof. Ma mère aime bien s'asseoir dans le fauteuil et le regarder. Elle l'adore.

La fille : Elle a raison. Il est très bien sur ce mur, au-dessus du canapé.

Le garçon : Viens maintenant dans la cuisine. On va boire quelque chose.

Spośród wszystkich zadań, które sprawdzały rozumienie tekstu jako całości, zadanie 1.4. wymagające umiejętności określania kontekstu wypowiedzi sprawiło uczniom najmniej problemów. Miejsce, w którym odbywa się rozmowa, poprawnie wskazało 84% gimnazjalistów. Zdecydowana większość zdających zwróciła uwagę na następujące fragmenty tekstu: *Il est très bien sur ce mur, au-dessus du canapé.* oraz *Viens maintenant dans la cuisine.* i wybrała poprawną odpowiedź **B.** Pomimo że rozmowa o obrazie mogła przywoływać na myśl galerię sztuki, a pojawiające się w dialogu zdania, takie jak *Quel beau bateau !* czy *Et regarde cette mer bleue.*, mogły wskazywać na morze, odpowiedzi **A.** i **C.** nie były często wybierane przez zdających.

Większym wyzwaniem dla uczniów okazało się zadanie, które sprawdzało umiejętność określania intencji nadawcy/autora tekstu (1.5.). Poprawną odpowiedź **A.** wskazało 67% uczniów.

1.5. La femme est venue pour

- (A.) rendre un objet.
 B. offrir un cadeau.
 C. remercier d'un service.

Transkrypcja

La femme : Bonjour Sébastien, ta maman est là ?

Sébastien : Non, madame Polie. Elle est sortie acheter un cadeau pour ma sœur. Entrez, s'il vous plaît.

La femme : Non, non ! J'ai apporté ses lunettes. Elle les a oubliées chez moi.

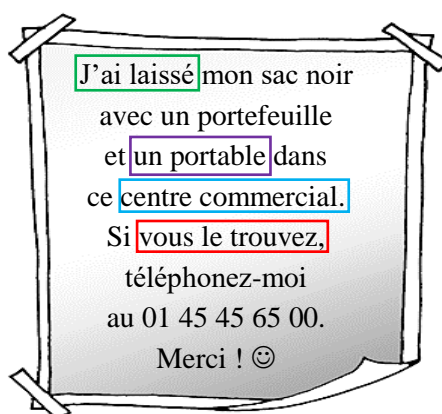
Sébastien : Merci madame, elle va être contente.

Kluczowym dla rozwiązania tego zadania był fragment *J'ai apporté ses lunettes. Elle les a oubliées chez moi.*, który informował o celu odwiedzin kobiety. Część uczniów nie zrozumiała prawdopodobnie czasownika *rendre* występującego w poprawnej odpowiedzi, który oznaczał zwrot pozostawionej przez kogoś rzeczy, w tym przypadku przez mamę chłopca. Ponad 15% zdających wybrało odpowiedź C. *remercier d'un service*. Można przypuszczać, że zasugerowali się oni występującym w nagraniu wyrazem *merci*. Z kolei na atrakcyjność odpowiedzi B. *offrir un cadeau*, którą wskazało jako poprawną prawie 18% zdających, prawdopodobnie miała wpływ obecność wyrazu *un cadeau* w słuchanym tekście. Ponadto cała przedstawiona sytuacja, w której ktoś przekazuje komuś jakiś przedmiot, a następnie otrzymuje podziękowania, mogła uczniom przywołać na myśl sytuację wręczania prezentu.

W obszarze rozumienia tekstów pisanych zdający uzyskali niższe wyniki niż w obszarze rozumienia ze słuchu. Uczniowie w równym stopniu opanowali umiejętność znajdowania w tekście określonych informacji oraz globalnego rozumienia tekstu.

Największym wyzwaniem okazało się dla uczniów zadanie 7., najtrudniejsze w całym arkuszu na poziomie podstawowym (średni wynik – 70%), a w szczególności zadanie 7.3., które sprawdzało umiejętność określania kontekstu wypowiedzi.

7.3.

- A. On peut prendre un rendez-vous à la maison.
 B. On a trouvé un portable dans un centre commercial.
 C. On offre un cadeau à la personne qui achète un produit.
 (D.) C'est l'annonce d'une personne qui a perdu quelque chose.
 E. L'annonce s'adresse aux personnes qui ont perdu leur téléphone.

Zadanie 7.3. rozwiązało poprawnie 56% zdających. Aby wskazać poprawną odpowiedź **D.**, należało zrozumieć, że autorem ogłoszenia jest osoba, która zgubiła torebkę w centrum handlowym i czeka na informację od kogoś, kto mógł ją znaleźć. Formą zwrócenia się o pomoc jest zdanie warunkowe adresowane do wszystkich osób czytających to ogłoszenie: *Si vous le trouvez, téléphonez-moi (...)*. W rozwiązaniu tego zadania pomocne było również zestawienie ze sobą synonimicznych w danym kontekście czasowników *laisser* i *perdre*, które wskazywały na poniesioną stratę. Jedna trzecia zdających wybrała odpowiedź B. Najprawdopodobniej uczniowie skupili swoją uwagę wyłącznie na wyrazach *portable*, *centre commercial* oraz na czasowniku *trouver*, które mogły im sugerować, że tekst informuje o znalezieniu telefonu w centrum handlowym. Wpływ na wybieralność zdania B. miała również prawdopodobnie forma graficzna ogłoszenia, sprawdzająca się równie dobrze jako zawiadomienie o zagubieniu przedmiotu, jak i o jego odnalezieniu.

Wśród zadań sprawdzających umiejętność znajdowania w tekście określonych informacji jednym z trudniejszych było zadanie 7.4.

7.4.

Problèmes de virus ? Pas de panique !

Ne bougez pas de chez vous
et contactez-moi au 01 81 33 21 87.

Plus de 15 ans d'expérience
dans la réparation informatique.
Déplacement sur Paris gratuit.

- A.** On peut prendre un rendez-vous à la maison.
B. On a trouvé un portable dans un centre commercial.
C. On offre un cadeau à la personne qui achète un produit.
D. C'est l'annonce d'une personne qui a perdu quelque chose.
E. L'annonce s'adresse aux personnes qui ont perdu leur téléphone.

Zadanie to poprawnie rozwiązało 68% zdających. Uczniowie właściwie przyporządkowali fragment tekstu *Ne bougez pas de chez vous et contactez-moi (...)*, mówiący o możliwości spotkania w domu po uprzednim umówieniu się, do zdania **A.** Atrakcyjna dla ponad 14% uczniów okazała się odpowiedź D. Uwaga zdających skoncentrowała się najprawdopodobniej na występujących w tekście wyrazach *problèmes* i *panique* oraz na wkomponowanym w obrazek wykrzyknieniu *A l'aide !!*, mających – ich zdaniem – wskazywać na gorączkową próbę odzyskania zagubionego przedmiotu przez autora ogłoszenia.

W porównaniu do zadań z obszaru rozumienia tekstów pisanych zadania sprawdzające znajomość funkcji językowych okazały się dla uczniów łatwiejsze (średni wynik – 75%). Największym wyzwaniem dla zdających okazało się zadanie 4., które wymagało wybrania właściwej reakcji na usłyszane w nagraniu wypowiedzi. W swojej formie zadanie to jest najbardziej zbliżone do warunków, w jakich odbywa się autentyczna rozmowa. Najwięcej problemów sprawiło uczniom dobranie właściwej reakcji do wypowiedzi 2. *Monsieur, vous avez des fraises ?* Zadanie to rozwiązało prawidłowo 64% zdających. Właściwą reakcją na pytanie o dostępność danego towaru skierowane do sprzedawcy przez potencjalnego klienta była odpowiedź **D.** *Désolé, je n'en ai plus.* Tymczasem dla ponad 12% gimnazjalistów atrakcyjna okazała się odpowiedź B. *Non, merci, c'est tout.* Można przypuszczać, że uczniowie zasugerowali się przysłówkiem *non*, który rozpoczynał wypowiedź, nie rozumiejąc bądź nie zwracając uwagi na jej ciąg dalszy. Wzięcie pod uwagę całego zdania, w którym ten przysłówek funkcjonował, pozwoliłoby zdającym wykluczyć tę odpowiedź jako poprawną.

Uczniowie lepiej poradzi sobie z zadaniem 5., w którym należało uzupełnić minidialogi brakującymi wypowiedziami jednej z osób (średni wynik – 76%) oraz z zadaniem 6., w którym wybierali reakcje właściwe dla sytuacji opisanych w języku polskim (średni wynik – 78%). Spośród obu wymienionych zadań największym wyzwaniem dla uczniów okazały się sytuacje komunikacyjne 6.1. i 6.2. Każde z zadań poprawnie rozwiązało 70% uczniów.

6.1. W rozmowie telefonicznej chcesz zapytać mamę kolegi o to, czy zastałeś go w domu.

Co powiesz?

A. C'est Paul ?

B. Paul est là ?

C. Paul, tu es chez toi ?

6.2. Kolega zaprasza Cię do kawiarni. Co mu odpowiesz?

A. C'est un gâteau au café ?

B. Je te dérange ?

C. Pourquoi pas ?

Zadanie 6.1. wymagało od zdających uważnego przeczytania opisu sytuacji i zwrócenia szczególnej uwagi na adresata wypowiedzi, którym była mama kolegi. Poprawną odpowiedzią była reakcja **B**. Tymczasem ponad 24% zdających najprawdopodobniej nie zwróciło uwagi na okoliczności wskazane w trzonie zadania i wybrało odpowiedź **A**., która nie jest możliwa w warunkach rozmowy telefonicznej z mamą kolegi. Zadanie 6.2. jest z kolei przykładem na to, że część uczniów gorzej sobie radzi z mniej standardowymi propozycjami odpowiedzi. Zadanie to wymagało od zdających przyporządkowania reakcji **C**. do zaproszenia do kawiarni. Blisko 19% uczniów wybrało odpowiedź **A**. *C'est un gâteau au café ?*, atrakcyjną ze względu na obecność wieloznacznego słowa *café*. Najprawdopodobniej uczniowie nie rozpoznali, że w tym przypadku wyraz ten oznacza kawę jako element składowy ciasta, a nie kawiarnię.

Znajomość środków językowych okazała się dla zdających jedną z dwóch najtrudniejszych umiejętności sprawdzanych na egzaminie na poziomie podstawowym. Średni wynik za zadania z tego obszaru umiejętności to 72% punktów, tyle samo co w przypadku zadań sprawdzających rozumienie tekstów pisanych. Stopień trudności zadania 10., które sprawdza przede wszystkim znajomość leksyki, był porównywalny ze stopniem trudności zadania 11., w którym kładzie się nacisk na znajomość struktur gramatycznych (średni wynik – odpowiednio 72% i 73%). Najtrudniejsze okazało się zadanie 11.2., które poprawnie rozwiązało 58% uczniów. W zdaniu z luką 11.2. wymienione zostały różnorodne gatunki zwierząt, które ludzie decydują się przyjąć pod swój dach. W zadaniu tym spośród trzech propozycji należało wybrać spójnik rozłączny *ou*, wykluczający kilka możliwości jednocześnie. Ponad jedna czwarta zdających wybrała spójnik przeciwstawny *mais* zestawiający dwie idee pozostające w opozycji, a 16% uczniów – spójnik wynikowy *donc*, co może sugerować, że uczniowie mieli trudność z rozpoznaniem związków logicznych w zdaniach.

Poziom rozszerzony

Uczniowie przystępujący do egzaminu gimnazjalnego z języka francuskiego na poziomie rozszerzonym uzyskali za zadania średnio 84% punktów. Gimnazjaliści poradzili sobie najlepiej z tworzeniem wypowiedzi pisemnej (średni wynik – 88%). Niższe wyniki uzyskali za zadania sprawdzające umiejętność rozumienia tekstów pisanych (średni wynik – 87%) oraz umiejętność rozumienia ze słuchu (średni wynik – 82%). Najslabiej opanowaną umiejętnością było stosowanie środków językowych (średni wynik – 76%).

Wyniki za zadania sprawdzające rozumienie ze słuchu pokazują, że podobnie jak na poziomie podstawowym uczniowie lepiej opanowali umiejętność znajdowania określonych informacji niż umiejętność rozumienia tekstu jako całości. Wśród zadań sprawdzających rozumienie ze słuchu najtrudniejszym okazało się zadanie 1.3., sprawdzające umiejętność określania kontekstu wypowiedzi.

1.3. La personne qui parle se trouve dans

A. un studio de télévision.

B. une salle de classe.

C. une librairie.

Transkrypcja

Voulez-vous apprendre à rédiger des SMS ? Voilà un manuel scolaire original qui va officiellement débarquer dans nos rayons lundi prochain. Chaque leçon raconte une petite histoire, puis présente une liste de vocabulaire, des exercices de traduction et de rédaction avec leurs corrections. C'est une œuvre à la fois sérieuse et drôle. Son auteur, Phil Marso, que je vous présente maintenant, est célèbre non seulement pour ses romans policiers mais aussi pour ses livres sur le langage SMS. En novembre dernier, pendant le Salon de l'Éducation à Paris, il a organisé pour les visiteurs une classe SMS pour expliquer toutes les subtilités et règles grammaticales de l'écriture texto. Hier soir, on a eu l'occasion de voir une émission télévisée sur son autre livre : ouvrage bilingue, page de gauche en français traditionnel et page de droite en texto. Bientôt, sur son site Internet, il va même organiser des cours d'écriture en langage SMS. Et tout à l'heure, il va nous apprendre quelques bases du langage SMS. Uniquement pour cette occasion, trois jours avant sa sortie, son nouvel ouvrage est en vente exclusive chez nous. À la fin de notre rencontre, Phil Marso va le signer dans le rayon des livres pour les adolescents, en face des caisses. Accueillez chaleureusement Monsieur Phil Marso !

Poprawną odpowiedź C. wybrało 60% gimnazjalistów. Zadanie polegało na wskazaniu, gdzie znajduje się nadawca tekstu. Przedstawioną wypowiedź można było usłyszeć w księgarni w trakcie spotkania autorskiego z czytelnikami, a jej autorem była osoba prowadząca to spotkanie. Elementami, które miały naprowadzać uczniów na właściwe rozwiązanie, były fragmenty tekstu zaznaczone powyżej. Część uczniów wybrała odpowiedź A., kierując się najprawdopodobniej występującym w nagraniu wyrażeniem *une émission télévisée*. Blisko 21% zdających mylnie uznała, że autor wypowiedzi znajduje się w sali lekcyjnej i wybrała odpowiedź B. Ich uwaga skoncentrowała się zapewne na pojedynczych wyrażeniach i wyrazach, które nawiązywały tematycznie do szkoły, np. *apprendre, un manuel scolaire, chaque leçon, des exercices, une classe* czy *des cours d'écriture*. Na podstawie wyborów dokonanych przez uczniów można sądzić, że u części z nich umiejętność rozumienia ze słuchu ogranicza się do rozpoznawania pojedynczych słów w tekście słuchanym.

W obszarze rozumienia ze słuchu nieznacznie trudniejsze od zadania 1. okazało się zadanie 2., które w całości sprawdzało umiejętność znajdowania szczegółowych informacji i oparte było na czterech wypowiedziach na temat ochrony środowiska naturalnego. Poziom wykonania zadań, które ich dotyczyły, okazał się zróżnicowany.

- A. Il est nécessaire d'investir dans les nouvelles technologies.
- B. Il faut savoir sélectionner les déchets selon leur nature.
- C. Il est difficile de savoir comment protéger la Terre.
- D. Il est conseillé d'utiliser les transports en commun.
- E. Il y a des gestes simples pour économiser l'eau.

Fragment transkrypcji

Wypowiedź 2.

La pollution de l'air devient un problème important dans le monde. C'est le prix qu'il faut payer pour le progrès technologique et le développement du transport. Mais elle détruit notre planète bleue donc je pense qu'il faut agir. Comment ? La réponse n'est pas facile. Tout ça est compliqué. Je ne sais pas trop. Les gens veulent avoir de belles voitures, produire plus.

Wypowiedź 4.

Je pense que polluer, c'est montrer qu'on est égoïste, qu'on ne pense pas à l'avenir. Chacun devrait faire un petit geste tous les jours. On peut éteindre la lumière quand on sort d'une pièce ou apprendre à faire le tri pour le recyclage, comme ma famille et moi. C'est facile ! Vous avez juste besoin d'apprendre à mettre les ordures dans des conteneurs de différentes couleurs. Tout le monde doit faire comme nous !

Najlepszy wynik uczniowie uzyskali za zadanie 2.4. Rozwiązało je poprawnie 86% uczniów. Ci spośród zdających, którzy wskazali prawidłową odpowiedź **B.**, skojarzyli zapewne zwrot *sélectionner les déchets* z synonimicznym zwrotem *faire le tri pour le recyclage* występującym w tekście słuchanym. Uczniowie mogli również zwrócić uwagę na zdanie *Vous avez juste besoin d'apprendre à mettre les ordures dans des conteneurs de différentes couleurs.*, które w prosty sposób objaśniało, na czym polega segregacja śmieci. Zawarta w nim informacja o różnorodności kolorystycznej kontenerów stanowi nawiązanie do końcowego fragmentu zdania **B.** *selon leur nature*.

Najtrudniejsze okazało się zadanie 2.2. Rozwiązało je poprawnie 75% zdających. Wybranie właściwej odpowiedzi **C.** wymagało zrozumienia fragmentu wypowiedzi, w którym autor dzieli się swoimi wątpliwościami dotyczącymi działań, jakie należy podjąć w zakresie ochrony środowiska naturalnego. Kluczowy dla rozwiązania zadania był fragment tekstu *La réponse n'est pas facile. Tout ça est compliqué. Je ne sais pas trop.* Ponad 15% uczniów wybrało odpowiedź **D.** Prawdopodobnie zasugerowali się użytymi w wypowiedzi 2. wyrazami *transport* (tym samym, które pojawia się w zdaniu **D.**) oraz *voitures* (należącym do tego samego pola leksykalnego, co *transport*). Słuchając uważnie całej wypowiedzi uczniowie powinni jednak zauważyć, że jej autor w żaden sposób nie zachęca do korzystania z publicznych środków transportu, a jedynie wskazuje, że rozwój transportu jest jedną z przyczyn zanieczyszczenia powietrza.

Gimnazjaliści uzyskali wyższe wyniki za rozwiązanie zadań sprawdzających umiejętności z obszaru rozumienia tekstów pisanych niż za zadania sprawdzające umiejętność rozumienia ze słuchu. Najłatwiejszą dla nich okazała się umiejętność znajdowania informacji szczegółowych, którą sprawdza zadanie 5. (średni wynik – 95%). Uczniowie bez problemu dopasowali program imprezy ulicznej do każdej z trzech osób, uwzględniając ich zainteresowania i marzenia. Największą trudność sprawiło zdającym zadanie 4. sprawdzające umiejętność rozpoznawania związków pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu (średni wynik – 81%).

À L'ÉCOLE DES POMPIERS

Fragment tekstu

[...] « Le stage à l'école des pompiers est très sportif ! On utilise beaucoup d'énergie ! », raconte Karolane, 13 ans. Pendant une semaine, elle a suivi un stage pour découvrir le métier de sapeur-pompier. Chaque jour, elle a dû montrer son courage pendant les différents exercices physiques.

4.2. D Il faut savoir aussi que l'esprit de groupe est très important chez les pompiers ! « Un pour tous, tous pour un ! »

On s'amuse et on apprend les valeurs des sapeurs-pompiers. **4.3. E** À « l'école des pompiers » on apprend aussi certaines techniques. [...]

A. Hier, le chef de l'équipe des pompiers a sauvé un enfant d'un accident de voiture.

B. Des stages pour découvrir ce métier sont régulièrement organisés en France.

C. On apprend par exemple comment réagir quand il y a le feu dans la cuisine.

D. Selon elle, ils sont importants pour rester en pleine forme.

E. Leurs qualités sont le respect des autres et la discipline.

Uczniowie gorzej poradzi sobie z rozpoznaniem powiązań logicznych, leksykalnych i/lub gramatycznych pomiędzy zdaniami. Najniższy wynik uzyskali za zadanie 4.3. (75%), a najwyższy za zadanie 4.2. (88%). Aby poprawnie uzupełnić lukę 4.3., zdający powinni wybrać zdanie, w którym autor tekstu wymienia cechy wyróżniające strażaków w życiu zawodowym. Poprawna odpowiedź **E.** stanowi ilustrację do zdania poprzedzającego, w którym jest mowa o *valeurs des sapeurs-pompiers*, o których uczą się adepci akademii młodego strażaka. Ułatwieniem dla uczniów było zestawienie w sąsiadujących ze sobą zdaniach wyrazów bliskoznaczących *valeurs* i *qualités*, a także obecność zaimka dzierżawczego *leurs* w odpowiedzi **E.**, odnoszącego się do rzeczownika *sapeurs-pompiers* ze zdania poprzedzającego lukę 4.3. Część zdających wybrała odpowiedź **C.** mówiącą o nauce radzenia sobie z niebezpiecznymi sytuacjami w domu. Zasugerowali się oni prawdopodobnie zwrotem *on apprend*, który występuje w obu zdaniach sąsiadujących ze zdaniem 4.3.

W przypadku luki 4.2. większość uczniów prawidłowo skojarzyła wyrażenie *en pleine forme* z ćwiczeniami fizycznymi, jakie uprawiają uczestnicy kursu, i wybrała odpowiedź **D.** Oprócz czytelnych powiązań leksykalnych między zdaniami dodatkową wskazówką dla zdających było połączenie gramatyczne pomiędzy rzeczownikiem *exercices* a odnoszącym się do niego zaimkiem osobowym *ils*, a także obecność w poprawnej odpowiedzi i w zdaniach poprzedzających lukę 4.2. zaimka osobowego *elle*, choć pełniącego różne funkcje gramatyczne. Zaimek ten odwołuje się do dziewczynki o imieniu Karolane, bohaterki akapitu, w którym występuje wspomniana luka.

Największym wyzwaniem dla zdających była część arkusza sprawdzająca znajomość środków językowych. Najtrudniejszym spośród wszystkich zadań w arkuszu na poziomie rozszerzonym było zadanie 6. (średni wynik – 75%). Większość zdających poprawnie wskazała wyrazy logicznie pasujące do danej luki, popełniali jednak błędy w zapisie. Szczególną trudność sprawiła uczniom odmiana czasowników w czasie teraźniejszym: czasownika *acheter*, należącego do I. grupy czasowników,

w 3. osobie liczby pojedynczej (*on achète*) (57% poprawnych odpowiedzi) oraz czasownika *permettre*, należącego do III. grupy czasowników, w 3. osobie liczby mnogiej (*elles permettent*) (63% poprawnych odpowiedzi). Zdecydowanie lepiej uczniowie poradzi sobie z wyborem właściwych zakończeń fleksyjnych dla pozostałych części mowy, m.in. wstawiając formę żeńską liczby pojedynczej przymiotnika *beau* (zadanie 6.3.) oraz formę liczby mnogiej rzeczownika *gâteau* (zadanie 6.4.). Zdający uzyskali za te zadania odpowiednio 89% i 86% punktów.

Ostatnią częścią arkusza była wypowiedź pisemna. W tym roku polecenie do tego zadania brzmiało następująco:

Rozpocząłeś/Rozpoczęłaś naukę w nowej szkole. W e-mailu do kolegi/koleżanki z Francji:

- wyjaśnij, dlaczego wybrałeś(-aś) właśnie tę szkołę
- opisz salę lekcyjną, która najbardziej Ci się podoba
- zrelacjonuj wydarzenie, które miało miejsce w szkole w pierwszym dniu nauki.

Jest to zadanie sprawdzające jednocześnie kilka umiejętności: opisywanie przedmiotów i miejsc, relacjonowanie wydarzeń z przeszłości, wyrażanie i uzasadnianie swoich poglądów oraz przekazywanie informacji i wyjaśnienia. Ponadto wypowiedź ucznia powinna być spójna, logiczna oraz poprawna pod względem językowym, a także zawierać zróżnicowane słownictwo z danego zakresu tematycznego. Średni wynik za to zadanie wyniósł 88%.

Wyniki zdających w poszczególnych kryteriach oceny wypowiedzi pisemnej były porównywalne. Najwyższe wyniki uczniowie uzyskali za spójność i logikę wypowiedzi (91% punktów), natomiast najwięcej trudności sprawiło im przekazywanie określonych w poleceniu informacji (86% punktów). Analiza prac uczniowskich pokazuje, że część zdających nie zapoznała się dokładnie z poleceniem lub była na tyle nieprecyzyjna w wyrażaniu swoich myśli, że nie potrafiła zrealizować poszczególnych elementów polecenia w sposób zadowalający. Niektórzy uczniowie przekazywali różnorodne informacje o nowej szkole, a pomijali powód, dla którego ją wybrali. Opisywali swoje emocje i upodobania odnoszące się do sali lekcyjnej, ale zapominali wspomnieć, jak ona wygląda, w jakie meble lub/i pomoce naukowe jest wyposażona. Relacjonowali ciekawe wydarzenia, lecz nie potrafili umiejscowić ich w konkretnym kontekście. Jako przykład mogą służyć poniższe fragmenty prac uczniów, stanowiące różne sposoby realizacji ostatniego elementu polecenia.

- zrelacjonuj wydarzenie, które miało miejsce w szkole w pierwszym dniu nauki.

Le jour était ^{un peu} très bien
pour moi, parce que j'ai trouvé
~~un~~ un chien, qui je prends dans
ma maison.

Przykład niepoprawnej realizacji polecenia – z wypowiedzi nie wynika, że przywołane wydarzenie miało miejsce w szkole.

Hier je cherchais une salle
d'anglais. Ma école est très grande et j'ai perdu
soudain, j'ai vu mon professeur d'anglais. Il m'a dit
que tous les élèves ont perdu. Nous les cherchions
et, finalement, nous avons les trouvés. C'était une journée
magnifique. A bientôt X42

Przykład poprawnej realizacji polecenia – uczeń przedstawia relację ze zdarzenia, uwzględniając kluczowy element polecenia: o tym, że wydarzenie miało miejsce w szkole, świadczy kontekst sytuacyjny i użyte środki leksykalne (*salle d'anglais, école, professeur, élèves*).

Wnioski

Analiza wyników egzaminu z języka francuskiego pozwala na wyciągnięcie następujących wniosków dotyczących pracy z gimnazjalistami w kolejnych latach.

- ❖ Zdający gorzej sobie radzą z zadaniami sprawdzającymi rozumienie tekstu jako całości. Umiejętności takie jak określanie głównej myśli tekstu, kontekstu wypowiedzi oraz intencji nadawcy/autora tekstu wciąż wymagają uwagi podczas procesu dydaktycznego. Warto włączać do codziennej pracy z uczniami sformułowania występujące w trzonach zadań sprawdzających ogólne rozumienie tekstu i – niezależnie od ćwiczeń proponowanych przez podręczniki – oswajać uczniów z tak sformułowanymi zadaniami, np. *Dans ce texte, Lucas décrit...*, *La personne qui parle se trouve...*, *La femme est venue pour...* Warto zachęcać uczniów do podejmowania prób syntetycznego podejścia do tekstów. Dzięki różnorodnym zadaniom leksykalnym i komunikacyjnym tematyka tekstu powinna stać się punktem wyjścia do dyskusji, symulacji itp. lub stanowić bodziec do przygotowania wypowiedzi pisemnej. Aby poznać zasady funkcjonowania zabawki, często próbujemy rozebrać ją na części. Podobnie postępują niektórzy uczniowie w pracy z tekstem. Dążąc do zrozumienia każdego słowa, zabierają się do rozbioru tekstu na małe elementy, zapominając przy tym o innej perspektywie, która zakłada pracę z tekstem jako całością. „O czym mówi cały tekst?”, „Do kogo jest adresowany?”, „Kim jest jego narrator?”, „Jakie są realia czasowo-przestrzenne tekstu?” itp. Można również odwrócić kolejność i zachęcić uczniów do snucia hipotez dotyczących „didaskaliów” tekstu jeszcze przed jego wysłuchaniem bądź lekturą, wyłącznie na podstawie np. tytułu tekstu lub obrazków, które mu towarzyszą. Taki zabieg pozwoli nie tylko zaktywizować uczniów na lekcji, ale również wzmocnić ich świadomość jako potencjalnych odbiorców tekstów.
- ❖ Należy pracować nad stałym wzbogacaniem zasobu środków leksykalnych. Zapoznając uczniów z leksyką najczęściej używaną (o wysokim stopniu frekwencji i użyteczności), należy jednocześnie pamiętać o podstawowych wyrażeniach synonimicznych. Identyfikowanie i zestawianie ze sobą wyrażen o podobnym znaczeniu jest szczególnie pomocne przy rozwiązywaniu zadań wielokrotnego wyboru. Po etapie rozpoznania i integracji nowego słownictwa niezwykle ważne są wszelkie działania uczniów o charakterze produktywnym, które zakładają posługiwanie się nowym słownictwem np. podczas formułowania płynnej wypowiedzi pisemnej.
- ❖ Część zadań w arkuszu na poziomie podstawowym sprawdza umiejętność reagowania językowego w typowych sytuacjach życia codziennego. Nie oznacza to jednak, że praca z uczniami powinna się ograniczyć wyłącznie do najbardziej typowych reakcji w tych sytuacjach. Należy uświadamiać zdającym, że kiedy zaprasza się kogoś do kina czy na kawę, równie prawdopodobnym scenariuszem będzie przyjęcie zaproszenia, jak i jego odrzucenie. Warto również przygotować uczniów na nieprzewidziany rozwój wypadków, jak chociażby dopytywanie o szczegóły zaproszenia bądź ich negocjowanie, np. *Je peux venir avec une amie ?*, *On se retrouve où ?*, *Je voudrais bien mais...* W każdym przypadku sposobów na wyrażenie tej samej intencji jest co najmniej kilka.
- ❖ Aby uczniowie mogli w pełni realizować wszystkie elementy zadania egzaminacyjnego, należy pracować z nimi nad wnikliwą analizą polecenia, zwłaszcza w przypadku zadania 8. na poziomie rozszerzonym. Uczniowie powinni wiedzieć, że każdy element polecenia musi być wzięty pod uwagę już na etapie planowania wypowiedzi pisemnej. W tym celu warto ćwiczyć na lekcjach dobieranie precyzyjnych środków językowych niezbędnych do realizacji poszczególnych elementów polecenia, tak aby uniknąć niejednoznaczności w wypowiedziach pisemnych uczniów. Analiza tegorocznych prac zdających dowodzi, że należy pracować z uczniami nad umiejętnością wyrażania związków logicznych w zdaniach, m.in. przy użyciu *conjunctions de coordination*.

Język hiszpański – poziom podstawowy

1. Opis arkusza standardowego

Arkusz składał się z 40 zadań zamkniętych różnego typu (wyboru wielokrotnego, prawda/fałsz oraz zadań na dobieranie) ujętych w 11 wiązek. Zadania sprawdzały wiadomości oraz umiejętności określone w podstawie programowej III.0 w czterech obszarach: rozumienie ze słuchu (12 zadań), rozumienie tekstów pisanych (12 zadań), znajomość funkcji językowych (10 zadań) oraz znajomość środków językowych (6 zadań).

Za poprawne rozwiązanie wszystkich zadań uczeń mógł otrzymać 40 punktów.

2. Dane dotyczące populacji uczniów

Tabela 1. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym

Liczba uczniów		4
Uczniowie	bez dysleksji rozwojowej	4
	z dysleksją rozwojową	0
	dziewczeta	4
	chłopcy	0
	ze szkół na wsi	0
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	0
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	2
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	2
	ze szkół publicznych	2
	ze szkół niepublicznych	2

Tabela 2. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Uczniowie	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	0
	słabowidzący i niewidomi	0
	słabosłyszący i niesłyszący	0
	z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim	0
	z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym	0
	Ogółem	0

3. Przebieg egzaminu

Tabela 3. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

Termin egzaminu		20 kwietnia 2016 r.	
Czas trwania egzaminu		60 minut dla uczniów rozwiązujących zadania w arkuszu standardowym lub czas przedłużony zgodnie z przyznanym dostosowaniem	
Liczba szkół		4	
Liczba obserwatorów ¹ (§ 8 ust. 1)		0	
Liczba unieważnień ¹	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	0
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez ucznia w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	0
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez ucznia prawidłowego przebiegu egzaminu gimnazjalnego	0
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	0
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego	0
	art. 44zzy ust. 10	niemożności ustalenia wyniku (np. zaginięcia karty odpowiedzi)	0
	inne (np. złe samopoczucie ucznia)		
Liczba wglądów ² (art.44zzz ust.1)		0	

¹ Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2015, poz. 959).

² Na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2015, poz. 2156, ze zm.).

4. Podstawowe dane statystyczne

Wyniki uczniów

Tabela 4. Wyniki uczniów – parametry statystyczne*

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
4	-	-	-	-	-	-

* Parametry statystyczne są podawane dla grup liczących 10 lub więcej uczniów.

Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Tabela 5. Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Język hiszpański – poziom podstawowy		
wynik procentowy	wartość centyla	stanin
0	1	1
3	1	
5	1	
8	1	
10	1	
13	1	
15	1	
18	1	
20	2	
23	3	
25	3	
28	5	
30	7	
33	8	2
35	11	
38	14	
40	16	3
43	18	
45	21	
48	23	
50	27	
53	29	4
55	32	
58	35	
60	38	
63	40	
65	42	
68	43	5
70	45	
73	48	
75	50	
78	52	
80	55	
83	59	
85	63	
88	67	6
90	72	
93	79	
95	86	7
98	92	
100	100	8, 9

Wyniki w skali centylowej i staninowej umożliwiają porównanie wyniku ucznia z wynikami uczniów w całym kraju. Na przykład, jeśli uczeń z języka hiszpańskiego na poziomie podstawowym uzyskał 80% punktów możliwych do zdobycia (wynik procentowy), to oznacza, że jego wynik jest taki sam lub wyższy od wyniku 55% wszystkich zdających (wynik centylowy), a niższy od wyniku 45% zdających i znajduje się on w 5. staninie.

Wyniki uczniów a wielkość miejscowości

Tabela 6. Wyniki uczniów w zależności od lokalizacji szkoły – parametry statystyczne*

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Wieś	0	-	-	-	-	-	-
Miasto do 20 tys. mieszkańców	0	-	-	-	-	-	-
Miasto od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	2	-	-	-	-	-	-
Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	2	-	-	-	-	-	-

* Parametry statystyczne są podawane dla grup liczących 10 lub więcej uczniów.

Wyniki uczniów szkół publicznych i szkół niepublicznych

Tabela 7. Wyniki uczniów szkół publicznych i niepublicznych – parametry statystyczne*

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Szkoła publiczna	2	-	-	-	-	-	-
Szkoła niepubliczna	2	-	-	-	-	-	-

* Parametry statystyczne są podawane dla grup liczących 10 lub więcej uczniów.

Wymagania ogólne i szczegółowe

Tabela 8. Wykaz wymagań sprawdzanych w arkuszu egzaminacyjnym

Wymagania ogólne	Nr zad.	Wymagania szczegółowe
II. Rozumienie wypowiedzi (ustnych) tj. Rozumienie ze słuchu	1.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.
	1.2.	
	1.3.	
	1.4.	2.5) Uczeń określa kontekst wypowiedzi.
	1.5.	2.4) Uczeń określa intencje nadawcy/autora tekstu.
	2.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.
	2.2.	
	2.3.	
	2.4.	
	3.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.
	3.2.	
	3.3.	2.2) Uczeń określa główną myśl tekstu.
IV. Reagowanie na wypowiedzi tj. Znajomość funkcji językowych	4.1.	6.3) Uczeń uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia.
	4.2.	6.5) Uczeń wyraża swoje opinie i życzenia, pyta o opinie i życzenia innych.
	4.3.	6.3) Uczeń uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia.
	4.4.	
	5.1.	6.4) Uczeń prosi o pozwolenie, udziela i odmawia pozwolenia.
	5.2.	6.2) Uczeń stosuje formy grzecznościowe.
	5.3.	6.1) Uczeń nawiązuje kontakty towarzyskie.
	6.1.	6.2) Uczeń stosuje formy grzecznościowe.
	6.2.	6.5) Uczeń wyraża swoje opinie i życzenia, pyta o opinie i życzenia innych.
	6.3.	
	II. Rozumienie wypowiedzi (pisemnych) tj. Rozumienie tekstów pisanych	7.1.
7.2.		
7.3.		3.4) Uczeń określa kontekst wypowiedzi.
7.4.		3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.
8.1.		3.1) Uczeń określa główną myśl tekstu.
8.2.		3.3) Uczeń określa intencje nadawcy/autora tekstu.
8.3.		3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.
8.4.		
9.1.		
9.2.		
9.3.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	
9.4.		
I. Znajomość środków językowych	10.1	1. Uczeń posługuje się bardzo podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].
	10.2	
	10.3	
	11.1	1. Uczeń posługuje się bardzo podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].
	11.2	
	11.3	

Język hiszpański – poziom rozszerzony

1. Opis arkusza standardowego

Uczniowie bez dysfunkcji oraz uczniowie ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się wykonywali zadania zawarte w arkuszu standardowym. Arkusz składał się z 20 zadań zamkniętych różnego typu (wyboru wielokrotnego, zadań na dobieranie) ujętych w 5 wiązek oraz 11 zadań otwartych: 2 wiązki zadań sprawdzających znajomość środków językowych oraz jednego zadania sprawdzającego umiejętność tworzenia wypowiedzi pisemnej. Zadania sprawdzały wiadomości oraz umiejętności określone w podstawie programowej III.1 w czterech obszarach: rozumienie ze słuchu (10 zadań), rozumienie tekstów pisanych (10 zadań), znajomość środków językowych (10 zadań) oraz tworzenie wypowiedzi pisemnej (1 zadanie).

Za poprawne rozwiązanie wszystkich zadań uczeń mógł otrzymać 40 punktów.

2. Dane dotyczące populacji uczniów

Tabela 9. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym

Liczba uczniów		1
Uczniowie	bez dysleksji rozwojowej	1
	z dysleksją rozwojową	0
	dziewczęta	1
	chłopcy	0
	ze szkół na wsi	0
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	0
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	0
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	1
	ze szkół publicznych	0
	ze szkół niepublicznych	1

3. Przebieg egzaminu

Tabela 10. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

Termin egzaminu		20 kwietnia 2016 r.	
Czas trwania egzaminu		60 minut dla uczniów rozwiązujących zadania w arkuszu standardowym lub czas przedłużony zgodnie z przyznanym dostosowaniem	
Liczba szkół		1	
Liczba zespołów egzaminatorów		0	
Liczba egzaminatorów		0	
Liczba obserwatorów ¹ (§ 8 ust. 1)		0	
Liczba unieważnień ¹	w przypadku:0		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	0
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez ucznia w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	0
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez ucznia prawidłowego przebiegu egzaminu gimnazjalnego	0
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	0
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego	0
	art. 44zzy ust. 10	niemożności ustalenia wyniku (np. zaginięcia karty odpowiedzi)	0
	inne (np. złe samopoczucie ucznia)		0
Liczba wglądów ² (art.44zzz ust.1)		0	

¹ Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2015, poz.959).

² Na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2015, poz. 2156, ze zm.).

Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Tabela 11. Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Język hiszpański – poziom rozszerzony		
wynik procentowy	wartość centyla	stanin
0	1	1
3	1	
5	1	
8	1	
10	1	
13	1	
15	1	
18	1	
20	1	
23	2	
25	2	
28	3	
30	5	
33	5	2
35	6	
38	8	
40	10	
43	10	
45	11	
48	14	3
50	16	
53	20	
55	23	4
58	27	
60	29	
63	37	
65	39	
68	48	5
70	51	
73	52	
75	57	
78	61	
80	64	6
83	72	
85	74	
88	79	
90	82	7
93	85	
95	89	
98	90	8, 9
100	100	

Wyniki w skali centylowej i staninowej umożliwiają porównanie wyniku ucznia z wynikami uczniów w całym kraju. Na przykład, jeśli uczeń z języka hiszpańskiego na poziomie rozszerzonym uzyskał 80% punktów możliwych do zdobycia (wynik procentowy), to oznacza, że jego wynik jest taki sam lub wyższy od wyniku 64% wszystkich zdających (wynik centylowy), a niższy od wyniku 36% zdających i znajduje się on w 6. staninie.

Wymagania ogólne i szczegółowe

Tabela 12. Wykaz wymagań sprawdzanych w arkuszu egzaminacyjnym

Wymagania ogólne	Nr zad.	Wymagania szczegółowe/Kryteria	
II. Rozumienie wypowiedzi (ustnych) tj. Rozumienie ze słuchu	1.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	
	1.2.		
	1.3.	2.5) Uczeń określa kontekst wypowiedzi.	
	1.4.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	
	1.5.		
	1.6.	2.2) Uczeń określa główną myśl tekstu.	
	2.1.		
	2.2.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	
	2.3.		
	2.4.		
II. Rozumienie wypowiedzi (pisemnych) tj. Rozumienie tekstów pisanych	3.1.	3.2) Uczeń określa główną myśl poszczególnych części tekstu.	
	3.2.		
	3.3.		
	4.1.	3.6) Uczeń rozpoznaje związki pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu.	
	4.2.		
	4.3.		
	4.4.		
	5.1.	3.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	
	5.2.		
	5.3.		
I. Znajomość środków językowych	6.1.	1. Uczeń posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	
	6.2.		
	6.3.		
	6.4.		
	6.5.		
	7.1.	1. Uczeń posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	
	7.2.		
	7.3.		
	7.4.		
	7.5.		
I. Znajomość środków językowych III. Tworzenie wypowiedzi IV. Reagowanie na wypowiedzi tj. Wypowiedź pisemna	8.	5. Uczeń tworzy krótkie, proste i zrozumiałe wypowiedzi pisemne, np. e-mail: 1) opisuje ludzi, przedmioty, miejsca, zjawiska i czynności 3) przedstawia fakty z przeszłości i teraźniejszości 4) relacjonuje wydarzenia z przeszłości 9) stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi w zależności od sytuacji. 7. Uczeń reaguje w formie prostego tekstu pisanego, np. e-mail, w typowych sytuacjach: 2) [...] przekazuje informacje i wyjaśnienia.	treść
			spójność i logika wypowiedzi
			zakres środków językowych
			poprawność środków językowych

Komentarz

Ze względu na niewielką liczbę zdających, którzy przystąpili do III części egzaminu gimnazjalnego z języka hiszpańskiego, zamieszczony poniżej komentarz zawiera analizę wyników populacji krajowej.

Poziom podstawowy

Średni wynik uzyskany przez gimnazjalistów przystępujących do egzaminu z języka hiszpańskiego na poziomie podstawowym wyniósł 71% punktów.

Uczniowie najlepiej poradzili sobie z zadaniami sprawdzającymi umiejętność rozumienia ze słuchu (średni wynik 77% punktów). Więcej trudności sprawiło im rozwiązanie zadań sprawdzających znajomość funkcji językowych oraz znajomość środków językowych (średni wynik odpowiednio 73% i 68% punktów). Najniższe wyniki uzyskali za rozwiązanie zadań z obszaru rozumienia tekstów pisanych (średni wynik 64% punktów).

W części rozumienie ze słuchu najłatwiejsze dla gimnazjalistów okazały się zadania sprawdzające umiejętność znajdowania w tekście określonych informacji. Na dziewięć zadań sprawdzających tę umiejętność w ośmiu uczniowie osiągnęli wyniki powyżej 77%. W tej grupie zadań tylko zadanie 3.1. sprawiło gimnazjalistom większy problem.

3.1.	El cine abre todo el año.	P	F
-------------	---------------------------	----------	----------

Fragment transkrypcji:

¿Todavía no tienes planes para los próximos días? Ven a nuestro cine EL TORO FERNANDO. Este cine es ya una tradición en nuestra ciudad. Cada año, desde mayo hasta septiembre, los amantes del cine pueden ver sus películas favoritas en la antigua plaza de toros. (...)

Zadanie to poprawnie rozwiązało 67% gimnazjalistów. Wskazanie prawidłowej odpowiedzi tj. uznanie podanego zdania za fałszywe, wymagało zrozumienia informacji, że kino na *plaza de toros* jest kinem sezonowym, czynnym tylko przez kilka miesięcy w roku (*desde mayo hasta septiembre*). Uczniowie, którzy wskazali błędną odpowiedź, prawdopodobnie zasugerowali się użytym w nagraniu określeniem *cada año*, które uznali za synonim określenia *todo el año*. Niewykluczone, że pomylili w tym wypadku znaczenie dwóch podobnych do siebie konstrukcji: *todo el año* (cały rok) i *todos los años* (każdego roku).

Zadania sprawdzające ogólne rozumienie tekstu okazały się dla uczniów większym wyzwaniem niż zadania sprawdzające umiejętność znajdowania określonych informacji. Zadania, w których należało określić kontekst wypowiedzi (1.4.), intencję nadawcy/autora tekstu (1.5.) oraz główną myśl tekstu (3.3.), poprawnie rozwiązało odpowiednio 68%, 67% i 66% uczniów.

W obszarze rozumienia tekstów pisanych średni wynik uzyskany za zadania sprawdzające ogólne rozumienie tekstu również był niższy niż za zadania sprawdzające umiejętność znajdowania szczegółowych informacji (odpowiednio 56% i 66%). Należy jednak podkreślić, że wyniki uzyskane przez uczniów za poszczególne zadania w tej części arkusza były bardziej zróżnicowane niż w części rozumienia ze słuchu (od 35% do 85%).

Najtrudniejsze okazało się zadanie 7. oparte na czterech ogłoszeniach, do których należało dopasować odpowiednie zdania. W tym zadaniu problem sprawiło uczniom zarówno znajdowanie szczegółowych informacji, jak i ogólne zrozumienie tekstu. Wyniki uzyskane za zadania 7.2. i 7.3. (odpowiednio 35% i 41%), najniższe w całym arkuszu, sprawiły, że średni wynik uzyskany w obszarze rozumienia tekstów pisanych był niższy niż w pozostałych obszarach. Przyjrzyjmy się tym zadaniom.

7.2.

¡RELÁJATE!
UN PARQUE ÚNICO
PARA CICLISTAS
AMANTES DE LA NATURALEZA

- seis rutas para elegir
- todos los niveles de dificultad
- los miembros de clubes deportivos pagan la mitad

Mira nuestro vídeo promocional en
www.muevete.ciclopark.es

7.3.

DESCUBRE EL MUNDO
DEL DEPORTE

AMPLIA VARIEDAD DE ROPA DEPORTIVA
LAS MEJORES MARCAS
LA MEJOR CALIDAD

HORARIO
de 10:00 a 19:00

- A. En este texto se informa de un descuento.
B. Este texto invita a participar en una competición deportiva.
C. En este texto se informa de la hora de la emisión de un programa.
D. En este anuncio se informa de un regalo para nuevos participantes.
E. Este anuncio puede interesar a una persona que busca un bañador.

W zadaniu 7.2., sprawdzającym umiejętność wyszukiwania szczegółowych informacji, 35% gimnazjalistów wskazało prawidłową odpowiedź A. Uczniowie ci słusznie zauważyli, że członkowie klubów sportowych mają możliwość uiszczenia połowy opłaty, co jest rodzajem oferowanej zniżki. Najwięcej zdających (41%) wybrało odpowiedź B. Być może do wyciągnięcia wniosku, że tekst ten zaprasza do udziału w zawodach sportowych skłoniła ich informacja o liczbie tras rowerowych i poziomie ich trudności, wzmianka o członkach klubów sportowych oraz wizerunek rowerzysty w stroju sportowym widniejący w tle ogłoszenia. O wyborze tego dystraktora mogło zadecydować również użycie w dobermanym zdaniu i w tekście przymiotnika *deportivo*.

Aby rozwiązać zadanie 7.3., sprawdzające umiejętność określania kontekstu wypowiedzi, należało wywnioskować, że asortyment reklamowanego sklepu, czyli odzież sportowa, spełnia oczekiwania osoby opisanej w zdaniu E. Prawidłową odpowiedź wskazało 41% uczniów. Dla wielu zdających atrakcyjniejsze okazały się jednak zdania A. i D., zawierające słowa *descuento* i *regalo*. Ta część uczniów mogła z góry założyć, że miejscem, gdzie oferuje się zniżki lub upominki jest właśnie sklep i nie analizując treści ogłoszenia, automatycznie wskazała właśnie te odpowiedzi.

Lepiej gimnazjaliści poradzi sobie z zadaniem 8. opartym na czterech tekstach ze sfery prywatnej. Zadania 8.1. i 8.2., sprawdzające ogólne rozumienie tekstu, rozwiązało odpowiednio 60% i 67% uczniów, a zadania 8.3. i 8.4., sprawdzające umiejętność znajdowania określonych informacji, 72% i 85% zdających.

W obszarze sprawdzającym znajomość funkcji językowych uczniowie najlepiej poradzi sobie z zadaniem 6., w którym wybierali reakcje właściwe dla sytuacji opisanych w języku polskim (średni wynik 81%). Najwięcej problemów sprawiło natomiast gimnazjalistom zadanie 4., za które uzyskali średnio 68% punktów. Zadanie to wymagało od zdających umiejętności szybkiego przeanalizowania podanych propozycji odpowiedzi, a następnie wskazania tej, która była właściwą reakcją na usłyszane pytanie, podobnie jak ma to miejsce w autentycznej rozmowie. Dla części uczniów zadanie to mogło okazać się trudne również dlatego, że w sytuacji ograniczonego czasu na reakcję należało dokonać wyboru odpowiedzi spośród zdań dotyczących tego samego zakresu tematycznego, w tym wypadku ubrań.

- A. El de la camiseta roja.
- B. Unos zapatos de tacón.
- C. Nunca se pone vaqueros.
- D. Es que prefiero llevar pantalones.
- E. No sé, mejor pruébate este jersey.

4.1.	4.2.	4.3.	4.4.
B	E	D	A

Transkrypcja:

Wypowiedź 1.

¿Qué te has comprado esta mañana?

Wypowiedź 2.

¿Me queda bien esta chaqueta?

Wypowiedź 3.

¿Por qué nunca te pones faldas?

Wypowiedź 4.

¿Cuál es el chico que ha ganado el concurso?

Najtrudniejsze okazało się zadanie 4.4., które rozwiązało 60% zdających. Wskazanie właściwej reakcji **A.** uzależnione było od znajomości struktury *el de*, typowej dla języka hiszpańskiego, ale – jak pokazuje praktyka szkolna – z trudem zapamiętywanej przez polskich uczniów. Najwyższy wynik gimnazjaliści uzyskali natomiast za rozwiązanie zadania 4.3. Prawidłową odpowiedź **D.**, będącą typową reakcją na pytanie o przyczynę, wskazało 74% zdających.

Ostatnie dwa zadania w arkuszu (10. i 11.) sprawdzały znajomość środków językowych. Zdający lepiej poradzili sobie z zadaniem 11. sprawdzającym głównie znajomość struktur gramatycznych (średni wynik 78%) niż z zadaniem 10. sprawdzającym znajomość leksyki (średni wynik 58%).

A. antes	B. encontrar	C. después	D. es	E. volver	F. viene
-----------------	---------------------	-------------------	--------------	------------------	-----------------

Mensaje ✕

De: mariatutora@gmail.com

Para: soledad@yahoo.es, pedrobenitez@gmail.com, gabifereira@yahoo.es...

Asunto: Visita a Chinchón

Estimados padres:

Como saben, nuestro grupo tiene programada una visita al pueblo de Chinchón.

Les informamos de que la salida **10.1. D** el próximo sábado a las nueve y media.

Los chicos tienen que estar en el Instituto media hora **10.2. A**, a las nueve en punto.

Vamos a **10.3. E** al Instituto a las seis de la tarde.

Un saludo,

María Marín, tutora del grupo

Analiza wyborów poszczególnych odpowiedzi pokazuje, w jakim stopniu uczniowie rozumieli tekst i na ile ich wybory były przemyślane, a na ile przypadkowe. Najlepiej obrazuje to luka 10.2. Do luki należało dobrać przysłówek czasu. Wśród podanych opcji znajdowały się dwa takie przysłówki, ale o przeciwstawnym znaczeniu: A. *antes* i C. *después*. Aby wybrać właściwy należało zrozumieć nie tylko uzupełniane zdanie, ale też wziąć pod uwagę informację pojawiającą się w poprzednim zdaniu, dotyczącą godziny wyruszenia do miasteczka Chinchón. 55% uczniów dokonało takiej analizy i wskazało poprawną odpowiedź A. Zdający słusznie wywnioskowali, że skoro wyjazd ma nastąpić o godzinie 9:30, a zbiórka przewidziana jest na godzinę 9:00, to znaczy że uczniowie mają stawić się w szkole pół godziny przed wyjazdem (*antes*), a nie pół godziny po (*después*). 16% zdających prawdopodobnie nie zwróciło uwagi na kontekst, w którym pojawiało się zdanie, i wskazało odpowiedź C. Wybór przysłówka o przeciwstawnym znaczeniu sprawiał, że tekst stawał się nielogiczny. Blisko jedna trzecia zdających (29%) dobrała do luki czasowniki, co świadczy o tym, że uczniowie ci nie zrozumieli tekstu.

Najłatwiejsze okazało się uzupełnienie konstrukcji peryfrastycznej *ir+a+bezokolicznik* w zadaniu 10.3. 68% uczniów dobrze rozumiało, że chodzi o godzinę powrotu do szkoły i wskazało poprawną odpowiedź E. Spośród osób, które wskazały błędne odpowiedzi, prawie połowa rozpoznała popularną konstrukcję, ale dobrała odpowiedź B., myśląc najprawdopodobniej czasownik *encontrar* z *encontrarse*. Jednocześnie uczniowie ci nie zwrócili uwagi na występujące po luce wyrażenie przyimkowe *al Instituto*, które mogło łączyć tylko z czasownikiem *volver*, a nie *encontrar*.

Poziom rozszerzony

Uczniowie przystępujący do egzaminu gimnazjalnego z języka hiszpańskiego na poziomie rozszerzonym uzyskali średnio 71% punktów za rozwiązanie wszystkich zadań w arkuszu.

Najwyższy średni wynik gimnazjaliści uzyskali za tworzenie wypowiedzi pisemnej (80% punktów), a najniższy za rozwiązanie zadań sprawdzających znajomość środków językowych (58% punktów). Średnie wyniki uzyskane w obszarze rozumienia ze słuchu i rozumienia tekstów pisanych wyniosły odpowiednio 71% i 76% punktów.

W części rozumienia ze słuchu najwięcej zadań (osiem na dziesięć) sprawdzało umiejętność znajdowania określonych informacji w tekście. Wyniki w tej grupie zadań były zróżnicowane (od 45% do 93% punktów).

Najtrudniejsze okazało się zadanie 1.4., oparte na wypowiedzi monologicznej. Uczniowie mieli określić, jaki był cel podróży dziewczyny opowiadającej o swoich perypetiach na lotnisku.

1.4. La mujer iba

- A. de viaje de negocios.
- B. a un curso de verano.
- C. a visitar a sus familiares.

Fragment transkrypcji:

Hola, soy Eva y llamo desde Sevilla para contaros mi historia. Desde hace algún tiempo salgo con David. Nos vimos por primera vez en el aeropuerto. Él iba de viaje de negocios a la Costa Brava y yo volvía de Inglaterra, de un curso de verano. Estaba esperando un vuelo con destino a Bilbao, donde quería pasar unos días en casa de mis abuelos. (...)

Zdanie *Estaba esperando un vuelo con destino a Bilbao, donde quería pasar unos días en casa de mis abuelos*. jednoznacznie wskazywało, że prawidłowa odpowiedź to C., ale wybrała ją mniej niż połowa zdających (45%). Bardziej atrakcyjny okazał się dystraktor B. Część uczniów być może niewłaściwie zinterpretowała trzon zadania, uznając, że należy udzielić odpowiedzi na pytanie, gdzie była, a nie dokąd leciała kobieta. Innym powodem wskazania odpowiedzi B. mogło być powiązanie

określenia *curso de verano* z informacją o oczekiwaniu na lotnisku, wyrażoną na początku następnego zdania (...*un curso de verano. Estaba esperando un vuelo con destino a Bilbao...*).

W części rozumienia ze słuchu sprawdzane były też dwie inne umiejętności: w zadaniu 1.3. sprawdzana była umiejętność określania kontekstu sytuacyjnego, a w zadaniu 1.6. – określania głównej myśli tekstu. Lepiej uczniowie poradzili sobie z zadaniem 1.6., opartym na wspomnianym już monologu. 79% zdających słusznie zauważyło, że cała wypowiedź dziewczyny dotyczyła okoliczności poznania jej chłopaka, a więc początku pewnego związku, i zaznaczyło odpowiedź A.

W obszarze rozumienia tekstów pisanych uczniowie w porównywalnym stopniu opanowali umiejętność rozpoznawania związków pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu i znajdowania określonych informacji (średnie wyniki odpowiednio 80% i 79% punktów). Umiejętności te sprawdzane były w zadaniu 4. i 5.

Zadanie 4. polegało na uzupełnieniu luk w krótkiej historyjce brakującymi zdaniami. Przyjrzyjmy się zadaniu 4.1., które poprawnie rozwiązała największa liczba zdających, i zadaniu 4.3., które okazało się najtrudniejsze.

Fragment tekstu:

Había una vez un hombre muy rico que vivía en un gran castillo cerca de un pueblo. **4.1. E** Luego, se escondió detrás de un árbol que había allí para observar la reacción de la gente. (...) Por fin, pasó por allí el hijo del molinero. Cuando vio la piedra, se dijo para sí: “La noche va a ser oscura y algún vecino se va a hacer daño con esa piedra”. **4.3. B** Pesaba mucho, pero el muchacho la empujó y tiró de ella hasta que consiguió sacarla de en medio.

Zdania do uzupełnienia:

- A. Y después de este siguieron otros.
- B. Y enseguida empezó a trabajar para quitarla.
- C. Por eso, decidieron dejar la piedra donde estaba.
- D. Entonces, vio con sorpresa que debajo de la gran piedra había un saco.
- E. Una mañana se levantó muy temprano y colocó una gran piedra en el camino.

W zadaniu 4.1. poprawną odpowiedź E. wskazało 95% uczniów. Kluczowym dla rozwiązania tego zadania było skojarzenie informacji o umieszczeniu wielkiego głazu na wiejskiej drodze (*colocó una gran piedra en el camino*) z dalszą częścią opowiadania, w której opisane były reakcje ludzi na tę niespodziewaną przeszkodę. Istotną wskazówką mógł być też zwrot *una mañana*, który podobnie jak określenia *una vez*, *un día*, *una noche* jest często używany do rozpoczęcia jakiejś narracji – legendy, bajki, anegdoty.

W zadaniu 4.3. poprawną odpowiedź wskazało 63% zdających. Ze zdania poprzedzającego lukę wynikało, że syn młynarza zdał sobie sprawę z zagrożenia, jakie mógł stanowić głaz dla mieszkańców wioski, natomiast zdanie występujące po luce informowało o tym, w jaki sposób usunął kamień. Logicznym uzupełnieniem luki było zdanie B., które informowało o decyzji podjętej przez chłopca o usunięciu kamienia z drogi. Tymczasem wielu uczniów wybrało odpowiedź C. Prawdopodobnie zasugerowali się podobieństwem form czasowników użytych w czasie *Preterito Imperfecto*: *estaba* i *pesaba*. Nie zauważyli, że zdanie C. nie pasowało do luki ani logicznie (wynikało z niego, że kamień został na drodze), ani gramatycznie (3 os. l. mn. czasownika *decidir* wskazywała, że decyzję podjęło kilka osób).

W części rozumienia tekstów pisanych nieco niższe wyniki uczniowie uzyskali w zadaniu 3. sprawdzającym umiejętność określania głównej myśli poszczególnych części tekstu (średni wynik 68%). Zadanie polegało na przyporządkowaniu odpowiednich nagłówków do akapitów tekstu, który poświęcony był nowej dyscyplinie sportów ekstremalnych o nazwie flyboard.

Najwięcej trudności sprawiło uczniom dobranie właściwego tytułu do drugiego fragmentu tekstu.

- A. ¿Quiénes suelen practicar *flyboard*?
- B. ¿Cómo conseguir el equipo?
- C. ¿Quién inventó el nuevo deporte?
- D. ¿En qué consiste el *flyboard*?
- E. ¿Cuál es el riesgo de hacer *flyboard*?

Fragment tekstu:

3.2. B

Este nuevo deporte es bastante caro. Si quieres adquirir todo lo necesario para practicarlo, tendrás que ir a tiendas especializadas y pagar más de cuatro mil euros. Pero no te preocupes, si no quieres gastar tanto, siempre puedes alquilar el equipo en la playa en la que estés de vacaciones. El precio, lógicamente, es mucho más bajo.

Poprawną odpowiedź **B.** wskazało 60% gimnazjalistów. Uczniowie, którzy nie rozwiązali poprawnie tego zadania, najczęściej wybierali nagłówek E. Sugerując się użytą w pytaniu konstrukcją *cuál es*, często używaną w pytaniach o cenę, mogli uznać, że nagłówek dotyczy kosztów uprawiania flyboardu. Atrakcyjnym dla zdających okazał się też nagłówek A. Część uczniów mogła wybrać ten tytuł ze względu na pojawiający się w tekście i w pytaniu czasownik *practicar*.

Stosowanie środków językowych to umiejętność zdecydowanie najsłabiej opanowana przez tegorocznych trzecioklasistów. Wśród zadań sprawdzających tę umiejętność dość trudne okazało się zadanie 7. (średni wynik 46% punktów) polegające na uzupełnieniu zdań podanymi w nawiasach wyrazami w odpowiedniej formie (tzw. gramatyzacja). Największym wyzwaniem stało się uzupełnienie zdania 7.1. ¿No te acuerdas de que hoy (ser/cumpleaños) _____ de la abuela? Zaledwie 27% zdających poprawnie wpisało brakujący fragment zdania *es el cumpleaños*. Wielu uczniów, sugerując się końcówką rzeczownika *cumpleaño-s*, mylnie uznało, że chodzi o rzeczownik w liczbie mnogiej i użyło niewłaściwej formy czasownika (*son*) i rodzajnika (*los*). W zadaniu 7.4., w którym należało zastosować konstrukcję *llevar+gerundio*, poprawnego przekształcenia dokonało 36% zdających. Niełatwe okazało się też użycie zwrotu *ir de vacaciones* w zdaniu 7.2. Zadanie to poprawnie rozwiązało 47% uczniów. Typowe błędy popełnione w tym zwrocie to użycie przyimka *a* zamiast *de* oraz rodzajnika *las*.

Łatwiejsze okazało się zadanie 6. oparte na krótkim tekście narracyjnym, który należało uzupełnić wyrazami w odpowiedniej formie podanymi w ramce. Najmniej problemów sprawiło uczniom uzupełnienie luk 6.2. i 6.4. odpowiednimi formami rodzajników (poziom wykonania zadań odpowiednio 83% i 92% punktów). W zadaniu 6.1. ponad trzy czwarte zdających wykazało się umiejętnością zastosowania skróconej formy liczebnika porządkowego *primero*. Tradycyjnie natomiast najniższe wyniki uczniowie uzyskali za rozwiązanie zadań, w których należało utworzyć odpowiednią formę osobową czasownika od podanego bezokolicznika. Lukę 6.3. (*pidió*) poprawnie uzupełniło 45% zdających, a lukę 6.5. (*tratan/han tratado*) – 49% uczniów.

Ostatnie zadanie, z którym musieli zmierzyć się gimnazjaliści, polegało na stworzeniu krótkiej wypowiedzi pisemnej. Polecenie do tego zadania brzmiało następująco:

Kilka dni temu przeprowadziłeś(-aś) się do nowego domu/mieszkania. W e-mailu do kolegi z Hiszpanii:

- **wyjaśnij, dlaczego Twoja rodzina zmieniła miejsce zamieszkania**
- **zrelacjonuj wydarzenie, które miało miejsce podczas przeprowadzki**
- **opisz swój nowy pokój.**

Tworząc wypowiedź pisemną uczniowie powinni wykazać się opanowaniem różnorodnych umiejętności, takich jak komunikatywne przekazanie wskazanych w poleceniu informacji, zaplanowanie swojej wypowiedzi tak, aby była spójna i logiczna oraz poprawne stosowanie różnorodnych struktur leksykalno-gramatycznych. Wysokie średnie wyniki uzyskane w poszczególnych kryteriach (treść – 73% punktów, poprawność środków językowych – 77%, zakres środków językowych – 87% oraz spójność i logika – 90%) pokazują, że większość trzecioklasistów dobrze opanowała sprawdzane umiejętności. Warto podkreślić, że rzadkie były przypadki pomijania istotnych elementów zadania, co może świadczyć m.in. o uważnym zapoznaniu się przez uczniów z poleceniem. Realizując każdy podpunkt polecenia zdający starali się też rozwijać swoje wypowiedzi. Pomysłowość i szeroki zasób słownictwa skłaniały uczniów do podejmowania prób tworzenia oryginalnych, ciekawych wypowiedzi. Niestety, czasami błędy językowe powodowały utratę punktów w kryterium treści.

Najmniej problemów sprawiło uczniom opisanie pokoju. Wypowiedzi zawierały wiele szczegółowych informacji dotyczących np. umeblowania, wyposażenia, koloru ścian, elementów dekoracyjnych, a także usytuowania pokoju względem innych pomieszczeń.

Dobrze gimnazjaliści poradzi sobie również z realizacją pierwszego podpunktu polecenia. Najczęściej podawaną przyczyną były mankamenty poprzedniego mieszkania lub zmiana miejsca pracy rodziców. Duża część uczniów potrafiła zastosować struktury typowe dla zdań przyczynowo-skutkowych, co pozwalało im na jasne, nie budzące wątpliwości przedstawienie powodu przeprowadzki. Ale zdarzały się też prace, w których błędy językowe lub nieumiejętnie nakreślony kontekst pozwalały tylko domyślać się powodu przeprowadzki. Opisana sytuacja mogła być zarówno przyczyną, jak i skutkiem zmiany miejsca zamieszkania, np. *Nos hemos trasladado al campo. Tenemos un perro grande.* Taka realizacja polecenia prowadziła do zakwalifikowania wypowiedzi ucznia na poziom niższy.

Dużej części zdających trudności sprawiło zrelacjonowanie wydarzenia, które miało miejsce podczas przeprowadzki. Przekazanie tej informacji wymagało od uczniów wykazania się znacznie większą kreatywnością i znajomością bardziej złożonych struktur leksykalno-gramatycznych niż na przykład przy opisywaniu pokoju. Do najczęściej popełnianych błędów zaburzających w mniejszym lub większym stopniu komunikację należało nieprawidłowe stosowanie czasów przeszłych *Pretérito Indefinido* i *Pretérito Imperfecto*, a także mylenie form różnych czasowników lub form osobowych tego samego czasownika (głównie końcówek pierwszej osoby l. poj. z trzecią).

Wnioski

Analiza wyników egzaminu z języka hiszpańskiego pozwala na wyciągnięcie następujących wniosków dotyczących pracy z gimnazjalistami w kolejnych latach.

- ❖ Na poziomie podstawowym uczniowie niezbyt dobrze radzą sobie z zadaniami sprawdzającymi umiejętność ogólnego rozumienia tekstu. Warto w procesie dydaktycznym zwracać uwagę na sformułowania występujące w trzonach takich zadań, np. „Carmen napisała tę wiadomość, żeby...”, „Te osoby rozmawiają w...”, „Ta osoba mówi o...”, które wskazują, że jest to zadanie sprawdzające ogólne rozumienie tekstu. Ważne jest, aby uczący się potrafili dokonać syntezy informacji. Gimnazjaliści powinni mieć świadomość, że dopiero po wysłuchaniu lub przeczytaniu całego tekstu można określić, co jest intencją nadawcy, kim jest osoba mówiąca/pisząca, gdzie toczy się rozmowa lub jakiego tematu dotyczy. Wskazanie prawidłowej odpowiedzi wymaga nie tylko zrozumienia poszczególnych wyrażen, ale też skojarzenia różnych informacji. Prawdą jest, że zadania sprawdzające umiejętność ogólnego rozumienia tekstu rzadziej występują w podręcznikach, ale wiele tekstów wykorzystywanych na lekcjach może służyć jako doskonały materiał do ćwiczenia tej umiejętności.
- ❖ Wielu gimnazjalistów udziela odpowiedzi sugerując się pojedynczymi słowami występującymi w tekstach. Bardzo ważne jest zwracanie uwagi uczniów na kontekst, w jakim poszczególne słowa są użyte i ich powiązanie z opcjami w zadaniu. Warto wymagać od uczniów, aby potrafili uzasadnić zarówno wybór opcji właściwej, jak i podać powody odrzucenia opcji, które są dystraktorami w zadaniu. Dzięki temu bardziej świadomie będą udzielać odpowiedzi na egzaminie.
- ❖ Inną ważną umiejętnością, która powinna być kształtowana podczas zajęć szkolnych jest umiejętność łączenia wyrażen synonimicznych. Identyfikowanie i zestawianie ze sobą wyrażen o podobnych znaczeniach jest szczególnie przydatne w rozwiązywaniu zadań wielokrotnego wyboru. Ponadto umiejętność wyrażania myśli przy pomocy różnorodnych środków językowych jest niezbędna przy formułowaniu płynnej wypowiedzi pisemnej. Warto doskonalić tę umiejętność w procesie edukacyjnym.
- ❖ Znajomość środków językowych to od lat część arkusza, w której zadania są największym wyzwaniem dla zdających. Duży odsetek uczniów nie podejmuje próby ich rozwiązania albo uzyskuje bardzo niskie wyniki. Brak znajomości podstawowych struktur leksykalno-gramatycznych wpływa zarówno na wynik zadań sprawdzających znajomość środków językowych, jak i na uzyskanie mniejszej liczby punktów za przekazanie informacji w wypowiedzi pisemnej (np. na skutek użycia niewłaściwego czasu lub słowa). Co więcej, bardzo często pośrednio powoduje też błędne rozwiązanie zadań w części sprawdzającej rozumienie ze słuchu i rozumienie tekstów pisanych, ponieważ brak znajomości podstawowych struktur gramatycznych znacznie utrudnia lub uniemożliwia zrozumienie fragmentów tekstu kluczowych dla rozwiązania zadania.
- ❖ Polecenie w wypowiedzi pisemnej na poziomie rozszerzonym przygotowywane jest w taki sposób, aby sprawdzić opanowanie kilku wybranych umiejętności z podstawy programowej w zakresie tworzenia tekstów i reagowania językowego. Dlatego ważne jest, aby przyzwyczajać uczniów do wnikliwej analizy polecenia i planowania swojej wypowiedzi. W tym celu warto ćwiczyć na lekcjach dobieranie odpowiednich środków językowych do wykonania poszczególnych elementów polecenia i wskazywać uczniom różnorodne sposoby realizacji wymagania w taki sposób, aby uniknąć niejednoznaczności w pracy. W zależności od grupy językowej ten wachlarz wprowadzanych struktur może być mniej lub bardziej szeroki; ważne jest, aby każdy uczeń, niezależnie od swojego poziomu biegłości językowej, był w stanie zrealizować wymagania podstawy programowej w sposób przejrzysty i komunikatywny dla odbiorcy.

Aneks

1. Gimnazja, w których przeprowadzono egzamin gimnazjalny w kwietniu 2016 r.¹

1.1. Liczba (odsetek) gimnazjów w kraju i województwach – ogółem i z podziałem na szkoły na wsi oraz w miastach do 20 tys., od 20 tys. do 100 tys. i powyżej 100 tys. mieszkańców

Województwo	Wieś		Miasto do 20 tys.		Miasto od 20 tys. do 100 tys.		Miasto powyżej 100 tys.		Razem
	liczba	procent	liczba	procent	liczba	procent	liczba	procent	
dolnośląskie	135	31,5	99	23,1	90	21,0	104	24,3	428
kujawsko-pomorskie	167	45,1	65	17,6	34	9,2	104	28,1	370
lubelskie	292	66,7	46	10,5	64	14,6	36	8,2	438
lubuskie	61	36,1	52	30,8	18	10,7	38	22,5	169
łódzkie	196	49,7	38	9,6	82	20,8	78	19,8	394
małopolskie	458	63,9	71	9,9	67	9,3	121	16,9	717
mazowieckie	443	49,2	97	10,8	122	13,5	239	26,5	901
opolskie	72	46,2	36	23,1	32	20,5	16	10,3	156
podkarpackie	412	75,0	49	8,9	65	11,8	23	4,2	549
podlaskie	92	42,6	47	21,8	40	18,5	37	17,1	216
pomorskie	187	48,6	46	11,9	64	16,6	88	22,9	385
śląskie	221	31,1	54	7,6	149	21,0	286	40,3	710
świętokrzyskie	133	58,3	38	16,7	27	11,8	30	13,2	228
warmińsko-mazurskie	128	47,9	58	21,7	41	15,4	40	15,0	267
wielkopolskie	321	51,4	123	19,7	95	15,2	86	13,8	625
zachodniopomorskie	93	32,2	74	25,6	54	18,7	68	23,5	289
POLSKA	3 411	49,9	993	14,5	1 044	15,3	1 394	20,4	6 842

1.2. Liczba (odsetek) gimnazjów publicznych i niepublicznych w kraju i województwach

Województwo	Gimnazja publiczne		Gimnazja niepubliczne		Razem
	liczba	procent	liczba	procent	
dolnośląskie	374	87,4	54	12,6	428
kujawsko-pomorskie	337	91,1	33	8,9	370
lubelskie	402	91,8	36	8,2	438
lubuskie	150	88,8	19	11,2	169
łódzkie	347	88,1	47	11,9	394
małopolskie	646	90,1	71	9,9	717
mazowieckie	770	85,5	131	14,5	901
opolskie	142	91,0	14	9,0	156
podkarpackie	519	94,5	30	5,5	549
podlaskie	191	88,4	25	11,6	216
pomorskie	332	86,2	53	13,8	385
śląskie	624	87,9	86	12,1	710
świętokrzyskie	204	89,5	24	10,5	228
warmińsko-mazurskie	239	89,5	28	10,5	267
wielkopolskie	546	87,4	79	12,6	625
zachodniopomorskie	250	86,5	39	13,5	289
POLSKA	6 073	88,8	769	11,2	6 842

¹ Jeśli nie zaznaczono inaczej, dane dotyczące gimnazjów i gimnazjalistów odnoszą się do uczniów rozwiązujących zadania z arkusza GH-P1-162 z części humanistycznej. Niewielkie różnice liczebności w porównaniu z częścią matematyczno-przyrodniczą wynikały m.in. z różnej liczby uczniów zwolnionych z danej części egzaminu. Nie uwzględniono szkół liczących mniej niż pięćdziesięciu uczniów.

2. Uczniowie, którzy przystąpili do egzaminu gimnazjalnego w kwietniu 2016 r.

2.1. Liczba (odsetek) gimnazjalistów w kraju i województwach – ogółem i z podziałem na uczniów szkół na wsi oraz w miastach do 20 tys., od 20 tys. do 100 tys. i powyżej 100 tys. mieszkańców

Województwo	Wieś		Miasto do 20 tys.		Miasto od 20 tys. do 100 tys.		Miasto powyżej 100 tys.		Razem
	liczba	procent	liczba	procent	liczba	procent	liczba	procent	
dolnośląskie	4 781	20,8	5 613	24,4	5 849	25,4	6 769	29,4	23 012
kujawsko-pomorskie	6 318	34,0	4 406	23,7	2 538	13,7	5 318	28,6	18 580
lubelskie	9 956	48,6	2 896	14,1	4 794	23,4	2 836	13,8	20 482
lubuskie	1 747	19,9	3 259	37,1	1 513	17,2	2 259	25,7	8 778
łódzkie	7 427	35,1	2 941	13,9	6 066	28,7	4 729	22,3	21 163
małopolskie	16 775	50,7	4 713	14,2	4 642	14,0	6 950	21,0	33 080
mazowieckie	16 648	34,6	7 246	15,1	8 610	17,9	15 610	32,4	48 114
opolskie	2 442	29,8	2 563	31,2	2 196	26,8	1 005	12,2	8 206
podkarpackie	11 497	53,8	3 584	16,8	4 537	21,2	1 739	8,1	21 357
podlaskie	3 107	28,8	2 761	25,6	2 607	24,2	2 304	21,4	10 779
pomorskie	7 121	33,8	3 479	16,5	4 900	23,3	5 557	26,4	21 057
śląskie	8 790	23,4	3 039	8,1	9 703	25,9	15 953	42,6	37 485
świętokrzyskie	5 135	45,2	2 734	24,1	1 838	16,2	1 651	14,5	11 358
warmińsko-mazurskie	3 919	29,6	3 465	26,1	3 128	23,6	2 739	20,7	13 251
wielkopolskie	11 969	35,8	8 607	25,8	7 617	22,8	5 222	15,6	33 415
zachodniopomorskie	2 687	18,5	4 269	29,3	3 420	23,5	4 184	28,7	14 560
POLSKA	120 319	34,9	65 575	19,0	73 958	21,5	84 825	24,6	344 677

2.2. Liczba (odsetek) uczniów gimnazjów publicznych i niepublicznych w kraju i województwach

Województwo	Gimnazja publiczne		Gimnazja niepubliczne		Razem
	liczba	procent	liczba	procent	
dolnośląskie	21 736	94,5	1 276	5,5	23 012
kujawsko-pomorskie	17 898	96,3	682	3,7	18 580
lubelskie	19 611	95,7	871	4,3	20 482
lubuskie	8 234	93,8	544	6,2	8 778
łódzkie	20 194	95,4	969	4,6	21 163
małopolskie	31 521	95,3	1 559	4,7	33 080
mazowieckie	45 258	94,1	2 856	5,9	48 114
opolskie	7 943	96,8	263	3,2	8 206
podkarpackie	20 698	96,9	659	3,1	21 357
podlaskie	10 232	94,9	547	5,1	10 779
pomorskie	19 748	93,8	1 309	6,2	21 057
śląskie	35 174	93,8	2 311	6,2	37 485
świętokrzyskie	10 928	96,2	430	3,8	11 358
warmińsko-mazurskie	12 635	95,4	616	4,6	13 251
wielkopolskie	31 624	94,6	1 791	5,4	33 415
zachodniopomorskie	13 823	94,9	737	5,1	14 560
POLSKA	327 257	94,9	17 420	5,1	344 677

3. Liczba laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych o zasięgu wojewódzkim lub ponadwojewódzkim z jednego z grupy przedmiotów objętych egzaminem, zwolnionych z danej części / danego zakresu² egzaminu gimnazjalnego w 2016 r. na podstawie zaświadczenia stwierdzającego uzyskanie tytułu odpowiednio laureata lub finalisty, otrzymujących zaświadczenie o uzyskaniu z tej części/zakresu egzaminu najwyższego wyniku – w kraju i województwach

3.1. Liczba (odsetek) laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych z części pierwszej w kraju i województwach

Województwo	Finaliści lub laureaci olimpiad / laureaci konkursów								
	Część 1. ³ (2014 r.)			Historia i wiedza o społeczeństwie (lata 2015 i 2016)			Język polski (lata 2015 i 2016)		
	ogólna liczba zdających	liczba laureatów	procent ogólnej liczby zdających	ogólna liczba zdających	liczba laureatów	procent ogólnej liczby zdających	ogólna liczba zdających	liczba laureatów	procent ogólnej liczby zdających
dolnośląskie	23 008	1	0,00	23 008	17	0,07	23 012	17	0,07
kujawsko-pomorskie	18 747	2	0,01	18 747	60	0,32	18 580	75	0,17
lubelskie	20 480	0	0,00	20 480	20	0,09	20 482	47	0,40
lubuskie	8 776	3	0,03	8 776	27	0,31	8 778	18	0,20
łódzkie	21 159	1	0,00	21 159	27	0,13	21 163	5	0,02
małopolskie	33 079	0	0,00	33 079	44	0,13	33 080	26	0,07
mazowieckie	48 112	0	0,00	48 112	127	0,26	48 114	101	0,20
opolskie	8 206	1	0,01	8 206	22	0,27	8 206	10	0,12
podkarpackie	21 356	0	0,00	21 356	43	0,20	21 357	35	0,16
podlaskie	10 777	1	0,01	10 777	51	0,47	10 779	63	0,58
pomorskie	21 171	1	0,00	21 171	31	0,15	21 057	24	0,11
śląskie	37 488	4	0,01	37 488	95	0,25	37 485	80	0,21
świętokrzyskie	11 359	1	0,01	11 359	26	0,23	11 358	28	0,25
warmińsko-mazurskie	13 250	0	0,00	13 250	137	1,03	13 251	57	0,43
wielkopolskie	33 417	3	0,01	33 417	98	0,29	33 415	30	0,08
zachodniopomorskie	14 558	2	0,01	14 558	36	0,24	14 560	19	0,13
POLSKA	344 943	20	0,01	344 943	861	0,25	344 677	635	0,18

² Zwolnienie z danej części egzaminu przysługuje laureatom/finalistom odpowiednich olimpiad oraz laureatom konkursów przedmiotowych z 2014 r. Zwolnienie z danego zakresu egzaminu dotyczy laureatów/finalistów odpowiednich olimpiad oraz laureatów konkursów przedmiotowych z lat 2015 i 2016.

³ Uwzględniono uczniów rozwiązujących zadania z arkusza GH-H1-162 w części humanistycznej z zakresu historii i wiedzy o społeczeństwie.

3.2. Liczba (odsetek) laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych z części drugiej w kraju i województwach

Województwo	Finaliści lub laureaci olimpiad / laureaci konkursów								
	Część 2. ⁴ (2014 r.)			Przedmioty przyrodnicze (lata 2015 i 2016)			Matematyka (lata 2015 i 2016)		
	ogólna liczba zdających	liczba laureatów	procent ogólnej liczby zdających	ogólna liczba zdających	liczba laureatów	procent ogólnej liczby zdających	ogólna liczba zdających	liczba laureatów	procent ogólnej liczby zdających
dolnośląskie	23 003	1	0,00	23 003	53	0,23	23 004	18	0,07
kujawsko-pomorskie	18 584	0	0,00	18 584	237	1,92	18 898	70	0,37
lubelskie	20 481	0	0,00	20 481	138	0,67	20 481	54	0,26
lubuskie	8 781	1	0,01	8 781	55	0,63	8 778	15	0,17
łódzkie	21 151	1	0,00	21 151	43	0,20	21 154	16	0,08
małopolskie	33 077	0	0,00	33 077	79	0,24	33 077	23	0,06
mazowieckie	48 105	3	0,00	48 105	150	0,31	48 085	88	0,18
opolskie	8 209	0	0,00	8 209	44	0,54	8 207	6	0,07
podkarpackie	21 348	0	0,00	21 348	88	0,41	21 348	36	0,17
podlaskie	10 739	3	0,02	10 739	185	1,72	10 741	66	0,61
pomorskie	21 141	0	0,00	21 141	88	0,42	21 229	33	0,16
śląskie	37 489	3	0,00	37 489	86	0,23	37 487	86	0,23
świętokrzyskie	11 363	2	0,01	11 363	78	0,69	11 361	18	0,16
warmińsko-mazurskie	13 245	0	0,00	13 245	195	1,47	13 244	63	0,48
wielkopolskie	33 413	0	0,00	33 413	194	0,58	33 413	77	0,23
zachodniopomorskie	14 560	2	0,01	14 560	82	0,56	14 564	22	0,15
POLSKA	344 689	16	0,00	344 689	1795	0,52	345 071	711	0,21

⁴ Uwzględniono uczniów rozwiązujących zadania z arkusza GM-P1-162 w części matematyczno-przyrodniczej z zakresu przedmiotów przyrodniczych.

3.3. Liczba (odsetek) laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych z części trzeciej z języka angielskiego, języka niemieckiego i języka rosyjskiego w kraju i województwach w 2016 r.

Województwo	Finaliści lub laureaci olimpiad / laureaci konkursów								
	Część 3.								
	Język angielski			Język niemiecki			Język rosyjski		
	ogólna liczba zdających	liczba laureatów	procent ogólnej liczby zdających	ogólna liczba zdających	liczba laureatów	procent ogólnej liczby zdających	ogólna liczba zdających	liczba laureatów	procent ogólnej liczby zdających
dolnośląskie	19 277	21	0,10	3 550	7	0,20	52	0	0,00
kujawsko-pomorskie	15 745	137	0,87	2 475	31	1,25	539	9	1,67
lubelskie	17 097	52	0,30	1 369	31	2,26	1 894	8	0,42
lubuskie	6 660	13	0,20	2 093	5	0,24	3	0	0,00
łódzkie	18 486	18	0,10	2 105	8	0,38	522	3	0,57
małopolskie	30 335	26	0,09	2 572	16	0,62	29	0	0,00
mazowieckie	42 827	90	0,21	2 892	7	0,24	2 156	8	0,37
opolskie	5 845	13	0,22	2 330	30	1,29	14	0	0,00
podkarpackie	19 164	32	0,17	2 033	24	1,18	61	0	0,00
podlaskie	8 516	78	0,92	798	23	2,88	1 391	27	1,94
pomorskie	18 641	28	0,15	2 358	17	0,72	70	0	0,00
śląskie	33 633	41	0,12	3 394	18	0,53	146	12	8,22
świętokrzyskie	9 644	31	0,32	1 084	20	1,85	608	23	3,78
warmińsko-mazurskie	10 891	31	0,28	1 810	22	1,22	506	10	1,98
wielkopolskie	28 501	33	0,12	4 581	21	0,46	189	5	2,65
zachodniopomorskie	11 535	36	0,31	2 949	18	0,61	4	0	0,00
POLSKA	296 797	680	0,23	38 393	298	0,78	8 184	105	1,28

3.4. Liczba (odsetek) laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych z części trzeciej z języka francuskiego i języka hiszpańskiego w kraju i województwach w 2016 r.

Województwo	Finaliści lub laureaci olimpiad / laureaci konkursów					
	Część 3.					
	Język francuski			Język hiszpański		
	ogólna liczba zdających	liczba laureatów	procent ogólnej liczby zdających	ogólna liczba zdających	liczba laureatów	procent ogólnej liczby zdających
dolnośląskie	89	1	1,12	28	1	3,57
kujawsko-pomorskie	55	35	63,64	11	0	0,00
lubelskie	57	10	17,54	93	16	17,20
lubuskie	8	3	37,50	0	0	0,00
łódzkie	34	6	17,65	30	0	0,00
małopolskie	89	13	14,61	44	0	0,00
mazowieckie	126	10	7,97	156	0	0,00
opolskie	14	5	35,71	0	0	0,00
podkarpackie	71	7	9,86	25	0	0,00
podlaskie	57	11	19,30	20	0	0,00
pomorskie	35	0	0,00	44	0	0,00
śląskie	217	23	10,60	61	0	0,00
świętokrzyskie	13	0	0,00	4	0	0,00
warmińsko-mazurskie	20	13	65,00	16	0	0,00
wielkopolskie	77	16	20,78	75	0	0,00
zachodniopomorskie	29	0	0,00	32	0	0,00
POLSKA	991	153	15,44	639	17	2,66

CK
**CENTRALNA
KOMISJA
EGZAMINACYJNA**

OKE

OKE
Łomża

Centralna Komisja Egzaminacyjna

ul. Józefa Lewartowskiego 6, 00-190 Warszawa
tel. (22) 536-65-00, fax (22) 536-65-04
www.cke.edu.pl sekretariat@cke.edu.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Gdańsku

ul. Na Stoku 49, 80-874 Gdańsk
tel. (58) 320-55-90, fax (58) 320-55-91
www.oke.gda.pl komisja@oke.gda.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Jaworznie

ul. Adama Mickiewicza 4, 43-600 Jaworzno
tel. (32) 616-33-99, fax (32) 616-33-99 w.108
www.oke.jaworzno.pl oke@oke.jaw.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie

os. Szkolne 37, 31-978 Kraków
tel. (12) 683-21-01, fax (12) 683-21-02
www.oke.krakow.pl oke@oke.krakow.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łomży

ul. Al. Legionów 9, 18-400 Łomża
tel./fax (86) 216-44-95
www.oke.lomza.pl sekretariat@oke.lomza.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łodzi

ul. Ksawerego Praussa 4, 94-203 Łódź
tel. (42) 634-91-33, fax (42) 634-91-54
www.komisja.pl komisja@komisja.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu

ul. Gronowa 22, 61-655 Poznań
tel. (61) 854-01-60, fax (61) 852-14-41
www.oke.poznan.pl sekretariat@oke.poznan.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Warszawie

ul. Plac Europejski 3, 00-844 Warszawa
tel. (22) 457-03-35, fax (22) 457-03-45
www.oke.waw.pl info@oke.waw.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna we Wrocławiu

ul. Tadeusza Zielińskiego 57, 53-533 Wrocław
tel. (71) 785-18-52, fax (71) 785-18-73
www.oke.wroc.pl sekret@oke.wroc.pl